

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

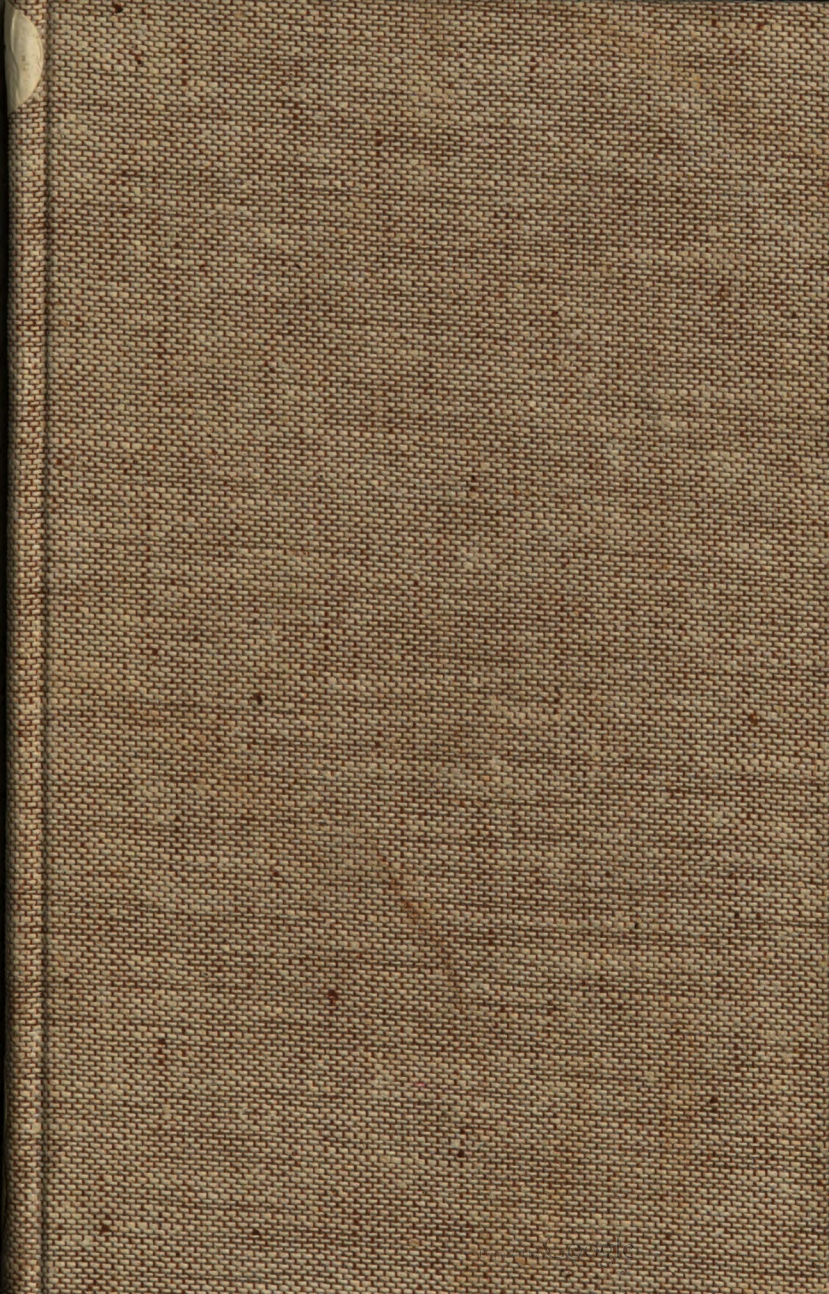
Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

207 G 11

01 1993 4768 UB AMSTERDAM

Digitized by Google

1207

TAALKUNDIG HANDBOEKJE,

OF

ALPHABETISCHE LIJST

VAN ALLE

NEDERLANDSCHE WOORDEN,

DIE WEGENS SPELLING OF TAALKUNDIG GEBRUIK AAN EENIGE
BEDENKING ONDERHEVIG ZIJN.

12

Derde Druk.

HERZIEN EN MET DE SPELLING VAN HET WOORDEN-
BOEK DER NEDERLANDSCHE TAAL IN OVER-
EENSTEMMING GEBRACHT

DOOR

J. H. VAN DALE,

Hoofdonderwijzer te Sluis.

DEVENTER,

A. TER GUNNE.

1867.

G

11

5
1207
G 11

TAALKUNDIG HANDBOEKJE,

OF

ALPHABETISCHE LIJST

VAN ALLE

NEDERLANDSCHE WOORDEN,

DIE WEGENS SPELLING OF TAALKUNDIG GEBRUIK AAN EENIGE
BEDENKING ONDERHEVIG ZIJN.

Derde Druk.

HERZIEN EN MET DE SPELLING VAN HET WOORDEN-
BOEK DER NEDERLANDSCHE TAAL IN OVER-
EENSTEMMING GEBRACHT

DOOR

J. H. VAN DALE,

Hoofdonderwijzer te Sluis.

DEVENTER,
A. TER GUNNE.

1867.

VOORBERICHT

VOOR DEN EERSTEN DRUK.

Het is niet te ontkennen, dat de lust ter beoefening onzer Moedertaal in de laatste jaren aanmerkelijk is toegenomen, waartoe, onder de geletterden, het belangrijk Taalkundig Magazijn van den heer DE JAGER gewis het zijne heeft bijgedragen. Maar ook in het algemeen begint men meer prijs op de zuivere kennis der Nederlandsche taal te stellen, en, verre van zich, zoo als vroeger, voor haar gebruik te schamen, meenen wij onder de beschaafde standen eene loffelijke zucht op te merken, om het Nederlandsch zonder grove taalkundige feilen te schrijven. Dikwijls is ons echter de klacht over het gemis van een hiertoe geschikt Handboekje ter ooren gekomen, daar de bestaande Woordenboeken of te noodeloos omslachtig, en daardoor kostbaar, of te onvolledig zijn. Van verschillende zijden aangezocht, hebben wij eene poging gewaagd, om hierin te voorzien.

Terwijl de meeste Woordenboeken grootendeels uit woorden bestaan, waaromtrent, ten opzichte van spelling of taalkundig gebruik, volstrekt geen verschil van meening is of zijn kan, hebben wij die woorden alle achterwege gelaten, en alleen de tegenovergestelde, zoo ruim en uitvoerig eenigszins noodig, geplaatst.

Dit werkje bevat dus :

- 1°. Al de *zelfstandige naamwoorden*, met aanwijzing van het geslacht, en, waar hieromtrent twijfel konde zijn, vorming van het meervoud.
- 2°. De *bijvoeglijke naamwoorden* met hunne trappen van vergelijking, mede voor zoover omtrent een of ander eenige onzekerheid kon bestaan.
- 3°. De aan bedenking onderhevige *werkwoorden*, met aanwijzing van den eersten persoon van den tegenwoordigen, onvolmaakt en volmaakt verleden tijd der aantoonende wijs, waaruit de geheele vervoeging gemakkelijk kan afgeleid worden.
- 4°. Alle woorden, welke met *e* en *ee*, of *o* en *oo* (òf een zacht-, òf een scherplang geluid hebbende), alsmede die met *ei* of *ij* moeten geschreven worden;

terwijl voorts alle woorden zijn opgenomen, welke ten opzichte van spelling, gebruik, beteekenis, enz. eenige onzekerheid kunnen opleveren.

In den regel zijn alleen de grondwoorden, en niet de samengestelde of afgeleide geplaatst; daar zulks eene nuttelooze omslachtigheid veroorzaakt, die het gebruik der meeste woordenboeken bemoeijlijkt. Zoo men de spelling en vervoeging van het werkwoord schrijven, b. v. weet, zal men die van aanschrijven, afschrijven, achterschrijven, beschrijven, bijschrijven, doorschrijven, herschrijven, inschrijven, misschrijven, naschrijven, nederschrijven, omschrijven, onderschrijven, opschrijven, overschrijven, tegenschrijven, toeschrijven, uitschrijven, verschrijven, voorschrijven, wederschrijven enz. enz. gemakkelijk kunnen opmaken, zonder dat die afzonderlijk behoeven vermeld te worden. In twijfelachtige gevallen zijn echter ook de samenstellingen en afleidingen geplaatst; meestal bij het stamwoord, waartoe ze behooren.

Voorts zijn geene eigennamen opgenomen, daar die, vooreerst, grootendeels minder in een Nederlandsch woordenboek thuis behooren, en overigens hunne spelling, geslacht enz. zoo willekeurig gebezigd worden, en de voornaamste schrijvers hierin zoozeer verschillen, dat wij het ongepast vonden, die te willen bepalen.

Ten slotte betuigen wij, niets te hebben gespaard, om dit werkje zoo volledig en nauwkeurig mogelijk te maken.

Tot zoover, met geringe wijziging, het Voorbericht voor den eersten druk. De 2e druk, van hetzelfde voorbericht voorzien, werd bezorgd door mijn hooggeachten vriend Dr. A. DE JAGER, die, toen hij door den uitgever dezes werd uitgenoodigd om den derden druk van het boekje te bewerken, gewijzigd naar de spelling van het Woordenboek der Nederlandsche taal, verklaarde daartoe niet te kunnen besluiten ¹⁾.

Op zijne vereerende aanbeveling wendde de Heer TER GUNNE zich met zijn verzoek tot mij, en toen, door de verschijning van de bekende Woordenlijst voor de spelling der Nederlandsche taal enz. van de Heeren DE VRIES en TE WINKEL, mij de bewerking mogelijk was gemaakt, aarzelde ik geen oogenblik om aan zijn verzoek gehoor

¹⁾ Bij den uitgever dezes is van de hand van Dr. A. DE JAGER verschenen: *Bezwaren tegen de spelregeling voor het Woordenboek der Nederlandsche taal*; later: *Mijne toetreding tot de spelling van het Woord. der Ned. taal*, en weldra heeft men nu ook van dezen taalgeleerde een derden, herziene druk te wachten van het *Taalkundig Handboekje*, waarin de spelling der nieuwe Bijbelvertaling zal gevolgd worden, die, gelijk uit de tweede der bovengenoemde brochures blijkt, in een paar hoofdpunten en eenige punten van minder gewicht van die van het Woordenboek der Nederl. taal afwijkt.

te verleenen. Waar ik, gelijk dit te verwachten was, onder de bewerking van het boekje bij de raadpleging der Woordenlijst op het een of ander stuitte, daar heb ik mij nooit te vergeefs om inlichting gewend tot mijn hooggeschatten vriend TE WINKEL, waarvoor ik hem hier openlijk mijn dank betuig.

Ik heb de overtuiging, dat ik mijne taak met gewetensvolle nauwkeurigheid, vaak met veel wikkens en wegens, heb verricht; dat ik aan de correctie der drukproeven nauwolettende zorg heb besteed, en toch vrees ik, ja ben ik er bijna zeker van, dat hier en daar nog wel een foutje aan mijn zoekend oog ontsnapt is. Is het corrigeeren van drukproeven in het algemeen een werk van inspanning, het nazien van de proefbladen van eene woordenlijst mag inderdaad afmattend heeten; 't vordert al de inspanning van den geest, maar juist om dien te spoediger te verstompen, waardoor zoo licht eene verkeerde letter aan de foutenjacht ontkomt. Enkele fouten (en, zoo ik hoop, de meeste), welke ik zelf reeds heb ontdekt, deel ik aan 't slot van 't boekje mede. Onder de verbeteringen heb ik ook die opgenomen, welke door eene veranderde zienswijze van de Redactie van het Woordenboek der Ned. taal noodig zijn geworden. De gebruiker van het Handboekje gelieve die alle, in zijn eigen belang, met de pen aan te brengen. Hier en daar wijst een vraagteken aan, dat er met betrekking tot de spelling of het geslacht van het woord twijfel bij mij bestond, die nog niet was opgelost op het oogenblik, dat het blad moest worden afgedrukt: ik geef daarom almede onder de verbeteringen op, waar dat teken kan wegvallen, of hoe m. i. dient gespeld, of welk geslacht aan het woord dient toegekend te worden. Mijne ambtgenooten mogen overigens bcoordeelen, hoe 'k mij gekweten heb van mijne taak, die 'k vooral op mij genomen heb met de hoop om daardoor mede te werken aan de bevordering van eenparigheid in de spelling. Bij eene vergelijking

van den 2en met den 3en druk zal, vlei ik mij, blijken, dat ik geene moeite heb ontzien, om het boekske zoo bruikbaar, geriefelijk en nuttig mogelijk te maken. Bedrieg ik mij niet geheel, dan zal niet alleen de leerling, maar ook de aankomende onderwijzer het Handboekje met nut en genoeg doorbladeren en raadplegen en met welgevallen kennis maken met menige aanteeke-ning, opmerking, afleiding, verklaring of aanhaling, welke ik, zonder daarbij een bepaald plan te volgen, doch nimmer zonder een bepaald doel, zoo ter leering, als ter herinnering en veraangenaming, als tusschen de woorden der dorre lijst in heb uitgezaaid. Mogen ze veel vrucht dragen ter bevordering eener degelijke taalkennis en moge spoedig een vierde druk mij gelegenheid schenken om haar getal aanmerkelijk te vermeerderen.

En nu, mijn boekske! ga in vrede en vind velen gereed om u met blijdschap te ontvangen.

SLUIS, 16 Maart 1867.

J. H. VAN DALE.

VERKLARING

VAN DE VERKORTINGEN, IN DIT WERKJE GEBEZIGD.

M.	beteekent	Mannelijk (zelfstandig naamwoord).
V.	"	Vrouwelijk (zelfstandig naamwoord).
O.	"	Onzijdig (zelfstandig naamwoord).
m.	"	meervoud.
b. n.	"	bijvoeglijk naamwoord.
b. w.	"	bedrijvend werkwoord.
o. w.	"	onzijdig werkwoord.
terugw. w.	"	terugwerkend werkwoord.
onpers. w.	"	onpersoonlijk werkwoord.
v. d.	"	verleden deelwoord.
voorn.	"	voornaamwoord.
bijw.	"	bijwoord.
voorz.	"	voorzetsel.
voegw.	"	voegwoord.

A.

A, V., a's¹⁾.

A, voorz.: *twee a drie gulden, twee of drie schepen.*

Aafsch, b. n. *Verkeerd, slinksch: aafsche treken.*

Aagt, V. Ook aagtappel, aagtjes-appel; eigenlijk Agatha's-appel.

Aaien, b. w. *Streelen, strooken.*

Ik aai, aaide, heb geaaid.

Aak, V. *Een platbodend vaartuig²⁾.*

Aak, M.³⁾ *Spaansche aak, ook Spaansche eik genoemd: een inlandsche boom.*

Aaks, aakse, aks, akse, soms ook akst, V. In sommige streken *een zware bijl*, die tot het vellen van boomen gebezigd wordt.

Aakster, ekster, V.

Aal, aalt, in sommige streken *ale, meststof*, V.

Aal (spreek uit *eel*) O. *Eene soort van Engelsch bier.*

Aal, M. *als voorwerpsnaam, V. als stofnaam: Hier heb ik een vetten*

aal. Geef mij wat van die vette aal.

Aalbes, aalbezie, V., aalbessen, aalbeziën⁴⁾. Aalbessblad, aalbezieblad, -boompje, -struik; aalbessenjenever, aalbeziënjenever, -nat, -rist, -sap, -saus, -tros, -vla, -wijn.

Aalgeer, M., aalgeeren. In plaats van dit verouderde woord bezigt men tegenwoordig elger, aalschaar, palingschaar enz.

Aalmoes, V., aalmoezen.

Aam, O., amen. — Met *zooveel, hoeveel* en *een bepaald telwoord*, wanneer de gansche hoeveelheid als een geheel beschouwd wordt, is het meerv. ook *aam*.

Aambeï, V., aambeïen⁵⁾.

Aamborstig, b. n. *Samengesteld uit aam (adem) en borstig, van borste, dat oudtijds gebrek beteekende.*

Aanaarden, b. w. Ik aard aan, aardde aan, heb aangeaard.

Aanbaffen, b. w. Ik baf aan, bafte aan, heb aangebafte.

¹⁾ De namen der letters zijn alle V.: *Dat is eene groote a.*

²⁾ Van de namen van vaartuigen zijn die, welke op *-er* eindigen M., als: *driemaster, uitlegger, boeier*; O. zijn *fregat, galjoen* en *jacht*; de overige zijn V.

³⁾ De namen van boomen zijn M., met uitzondering van *linde, spar* en *tamarinde*, welke V. zijn.

⁴⁾ De woorden, welke op *-ie* eindigen, zijn alle V., met uitzondering van het M. *derrie*, de O. *concilie, evangelie* en *genie* (vernuft, vernuftig mensch) en het V. *genie* (een wapen in het leger).

⁵⁾ Met uitzondering van de M. woorden *kei* en *rei* (koor) zijn alle woorden, welke op *-ei* eindigen, V.

- Aanbassen, b. w. Ik bas aan, baste aan, heb aangebast.
- Aanbeeld, O.
- Aanberen, o. w. *Verouderde scheepsterm: alle zeilen bijzetten.* Ik beer aan, beerde aan, heb aan-gebeerd.
- Aanbelangend, b. n. *Zij handelden over een aanbelangend onderwerp.* *Aanbelangend* is minder sterk dan *belangrijk*, *gewichtig* en *belangwekkend*.
- Aanberg, M. *Heuvel.*
- Aanbesteden, b. w. Ik besteed aan, besteedde aan, heb aanbesteed.
- Aanbevelen, b. w. Ik beveel aan, beval aan, heb aanbevolen.
- Aanbevelenswaardig, aanbevelingswaardig, b. n. Er is geen onderscheid in beteekenis tusschen *aanbevelenswaardig* en *aanbevelingswaardig*, *bewonderenswaardig* en *bewonderingswaardig* enz.
- Aanbidden, b. w. Ik aanbid of bid aan, aanbad of bad aan, heb aanbeden, of, liever en gewoonlijk, heb aangebeden.
- Aanbiddenswaardig, b. n.
- Aanbieden, b. w. Ik bied aan, bood aan, heb aangeboden.
- Aanblik, M.
- Aanbod, O., aanbiedingen.
- Aanboeten, b. w. *Het vuur aanboeten*, d. i. *opstoken*, *feller doen branden*. Ik boet aan, boette aan, heb aangeboet.
- Aanbouw, M.
- Aandacht, V.
- Aandeel, O., aandeelen.
- Aandisschen, b. w. Ik disch aan, dischte aan, heb aangedischt.
- Aandoenlijk, b. n.
- Aandrang, M.
- Aandrift, V.
- Aandruisen, o. w. Het druist aan, druiste aan, heeft aangedruist tegen de waarheid.
- Aanduiden, b. w. Ik duid aan, duidde aan, heb aangeduid.
- Aaneenknoopen, b. w. Ik knoop aaneen, knoopte aaneen, heb aaneengeknoopt.
- Aangang, M.
- Aangeboren, v. d.
- Aangeërfd, v. d.
- Aangelegen, v. d.
- Aangetogen, v. d.
- Aangezicht, O.
- Aangift, aangifte, V. *Aangave*, in de beteekenis van *aangifte*, dient vermeden te worden.
- Aangorden, b. w. Ik gord aan, gordde aan, heb aangegord.
- Aangrinniken, b. w. Ik grinnik aan, grinnikte aan, heb aangegrinnikt. — Niet *aangreniken*. — *Iemand tergen door een half onderdrukt spottend gelach.*
- Aangroei, M., aangroeiingen.
- Aanhang, M.
- Aanhangsel, O.
- Aanhangeling, M. en V. ¹⁾
- Aanhebben, b. w. Ik heb aan, had aan, heb aangehad.
- Aanhef, M.
- Aanheffen, b. w. Ik hef aan, hief aan, heb aangeheven.
- Aanhoogen, b. w. Ik hoog aan, hoogde aan, heb aangehoogd.
- Aanhooren, b. w. Ik hoor aan, hoorde aan, heb aangehoord. *Eene enkele maal is aan onscheidbaar*,

¹⁾ Wanneer gemeenslachtige woorden vrouwelijke wezens aanduiden, verdient het aanbeveling er eene toonlooze e aan toe te voegen: *een aanhangeling*, *eene aanhangeling*, *eene doopeling* enz. Zoo ook *echtgenoot*, *aanverwante*, *weeze* enz.

- b.v. in: *Men aanhoore de conditiën. Komt, lieve vrienden! aanhoort mijn verhaal.*
- Aanhoorig, b. n.
- Aankanten, terugw. w. Ik kant mij aan, kante mij aan, heb mij aangekant.
- Aanklacht, aanklachte, V. — Niet *Aanklage.*
- Aankleef, O. — Alleen in de uitdrukking: *Met den aankleve van dien, d. i. met alles wat er toe behoort.*
- Aanknoopen, b. w. Ik knoop aan, knoopte aan, heb aangeknoopt.
- Aankomeling, M. en V. Zie bij *Aanhangeling.*
- Aankomst, V.
- Aankondigen, b. w. Ik kondig aan, kondigde aan, heb aangekondigd.
- Aankoop, M., aankopen.
- Aanlanden, o. w. Ik land aan, landde aan, ben aangeland.
- Aanlangen, b. w. *Aanreiken.* Ik lang aan, langde aan, heb aangelangd.
- Aanleg, M.
- Aanleggen, b. en o. w. Ik leg aan, legde (leide, lei) aan, heb aangelegd (aangeleid).
- Aanlenen (aanleunen), o. w. Ik leen (leun) aan, leende (leunde) aan, heb aangeleend (aangeleund).
- Aanloksel, O.
- Aanloop, M.
- Aanmaak, M. *Het vervaardigen van iets in voorraad.*
- Aanmarsch, M.
- Aanmerkenwaardig, b. n.
- Aanminlijk, aanminnelijk, b. n.
- Aannemelijk, b. n.
- Aannemingssom, V.
- Aannopen, b. w. *Dringend nopen, aanzetten.* Ik noop aan, noopte aan, heb aangenoopt.
- Aanranden, b. w. Ik rand aan, randde aan, heb aangerand.
- Aanransen, b. w., hetzelfde beteekende als aanranden. Ik rans aan, ranste aan, heb aangeranst.
- Aanrechtbank (rechtbank), V.
- Aanrechten, b. w. *Opdisschen.* Ik recht aan, rechtte aan, heb aangerecht.
- Aanrechttafel, V.
- Aanrichten, b. w. *Veroorzaken.* Ik richt aan, richtte aan, heb aangericht.
- Aanrit, M. *Snelle voorwaartsche beweging der ruitery om met den vijand handgemeen te worden.*
- Aanritsen, b. w. *Aanporren.* Ik rits aan, ritste aan, heb aangeritst.
- Aanschenden, aanschennen, b. w. *Met geweld, schendig aanvallen, aantasten.* Ik schend of schen aan, schond of schon aan, heb aangeschonden of aangeschonnen.
- Aanschijn, O.
- Aanschouw, M. — Komt alleen voor in: *In aanschouw* (in oogenschouw) *nemen.*
- Aanschouwelijk of aanschouwlijk, b. n.
- Aansijfelen, o. w. *Ook aanschui-felen. Sijfelend, d. i. fluitend, sissend naderen.*
- Aanslag, M., aanslagen.
- Aanslepen, b. w. *Voorttrekken.* Ik sleep aan, sleepte aan, heb aangeslept.
- Aanslepen, o. w. *Slepend, sleepvoetend naderen.* Ik sleep aan, sleepte aan, ben aangeslept.
- Aanslibben, o. w. Ik slib aan, slibde aan, ben aangeslibd.
- Aanspeling, V. *Verouderd: toespeling, zinspeling.*
- Aanspeten, b. w. *Aan het spit steken.* Ik speet aan, speette aan, heb aangespeet.
- Aanspraak, V.
- Aanspugen, b. w. Ik spuug aan, spoog aan, heb aangespogen.

- Aanspuwen, b. w. Ik spuw aan, spuwde aan, heb aangespuid.
- Aanstalte, V. *Toebereidselen*. Dit woord wordt gewoonlijk in het meervoud gebruikt. ¹⁾
- Aanstecken, b. w. Ik steek aan, stak aan, heb aangestoken.
- Aanstoot, M., aanstooten.
- Aanstootelijk, b. n.
- Aantaal, V. *Aanspraak in rechten*.
- Aantal, O.
- Aantijgen, b. w. *Te laste leggen*. Ik tijg aan, teeg of tijdde aan, heb aangetegen of aangetijgd.
- Aantocht, M.
- Aantoonen, b. w. Ik toon aan, toonde aan, heb aangetoond.
- Aanvaarden, b. w. Ik aanvaard, aanvaardde, heb aanvaard. Deze vervoeging verdient de voorkeur boven: Ik vaard aan, vaardde aan, heb aangevaard.
- Aanval, M.
- Aanvang, M.
- Aanvangen, b. en o. w. Ik vang aan, ving aan, heb aangevangen.
- Aanvankelijk, b. n. en bijw.
- Aanvaren, b. en o. w. Ik vaar aan, voer aan, heb of ben aangevaren.
- Aanverwant, M. en V. Aanverwante, V. Zie bij *Aanhangeling*.
- Aanvoegsel, O. ²⁾
- Aanvoer, M.
- Aanvraag, aanvraage, V. ³⁾
- Aanwas, M.
- Aanwenden, b. w. Ik wend aan, wende aan, heb aangewend.
- Aanwennen, b. w. Ik wen aan, wende aan, heb aangewend.
- Aanwensel, O. Zie *Aanvoegsel*.
- Aanwenst, V. Hetzelfde als *aanwensel*, doch minder gebruikelijk.
- Aanwezen, aanzijn, O. .
- Aanwezend, deelw.
- Aanwezig, b. n.
- Aanwezigheid, V.
- Aanwijsster, V.
- Aanwinst, V.
- Aanzicht, aangezicht, O.
- Aanzien, O. Aanzienlijk, b. n.
- Aanzoek, O.
- Aap, M., apen. Samenstellingen: Apenbakhuis of apenbakkes, -bek, -gezicht, -kuur, -liefde, -spel.
- Apin, V.
- Aar, V., aren. *Korenaar*. Ook *Vaart*.
- Aar, M., aren. Samentrekking van *ader*.
- Aar. *Samentrekking van ander*. 't Komt enkel in dichtmaat voor. *Ik ben coquet gelijk een aar, somtijds een beetje vinnig*.
- Aard, M. *Natuurlijke gesteldheid*.
- Aardje, O. In: *Een aardje hebben naar zijn vaartje*.
- Aard, aarde, V. Zie *Aanvraag*. De *grond*. Ook onze *aardbol*.
- Aardebaan, V.
- Aardewerk, O.
- Aardaker, aardeikel, M. In sommige streken *aardmuis*, in andere weder *aardnoot* geheeten. Zie *Appel*.
- Aardbei, aardbezie, V., aardbeien, aardbeziën.—Aardbezieblad, -loof,

¹⁾ Met uitzondering van de O. verzamelwoorden, als: *gebergte, ge-dierte, geboomte* enz. zijn alle woorden, welke op *te* eindigen, V.: *diepte, duurte, gifte, klachte* enz.

²⁾ Met uitzondering van het V. *stijfsel* zijn alle woorden met het achtervoegsel *-sel* O.: *baksel, brouwsel* enz.

³⁾ Alle woorden, welke op eene toonlooze *-e* eindigen, of vroeger daarop eindigden, zijn V.: *vrees* of *vreeze, baat* of *bate, reis* of *reize, tarw* of *tarwe, wijs* of *wijze, smarte, hope* enz.

-plant, -struik. Aardbeziënbed,
-tuin, -veld. Aardbeiblad, -loof,
-plant, -struik. Aardbeienbed,
-tuin, -veld.

Aardsch, b. n.

Aardsgezind, b. n.

Aardveil, O. *Zeker onkruid, ook
hondsdrif geheeten. Het heet
aardveil in tegenoverstelling van
boomveil of klimop.*

Aardworm, M.

Aars, M., aarzen.

Aars. *Samentrekking van anders.
Zie Aar.*

Aarts, in aartsbisschop, aartsengel,
aartsschelm enz.

Aarzelen, o. w. Ik aarzel, aar-
zelde, heb gearzeld.

Aas, O. in alle beteekenissen, azen.

Abberdaan, V. Deze visch is aldus
genoemd geworden naar de Schot-
sche stad Aberdeen. De uitspraak
eischt de spelling *Labberdaan*.

AB, of ABC, O.

Abdij, V., abdijen.

Abdis, V., abdissen.

Abeel, M., abeelen. *Zie Aak.*

Abrikoos, V. voor de vrucht, M.
voor den boom. ⁴⁾

Abrikozeboom, M. ³⁾—Samenstellin-
gen: abrikozeblad, -stam, -loof,
-schors, -bast, tak, -schel, -kern,
-pit.

Abt, M.

Acacia, M., acacia's. ⁵⁾ *Zie Aak.*

Academie, V., academiën. Acade-
misch.

Accijns, M., accijnzen.

Ach, tusschenw.

Acht, V. *Zorg, toezicht. Weleer
ook ban.*

Acht, telw., als z. n., evenals de
namen der overige cijfers, V.
Hij zette eene groote acht.

Achtbaar, b. n., achtbaarder.

Achtehalf, telw. *Zeven en een half.*

Achteling, M. *Zekere maat.*

Achteloos, b. n., achtelooser, ach-
teloos.

Achten, b. w. Ik acht, achtte,
heb geacht.

Achtendeel, O., achtendeelen.

Achtentwintig, M. ⁴⁾ *Een geldstuk
ter waarde van 28 stuivers.*

Achter, voorz. en bijw.

Achteraan, achteraf, achterin enz.
bijw.

Achteraankomen, o. w. Ik kom

¹⁾ De vrouwelijke namen van vruchten worden mannelijk, als zij moeten dienen om de boomen aan te duiden, die de vruchten voortbrengen: *Geef mij eene lekkere abrikoos van dien jongen abrikoos* (abrikozeboom).

²⁾ De samenstellingen op *-boom*, wier eerste lid ook op zich zelf als de benaming van den boom gebezigd wordt, worden zonder verbindings-*n* geschreven. Waar de welluidendheid het eischt, ontvangen zij eene verbindings-*e*, b. v. *beukeboom, eikeboom, perzikboom* of *perzikeboom* enz.

³⁾ Het meervoud der vreemde woorden en eigennamen met heldere sluitklinkers wordt, evenals hun 2de naamval enkelvoud, gevormd door *s*, voorafgegaan door een weglatingsteeken, b. v.: *Maria's boek. Cicero's welsprekendheid. Er waren drie Maria's in het gezelschap. Zij waren de Cicero's van hunne eeuw.*

⁴⁾ De namen van munten zijn M., met uitzondering van *guinje, pistool* en *mat*, welke V. zijn.

- achteraan, kwam achteraan, ben achteraan gekomen.
- Achterbaks, bijw. Beteekenis: *achter den rug*, dat is: *geheim, verborgen*: *Hij hield het achterbaks*.
- Achterdocht, V.
- Achterhande, soortgetal. *Van acht soorten*.
- Achterklap, M.
- Achterklappen, o. w. Ik achterklap, achterklapte, heb geachterklapt.
- Achterlei, soortgetal. *Van acht soorten*.
- Achternajagen, b. w. Ik jaag achterna, jaagde of joeg achterna, heb achternagejaagd.
- Achterstal, M. *Achterstallige schuld*.
- Achteruitglijden, o. w. Ik glijd achteruit, gleeed achteruit, ben achteruitgeleden.
- Achternvolgen, b. w. Ik achternvolg, achternvolgde, heb achternvolgd.
- Achterwege, bijw.
- Achting, V. ¹⁾
- Achtingswaardig, achtenswaardig, b. n. Zie *Aanbevelenswaardig*.
- Achtien, telw.
- Aconiet, O. *Eene zeer vergiftige plant, wolfswortel of monnikskap geheeten*.
- Actie, V., acties of actiën.
- Adder, V.
- Adel, M. Adellijk, b. n.
- Adelaar, M.
- Adelborst, M.
- Adeldom, M.
- Adelen, b. w. Ik adel, adelde, heb geadeld.
- Adem, asem, M. ²⁾ Ademen, amen, o. w.
- Ader, aar, V.
- Aderlaten, b. w. Ik laat ader, liet ader, heb adergelaten.
- Adjutant, M.
- Admiraal, M.
- Admiraal-Generaal, M., admiraals-generaal, admiralen-generaal.
- Admiraalschip, O.
- Admiraliteit, V.
- Adspirant, M.
- Advies, O., adviezen.
- Advocaat, M. Advocatenborrel, V. Wordt in sommige streken ook *Oudemansmelk* geheeten.
- Advocaat-Generaal, M., advocaten-generaal.
- Afbeelding, b. w. Ik beeld af, beeldde af, heb afgebeeld.
- Afbraak, V.
- Afbreuk, V.
- Afdak, O.
- Afdruk, M. Afdrukje.
- Affuit, V. *Stel, waarop een kanon rust*.
- Afgang, M.
- Afgezant, M.
- Afgift, afgifte, V. Niet: *afgave*.
- Afgod, M., afgoden. Afgoderij, afgodisch.
- Afgrauw, M. Afgrauwen, b. w.
- Afgrijselijk, b. n. en bijw.
- Afgrijzen, O.
- Afgrond, M.
- Afgunst, V.
- Afhanging, M. en V. Zie *Aanhanging*.
- Afhankelijk, b. n. en bijw.
- Afhebben, b. w. Ik heb af, had af, heb afgehad.
- Afheining, V.

¹⁾ De woorden op *-ing*, welke van werkwoorden gevormd zijn, zijn V.: *belooning, voldoening, vertooning, verzoening, hanteering, nering* enz.

²⁾ De woorden op *-em* (*-sem, -zem*), *-lm* en *-rm* zijn M.: *adem, asem, bezem, helm, arm* enz. Uitzond.: *Scherf* is O., *uniform*, en *palm*, in de bet. van *vlakke hand, lengtemaat* en *kruid*, zijn V.

- Afkeer, M. Afkeerig, b. n.
 Afkluiven, b. w. In sommige streken *afknuiven*. Ik kluif af, kloof af, heb afgekloven.
 Afkomeling, M. en V. Zie *Aanhangeling*.
 Afkomst, V.
 Afkooksel, O.
 Afkoop, M., afkopen.
 Aflaat, M.
 Afleiden, b. w. Ik leid af, leidde af, heb afgeleid.
 Afleider, M.
 Afleken, o. w., wordt inzonderheid van tranen gezegd: *De tranen leekten van zijne wangen af*. Hij leekt af, leekte af, is afgeleekt.
 Aflekker, o. w. *Het water lekte van het dak af*.
 Aflichten, b. w. Ik licht af, lichtte af, heb afgelicht.
 Aflikken, b. w., waarvoor men in sommige streken hoort *aflekkeren*. *De kat likte het bord af*.
 Afloop, M., afloopen.
 Afmalen, b. w. *Geheel malen, ten einde malen*. Ik maal af, maalde af, heb afgemalen.
 Afmalen, b. w. *Afschilderen*. Ik maal af, maalde af, heb afgemaald.
 Afmatten, b. w. Ik mat af; matte af, mattede af, matt'e af; heb afgemat.
 Afmoeten, o. w. Het moet af, moest af, heeft afgemoeten.
 Africhten, b. w. Vroeger ook *afrechten*. Ik richt af, richtte af, heb afgericht.
 Afrij, V. *Helling, langs welke men afrijdt*, ook *afrijl* (M.) geheeten.
 Afrit, M. *Het afrijden*.
 Afscheid, O. Afscheidbaar, b. n.
 Afscheren, b. w. Ik scheer af, schoor af, heb afgeschoren.
 Afschrabsel, O. Zie *Aanvoegsel*.
 Afschrapsel, O.
 Afschrift, O.
 Afschrik, M.
 Afschutsel, O.
 Afschuw, M. Afschuwelijk, b. n.
 Afslag, M.
 Afsleepen, b. w. *Aftrekken*. Ik sleep af, sleepte af, heb afgeslept.
 Afslepen, o. w. *Neerhangen*.
 Afslonzen, b. w. Ik slons af, slonsde af, heb afgeslonsd. Ook, en wellicht beter, afslonsen. Ik slons af, slonste af, heb afgeslonst.
 Afslonzer, afslonser, M. Afslonster, V.
 Afsloven, terugw. w. Ik sloof mij af, sloofde mij af, heb mij afgesloofd.
 Afsnijdsel, O. Zie *Aanvoegsel*.
 Afspraak, V.
 Afstammeling, M. en V. Zie *Aanhangeling*.
 Afstand, M.
 Aftocht, M.
 Aftred, M.
 Aftrek, M.
 Aftroggelen, b. w. In sommige streken *aftruggelen*. Ik troggel af, troggelde af, heb afgetroggeld.
 Afval, M.
 Afweg, M.
 Afweren, b. w. Ik weer af, weerde af, heb afgeweerd.
 Afwezend, deelw.
 Afwezig, b. n.
 Afzigtelijk, b. n.
 Afzigtig, b. n.
 Afziedsel, O. Zie *Aanvoegsel*.
 Afzonderen, b. w. Ik zonder af, zonderde af, heb afgezonderd.
 Agaat, M. *voor den steen*, O. *voor de stof*.¹⁾

¹⁾ De namen van bijzondere steenen, als *robijn*, *topaas*, *saffier*, *smaragd* enz. zijn M.; duiden zij slechts de steensoort als stof aan,

- Agent, M.
 Agurkje, O.
 Ahorn, M. *Zie Aak.*
 Ajuin, M., ajuien. In sommige strcken *juin*. Als stofnaam V. *Is ze gaar, de ajuin?* — *Zie Aal.*
 Akánt, M. *Naam van de bladeren der plant berenklaauw, doch alleen in de bouwkunst.*
 Akelei, akolei, V., akeleien, akoleien. *Zekere bloem, gewoonlijk Onze-Lieve-Vrouwe-handschoen geheeten.*
 Aker, eikel, M. ¹⁾
 Aker, M. *Putemmer.*
 Akker, M.
 Akkevietje, O. Waarschijnlijk verbasterd uit het Hoogduitsche *Aquavit*: brandewijn, jenever.
 Akse. *Zie Aakse.*
 Akte, V.
 Alant, M. *Zeker kruid.*
 Alarm, O.
 Albast, ook Albaster, O. Albasten, stoff. b. n.
 Aleer, bijw.
 Alft, M. *Zekere visch, gewoonlijk Elft geheeten.*
 Algebra, V.
 Alikruik, V. *Zeeslak.*
 Alkoof, alkove, V.
 Alkoran, M.
 Alledaagsch, b. n. Alledaagschheid, V.
 Alleinig, b. n. en bijw.
 Allegaartje, O.
 Allengs, allengskens, bijw.
 Allenthalve, bijw.
 Allerlei, allerhande, soortget. ²⁾
- Allerwegen, bijw.
 Alleszins, bijw.
 Allooi, O.
 Almacht, V. *Almachtig, b. v.*
 Almanak, M., almanakken.
 Almogend, b. n. *Almogendheid, V.*
 Aloë, V., aloë's.
 Alphabet, O.
 Alreede, alreeds, bijw.
 Alruin, V. *Zeker kruid.*
 Alsem, M. *Zie Adem.*
 Alt, V.
 Altaar, O., altaren.
 Altemet, bijw.
 Althans, bijw. *Samentrekking van al te hande.*
 Altijd, bijw.
 Aluin, V.
 Alvermogen, O. *Alvermogend, b. u.*
 Alvermogendheid, V.
 Alvorens, bijw. en voegw.
 Alwetend, b. n. *Alwetendheid, V.*
 Am, amme, V. *Voedster.* 't Woord is verouderd.
 Ammelaken, O. *Tafellaken.*
 Amandel, M. *als boom, V. als vrucht.* *Zie Abrikoos.*
 Amarant, V. *Eene bloem, ook Duizendschoon, Hanekam en Fluweelbloem geheeten.*
 Amaril, M. *Steen om te polijsten.*
 Amazone, V.
 Ambacht, O.
 Ambassade, V.
 Amber, M. *Barnsteen.*
 Ambroos, M. *Godenbrood.*
 Ambrozijn, O. *Als boven.*
 Ambt, O. *Ambtje, O. Ambts-halve, bijw.*
 Ambtenaar, M.

dan zijn zij O. *Hij vond een grooten agaat en een kleinen diamant. Het diamant is harder dan het agaat.*

¹⁾ De inheemsche namen van vruchten op *-el* en *-er* zijn M.: *appel, eikel, aker* enz.

²⁾ De soortgetallen op *-lei* en *-hande* worden niet verbogen.

- Amechtig, b. n. *Onmachtig*. Amechtigheid, V.
- Amerij, V. *Verbasterd uit Ave Maria*. *De tijd, vereischt om een Wees Gegroet te bidden: Oogenblik*.
- Amethyst, M. en O. Zie *Agaat*.
- Amiant, M. en O. *Asbest, steen-vlas*. Zie *Agaat*.
- Ammoniak, M.
- Amper, ampertjes, bijw.
- Amuseeren, b. w. Ik amuseer, amuseerde, heb geamuseerd.
- Ananas, V.
- Anderdeels, bijw.
- Anderszins, bijw.
- Andijvie, V. De gewone uitspraak is *Andivie*.
- Andoren, M. *Eene plant*.
- Anemoon, V., anemonen. *Klap-roos*.
- Angel, M.
- Angst, M. Angstelijk, angstiglijk, bijw. Angstig, b. n.
- Anijl, M. *Indigo*.
- Anijs, M.
- Anjelier, M., anjeliere.
- Anker, O.
- Ansjovis, V., ansjovissen.
- Antwoord, O.
- Antwoorden, o. en b. w. Ik antwoord, antwoordde, heb geantwoord.
- Apocrief, b. n. *Twijfelachtig*. *Dat komt mij apocrief voor*. — *De apocriefe boeken*.
- Apostel, M. Apostolisch, b. n.
- Apostelschap, O. *voor het Apostelambt*, V. *voor de Apostelen samen*.
- Apotheek, V., apotheken.
- Apotheker, M.
- Appel, M. Zie *Aker*.
- Appetijt, M.
- April, M. ¹⁾
- April, M. *Verbastering van Opril*. Zie *Afrijs*.
- Arak, V. *Een geestrijke drank, die wit rijst wordt gestookt*.
- Arbeid, M.
- Arbeiden, o. w. Ik arbeid, arbeide, heb gearbeid.
- Archief, O., archieven.
- Architect, M., architecten.
- Archivaris, M., archivariissen.
- Arduin, M. *voor den steen*, O, *voor de stof*.
- Arend, M. *Arendsschacht*, V.
- Argeloos, b. n., argeloozer, argelooft.
- Argeren. Zie het gebruikelijke *Ergeren*.
- Arglistig, V. Arglistig, b. n.
- Argwaan, M. Argwanig, b. n.
- Argwanen, b. n. Ik argwaan, argwaande, heb geargwaand. Het werkwoord wordt zelden anders dan in de onbepaalde wijs en in het verleden deelwoord gebruikt: *Zij begon hem te argwanen. Men heeft hem geargwaand*.
- Argwanend, deelw.
- Aria, V., aria's.
- Ark, arke, V.
- Arm, M. Armpje, O.
- Armoede, V. Armoedje, O.
- Armozijn, O. *Eene lichte zijden stof*.
- Arren of Narren, o. w. Ik ar, arde, heb geard.
- Arreslee, V., arresleeën.
- Arrest, O.
- Arsenaal, O. *Tuighuis*.
- Arsenik, O. *Rattenkruit*.
- Artikel, O.
- Artillerie, V.
- Artisjok, V., artisjokken.
- Arts, M., artsen.

¹⁾ De namen der maanden zijn M.

- As (*van een wiel*), V., assen.
 Asch (*stof van een verbrand lichaam*), V. Asscheпоetster, V.
 Asschig, b. n. Beascht.
 Asem. Zie *Adem*.
 Asperge, V., asperges. De uitspraak luidt ook Asperzie.
 Assignaat, O., assignaten.
 Assignatie, V., assignatiën.
 Astrant, b. n. Wordt in verschillende streken verschillend uitgesproken. *Verbasterd uit het Fransche* *assurant*.
 Aterling, M. en V. Aterlinge, V. Zie *Aanhangeling*.
 Atlas, M. *Kaartenboek*. Atlas, O. *Zekere zijden stof, die in Indië vervaardigd wordt*.
 Augurk, V. *Liever* Agurk.
 Augustus, M. Zie *April*.
 Autaar, O., autaren. *Altaar* is gebruikelijker.
 Authentiek, b. n.
 Avegaar, M., avegaars, avegaren. *Eene groote boor, ook Effer geheeten*.
 Avenant. In: *Naar avenant*, bijw. uitdrukking.
 Averechts, bijw. Averechtsch, b. n.
 Averij, V.
 Averuit, V. *Zekere plant*.
 Avond, M.
 Avontuur, O. Avontuurlijk.
 Azen, b. n. Ik aas, aasde, heb geaasd.
 Azijn, M.
 Azuur, M. *voor den steen*, O. *voor de stof of verf*. *Liever: Lazuur*.
 Azuur, O. *Het azuur des hemels*.
 Azuren of Lazuren. Stoffelijk b. n.

B.

- B, V., b's. Zie A.
 Baai, V., baaien. *Zeeboezem*.
 Baai, V., baaien. *Eene wollen stof*. Baaitje, O. Baaien, stoff. bijv. n. ¹⁾
 Baaierd, beierd, M. ²⁾ *Chaos, mengklomp*.
 Baak, V., baken. Hetzelfde als Baken, O., bakens.
 Baal, V., balen.
 Baan, bane, V., banen. — Zie *Gifte*.
 Baanderheer, M., baanderheeren.
 Baar, berrie, burrie, V. Baar, V. *Golf*. Baar, V. *Staaf*.
 Baar, b. n. en bijw. *De bare zee*. *Baar geld*. Komt voor in *Openbaar*, d. i. *open en baar: open en bloot, en in*
 Baarblijkelijk, b. n.
 Baard, M.
 Baars, M., baarzen.
 Baas, M., bazen. Baasje. Bazin.
 Baat, bate, V. Zie *Gifte*.
 Baatzucht, V. Baatzuchtig, b. n.
 Babbelaar, M. Babbelaarster. Babelarij.
 Babbelarij, V. ³⁾
 Babbelguigje, O. *Zotternijen, zotte kuren*. Zie *Guig*. — Dit woord is in sommige streken verbasterd tot *Babbelegoesjes*.
 Babijn, bobijn, V. *Garenklos*.
 Babok, M. *Lomperd*.

¹⁾ De stoffelijke bijv. n. op *-en* worden niet verbogen: *Zij kocht een baaien rok, een katoenen kleed en wollen sokken*.

²⁾ Het achtervoegsel *-erd* komt alleen bij M. woorden voor.

³⁾ Het achtervoegsel *-ij* vormt V. woorden. Alleen *schilderij* wordt in den gemeenzamen stijl ook O. gebruikt.

Bad, O., baden. Badje.
 Baden, b. w. Ik baad, baadde, heb gebaad.
 Baffen, bassen (blaffen), o. w. Ik baf, bas; bafte, baste; heb gebaft, gebast.
 Bag, bagge, V. *Edelgesteente, dat in een vingerring is gezet. Ook de ring zelf.*
 Bagage, V. ¹⁾
 Bagger, V. *Modder, veen.*
 Bagge, V. *In sommige streken een groote korf, die op den rug gedragen wordt.*
 Bagno, O., bagno's. Zie *Acacia*.
 Bajonet, V., bajonetten.
 Bak, M.
 Bakboord, O. Beteekenis: *Rugboord*: linkerzijde van het schip, wanneer men van het roer naar den voorsteven ziet. Zie *Achterbaks*.
 Bakelaar, V. *Laurierbezie.*
 Bakenen, o. w. Ik baken, bakende, heb gebakend.
 Baker, V. *Bakermat of Bakermant*: *Mant, waarin voorheen de baker met het kind zat, om het te bakeren.*
 Bakhuis, O., bakhuizen.
 Bakkebaard, M. Bet.: *wangbaard*. Niet zelden, verkeerdelijk, *bokkebaard* geheeten.
 Bakken, b. en o. w. Ik bak, bakte, heb gebakken.
 Bakkerij, V. Zie *Babbelerij*.
 Bakkes, O., bakkesen. Verbastering van *bakhuis*. Bakkesje, O.
 Baksel, O. Zie *Aanvoegsel*.
 Bakslagerij, V. *Kinnebakslag*.
 Bakstag, O. *Een touw, dat van den grooten mast naar den bezaansmast loopt*. Meerv. bakstagen.
 Bal, M., ballen. — *Rond lichaam*. Balletje.

Bal, O., bals. *Danspartij*.
 Balanceeren, b. en o. w. Ik balanceer, balanceerde, heb gebalanceerd.
 Balans, V., balansen.
 Baldadig, b. n. en bijw. *Boos- of kwaaddadig: boosaardig*.
 Balddadig, b. n. en bijw. *Stout, roekeloos, vermetel*: eigenlijk: *bouddadig*.
 Balein, O. *voor de stof*, V. *voor uit het balein vervaardigde voorwerpen*. Het balein is eene horenachtige, zeer buigzame stof, die zich aan het bovenkakebeen van den walvisch bevindt. *Ziehier eene nieuwe balein voor wee paraplu*. — Velen spreken het woord uit als *blein*. — Baleinen, stoff. b. n.
 Balg, M.
 Balic, V., baliën.
 Baljuw, M., baljuws en baljuwen.
 Balk, M.
 Balkon, O., balkons en balkonnen.
 Ballast, M. — Bal bet. hier *slecht*. 't Komt buitendien nog voor in *baldadig, baloorig, balsturig*.
 Balling, M. en V. Zie *Aanhangeling*.
 Balloteeren, o. w. Ik balloteer, balloteerde, heb geballoteerd.
 Baloorig, b. n. en bijw.
 Balsem, M. balsems. Zie *Adem*.
 Balsturig, b. n. en bijw.
 Bamboes, O. Bamboesriet: *eene Oost-Indische rietsoort, die soms eene hoogte van 60 voet bereikt*.
 Bamboes, M. *Bamboesstok*: *een stok van bamboesriet*.
 Ban, M., bannen.
 Band, O. *voor de stof*, M. *voor een stuk der stof, en in overdrachtelijke beteekenis*; als: de band der vriendschap.

¹⁾ Alle woorden, welke op *-age* eindigen, zijn V.: *bosschage, kiyvage, tuigage, potage* enz.

- Bandelier, M.
 Bandiet, M. Bandieten.
 Bandrekel, M. *Hond, die aan den band ligt.* In overdrachtelijke beteekenis, als scheldnaam: *luiaard, vadsigaard.*
 Banen, b. w. Ik baan, baande, heb gebaand.
 Bang, b. n. en bijw. Bangheid, Bangigheid. ¹⁾
 Banier, V.
 Bank, V. Banknoot, V., banknoten.
 Bankaard, M., bankaarden en bankaards. *Onecht kind.*
 Bankroet, O. Bankroetier, M.
 Bankbreuk, V.
 Banket, O., banketten.
 Banketeeren, o. w. Ik banketeer, banketeerde, heb gebanketeerd.
 Bankier, M.
 Banneling, balling, M. en V. Bannelinge, V. Zie *Aanhangeling.*
 Bannen, b. w. Ik ban, bande, heb gebannen.
 Bar, b. n. en bijw., barder, barst.
 Barak of Brak, V. *Soldatenverblijf.* Ook *slecht of ellendig ingericht huis*, en in sommige streken *kermistent.*
 Barbaar, M., barbaren. Barbaarsch. Barbaarschheid.
 Barbeel, M., barbeelen. *Zekere riviervissh, met baarden aan beide zijden van den muil.*
 Barbier, M.
 Bard, M.
 Bardezaan, M., bardezanen. *Ouderwetsche hellebaard.*
 Baren, b. w. Ik baar, baarde, heb gebaard.
 Barg, M., bargaen. *Een gesneden zwijn*, in sommige streken *Berg* geheeten.
- Bargie, V., bargies. *Trekschuit*, ook *Barge* geheeten. Zie *Aak.*
 Bark, V. *Een klein vaartuig, eene soort van schuit.* Ook een soort van driemaster en dan vaak *bark-schip* geheeten. Zie *Aak.*
 Barkas, V. *De grootste sloep, welke een vaartuig aan boord heeft.*
 Barkan, O. *Eene soort van grof kamelot of kemelshaar.* Zie *Kamelot.*
 Barm, M. *Barbeel* of *baardvissh.*
 Barmpje.
 Barmhartig, b. n. en bijw.
 Barmte, V. *Een hoop aarde of opgehoopte grond.*
 Barnen (bernen), b. en o. w. Ik barn, barnde, heb gebarnd. Bet.: *branden.* 't Komt zelden anders voor dan in de uitdrukking: *In 't barnen der gevaren.*
 Barning, V. *Branding.*
 Barnsteeu, O. *Amber.* Barnsteenen, stoff. bijw. n.
 Barometer, M.
 Baron, M. Barones, V. Baronic, V., baronieën.
 Barrevoeter, M.
 Barrevoets, bijw.
 Barsch, b. n. en bijw., barscher, barscht. Barschheid.
 Barst, berst, borst, M.
 Barsten, o. w. Ik barst, barstte of borst, ben gebarsten of geborsten.
 Bas, M. *Grondstem: Hij zingt den bas.*
 Bas, V. *Muziekinstrument: Hij speelt op de bas.*
 Bas (draaibas), V. *Scheepsgeschut van klein kaliber.*
 Basalt, O. Basalten, stoff. b. n.
 Basilisk, basiliscus, M. *Zekere slang.*
 Basson, M. [V.?] *Een blaaspeeltuig.*
 Bast, M. Bastachtig. Bastig, b. n.

¹⁾ Alle woorden, welke op *-heid* eindigen, zijn V. Hun meervoud gaat uit op *-heden*.

Bastaard, basterd, M., bastaards, bastaarden, basterds.
 Bataljon, O., bataljons.
 Baten, o. w. Het baat, baatte, heeft gebaat.
 Batist, O. *Eene soort van fijn lijnwaad.* Batisten, stoff. b. n.
 Batsch, b. n. en bijw. *Trotsch, stout.*
 Batterij, V.
 Bauwen, o. w. Ik bouw, bouwde, heb gebouwd.
 Baviaan, M., bavianen.
 Bavianengezicht, O. Men hoort vaak *Baviaansgezicht.*
 Bazuin, V. ¹⁾
 Bearden, b. w. Ik beaard, beaarde, heb beaard.
 Beademen, beasemen, b. w. Ik beadem, beasem; beademde, beasemde; heb beademd, beasemd.
 Beambte, M.
 Beamen, b. w. Ik beaam, beaamde, heb beaamd. *Toestemmen, eigenlijk Amen zeggen.*
 Beangst, b. n. en bijw.
 Beangstigen, b. w. Ik beangstig, beangstigde, heb beangstigd.
 Beantwoorden, b. w. Ik beantwoord, beantwoordde, heb beantwoord.
 Beascht, v. d. *Met asch bemorst.*
 Bed, O., bedden. Samenstellingen: Beddedeken, -flesch, -goed, -jak, -kleed, -kussen, -kwast, -laken, -pan, -plank, -sprei, -tafel, -tijk, -warmer, -zak; beddenkooper, -kuischer of -schoonmaker, -winkel.
 Bedaagd, b. n.
 Bedachtzaam, b. n.
 Bedaren, b. en o. w. Ik bedaar, bedaarde, heb bedaar.

Bedding, V.
 Bede, bee, V., beden, beên.
 Bedeelen, b. w. Ik bedeel, bedeelde, heb bedeed.
 Bedeesd, b. n. en bijw., bedeesder, bedeesdst.
 Bedelen, b. en o. w. Ik bedel, bedelde, heb gebedeld.
 Bedenkelyk, b. n.
 Bedenken, b. w. Ik bedenken, bedacht, heb bedacht.
 Bederf, O. Bederfelyk, b. n. Bederfing, V.
 Bederven, b. en o. w. Ik bederf, bedierf, heb bedorven.
 Bedevaart, V.
 Bedgenoot, M. en V. Bedgenoot, V.
 Bedied, O. Bediedsel, nu: Beduidsel, O.
 Bedieden, b. w. Eigenlijke bet.: *In de taal van het Diet, d. i. het volk, overbrengen. Zie Beduiden.*
 Bediende, M. en V., bedienden.
 Bedijen, o. w. Het bedij, bedijde, is bedijd. *Onrechtvaardig goed bedijt (ook gedijt) niet.*
 Bedillen, b. w. Ik bedil, bedilde, heb bedild. Bedilal(albedil), M. en V.
 Beding, O., bedingen.
 Bedingen, b. w. Ik beding, bedong, heb bedongen.
 Bedlegerig, b. n.
 Bedompt, b. n., bedompter, bedomptst.
 Bedotten, b. w. Ik bedot; bedotte, bedottede, bedott'e; heb bedot.
 Bedoven, v. d. van het oude *beduiven.* Bet.: *gedompeld.*
 Bedreven, b. n. Bedrevenheid, V.
 Bedriegen, b. w. Ik bedrieg, bedroog, heb bedrogen.
 Bedrieglyk, b. n. en bijw.

¹⁾ De vreemde namen van muziekinstrumenten zijn V.: *gitaar, viool, klarinet* enz.

Bedrijf, O., bedrijven.
 Bedrijfjal, M. en V.
 Bedrijven, b. w. Ik bedrijf, be-
 dreef, heb bedreven.
 Bedroefd, b. n. en v. d.
 Bedrog, O., bedriegerijen.
 Beducht, b. n. Beduchtheid.
 Beduiden, vroeger ook Bedieden, b. w.
 Ik beduid, beduidde, heb beduid.
 Beduidenis, V. ¹⁾
 Bedunken, O. *Naar mijn bedun-
 ken. Mijns bedunkens.*
 Bedwang, O.
 Bedwelmen, b. w. Ik bedwelm,
 bedwelmd, heb bedwelmd.
 Beëdigen, b. w. Ik beëdig, be-
 eedigde, heb beëdigd.
 Beek, V., beken. Beekje, O.
 Beeld, O. Beeldje, O.
 Beelden, b. w. Ik beeld, beelde,
 heb gebeeld.
 Beelderig, b. n. en bijw.
 Beeldig, b. n. en bijw.
 Beeldhouwen, b. w. Ik beeldhouw,
 beeldhouwde, heb gebeeldhouwd.
 Beeldjeskoop, M., beeldjeskopen.
 Beelen, o. w. Ik beel, beelde, heb
 en ben gebeeld. *Berouw hebben,
 van een voorgenomen besluit te-
 rugkomen. Hij stond op trouwen,
 maar is gebeeld, of: heeft gebeeld.*
 Beeltenis, V. Zie *Beduidenis*.
 Beemd, M., beemden.
 Been, O., beenen. *Lichaamsdeelen.* ²⁾
 Been, O., beenderen, beenders.
Gebeente. Doodsbeenderen.
 Beenen, stoff. b. n.
 Beenig, b. n.

Beer, M., beeren. *Mannetjesvar-
 ken. Ook Waterkeering.*
 Beer, M. *Drek.*
 Beer, M., beren. *Verscheurend
 dier. Schuldeischer. Heiblok.
 Muurstut.* Berin, V. *Het wijfje
 van den beer.* Berendans, -huid,
 -jong, -klauw, -leider, -muil.
 Beest, O. — Dit woord was vroe-
 ger V.: vandaar dat men nog zegt
de beest spelen. — Beestig, b. n.
 Beestachtig b. n. — Beesten-
 markt, -spel, -stal, -temmer.
 Beestiaal, O. *Vee.*
 Beet, M., beten. *Hap.* Dolle-
 hondsbeet.
 Beet (ook wel Biet), V., beeten.
Beetwortel.
 Bef, V.
 Befaald, b. n. Befaauder, be-
 faamdst.
 Begaafd, b. n. Begaafder, begaafdst.
 Begaan, b. n. *Hij was er mee be-
 gaan:* hij had er medelijden mee,
 hij was er door bewogen.
 Begeeren, b. w. Ik begeer, begeer-
 de, heb begeerd. Begeerig, b. n.
 Begeerte, V. Zie *Aanstalte*.
 Begeven, b. w. Ik begeef, begaf,
 heb begeven. Begeving, V.
 Begijn, V. *Eene geestelijke dochter.*
 Begiu, O.
 Beginnen: b. en o. w. Ik begin,
 begon, heb begonnen. Men zegt
 zoowel: *Ik heb mijn werk be-
 gonnen* als: *Ik ben mijn werk
 begonnen* of: *Ik ben aan mijn
 werk begonnen.*

¹⁾ Alle woorden op *-nis* zijn V., met uitzondering van *vonnis* en *getuigenis*, welke O. zijn. In deffigen stijl evenwel is het laatste V.

²⁾ Vroeger bestond er tusschen het meervoud en enkelvoud van sommige woorden weinig of in 't geheel geen onderscheid. Van daar dat men nu nog zegt: *Op de been brengen* voor: *op de beenen bren-
 gen*, en evenzoo: *slaag krijgen* voor *slagen krijgen*; *onder de voet
 werpen* voor *onder de voeten werpen*, enz.

Beginsel, O., beginsels, beginse-
len. — In de beteekenis van *stel-
regels* alleen *beginselen*: *Hij is een
man van edele, goede beginselen.*
— *Alle beginsels zijn moeilijk.*

Begoochelen, b. w. Ik begoochel,
begoochelde, heb begoocheld. Be-
goocheling, V.

Begraven, b. w. Ik begraaf, be-
groef, heb begraven. Begrafenis.
Zie Beduidenis.

Begrazen, b. w. Ik begraas, be-
graasde, heb begraasd.

Begrenzen, b. w. Ik begren, be-
grensde, heb begrensd.

Begrijpelijk, b. n. en bijw.

Begrinten, b. w. Ik begrint, be-
grintte, heb begrint.

Begrip, O.

Begroeiing, V. *Zie Achtig.*

Begrooten, b. w. Ik begroot, be-
grootte, heb begroot. Begroeting.

Beguichelen, b. w. *Begoochelen.*
Ik beguichel, beguichelde, heb
beguicheld. Beguicheling, V.

Behaaglijk, b. n.

Behalve, voorz. en bijw.

Behangen, b. w. Ik behang, be-
hing, heb behangen. Voor *be-
hing* vindt men soms *behong*.

Beheeren, b. w. Ik beheer, be-
heerde, heb beheerd. Beheering.
Beheerder. Beheerster.

Beheerscher, b. w. Ik beheersch,
beheerschte, heb beheerscht. Be-
heerscher. Beheerscheres. Be-
heersching.

Behelpen, terugw. w. Ik behelp
mij, behielp of beholp mij, heb
mij beholpen.

Behelzen, b. w. Ik behels, be-
helsde, heb behelsd.

Behemot, M. *Naam van een reus-*

*achtig dier, waarvan in het boek
van Job gesproken wordt.*

Behept, v. d. *Hij is met leelijke
ondeugden behept. Behept* be-
teekent *bevangen* en komt van
het werkwoord *happen*.

Behoeden, b. w. Ik behoed, be-
hoedde, heb behoed.

Behoef, O. In de uitdrukkingen:
*Ten behoeve van, te mijnen be-
hoeve*, en dergelijke.

Behoefte, V., behoefden. *Zie Aanstalte.*
Behoeven, b. en o. w. Ik behoef,
behoefde, heb behoefd.

Behooren, o. w. Ik behoer, be-
hoorde, heb behoord. Behoor-
lijk, b. n.

Behoud, O.

Behouden, b. w. Ik behoud, be-
hield, heb behouden. Behoudster.

Behoudenis, V. *Zie Beduidenis.*

Behoudens, voorz.

Behulp, O.

Behuwdbroeder, -vader, -zoon, M.
Behuwdzuster, -moeder, -dochter, V.

Bei, V., beien. Hetzelfde als *bes*,
bezie, doch komt alleen in samen-
stellingen voor: *Aardbeien, Moer-
beien*.

Beide, alg. telw., van zaken: *De
pennen zijn beide vermaakt.*

Beiden, alg. telw., van personen:
De broeders zijn beiden hier.

Beiderhande, soortgetal. *Zie Allerlei.*

Beiderlei, soortgetal. *Zie Allerlei.*

Beiden, o. en b. w. Ik beid, beidde,
heb gebeid.

Beiaard, M. ⁴⁾ *Klokkenspel. Ook:
Een muziekwerktuig, bestaande
uit een vrij langen stok, waar-
aan op sierlijke wijze een aantal
belletjes of klokjes zijn bevestigd.*

Beiaarddrager, M. *De muzikant,*

⁴⁾ Het achtervoegsel *-aard* vormt bijna uitsluitend manlijke persoons-
namen; daarom is *beiaard* M.

- die den beiaard draagt en, door dien te schudden of er tegen te slaan, de beierende belletjes of klokjes doet klinken.*
- Beieraar, M. *De persoon, die beiert, op de klokken speelt.*
- Beierd. Zie *Baaierd.*
- Beieren, o. w. *Op de klokken spelen.* Ik beier, beierde, heb gebeierd.
- Beitel, M. ¹⁾
- Beitelaak, V. *Eene soort van vaartuig.* Zie *Aak.*
- Beitelen, b. w. Ik beitel, beitelde, heb gebeiteld.
- Bejaën, b. w. *Met ja beantwoorden.* Ik beja, bejade, heb bejaad.
- Bejag, O.
- Bejegenen, b. w. Ik bejegen, bejegende, heb bejegend. Bejegening, V.
- Bek, M. Bekaf: *Door en door vermoeid.*
- Bekaaid, b. n. en bijw.
- Bekaden, b. w. Ik bekaad, bekaadde, heb bekaad.
- Bekamen, o. w. *Bedekt worden met kaam of kaamsel.* Zie dit woord. Het bier bekaamt, bekaamde, is bekaamd.
- Bekeeren, b. w. Ik bekeer, bekeerde, heb bekeerd. Bekeering, V. Bekeerling, M. en V. Bekeerlinge, V.
- Bekennen, b. w. Ik beken, bekende, heb bekend. Bekentenis, V.
- Beker, M.
- Bekkeneel, O., bekkeneelen. *Hersenpan.*
- Beklaaglijk, b. n. en bijw. Beklaaglijkheid, V.
- Beklag, O.
- Bekleeden, b. w. Ik bekleed, bekleedde, heb bekleed.
- Bekleedsel, O.
- Beklijven, o. w. *Vast blijven, bestendig blijven: Onrechtvaardig goed beklijft niet, beklifde niet, heeft niet beklifd.* — *Op den weg, dien wij betreden, Staat geen voetstap, die beklijft.* — Beklijving, V.
- Bekocht, b. n. *In den koop bedrogen.* Ik ben daaraan of daarmee bekocht, d. i.: Ik heb het te duur betaald. In gelijke beteekenis gebruikt men *miskocht.*
- Bekomen, b. en o. w. Ik bekom, bekwam, heb en ben gekomen.
- Bekomst, V.
- Bekopen, b. w. Ik bekoop, bekocht, heb bekocht.
- Bekoren, b. w. Ik bekoor, bekoorde, heb bekoord. Bekoorlijk, b. n. Bekoring, V.
- Bekorsten, b. w. Ik bekorst, bekorste, heb bekorst.
- Bekorten, b. w. Ik bekort, bekortte, heb bekort.
- Bekrachten, b. w. Ik bekrachtig, bekrachtigde, heb bekrachtigd.
- Bekransen, b. w. Ik bekrans, bekransde, heb bekranst.
- Bekrijgen, b. w. *Beoorlogen.* Ik bekrijg, bekrijgde, heb bekrijgd.
- Bekrimpen, terugw. w. Ik bekrimp mij, bekromp mij, heb mij bekrompen. Bekrompenheid.
- Bekronen, b. w. Ik bekroon, be kroonde, heb bekoord. Bekroner. Bekroning.
- Bekrozen, b. n. Van het oude werkw. *bekruizen: met roet besmeren.*

¹⁾ Het achtervoegsel *-el* vormt van werkwoorden M. benamingen van werktuigen, of middelen om de werking te verrichten, b. v. *beitel* (van *bijten*, *beet*, oudt. *beit*), *klepel* (van *kleppen*), *stekel* (van *steken*), *vleugel* (van *vliegen*, *vloog*), *sleutel* (van *sluiten*, *sloot*), enz.

- Bekwaam, b. n. en bijw., bekwamer, bekwaamst. Bekwamelijk, bijw.
- Bel, V. Belletje, O.
- Belabberd, b. n. *Slecht, ellendig, armzalig.*
- Belachelijk, b. n. en bijw.
- Belachen, b. w. Ik belach, belachte (*soms ook* beloeg), heb belachen. Belacher. Belachster. Belaching, V.
- Beladen, b. w. Ik belaad, belaadde, heb beladen.
- Belanden, o. w. *Aan land komen, aankomen. Ik weet niet waar hij beland is.* Ik beland, belandde, ben beland. — In sommige streken, met klankwisseling: *belenden*, en dan sterk vervoegd: *Ik belend, belond, ben belonden.*
- Belang, O. Belangeloos, b. n.
- Belangen, onpers. w. Het belangt, belangde, heeft belangd. Belangende, voorz.
- Belderom, M., belderommen. *Een vette os, gildos.*
- Beleedigen, b. w. Ik beleedig, beleedigde, heb beleedigd. Beleediger. Beleediging, V.
- Beleenen, b. w. Ik beleen, beleende, heb beleend. Beleener. Beleenster. Beleening, V.
- Beleg, O., belegeringen.
- Belegeren, b. w. Ik beleger, belegerde, heb belegerd.
- Beleggen, b. w. Ik beleg; belegde, beleide of belei; heb belegd of beleid.
- Belegsel, O. Zie *Aanvoegsel.*
- Beleid, O.
- Beleiden, b. w. *Bestieren.* Ik beleid, beleide, heb beleid. — Beleider. Beleidster.
- Belenden, o. w. *Aanpalen, aangrenzen.* Het belendt, belendde, heeft belend. — Belending, V.
- Belet, O.
- Beletsel, O.
- Beletten, b. w. Ik belet; belette, belettede, belett'e; heb belet.
- Beleven, b. w. Ik beleef, beleefde, heb beleefd.
- Belgen, terugw. w. Ik belg mij, belgde mij, heb mij gebelgd.
- Belhamel, M. *Een hamel, die, met eene bel aan den hals, de kudde voorgaat.* Overdrachtelijk: *de voorganger, aanvoerder van oproermakers en dergelijken.*
- Belijden, b. w. *Bekennen.* Ik belijd, beleed, heb beleeden. Belijdenis, V. Belijder. Belijderes.
- Belijden, terugw. w. *Zich behelpen.* Wordt weinig gebruikt. *Ik zal mij daarmede wel belijden.*
- Bellen, o. w. Ik bel, belde, heb gebeld.
- Beloofte, V. Zie *Aanstalte.*
- Beloken, v. d. van het oude werkw. *beluiken*, d. i. *sluiten.* 't Komt nog voor in *Beloken Paschen*: de eerste Zondag na Paschen.
- Beloonen, b. w. Ik beloon, beloonde, heb beloond. Belooner. Beloonster. Belooning, V.
- Beloop, O.
- Beloopen, b. w. Ik beloop, beliep, heb beloopen.
- Beloven, b. w. Ik beloof, beloofde, heb beloofd.
- Belt, V. *Een aschhoop.*
- Beluiden, beluïen, b. w. Ik beluid, belui; beluidde, beluide; heb beluid.
- Beminde, M. en V.
- Beminlijk, binnelijk, b. n.
- Bemoelial, M. en V.
- Bemoeien, terugw. w. Ik bemoei mij, bemoeide mij, heb mij bemoeid. Bemoeienis, V. Bemoeiing, V.
- Bemost, b. n. *Met mos begroeid.*
- Ben, Benne, V. Bennetje.
- Benaasten, b. w. *Benaderen, tot zich nemen.* Ik benaast, benaastte, heb benaast.

- Benadeelen, b. w. Ik benadeel, benadeelde, heb benadeeld. Benadeeler. Benadeelster. Benadeeling, V.
- Benaming, V.
- Benard, b. n. en bijw. *Benauwd*.
- Bende, V.
- Beneden, bijw. en voorz.
- Beneenen, b. w. *Neen zeggen*. Ik beneen, beneende, heb beneend. Beneening, V.
- Benepen, v. d.
- Benevelen, b. w. Ik benevel, benevelde, heb beneveld.
- Benevens, beneffens, voorz.
- Bengel, M.
- Benieuwen, onpers. w. Het benieuwt, benieuwde, heeft benieuwd.
- Benijden, b. w. Ik benijd, benijdde, heb benijd. In plaats van *benijdde* hoort men vaak *beneed*. Het eerste verdient de voorkeur. — Benijder. Benijdster. Benijdenswaardig. Benijding, V.
- Benodigd, v. d.
- Bent, V. *Genootschap. Vereeniging. Schildersbent. Partij, bende*: Bentleus, bentgeest, bentnaam.
- Benuchteren, b. en o. w. *Nuchteren maken of worden*. Ik benuchter, benuchterde, ben benuchterd.
- Beoogen, b. w. Ik beoog, beoogde, heb beoogd. Beooging, V.
- Beoorlogen, b. w. Ik beoorloog, beoorloogde, heb beoorloogd. Beoorlogging, V.
- Bepoten, b. w. Ik bepoot, bepootte, heb bepoot. Bepoting, V.
- Beraad, O.
- Beraadslagen, o. w. Ik beraadslaag, beraadslaagde, heb beraadslaagd. Beraadslaging, V.
- Beraden, terugw. w. Ik beraad mij, beraadde of beried mij, heb mij beraden.
- Berd, O. *Bord*. Nog over in: *Te berde of te borde brengen*. *Berd*, mv. *berderen*, is door letterwisseling ontstaan uit *Bred*, plank, bord, tafel beteekenende.
- Berechten, b. w. Ik berecht, berechte, heb berecht. Berechter. Berechtster. Berechting, V.
- Beredeneeren, b. w. Ik beredeneer, beredeneerde, heb beredeneerd.
- Beregend, v. d.
- Bereiden, b. w. *Gereed maken*. Ik bereid, bereidde, heb bereid.
- Bereids, bijw.
- Bereik, O.
- Bereiken, b. w. Ik bereik, bereikte, heb bereikt.
- Bereizen, b. w. Ik bereis, bereisde, heb bereisd.
- Berg, M.
- Bergamot, V. *voor de vrucht*, M. *voor den boom*. Zie *Abrikoos*. — *Eene soort van peer*. Ook eene soort van *orangeappel*, uit welks schil de Bergamotolie wordt getrokken.
- Bergen, b. w. Ik berg, borg, heb geborgen.
- Bericht, O.
- Berichten, b. w. Ik bericht, berichtte, heb bericht.
- Beril, M. *voor den steen*, O. *voor de stof*. Zie *Agaat*.
- Berispen, b. w. Ik berisp, berispte, heb berispt. Berisper. Berispster. Berisping, V.
- Berk, berkeboom, M. Zie *Aak*.
- Berkemeier, M. *Een soort van grooten beker, dien men van een berketak vervaardigde*.
- Berkoen, M. *Soort van dunnen balk*.
- Berlijusch-blauw, O.
- Berm, berme, V. *Een graspad langs steenwegen*, enz.
- Berm, M. Rijsberm: *Eene soort van zeewering, die met rijshout versterkt is*. Onderberm. Berm-

- sloot: *Sloot langs den onderberm van den dijk.*
- Bernagie, V. *Zekere plant.*
- Bernen. Zie *Barnen.*
- Bernsteen. Zie *Barnsteen.*
- Beroep, O.
- Beroerte, V.
- Berokkenen, b. w. Ik berokken, berokkende, heb berokkend.
- Berooid, b. n.
- Berooken, b. w. Ik berook, berookte, heb berookt. Berooking, V.
- Berooven, b. w. Ik beroof, beroofde, heb beroofd. Beroover. Beroofster. Berooving, V.
- Berouw, O.
- Berric, V. *Draagbaar.*
- Bersten. Zie *Barsten.*
- Berucht, b. n.
- Bes, bezie, V. Zie ook *Bei.* — Besseboom, besseblad; bessengelei, -jenever, -nat, -rist, -sap, -tros, -wijn.
- Bescharen, b. w. *Stilletjes onder iemands handen wegnemen.* Ik beschaar, beschaarde, heb beschaard.
- Bescheid, O.
- Bescheiden, b. w. Ik bescheid, bescheidde, heb bescheiden.
- Bescheiden, b. n. Bescheidenlijk, bijw. Bescheidenheid, V.
- Bescheren, b. w. Ik bescheer, beschoor, heb beschoren.
- Beschik, O.
- Beschoren, v. d. *Beschikt, toebedeeld.* Van het oude w.w. *Bescheren.*
- Beschot, O., beschotten.
- Beschuit, V. *voor eene enkele beschuit; O. voor de stof in het algemeen: Hij gaf mij eene harde beschuit. Dit beschuit is beter dan dat. — Beschuit komt van het Fransche biscuit, dat beteekent: tweemaal gebakken.*
- Beschutsel, O.
- Beschutten, b. w. Ik beschut; beschutte, beschuttele, beschutt'e; heb beschut.
- Besef, O. Beseffeloos, b. n.
- Beseffen, b. w. Ik besef, besefte, heb besefft.
- Beslag, O.
- Beslechten, b. w. Ik beslecht, beslechte, heb beslecht. Beslechter. Beslechtster. Beslechting, V. Zie *Achting.*
- Beslijken, b. w. Ik beslijk, beslijkte, heb beslijkt.
- Beslissen, b. w. Ik beslis, besliste, heb beslist. Beslisser. Beslisster. Beslissing, V.
- Besluit, O.
- Besluiten, b. w. Ik besluit, besloot, heb besloten.
- Besneewd, b. n. — Verled. deelw. van *Besneeuwen.*
- Bespieden, b. w. Ik bespied, bespiedde, heb bespied. Bespieder. Bespiedster. Bespieding, V.
- Besprek, O.
- Best, V. *Oude vrouw.* Verkorting van *Bestemoeder* of *Bestemoer.*
- Bestand, O.
- Bestanddeel, O., bestanddeelen.
- Besteden, b. n. Ik besteed, besteedde, heb besteed. Besteder. Besteedster. Besteding, V.
- Bestek, O., bestekken.
- Bestel, O., bestellingen.
- Bestel, bestelle, V. *Beschuit.*
- Bestemaat, M., bestomaten.
- Bestendig, b. n. Bestendiglijk, bijw.
- Bestevaar, M., besteavaars.
- Bestier, bestuur, O., besturen.
- Bestoken, b. w. Ik bestook, bestookte, heb bestookt.
- Bestrijden, b. w. Ik bestrijd, bestreed, heb bestreden. Bestrijder. Bestrijdster. Bestrijding, V.
- Bete, V., beten. *Stuk, brok, mondvul. Eene bete broods.*

Beteekenen, b. w. Ik beteeken, beteekende, heb beteekend. Beteekenis, V.

Beter, b. n. en bijw.

Beteren, terugw. en o. w. *Beter worden*. Ik beter, beterde, heb en ben gebeterd. Betering, V. Beterschap, V. Beternis, V. Beterhand, V.

Beteren, b. w. *Met teer bestrijken*. Ik beteer, beteerde, heb beteerd. Betering, V.

Beteuterd, v. d. van *Beteuteren*.

Betichten, b. w. *Beschuldigen*. Ik beticht, betichtte, heb beticht.

Betijen, o. w. Wordt alleen gebruikt in de onbepaalde wijs: *Laat hem betijen* d. i.: Laat hem zijn gang gaan.

Betingelen, b. w. *Timmermanswoord*. Ik betingel, betingelde, heb betingeld.

Betogen, v. d. *Omgeven, bedekt*.

Betoonen, b. w. *Den toon plaatsen*. Ik betoon, betoonde, heb betoond. Betoning, V.

Betonie, V. *Nieskruid*.

Betoog, O., betoogen.

Betoogen, b. w. *Bewijzen*. Ik betoog, betoogde, heb betoogd. Betooging, V.

Betoomen, b. w. Ik betoom, betoomde, heb betoomd. Betooming, V.

Betoon, O., betooningen.

Betoonen, b. w. *Doen blijken, bewijzen*. Ik betoon, betoonde, heb betoond. Betooning, V.

Betooveren, b. w. Ik betoover, betooverde, heb betooverd. Betooveraar. Betooveraarster. Betoovering, V.

Betovergrootvader, M. *De vader*

van den overgrootvader of van de overgrootmoeder.

Betovergrootmoeder, V.

Betrachten, b. w. *Waarnemen, behartigen*: zijn plicht betrachten. Ik betracht, betrachtte, heb betracht. Betrachter. Betrachtster. Betrachtig, V. Oulings beteekende *Betrachten* ook *Overdenken*: *Leer ons, o Heer! uw lijden recht betrachten. De nabetrachting van het avondmaal.*

Betrekkelijk, b. n.

Betten, b. w. Ik bet; bettede, bette, bett'e; heb gebet.

Betweter, M. *Iemand, die alles beter meent te weten dan anderen*. Van *Bet*, waarvan de vergrootende trap is *beter* en de overtreffende *betst*, waarvoor men *best* schrijft.

Beu, b. n. *Verzadigd, moede*. Ik *ben het beu*.

Beugel, M. Beugeltasch, V.

Beuk, Beukeboom, M. Zie *Aak*.

Beukelaar, M. *Schild.* ¹⁾

Beul, M.

Beuling, M.

Beun, bun, V. *Vischkaar*. In sommige streken: *Het beun*.

Beun, V. *Zolder*.

Beunhaas, M. *Knoeier. Makelaar, die geene behoorlijke aanstelling als zoodanig bezit. Oorspronkelijk iemand, die een ambacht uitoefende, zonder het recht er toe te hebben, en daarom op zolder arbeide*. — Beunnaaister, V. In sommige streken voor: *Eene naaister, die haar ambacht niet verstaat, of die onder de markt werkt*.

¹⁾ -aar, dat doorgaans manlijke persoonsnamen vormt, behoudt ook in levenlooze voorwerpen het M. geslacht: *beukelaar, boezelaar, hazelaar, evenaar* enz.

- Beuren, b. w. Ik beur, beurde, heb gebeurd.
- Beurs, V., beurzen.
- Beursch, b. n., beurscher, beurscht: *Eene beursche peer.* In sommige streken: *buikziek.* — Beurscheid. Beurzig.
- Beurt, V. Beurtelings, bijw. Beurtelingsch, b. n.
- Beuzelen, o. w. Ik beuzel, beuzelde, heb gebeuzeld. Beuzelaar. Beuzelaarster. Beuzelarij, V. Beuzelachtig. Beuzeling, V.
- Bevang, O. *Omtrek.*
- Bevattelijk, b. n.
- Bevechten, b. w. Ik bevecht, bevocht, heb bevochten.
- Bevel, O., bevelen.
- Bevelen, b. w. Ik beveel, beval, heb bevelen.
- Beven, o. w. Ik beef, beefde, heb gebeefd. Beving, V.
- Bever, M. *voor het dier, O. voor de stof.*
- Bevernel, V. *Zeker kruid, ook Steenbreker geheeten.*
- Bevind, O. *Handel naar bevind van zaken.*
- Bevljigten, terugw. w. Ik bevljigt mij, bevljigtde mij, heb mij bevljigt.
- Bevloeren, b. w. Ik bevloer, bevloerde, heb bevloerd.
- Bevochten, b. w. Ik bevocht, bevochte, heb bevocht.
- Bevochtigen, b. w. Ik bevochtig, bevochtigde, heb bevochtigd.¹⁾
- Bevoordeelen, b. w. Ik bevoordeel, bevoordeelde, heb bevoordeeld. Bevoordeeling, V.
- Bevooroordeeld, b. n. Bevooroordeeldheid, V.
- Bevoorrechten, b. w. Ik bevoorrecht, bevoorrechtte, heb bevoorrecht.
- Bevoren, bijw. en voegw.
- Bevrachten, b. w. Ik bevracht, bevrachtte, heb bevracht. Bevrachting, V. *Zie Achtig.*
- Bevreemden, onp. w. Het bevreemdt, bevreemde, heeft bevreemd.
- Bevriezen, o. en b. w. Ik bevries, bevroor, ben en heb bevroren en bevrozen. *Voor bevroor hoort men in sommige streken bevroos.*
- Bevrijden, b. w. Ik bevrijd, bevrijdde, heb bevrijd. Bevrijder. Bevrijdster. Bevrijding, V.
- Bevroeden, b. w. Ik bevroed, bevroedde, heb bevroed.
- Bevruchten, b. w. Ik bevrucht, bevruchtte, heb bevrucht.
- Bewaarheiden, bewaarheden, b. w. Ik bewaarheid, bewaarheidde, heb bewaarheid.
- Bewasemen, b. w. Ik bewasem, bewasemde, heb bewasemd.
- Bewaschen, b. n. *Schoon maken.* Ik bewasch, bewiesch, heb bewasschen. Bewassching, V.
- Bewassen, o. w. *Begroeien.* Het bewast, bewies, is bewassen.
- Beweenen, b. w. Ik beweene, beweende, heb beweend.
- Bewegen, b. w. Ik beweeg, bewoog, heb bewogen. Beweeglijk, b. n.
- Bewelkomen, b. w. Ik bewelkom, bewelkomde, heb bewelkomd.
- Beweren, b. w. Ik beweere, be-

¹⁾ Er is geen verschil in beteekenis tusschen: *bevochten* en *bevochtigen*, *begiften* en *begiftigen*, *nuttén* en *nuttigen*, *verkonden* en *verkonidigen*, *vesten* en *vestigen*, *zich verlusten* en *zich verlustigen*, *kruisen* en *kruisigen*, *voleinden* en *voleindigen*, *spijsen* en *spijsigen*, *nooden* en *noodigen*, *verzaden* en *verzadigen*, *vereenen* en *vereenigen* enz.

- weerde, heb beweerd. Bewering, V.
- Bewerp, O. *Ontwerp*.
- Bewierookten, b. w. Ik bewierook, bewierookte, heb bewierookt.
- Bewijs, O., bewijzen.
- Bewijzen, b. w. Ik bewijs, bewees, heb bewezen.
- Bewind, O. Bewindsman, M., bewindslieden.
- Bewonderenswaardig, bewonderingswaardig, b. n.
- Bewonen, b. w. Ik bewoon, bewoonde, heb bewoond. Bewoner. Bewoonster. Bewoning, V.
- Bezaaien, b. w. Ik bezaai, bezaaide, heb bezaaid. Bezaaier. Bezaaiing, V.
- Bezaan, V. *Achterzeil*.
- Bezadigd, b. n.
- Bezeeren, b. w. Ik bezeer, bezeerde, heb bezeerd. Bezeering, V.
- Bezeeveren, b. w. *Bekwijlen*. Ik bezeever, bezeeverde, heb bezeeverd.
- Bezegelen, b. w. Ik bezegel, bezegelde, heb bezegeld.
- Bezeilen, b. w. Ik bezeil, bezeilde, heb bezeild.
- Bezem, M., bezems. Zie *Adem*. Bezempje.
- Bezending, V.
- Bezetene, M. en V.
- Bezetten, b. w. Ik bezet; bezette, bezette, bezett'e; heb bezet. Bezetting, M.
- Bezichtigten, b. w. Ik bezichtig, bezichtigde, heb bezichtigd.
- Bezie (bes, bei), V., bezien.
- Bezig, b. n.
- Bezigen, b. w. Ik bezig, bezigde, heb gebezigd. Beziger. Bezigerster. Beziging, V.
- Bezijden, voorz. en bijw.
- Bezinnen, terugw. w. en bedr. w. Ik bezin mij, bezon mij, heb mij bezonnen. — *Wie heeft die middelen bezonnen*, d. i. verzonnen, bedacht, uitgedacht?
- Bezit, O.
- Bezitten, b. w. Ik bezit, bezat, heb bezeten.
- Bezoar, M. *Steenachtige verharding in de ingewanden van sommige dieren*.
- Bezoden, b. w. Ik bezood, bezoodde, heb bezood.
- Bezoek, O.
- Bezoeken, b. w. Ik bezoek, bezocht, heb bezocht.
- Bezoldeling, M. en V. Bezoldelingen, V. Zie *Aanhangeling*.
- Bezoldigen, b. w. Ik bezoldig, bezoldigde, heb bezoldigd. Bezoldiging, V. Zie *Achting*. Hetzelfde als
- Bezolding, V.
- Bezoomen, b. w. Ik bezoom, bezoomde, heb bezoomd.
- Bezorgen, b. w. Ik bezorg, bezorgde, heb bezorgd.
- Bezwaar, O., bezwaren.
- Bezwaarnis, V. Zie *Beduidenis*.
- Bezwachtelen, b. w. Ik bezwachtel, bezwachtelde, heb bezwachteld.
- Bezweet, b. n.
- Bezweren, b. w. Ik bezwée, bezwoer, heb bezworen.
- Bezwijken, o. w. Ik bezwijk, bezweek, ben bezweken.
- Bezwijmen, o. w. Ik bezwijm, bezwijmde, ben bezwijmd.
- Bibliotheek, V., bibliotheken.
- Bidden, b. w. Ik bid, bad, heb gebeden.
- Biecht, V.
- Biechten, b. w. Ik biecht, biechte, heb gebiecht. Biechteling, M. en V. Biechtelingen, V.
- Bieden, b. w. Ik bied, bood, heb geboden.
- Bier, O.

- Bierenbrood, O. *Eene spijs, die uit bier en brood bestaat.*
- Bies, bieze, V., biezen. Biesbosch. Bieslook. Biezenkistje.
- Biest, V. *De eerste melk van eene koe, nadat zij gekalfd heeft.*
- Bietebauw, M. *Een bullebak.*
- Big, bigge, V. Biggetje. Voor Big hoort men in sommige streken *Viggen*, O.
- Biggelen, o. w. De traan biggelt, biggelde, is gebiggeld.
- Bij, voorz.
- Bij, V., bijen. Bijenangel, -cel, -korf, -koningin, -was, -zwerm.
- Bijbel, M. Bijbelsch, b. n.
- Bijdehandsch, bijderhandsch, b. n. *Het bijdehandsche paard.*
- Bijdrage, V. Bijdraagje.
- Bijezenija, o. w. Wij zijn bijeen, wij waren bijeen, wij zijn bijeen geweest.
- Bijgeloof, O. Bijgeloovig, b. n.
- Bijgeval, bijw. en voegw.
- Bijgevolg, bijw. en voegw.
- Bijkans, bijw.
- Bijl, V. Bijltje. Bijleman, M., bijlemans, bijle mannen.
- Bijlage, V.
- Bijna, bijw.
- Bijnaam, M.
- Bijpad, O., bijpaden. Bijpaadje.
- Bijnschrift, O.
- Bijslaap, M. en V. — *Mijn broer is mijn bijslaap.*
- Bijsleepen, b. w. Ik sleep bij, sleepte bij, heb bijgesleept.
- Bijsmak, M.
- Bijspreuk, V.
- Bijstaan, o. w. Ik sta bij, stond bij, heb bijgestaan. Bijstander.
- Bijstand, M.
- Bijster, b. n. Bijsternis, V.: *Verbijstering.* Bijsterzinnig: *Verward van zinnen.*
- Bijt, V. Ook *Bit*, O. In sommige streken alleen *Bijtgat*.
- Bijten, b. w. *Happen.* Ik bijt, beet, heb gebeten. Bijter. Bijtster.
- Bijten, o. w. *Eene bijt hakken.* Ik bijt, bijtte, heb gebijt.
- Bijtijds, bijw.
- Bijval, M. Bijvalletje.
- Bijvoegelijk, b. n.
- Bijvoet, M. *Een gewas.*
- Bijweg, M., bijwegen. Bijwegje.
- Bijwerk, O.
- Bijwif, O., bijwijven.
- Bijwijlen, bijw.
- Bijziende, b. n., bijziender, bijziendst.
- Bijzig, b. n. *Onstuimig: 't Is bijzig weer.*
- Bijzen, bissen, biezen, o. w. *Onstuimig rondloopen der koeien in de weide.* De koe biest, biesde, heeft gebied. Spreekw.: *Als de eene koe biest, steken de andere den staart op. Als de eene koe bist, bissen ze alle.*
- Bijzit, V.
- Bijzonder, b. n. en bijw., bijzonderder, bijzonderst. *In de uitspraak bijzonder of bizonder.*
- Bikkel, M.
- Bikken, b. w. Ik bik, bikte, heb gebikt.
- Bil, V., billen. Billetje.
- Biljart, O. In de uitspraak vaak V.
- Biljarten, o. w. Ik biljart, biljartte, heb gebiljart.
- Biljet, O., biljetten.
- Billijken, b. w. Ik billijk, billijkte, heb gebillijkt.
- Billijkerwijs, billijkerwijze, bijw.
- Billioen, O. *Een grondgetal.*
- Bilzenkruid, O.
- Binden, b. w. Ik bind, bond, heb gebonden. Bindsel, O. Bindtouw. Bindgaren. Bindrijs.
- Bink, M. *Een slecht werkmán.*

- Een dommerik. Een slecht paard.*
 Binnengaats, bijw.
 Binnenshuis. Binnenskamers. Binnensmonds. Binnensrands. Binnenstijds, bijwoorden.
 Bint, V., binten. Bintje. Gebint, O.
 Birkwortel, M.
 Bisdorn, O.
 Bisschop, M. *Kerkvoogd.* Bisschoppelijk. Bisschopsmijter. Bisschopsstaf.
 Bisschop, V. *Zekere drank, samengesteld uit heeten wijn, suiker en specerijen.*
 Bit, O. *Zie Bijt.*
 Bits, b. n. en bijw., bitser, bitst.
 Bitsheid, V. *Zie Bangigheid.*
 Bitsig, b. n. en bijw., bitsiger, bitsigst. Bitsigheid.
 Bitter, b. n., bitterder, bitterst.
 Bitter, O.
 Bizon, M. *Aueros, bultos. Wilde os uit Amerika.*
 Blaam, V.
 Blaar, V., blaren. Blaartje. In sommige streken *Bladder*, waarvan *Blaar* eene samentrekking is.
 Blaas, V., blazen. Blaasje.
 Blaasbalg, M. In de uitspraak vaak *Blaasbalk.*
 Blaashoorn, blaashoren, M., blaashoorns, blaashorens.
 Blaaskaak, M., blaaskaken.
 Blaaskruid, O.
 Blaaspijp, V.
 Blaaspeeltuig, O.
 Blad, O., bladen (*van een boek enz., en in samenstellingen*); bladen en bladeren (*van planten*). Blaadje, blaadjes. Bladertjes, blaartjes. Bladerrijk. — Schouderbladen. Tafelbladen. Schenkbladen. — Kaartbladen (speelkaarten). Dag- en Weekbladen. — Eenige bladen hijklmaker. — Koolbladeren. Sla-
- bladeren. Aalbesbladeren. Bikeladeren.
 Blaffen, o. w. Ik blaf, blafte, heb geblaff.
 Blaker, M.
 Blameeren, b. w. Ik blameer, blameerde, heb geblameerd.
 Blank, M. *Zekere vroegere munt.* *Zie Achtentwintig.*
 Blanketten, b. w. Ik blanket, blankette, heb geblanket. Blanketsel.
 Blaren (blaten), o. w. Ik blaar, blaarde, heb geblaard.
 Blaten, o. w. Ik blaaf, blaafte, heb geblaaf. In dit woord heeft de *a* niet zelden den klank der *e* in *wereld, kerel* en *perel*, waarom sommigen ook schrijven *bleten*.
 Blauw, b. n. Blauwtje. Blauwsel, O. *Zie Aanvoegsel.* Blauwverver.
 Blazen, o. en b. w. Ik blaas, blies, heb geblazen.
 Blaazen, O.
 Bleek, V., bleeken.
 Bleek, b. n. en bijw., bleeker, bleekst. In sommige streken *bleik*.
 Bleeken, o. en b. w. Ik bleek, bleekte, heb gebleekt. Bleeker. Bleekster. Bleekerij, V. Bleekveld.
 Bleekerd, M. *Zekere bleekroode wijn.* *Zie Baaierd.*
 Blei, V., bleien. *Zekere witte visch, ook Blik geheeten.*
 Blein, V. *Blaar.* Bloedblein.
 Bles, V. *voor eene witte plek aan den kop van een paard; M. voor het paard zelf.*
 Bleten (blaten, blaren), o. w. Ik bleet, bleette, heb gebleet.
 Blik, V., blieken.
 Blij, blijde, blijd, b. n., blijder, blijdst. Blijdschap, V. Blijheid, V. Blijmaar, blijmare, V.
 Blijde, blij, V. *Een werptuig der Ouden.*

Blijk, O.
 Blijken, onp. w. Het blijkt, bleek, is gebleken.
 Blijspel, O., blijspelen.
 Blijven, o. w. Ik blijf, bleef, ben gebleven.
 Blik, M. *Oogopslag.*
 Blik, O. *Vertind dun plaatijzer. Zeker stuk keukengereedschap.*
 Blikaars (blikgat), M., blikaarzen. *Hij reed zich een blikaars.*
 Blikken, o. w. — *In alle betekenissen:* Ik blik, blikte, heb geblikt. — *De oogen op iets slaan:* hij blikte op u. *Verbleeken:* hij weet van blikken noch blozen. *De schors aftrekken,* b. w.: hij blikte den boom.
 Bliksem, M. Zie *Adem.* Bliksemfuits, bliksemschicht, d. i. bliksemstraal, M.
 Blikslager, M.
 Bliktanden, o. w. *De tanden laten zien.* Ik bliktand, bliktandde, heb gebliktand.
 Blind, b. n. Blindelings, bijw.
 Blind, O. *Luik voor vensters of ramen.* In sommige streken ook *Blinde* geheeten en dan V.
 Blinde, M. en V.
 Blinddoeken, b. w. Ik blinddoek, blinddoekte, heb geblinddoekt.
 Blinden, b. w. Ik blind, blindde, heb geblind.
 Blindhokken, b. w. Ik blindhok, blindhokte, heb geblindhokt.
 Blinken, o. w. Ik blink, blonk, heb geblonken.
 Blinkerd, M. Zie *Baaierd.*

Bloed, O. Bloeddorst, M.
 Bloed, M. *Sukkel.*
 Bloeden, o. w. Ik bloed, bloedde, heb gebloed.
 Bloedverwant, M. en V. Bloedverwante, V. Zie *Aanhangeling.*
 Bloedverwantschap, V. ¹⁾
 Bloei, M.
 Bloeien, o. w. Ik bloei, bloeide, heb gebloeid. Bloeisel, O.
 Bloem, V. Bloempje. Bloemist. Bloemengeur, -handel, -maakster. Bloemlezing.
 Bloesem, M. Zie *Adem.* Bloesempje.
 Blok, O.
 Blokland, O. *Verscheidene stukken land te zamen.*
 Bloknaad, M. *Platte naad.*
 Blom (bloem), V. Blommetje.
 Blond, b. n.
 Blood, bloode, bloo, b. n., blooder, bloodst. Bloodaard. Bloohartig. Blooheid, V.
 Bloot, b. n. *Onbedekt, naakt.*
 Blooter, blootst. Blootelijk, bijw. Blootshoofs. Blootsvuets.
 Blooten of plooten, b. w. *Schapevellen van wol ontblooten.* Ik bloot, blootte, heb gebloot. Blooter.
 Bloss, M. Blossje.
 Blouwel, M. *Een werktuig tot bereiding van vlas en hennep.*
 Blouwen, b. w. Ik blouw, blouwde, heb geblouwd. *Hennip blouwen,* d. i. hennep braken, ontbolsteren.
 Blozen, o. w. Ik bloos, bloosde, heb gebloosd. Blozend. Blozing, V.

¹⁾ Sommige woorden op -schap zijn V. en O.: *Vrouwelijk*, als zij eene verzameling van personen, *Onzijdig*, als zij de betrekking of den staat van die personen aanduiden. Zoo verschillen: *de* ridderschap en *het* ridderschap, *de* burgerschap en *het* burgerschap, *de* buurschap en *het* buurschap, *de* maagschap en *het* maagschap, enz. *Vervantschap* en *bloedverwantschap* zijn tegenwoordig in beide beteekenissen V.

- Bluf, M.
 Blusschen, b. w. Ik blusch, bluschte, heb gebluscht. Blusscher. Bluschester. Blussching, V.
 Bluts, blutse, V., blutsen. *Deuk*. — In sommige streken *Butse*, en vandaar het spreekwoordelijk gezegde: *De buile moet de butse slaan*, d. i.: Het eene moet tegen het andere opwegen; wat aan het eene ontbreekt, moet door het andere vergoed worden.
 Blutsen, b. w. *Kneuzen*. In sommige streken *Butsen*. Ik bluts, blutste, heb geblutst. Blutsing, V.
 Bobbel, M. Bobbeltje. Bobbelig. Bobijn. Zie *Babijn*.
 Bochel, M. Bochelaar: *Gebochelde*. Bochelaarster. Bochelen, d. i. *Hard werken*, luidt in sommige streken *Buchelen*.
 Bocht, V. *Buiging*.
 Bocht, O. *Slechte waar*. In sommige streken *Bucht*.
 Bod, O.
 Bode, M. en V., boden. Bodin, V.
 Bodeschap, O. Bodetje. Bodensbrood, -loon, -kamer.
 Bodem, M. Zie *Adem*. Bodempje.
 Bodemerij, V. *Beleening op een schip*. — *Geld op bodemerij uitzetten*, d. i. op den bodem van een schip.
 Boedel, boel, M. Boedelhuis, boelhuis.
 Boef, M., boeven. Boefje. Boefsch. Boefachtig. Boeverij, V.
 Boeg, M.
 Boegen, o. w. Ik boeg, boegde, heb geboegd.
 Boegkruisen, o. w. *Laveeren*. Ik boegkrais, boegkruiste, heb geboegkruist.
 Boegseeren (boegscheren, boegsjaar-), b. w. Ik boegseer, boegseerde, heb geboegseerd. Boegseering, V.
 Boei, V. *Ton*. Boeireep. Boeintang.
 Boei, V. *Kluister*.
 Boeien, b. w. Ik boei, boeide, heb geboeid.
 Boeier, M. *Een vaartuig*. Zie *Aak*. Boeiertje.
 Boek, O. Boekenkamer, -kast, -kennis, -kraam, -lijst, -plank, -rek, -stalletje. Boekverkooper.
 Boekel, M. *Haarlok*. Van het Fr. *boucle*.
 Boekstaaf, V., boekstaven. *Letter, drukletter*. Van het Hoogd. *Buchstabe*.
 Boekstaven, b. w. *Spellen*. *Op-schrijven*. *Boeken*. Ik boekstaaf, boekstaafde, heb geboekstaafd.
 Boekweit, V. Boekweitebrood.
 Boel. Zie *Boedel*.
 Boel, M. *Menigte*.
 Boel, M. en V. *Bijzit*. Boelage, V. Zie *Bagage*. Boelschap, O.
 Boeleeren (boelen), o. w. Ik boeleer, boeleerde, heb geboeleerd. Boeleerder. Boeleerster. Boeleering, V.
 Boender, M. *Ook, naar de stof waarvan hij gemaakt wordt*, Heiboender *geheeten*: een soort van borstel. *In sommige streken, naar het gebruik dat men er van maakt*: Pottenboender.
 Boener, M. Boenster, V.: *Personen, die boenen*.
 Boer, M. Boeren. Boersch. Boerschheid, V. — Boerendochter, -zoon, -meid, -dracht, -kermis, -stand enz.
 Boert, V. *Scherts, jok*. Boertenderwijs, boertenderwijze, bijw. Boertig. Boertachtig.
 Boerten, o. w. Ik boert, boertte, heb geboert. Boerterij, V.
 Boete, V. Zie *Aanvraag*. Boetvaardig.

- Boeteling, M. en V. Boetelinge, V. Zie *Aanhangeling*.
- Boeten, b. w. Ik boet, boette, heb geboet.
- Boetpreek, V., boetpreeken. Boetpredicatie, V., boetpredicatiën.
- Boetse (bootse). Zie *Poets*.
- Boetseeren (bootseeren), b. w. Ik boetseer, boetseerde, heb geboetseerd. Boetseerder. Boetseerster. Boetseering, V. Zie *Achting*.
- Boezel, O. *Stof voor boezelaars*.
- Boezel, M. *Boezelaar*.
- Boezem, M. Zie *Adem*. Boezempje.
- Boezeroen, O.
- Bof, M. *Slag*.
- Boffen, b. w. Ook Poffen. *Werpen*. Ik bof, bofte, heb geboft.
- Bogen, o. w. Ik boog, boogde, heb geboogd.
- Boha, tusschenw. *Boha schreeuwen*.
- Boha, M. *Een grooten boha maken*. Bohamaker. Dit woord luidt ook Boeha, boehaai enz. 't Is niets anders dan eene verbastering van het Maleische *bohéa*, dat *kaaiman* beteekent. Door het geroep van *Bohea! Bohea!* waarschuwen de Javanen hen, die voornemens zijn zich te baden op de modderbank van Batavia, waar niet zelden kaaimans gevonden worden.
- Bok, M. Boksbard, -boon, -horen, -poot. Bokkenard, -leder, -vel, -wagen. Bokkesprong. — Bokkenleeren, stoff. b. n.
- Bokaal, V., bokalen. Bokaaltje.
- Bokking, M., bokkingen. Bokkinkje.
- Bokkinghang, M. *Eene schuur waar men bokking te droogen hangt*.
- Boksdoren, M. *Zeker gewas*.
- Bokse, V. In sommige streken *Broek*.
- Bol, M., bollen. Bolletje. Bollenbakker.
- Bol, b. n., boller, bolst. Bolachtig.
- Bolderik, bolderd, M. *Zeker onkruid*.
- Bolderwagen, M. *Overdekte wagen, die niet op riemen of veeren hangt*.
- Bolk, V. Zekere visch, ook *Wijting* geheeten.
- Bolster, M.
- Bolwerk, O.
- Bolworm, M. *Een worm in het hoofd*. Vooral de schapen lijden en sterven aan deze kwaal.
- Bom, V., bommen. Bommetje.
- Bombammen, o. w. Ik bombam, bombamde, heb gebombamd.
- Bombardeeren, b. w. Ik bombardeer, bombardeerde, heb gebombardeerd. Bombardeerder. Bombardeering, V.
- Bombast, M.
- Bombazijn, O. Bombazijnen, stoff. b. n.
- Bommel, M. (of Bom, V.), bommels. *De stop van een vat*.
- Bond, verbond, O. — M. in: *De Duitse Bond*. — Bondgenoot, M. en V. Bondgenoot, V. Bondzegel.
- Bondel, *gewoonlijk* Bundel, M.
- Bondig, b. n. en bijw.
- Bonk, V. *Schonk, stuk, groot stuk*: Eene bonk vleesch. — M. in de beteekenis van *persoon, of slecht paard*: Dat trekpaard is een oude bonk. — Oorlogsbonk: *Zeesoldaat, matroos*.
- Bons, V., bonzen.
- Bont, O. Bontje. Bonten, stoff. b. n.
- Bont, b. n. en bijw., bonter, bontst.
- Bonzen, b. en o. w. Ik bons, bonsde, heb gebonsd.
- Bonzing; bunzing, M., bonzingen.
- Boodschap, V.
- Boog, M., bogen. Bogenmaker.
- Boom, M., boomen. Boompje.
- Boom (bodem), M.
- Boomen, b. en o. w. Ik boom, boomde, heb geboomd.

- Boomgaard, M. Gewoonlijk uitgesproken: Boogaard, bogerd, bongerd.
- Boon, V., boonen. Booneboom. Boonenbrood, -kruid, -soep, -staak, -veld.
- Boor, V., boren.
- Boord, M. voor *Rand* enz., O. voor *Scheepsboord* en *Boorden eener kast*.
- Boorden, b. w. Ik boord, boordde, heb geboord. Boordsel, O. Boordster, V.
- Boordevol, b. n.
- Boordevolletje, O.
- Boorts (bort), V. *Eene soort van ziekte, uit overmaat van gal ontstaande*.
- Boos, b. n., boozer, boost. — *De booste mensch*. Boosaardig. Booselijk. Booswicht, M.
- Boot, V., booten. *Een klein vaartuig*. Bootsmansmaat. Bootsvolk. Bootsmansstoeltje.
- Boot, V., booten. *Een halssieraad*.
- Bootsen, b. w. Ik boots, bootste, heb gebootst.
- Borat (brat), O. *Zekere wollen stof*. Boratten, stoff. b. n.: *Boratten sajet, bratten kousen*.
- Bord, O. Bordje. Bordpapier.
- Bordeel, O., bordeelen.
- Boren, b. w. Ik boor, boorde, heb geboord.
- Borg, M.
- Borgen, b. w. Ik borg, borgde, heb geborgd. Borger. Borgster.
- Borgtocht, M. Borgtochtelijk, b. n.
- Born, V. *Bron*, dat door letterwisseling uit *Born* is ontstaan.
- Bornput, M. Bornwater.
- Borrel, M., borrels. Borreltje.
- Borst, V. *Lichaamsdeel*. Borstrok. Borstwering, V.
- Borst, M. *Knaap*. Adelborst.
- Borstel, M.
- Bos, M., bossen. *Bundel*. *Een bos hooi, stroo* enz. *Een bosje pennen*.
- Bos, V., bossen. *Gewoonlijk* Bus *geheelen*. Bosje.
- Bosch, O., bosschen. — *Het Haag-sche bosch*. — Boschje. Boschachtig.
- Boschage, O., bosschages ¹⁾.
- Bot, V. *Visch*.
- Bot, V. *Knop, scheut*.
- Bot, O. *Been, knook*.
- Bot, M. *Bots, slag*. Nog over in de uitdrukking *Bot vangen*: te-leurgesteld worden; eigenlijk: *slagen krijgen*.
- Bot, O. *Einde*. In de uitdrukking: *Een touw bot vieren*. *Het touw heeft geen bot genoeg*. In sommige streken noemt de jeugd het touw, waaraan de vlieger opgelaten wordt, zelf *bot*.
- Boter, V. Boterham, V. Boterhammetje. Botervlootje.
- Bots, botse, V. *Stoot, schok*.
- Botsen, b. en o. w. Ik bots, botste, heb gebotst. Botsing, V.
- Bottel, V. *Flesch*. Ook *Rozebottel*. — Bottelroos.
- Botten, o. w. Het bot; botte, bottede, bott'e; is gebot.
- Botterik, M., botteriken.
- Boud, b. n. en bijw., bouder, boudst. *Stout, ondernemend*.
- Bout, M. *in alle beteekenissen*. Boutje.
- Bouw, M.
- Bouwen, b. w. Ik bouw, bouwde, heb gebouwd.
- Bouwen, M. *Een vrouwenrok*. *Een tabbaard met pofmouwen*.
- Bouwval, M.

¹⁾ Dit woord moest eigenlijk V. zijn. Zie *Bagage*.

Boven, bijw. en voorz.
 Braaf, b. n., braver, braafst.
 Braak, V. — Braak, b. n. *On-
 bebouwd. Die akker ligt braak.*
 Braam, V., bramen. Braampje.
 Braden, b. en o. w. Ik braad,
 braadde (*vroeger* bried), heb ge-
 braden. Brader. Braadster.
 Brak, M., brakken. *Een jachthond.*
 Brak, V. Zie *Barak*. Van het Fr.
baraque.
 Brak, b. n., brakker, brakst. *Zout-
 achtig: Het water is brak.*
 Braken, b. w. *Vlas breken.* Ik
 braak, braakte, heb gebraakt.
 Braken, b. en o. w. *Overgeven.*
 Wordt vervoegd als het voor-
 gaande.
 Brallen, o. w. *Pralen, snoeven,*
pochen. Ik bral, bralde, heb
 gebrald.
 Bram, M. *Zeker zeil.*
 Brand, M.
 Branden, o. en b. w. Ik brand,
 brandde, heb gebrand. Brandsel, O.
 Brander. Brandster. Branding, V.
 Brandewijn, M.
 Brandig, b. n. en bijw. Branderig,
 b. n. en bijw.
 Bras, M. *Zeker scheepstouw.*
 Brasem, M. Zie *Adem*. Brasempje.
 Brassen, o. w. Ik bras, braste,
 heb gebrast. Brasser. Brasster.
 Brat. Zie *Borat*.
 Brauwen. Zie *Breeuwen*.
 Braveeren, b. w. Ik braveer, bra-
 veerde, heb gebraveerd.
 Breed, b. n. en bijw., breeder,
 breedst. Breedachtig. Breedspra-
 kig.
 Breefok, V.
 Breeuwen, b. w. *De reten van een*
schip met werk dicht maken. Ik
 breeuw, breeuwde, heb gebreeuwd.
 Breeuwer. Breeuwershamer. Breen-
 wersstoel.

Breidel, M. Breideltje. Breidelloos.
 Breidelen, b. w. Ik breidel, breidel-
 de, heb gebreideld. Breideling, V.
 Breien, b. w. Ik brei, breide, heb
 gebreid. Breier. Breister. Breiing,
 V. Breischool.
 Brein, O.
 Brekebeen, M., brekebeenen.
 Breken, b. en o. w. Ik breek,
 brak, heb en ben gebroken. Bre-
 ker. Breekster. Breking, V.
 Brekespel, M. en V., brekespellen.
 Brem, V. *Ziltig vocht. Zekere plant,*
ook genst of ginst geheeten.
 Brengen, b. w. Ik breng, bracht,
 heb gebracht.
 Bres, V., bressen.
 Bretel, V., bretellen, bretels.
 Breuk, V.
 Brief, M., brieven. Brievenbus.
 Brievenbesteller. Brieven-
 tasch.
 Brievenpost (bode), M. Brieven-
 post (posterij), V.
 Bries, V. *Verbasterd uit het En-
 gelsche* breeze: een zachte wind.
Eene frissche bries. Eene stijve
bries. Briesje.
 Brieschen, o. w. Ik briesch, briesch-
 te, heb gebriescht. Briesching, V.
 Briezel. Zie het betere *Brijzel*.
 Brigantijn, V., brigantijnen. Zie *Aak*.
 Brij, V., brijen.
 Brijzel, M. *Kruimel. Heel klein*
stukje. — Spreekw.: *Beter een*
brok dan een brijzel. — *De pot*
viel in brijzels.
 Brijzelen, b. w. Ik brijzel, brij-
 zelde, heb gebrijzeld. Brijze-
 ling, V.
 Brik, V. *Een vaartuig.* Zie *Aak*.
 Brik, O. *Gebroken steenen, puin.*
 Briksteen, M.
 Brill, M., brillen. Brillendoos, -glas.
 Brillenhuisje. Brillenkooper, -kra-
 mer, -maker, -slijper.
 Brink, M. *Met gras bedekt markt-*

- veld in de kom van het dorp.*
 Brits, V. *Houten ligplaats in de wachtkamer. De soldaat lag op de brits.*
 Brits, V. *Broek.* — *Hij krijgt voor de brits.* — *'t Woord is eene verbastering van het Eng. breeches.*
 Broed, O.
 Broeden (broeien), b. en o. w. Ik broed, broedde, heb gebroed.
 Broedsch. Broedschheid, V.
 Broeder, broer, M. Broedertje, broertje. Broederschap, V. en O. Zie *Bloedverwantschap.*
 Broedertje, O. Broedertjeskraam.
 Broeien, b. en o. w. Ik broei, broeide, heb gebroeid. Broeiing, V.
 Broeiei. Broeisch. Broeischheid, V.
 Broek, V. *Kleedingstuk.* Broeken-goed. Broekstof en Broekensstof.
 Broek, O. *Moerassig land.*
 Brok, M., brokken. Brokje.
 Bron, V.
 Brons, O. Bronzen, stoff. b. n.
 Bronst, V. *Tochtigheid van de dieren, inzonderheid bij de vogels en bij het hertengeslacht.* Bronstig. Bronsttijd.
 Brood, O., brooden. Brooddronken.
 Broos, V., brozen. *Schoeisel, waarvan de tooneelspelers der Ouden zich vooral in het treurspel bedienden, om grooter te schijnen.*
 Broos, b. n. en bijw., brozer, broost. Broosheid.
 Bros, b. n. en bijw., brosser, brost.
 Brouwen, b. w. Ik brouw bier, brouwde bier, heb bier gebrouwd.
 Brouwsel, O.
 Brouwen (met de stem), o. w. Ik brouw, brouwde, heb gebrouwd.
 Brug, V., bruggen. Brugje. Bruggetje. Bruggegeld. Bruggenhoofd.
 Brui, M. *Ik geef er den brui van.*
 Bruid, V. Bruidskleed. Bruidsuiker.
- Bruidegom, bruigom, M. Bruidgoms pijp.
 Bruien, b. en o. w. Ik brui, bruide, heb en ben gebruid. Bruier. Bruister. Bruierij, V.
 Bruiloft, V. Bruiloftsfeest. Bruiloftszang.
 Bruin, b. n. en bijw., bruiner, bruinst.
 Bruin, M. *Een bruin paard.*
 Bruintje.
 Bruineeren, b. w. Ik bruineer, bruineerde, heb gebruineerd.
 Bruincerder. Bruineerster. Bruineering, V.
 Bruinoog, M. en V., bruinoogen.
 Bruinvisch, M., bruinvisschen.
 Bruis, V. *Schuim.* In sommige streken *Broesem*, M. Zie *Adem.* — *Bruispoeder.*
 Bruisen, o. w. Het water bruist, bruijste, heeft gebruid. Bruising, V.
 Brullen, o. w. Ik brul, brulde, heb gebruld. Brulling, V.
 Brusk, b. n. en bijw., brusker, bruskt. *Driftig, opoliegend. Verbasterd uit het Fransche brusque.*
 Buffel, M.
 Bui, V., buien. Buitje. Buiig. Buiachtig.
 Buidel, buil, M. *Een geldbuidel.*
 Buien, o. w. Het buit, buide, heeft gebuid.
 Buigen, b. en o. w. Ik buig, boog, heb en ben gebogen.
 Buik, M. Buikspreker. Buikspreekster.
 Buil, V. *Gezwel.*
 Buil, M. *Meelbuil.*
 Buis, V. *Pijp: Kachelbuis. Eene looden buis.*
 Buis, V. *Haringbuis.* Buisjeslag.
 Buis, O. *Kleedingstuk.*
 Buiskool, V. *Eigenlijk Kabuiskool.*

Buit, M.
 Buiten, b. w. Ik buit, buitte, heb gebuit.
 Buiten, O. *Buitenplaats, lustplaats.*
 Buitendijks, buitengaats, buitenshuis, buitenslands, buitentijds of buitenstijds, bijw.
 Buks, V.
 Bul, bulle, V. *Gezegelde oorkonde.*
 De bul is eigenlijk het verheven zegel van was of lood, dat men aan eene openbare oorkonde pleegt te hangen. *De gouden bul:* de Rijkswet van keizer Karel IV, van 1356, betrekkelijk het verkiezen der keizers. — Andreas II, koning van Hongarije, verleende in zijue gouden bul, in 1222, groote voorrechten aan adel en geestelijkheid. — *Eene Pauselijke bul.*
 Bul, M. *Stier.* Bullepees, V., bullepezen. Bulhond, M.
 Bullebak, M.
 Bulster, V. *Peuluw, oorkussen en matras.*
 Bult, M. Bultig. Bultenaar.
 Bultzak, M. *Scheepsbed.*
 Bun, V. *Vischkaar.* Bunnetje. Zie *Beun.*
 Bundel, M.

Bunder, O. *Eene landmaat.*
 Buning, bonzing, M.
 Burcht, burg, M., burchten, burgen. *Slot.* Burchtje. Burgje.
 Bureel, O., bureelen. *Hetzelfde als het Fransche bureau.* Bureelist, M. *Hetzelfde als Bureaualist.*
 Burg, M. Zie *Burcht.*
 Burgemeester, M.
 Burger, M. Burgeres, V.
 Burgerschap, V. *De burgerij.* Burgerschap, O.: *burgerrecht.* Zie *Bloedverwantschap.*
 Burrie, V. Zie *Berrie.*
 Bus, V. Zie *Bos.* *Geldbus.* *De loop van een schietgeweer.* *Het schietgeweer zelf.*
 Buskruit, O.
 Bussel, M., bussels. *Bundel of bondel.*
 But, V., butten. *Zekere houten kan.*
 Buts, V. Zie *Bluts.*
 Butoor, M. *Beter:* Pitoor, M., pitoren. *Roerdomp.*
 Buur, M. *In sommige streken ook V., en dan gewoonlijk Bure luidende.* Burin. Buurvrouw.
 Buurschap, V. *Buurt.* Buurschap, O.: *de betrekking als buur.*
 Buurt, V.

C.

Cadet, M. *Militaire kweekeling.*
 Cadetten.
 Canapé, V., canapé's.
 Catechisatie, V., catechisatiën of catechisaties.
 Catholiek, katholiek, M., katholieken, katholieken.
 Cavalerie, V.
 Cedel, ceel, V., cedels, ceelen. Huurceelen.
 Ceder, M. Zie *Aak.*
 Cel, V. Celletje. Cellebroeder. Cellulair.

Cement, O.
 Cent, M. Zie *Achtentwintig.* Meerv.: Cents, centen. De tweede meervoudsvorm wordt dan gebruikt, als men *afzonderlijke centstukken* bedoelt: *Hier hebt gij tien centen.* Bedoelt men bloot *de waarde*, dan verwerpt men het meervoud of gebruikt men den eersten meervoudsvorm: *Deze lei kost twintig cent of cents.*
 Cezar, M.
 Chais (spreek uit: sjees), V., chaisen.

- Chaos, M. Zie *Baaierd*, *beierd*.
 Cherub, M., cherubs.
 Cherubijn, M., cherubijnen.
 Chijl, V. Chijlachtig.
 Chocolade, V. Chocolaadje, O.
 Chrestomathie, V.
 Christen, M. Christin. Christelijk.
 Christendom, O. Christenheid, V.
 Cichorei en suikerij [suikerei?], V.
 Cider, M. *Appeldrank*.
 Cijfer, O. Cijferaar.
 Cijns, M., cijnzen.
 Cilinder, M.
 Cimbaal, cimbel, V. *Een muziek-instrument*. Zie *Bazuin*.
 Cipier, M.
 Cipres, M. Zie *Aak*. Cipresseboom.
 Cipressenhout.
 Cirkel, M.
- Citer, V. Zie *Bazuin*.
 Citroen, M.
 College, O., colleges.
 Commies, M. *Ambtenaar bij de posterijen of bij een ministerie*.
 Commiezen. *Kommies* duidt een ambtenaar bij de belastingen aan.
 Commissaris, M., commissarissen.
 Commissie, V., commissies, commissiën.
 Compleet, b. n., completer, compleetst.
 Concilie, O., conciliën. Zie *Aalbezie*.
 Conditie, V., condities, conditiën.
 Conscientie, V., conscienties, conscientiën.
 Correctioneel, b. n., correctioneeler.
 Crimineel, b. n., crimineeler.
 Cursief, b. n., cursieve.

D.

- Daad, V., daden.
 Daags, bijw. Daagsch, b. n.
 Daal, V. *Pijp in eene pomp*.
 Daalder, M. Zie *Achtentwintig*.
 Dadel, M. *voor den boom*, V. *voor de vrucht*. Zie *Abrikoos*.
 Dader, M. Daderes, V.
 Dading, V. *Schikking in rechten*.
 Dag, M., dagen. Dagje. — Dagjes, daagjes.¹⁾
 Dagelijks, bijw. Dagelijksch, b. n.
 Dageraad, M.
 Dagge, dag, V. *Dolk, pook*. Ook: *Een stuk touw, waarmede de misdadigers op een schip gestraft worden*.
 Dagdief, M.
 Dagdieven, o. w. Ik dagdief, dagdiefde, heb gedagdiefd.
- Dagen, onpers. w. w. *Dag worden*.
 Dagen, b. w. *Voor de rechtbank roepen*. Dagen, o. w. *Verschijnen*.
 Het daagt, daagde, heeft gedaagd.
 Daglicht, O.
 Dagloon, O., dagloonen. Daglooner.
 Dagloonster.
 Dageis, V., dagreizen.
 Dagteekenen, b. w. Ik dagteeken, dagteekende, heb gedagteekend.
 Dagteekening, V.
 Dagvaarden, b. w. Ik dagvaard, dagvaardde, heb gedagvaard.
 Dagvaarding, V.
 Dagvaart, V., dagvaarten.
 Dak, O., daken. Dakje, dakjes en daakjes. Zie *Dag*.
 Dal, O., dalen. Dalletje, dalletjes en daaltjes. Zie *Dag*.

¹⁾ De eerste meervoudsvorm ziet op *elken dag* in het bijzonder, de laatste op *al de dagen*, als een geheel beschouwd. Dezelfde opmerking geldt voor *dalletjes* en *daaltjes*, *dakjes* en *daakjes*, *stadjes* en *steedjes*, *tredjes* en *treedjes*, *eitjes* en *eiertjes*, *hoentjes* en *hoendertjes* enz.

- Dam**, M. *Hoogte van aarde om het water te keeren.* Dammetje.
- Dam**, V. *Schijf van het damspel.*
- Damast**, O. Damastliinnen. **Damast**-pruim. — **Damasten**, stoff. b. n.
- Damlooper**, M. *Een soort van vaartuig, ook Bijlander geheeten.*
- Dammen**, b. en o. w. *Met het dambord spelen. Een dam leggen.* Ik **dam**, damde, heb gedamd.
- Dammer**. **Damster**. **Damspeler**.
- Damp**, M.
- Dampig**, b. n. *Vochtig, nevelig:* **Dampig** weer. — *Kortademig, van paarden sprekende; doch in plaats van Dampig hoort men dan algemeen* **Dempig**. — **Dampigheid**, V. **Dempigheid**, V.
- Dank**, M.
- Dankenswaardig**, b. n.
- Dankzegging**, V.
- Dans**, M., dansen.
- Dansen**, o. w. Ik **dans**, danste, heb gedaanst. **Dauser**. **Danseres**.
- Darm**, M. *Zie Adem.* **Darpje**.
- Das**, M. *Een dier.* **Dassenhaar**, -hok, -huid, -net, -vel.
- Das**, V. *Een halsdoek.*
- Dateeren**, b. w. Ik **dateer**, dateerde, heb gedateerd. **Dateering**, V.
- Datum**, M.
- Dauw**, M. **Dauwworm**. **Dauwdrup**.
- Dauwel**, V. *Eene trage en onhebbelijke vrouw.*
- Dauwen**, onpers. w. Het **dauwt**, dauwde, heeft gedauwd.
- December**, M. *Zie April.*
- Deeg**, O., deegen.
- Deeg**, dege, V. In de bijw. uitdrukkingen *ter dege, ter deeg.* Ook in *deeg hebben, deeg doen.* In sommige streken hoort men nog *vandeeg, vandege, vandeegs.* *Deeg* is over in
- Degelijk**, b. n. en bijw.
- Deel**, O., deelen. *Gedeelte.* **Deeltje**. **Deelhebber**. **Deelhebster**.
- Deel**, V., delen. *Plank.* **Dorschvloer**.
- Deelen**, b. w. Ik **deel**, deelde, heb gedeeld. **Deeling**, V. *Zie Achtting.*
- Deelgenoot**, M. en V. **Deelgenoot**, V. *Zie Aanhangeling.*
- Deemoed**, M. *Ootmoed, bescheidenheid, nederigheid.*
- Deemodig**, b. n. en bijw.
- Deerlijk**, b. n. en bijw.
- Deern**, **deerne**, V., **deernen**.
- Deernis**, V. *Zie Beduidenis.*
- Deesem**, M. *Voor deeg, van deegsen.* *Zie Adem.*
- Degel**, M.
- Degen**, M., **degens**. **Degentje**.
- Deining**, V.
- Deinzen**, o. w. Ik **deins**, deinsde, ben gedeinsd. **Deinzing**, V. *Zie Achtting.*
- Dek**, O., **dekken**. **Dekje**.
- Deken**, M. *Zekere waardigheid. — Hij is deken van de orde der advokaten. De deken van het gilde.*
- Deken**, V. *Dekkleed. Eene wollen deken.*
- Deksel**, O. *Zie Aanvoegsel.*
- Del**, delle, **delling**, V. *Laagte, vlakke.*
- Deluw**, b. n. *Bleek, loodkleurig.* In sommige streken **Dellig**.
- Delven**, b. w. Ik **delf**, dolf, heb gedolven. **Delver**. **Delfster**. **Delving**, V.
- Dempig**, b. n. *Zie Dampig.*
- Den**, M. *Zie Aak.* **Dennen**. **Denneboom**. **Dennenhout**, -woud. **Dennen**, stoff. b. n.
- Denken**, b. w. Ik **denk**, dacht, heb gedacht. **Denker**. **Denkster**.
- Denkbeeld**, O.
- Denkwijs**, **denkwijze**, V.
- Denkelijk**, b. n. en bijw.

- Deren, b. w. Ik deer, deerde, heb gedeerd.
- Derrie, V. *Eene minder goede veensoort. Zie Aalbezie.*
- Derven, b. w. Ik derf, derfde, heb gederfd. Derving, V. Vleeschderving.
- Derwaarts, bijw.
- Derhalve, bijw. en voegw.
- Deenoods, bijw.
- Deswege, bijw.
- Deugd, V. Deugdelyk. Deugdzaam.
- Deugniet, M. en V.
- Deuk, V.
- Deun, M.
- Deun, b. n. *Zuinig, karig.*
- Deur, V.
- Deuvik, M., deuviken. *De tap in eene ton.*
- Dewijl, voegw. *Naardien.*
- Deze, voorn.
- Dezelfde, voorn.
- Dezelve, voorn.
- Diamant, M. *voor den steen, O. voor de stof. Zie Agaat.* Diamanten, stoff. b. n.
- Dicht, O. Gedicht.
- Dicht, b. n., dichter, dichtst. Dichtheid, V. Dichtjes, bijw.
- Dichten, b. w. *Verzen maken.* Wordt vervoegd als
- Dichten, b. w. *Dicht maken.* Ik dicht, dichtte, heb gedicht.
- Dichter, M. Dichtster. Dichteres.
- Dicteeren, b. w. Ik dicteer, dicteerde, heb gedikteerd.
- Dief, M. Dievegge, V. *Dit woord is ontstaan uit dievige.*
- Diefstal, M.
- Diemit, O., diemiten. *Eene fijne katoenenstof.* Diemiten, stoff. b. n.
- Dienaar, M. Dienares, V.
- Diender, M.
- Dienst, M. Dienstplichtig.
- Dienvolgens, dientengevolge, bijw.
- Diepte, V. *Zie Aanstalte.*
- Dier, O. Dierage, O. *Zie Bosschage.*
- Dier, b. n. en bijw. *Dierbaar.*
- Dierder, dierst.
- Dierbaar, b. n. en bijw. *Dierbaarder, dierbaarst.*
- Diergaarde, V. *Dierentuin.*
- Diets, bijw. *'t Komt voor in Diets maken, d. i. Wijs maken.*
- Dietsch, O. De Dietsche taal, waarin o. a. Jacob van Maarlant, "de vader der Dietsche dichteren algader", geschreven heeft: het Middelnederlandsch. — *Diets en dietsch* komen van het z. n. *Diet*, dat *Volk* beteekent. *Zie Bedieden.*
- Diggel, V. *Potscherf.*
- Dij, dije, V., dijen. Dijtje.
- Dijen, o. w. *In grootte toenemen, uitzetten.* Het dijt, dijde, is gedijd. Dijing, V.
- Dijgen, o. w. Ik dijg, deeg, ben gedegen. — *Gedegen goud.*
- Dijharst, M. *Schapebout.*
- Dijk, M. Dijkage, V. *Zie Bagage.*
- Dijzig, b. n. en bijw. *Dampig, vochtig.*
- Dikbuik, M. en V.
- Dikkerd, M.
- Dikte, V. Diktetje.
- Dikwerf, dikwijls, dikmaals, bijw.
- Dille, V. *Zeker welriekend kruid.*
- Dilt, O. *Gewoonlijk* Hooidilt. *De ruimte boven den stal, waar het hooi geborgen wordt.* Dilthouten. *De losse balken of stukken hout, waarop het hooi rust.*
- Ding, O. Dingetje.
- Dingen, b. w. Ik ding, dong, heb gedongen. Dingtaal, V.
- Dinsdag, M.
- Disch, M., dischen. Dischgenoot, M. en V. Dischgenoot, V.
- Dissel, M. *Eene soort van bijl, in sommige streken Distelgeheeten.*
- Dissel, M. *Boom aan een rijtuig.*
- Disselboom. Disselchais. *Eene*

- chais, welke door twee paarden getrokken wordt.*
- Distel, V. *Een gewas.* Distelvink.
 Dobbel, M. *Het dobbelen.* Dobbelaar.
 Dobbelaarster.
 Dobber, M.
 Doch, voegw. *Maar.*
 Dochter, V. Dochtertje, dochterke, dochterken.
 Doctor, M., doctoren. *De Heer A. is doctor in de Rechten.*
 Dokter, M., dokters en doctoren. *De Heer B. is mijn gewone dokter* (geneesheer).
 Dodderig, b. n. en bijw. *Slapeloos, lusteloos.*
 Dodijnen [dodeinen?], b. w. *Een kind op den arm of in de wieg zachtjes schommelen en in slaap zingen. Oudtijds schreef men ook Douwdeinen.* — Ik dodijn, dodijnde, heb gedodijnd.
 Dodoor, M. en V., dodooren. *Persoon, die slaperig, sufferig is.*
 Doedelzak, M. *Soms alleen Doedel geheeten.*
 Doek, O. *voor de stof, M. voor een stuk van die stof, een kleedingstuk, uit die stof vervaardigd.*
 Doel, O. *Wit, waarop men mikt.*
 Doelen, M. *Plaats, waar de schutters naar het doel plachten te mikken, ook wel Doel genoemd.*
 Doelwit, O.
 Doen, b. w. Ik doe, deed, heb gedaan. Boosdoener.
 Doeniet, M. en V., doenieten.
 Doenlijk, b. n.
 Doezelen, b. w. Ik doezel, doezelde, heb gedoezeld. Doezelaar, M. Doezeling, V.
 Dof, M., doffen. *Riems slag. Stoot, dw. Dofje.*
 Doffer, M. *Mannetjesduif.*
 Doft, V. *Roeibank, zitplaats in eene schuit.*
- Dog, M., doggen. Dogje.
 Dogger, M. *Kabeljauw.* Doggerboot, V., doggerbooten. *Vaartuig, bestemd voor de kabeljauwvangst.* Doggersbank, V. *Eene bank in de Noordzee, bekend door den zeestrijd van 1781.*
 Dok, O., dokken.
 Dol, M., dollen. *Roeipen.*
 Dol, b. n. Doller, dolst. Dollehondsbeet, M. Dollepraat, M.
 Dolen, o. w. Ik dool, doolde, heb gedood. Doling, V.
 Dolfijn, M.
 Dolik, V. *Zeker onkruid, ook Windhaver geheeten.*
 Dolk, M.
 Dolkop, M. en V.
 Dom, M. *Hoofdkerk.*
 Dominé, M., dominé's. Dominé's-briefje.
 Dommekracht, V.
 Donmerik, M., dommeriken.
 Domper, M.
 Domproost, M.
 Donder, M.
 Donderen, onp. w. Het dondert, donderde, heeft gedonderd.
 Dons, O. Donzen, stoff. b. n.
 Dood, M. *Vroeger V.: vandaar nog ter dood brengen.* — Doodelijk. Doodsch, b. n. en bijw. Doodschheid, V.
 Doode, M. en V. Doodenkop, M. Doodenmarsch, M.
 Dooden, b. w. Ik dood, doodde, heb gedood.
 Doodslag, M., doodslagen.
 Doodsteek, M., doodsteken.
 Doodszweet, O.
 Doodverven, b. w. Ik doodverf, doodverfde, heb gedoodverfd.
 Doodvijand, M.
 Doof, b. n. en bijw. Doover, doofst. Doofheid, V. Doovigheid, V.
 Dooi, M. *Het dooien.*

- Dooien, onpers. w. Het dooit, dooide, heeft gedooïd. Dooïing, V.
- Dooier, door, M., dooiers, dooren. *Het geel van het ei.*
- Doolhof, O., doolhoven.
- Doop, M. Doopeling, M. en V.
- Doopelinge, V. Doopsgezinde, M. en V.
- Doopen, b. w. Ik doop, doopte, heb gedoopt. Dooper. Dooping, V. Doopvont, V.
- Door. Zie *Dooier*. Door is eene *samenrekking van Doder*.
- Doorbraak, V., doorbraken.
- Doorgaans, bijw.
- Doorgang, M.
- Doorloop, M., doorloopen.
- Doorlucht, doorluchtig, b. n. en bijw.
- Doorn, doren, M. Doortje. Doornachtig. Doornig. Doornenkroon, V.
- Doorslag, M., doorslagen.
- Doorslepen, b. n. en bijw. *Loos*.
- Doorsnede, V.
- Doortocht, M.
- Doorvaart, V.
- Doorwrocht, b. n.
- Doorzicht, O. Doorzichtig. Doorzichtkunde, V.
- Doos, V., doozen.
- Dooven, b. w. Ik doof, doofde, heb gedooft. Dooving, V.
- Dop, M., doppen.
- Dor, b. n. en bijw. Dorder, dorst.
- Doren. Zie *Doorn*.
- Dorp, O. Dorpje. Dorpachtig. Dorpsch. Dorpeling, M. en V. Dorpelinge, V. Dorpsschool, V. Dorpsschout, M.
- Dorpel, M. *Drempel*. *Dorpel* is ontstaan uit *Deurpaal*.
- Dorper, M. *Bewoner van een dorp*.
- Dorperheid, V. *Onbeschaafdheid*.
- Dorschen, b. w. Ik dorsch, dorschte, heb gedorscht. Dorschschuur. Dorschdeel, V., dorschdelen.
- Dorst, M.
- Dorsten, o. en onp. w. Ik dorst, dorste, heb gedorst.
- Dos, M. *Kleeding*.
- Dossen, b. w. *Kleeden*. Ik dos, doste, heb gedost.
- Dot, V., dotten.
- Douw, duw, M. *Stoot*.
- Douwen, duwen, b. w. *Stooten*. Ik douw, duw; douwde, duwde; heb gedouwd, geduwd.
- Dozijn, O.
- Draad, M. *Een draad garen. Een zijden draad. O. als stof, en in samenstellingen met metalen: ijzerdraad, gouddraad, koperdraad.*
- Draagbaar, V.
- Draagboom, M., draagboomen.
- Draai, M., draaien. Draaitje.
- Draaibas, V. Zie *Bas*. *Draaibas* is hetzelfde als *Draaibus*, welk *bus* nog over is in *Buskruit*. Een kanon heette oudtijds eene *Bus*.
- Draaien, b. en o. w. Ik draai, draaide, heb gedraaid. Draaien. Draaiing, V.
- Draak, M.
- Drab, drabbe, V. Zie *Ebbe*.
- Dracht, V., drachten. Kleederdracht.
- Draf, M. *Het draven. Snelle loop*.
- Drafje. Ook: *Grondsop van een brouwsel. Spoeling*.
- Dragen, b. en o. w. Ik draag, droeg, heb gedragen. Draaglijk.
- Dragon, V. *Zeker kruid*. Ook: *Kwast aan het gevest van een degen*.
- Dragonder, M.
- Draineeren, b. w. *Droogleggen der landerijen*. Ik draineer, draïneerde, heb gedraïneerd. Draïneering, V. Draïneerbuis.
- Dralen, o. w. Ik draal, draalde, heb gedraald. Draaling, V.

- Drang, M.
 Drangreden, V., drangredenen.
 Drank, M.
 Dras, V.
 Dras, b. n., drasser, drast.
 Drassig, b. n., drassiger, drassigst.
 Draven, o. w. Ik draaf, draafde, heb gedraafd. Draver, M.
 Dravik, V. *Zeker onkruid.*
 Dreef, V., dreven. Dreefje.
 Dreg, dregge, V., dreggen. Dregje, dreggetje. Enterdreg.
 Dreigen, b. en o. w. Ik dreig, dreigde, heb gedreigd.
 Drek, M.
 Drempel, M. *Zie Dorpel.*
 Drenkeling, M. en V. Drenkelinge, V. *Zie Aanhangeling.*
 Drenken, b. w. Ik drenk, drenkte, heb gedrenkt. Drenkwed, O.
 Dreum, dreutmel, M. *Draad, welke van de schering overblijft, wanneer het stuk is afgeweven.*
 Dreumes, M., dreumesen.
 Dreun, M., dreunen.
 Dreutel, M.
 Drevél, M. *IJzer, waarmee de spijkers worden ingedreven. Zie Beitel.*
 Drie, V., drieën.
 Drieërhande, drieërlei, soortgetallen.
 Driegen, b. w. *Met wijde steken vasthechten, rijgen.* Ik drieg, driegde, heb gedriegd.
 Driegdraad, M. *Rijgdraad.*
 Driehoek, M.
 Driehonderd, telw.
 Drieklank, M.
 Drieling, M. en V. Drieling, V.
 Driemaal, herhalingsgetal.
 Drieschen, o. w. Ik driesch, drieschte, heb gedriescht.
 Driest, b. n. en bijw. *Koen.* Driester, driestst.
 Driestal, M. Driestalletje.
 Drift, V.
- Drijven, b. en o. w. Ik drijf, dreef, heb en ben gedreven.
 Dril, M. *Eene boor.*
 Dril, V. *Gestold vleeschmat.*
 Dringen, b. en o. w. Ik dring, drong, heb en ben gedrongen.
 Drinken, b. w. Ik drink, dronk, heb gedronken. Drinkebroer.
 Droef, b. n. en bijw. Droever, droefst. Droefenis, V.
 Droes, M. *Eene ziekte der paarden.* Droezig. Droezigheid, V.
 Droesem, M. *Zie Adem.*
 Droevig, b. n. Droeviger, droevigst.
 Droegen, b. en o. w. Ik droeg, droogde, heb gedroegd. Droeging, V. Drogerij, V.
 Drogist, M.
 Drok, druk, b. n. Drokte, drukte, V.
 Drom, M.
 Dromedaris, M., dromedarissen.
 Drommel, M.
 Drommelsch, b. n. Drommels, bijw.
 Dronk, M.
 Dronkaard, M., dronkaards, dronkaarden.
 Dronken, b. n.
 Droog, b. n. en bijw. Droger, droogst. Droogvoets of Droogvoets, bijw.
 Droogte, V.
 Droom, M., droomen. Droompje. Droomig. Droomerig.
 Droomen, b. en o. w. Ik droom, droomde, heb gedroomd. Droomer. Droomster.
 Droopen, b. w. *Bedruipen.* Ik droop, droopte, heb gedroopt. Drooping, V.
 Drop, drup, M. *Afdruipende vloeistof.*
 Drop, O. *Afkoeksel van zoethout.*
 Drappel, druppel, M.
 Drossaard, M., drossaards. Drost.
 Drost, M., drosten.

- Druif, V., druiven. Druiveblad, -boom, -pit, -schil, -steel; druivenbloed, -korf, -mand, -nat, -oogst, -pers, -rank, -sap, -tros, -vocht.
- Druilen, o. w. Ik druil, druide, heb gedruild.
- Druipen (druppen, druppen), o. w. Ik druip, droop, heb en ben gedropen.
- Druipstaart, M.
- Druipstaarten, o. w. Ik druipstaart, druipstaarte, heb gedruipstaart.
- Druisen, o. w. Het druist, druiste, heeft gedruist. Druising, V.
- Druk, M.
- Druk. Zie *Drok*.
- Drup. Zie *Drop*.
- Druppel. Zie *Droffel*.
- Druppen (druipen), o. w. Het drupt, drupte, is gedrupt.
- Dubbel, b. n. en bijw. Als z. n. O. Dubbeltje, O.
- Dubben, o. w. *Twijfelen, wankelen*. Ik dub, dubde, heb gedubd. In sommige streken luidt het *duppen* en heeft het de beteekenis van *mijmeren, peinzzen: Hij zit weer te duppen*.
- Dubloen, M. *Eene Spaansche munt*. Zie *Achtentwintig*.
- Duchten, b. w. Ik ducht, duchtte, heb geducht. Duchting, V.
- Duchtig, b. n. en bijw.
- Duffel, O. *voor de stof*, M. *voor het kleedingstuk: den jas*.
- Duffelsch, stoff. b. n.
- Dufsteen (tufsteen, duifsteen), O. *voor de stof*, M. *voor een brok dufsteen*.
- Duiden, b. w. Ik duid, duidde, heb geduid. Duiding, V.
- Duif, V., duiven. Duifje. Duivenei, -hok, -kot enz.
- Duifsteen. Zie *Dufsteen*.
- Duig, V., duigen. Duigje.
- Duikelaar (duiker), M.
- Duiken, o. w. Ik duik, dook, heb gedoken.
- Duiker, M.
- Duim, M. Duimpje.
- Duimeling, M. *De duim van een handschoen*.
- Duin, V. *Zandheuvel*. O. *als verzamelwoord*.
- Duist, O. *Stof van meel*. Ook: *de bast van boekweit*.
- Duit, M. Zie *Achtentwintig*. Duitendief.
- Duivel, M. Duivelsch.
- Duizelen, o. w. Ik duizel, duizelde, heb geduizeld. Duizeling, V.
- Dukaat, M. Zie *Achtentwintig*. Dukatengoud.
- Dukaton, M. Zie *Achtentwintig*.
- Dukdalf, M., dukdalven. *Een paal in het water om de schepen aan vast te leggen*.
- Duldeloos, b. n.
- Dulden, b. w. Ik duld, duldde, heb geduld.
- Dun, b. n. en bijw. Dunner, dunst. Dunnetjes. Dunheid, V. Dunte, V.
- Dunk, M.
- Dunken, onp. w. Mij dunkt, dacht of docht, mij heeft gedacht of gedocht.
- Dunnen, b. en o. w. Ik dun, dunde, heb en ben gedund.
- Dunsel, O. Zie *Aanvoegsel*.
- Duren, o. w. Ik duur, duurde, heb geduurd.
- Durfal, M. en V., durfallen.
- Durfriet, M. en V., durfrieten.
- Durk, M. *Scheepswoord*.
- Durven, o. w. Ik durf, durfde en dorst, heb gedurfd.
- Dut, M. Dutje.
- Dutten, o. w. Ik dut; dutte, duttede, dutt'e; heb gedut.
- Duur, M. *Het voortduren*.
- Duur, b. n. en bijw. Duurder,

duurst. In sommige streken <i>Dier.</i>	Dwarsboomen, b. w. Ik dwarsboom, dwarsboomde, heb gedwarsboomd.
Duurte, V. In sommige streken <i>Dierde.</i>	Dwarsdrijven, o. w. Ik dwarsdrijf, dwarsdrijfde, heb gedwarsdrijfd.
Duw. Zie <i>Douw.</i>	Dwarsdrijfverij, V.
Duwn, o. w. Ik duw, duwde, heb geduwd. Zie <i>Douwen.</i>	Dweil, V.
Dwaal, V. <i>Handdoek.</i>	Dweilen, b. w. Ik dweil, dweilde, heb gedweild.
Dwaas, b. n. en bijw. Dwazer, dwaast. Dwaaslijk en dwaselijk.	Dweepen, o. w. Ik dweep, dweepte, heb gedweept. Dweeperij, V.
Dwang, M.	Dweeper. Dweepeerster.
Dwarelen, o. w. Ik dwarrel, dwarelde, heb gedwarreld. — Dwareling, V. Dwarrelwind.	Dwerg, M.
Dwars, b. n. en bijw. Dwarser, dwast.	Dwingeland, M.
	Dwingen, b. w. Ik dwing, dwong, heb gedwongen.

E.

Eb, eble, V. ¹⁾	Eechenis, V. <i>Lies</i>
Ebben, oup. w. Het ebt, ebde, heeft geëbd.	Eed, M., eeden.
Ebbenhoit, O. Ebbenhouten, stoff. b. n.	Eega, eegade, M. en V., eegaas, eegaden.
Echel, M. <i>Bloedzuiger.</i>	Eek. Zie <i>Edik.</i>
Echo, V, echo's.	Eek, V. <i>Eikenschors.</i>
Echt, M. Echtstaat. Echtscheiding. Echtelijk. Echteloos. Echteded. Echteliden. Echtelingen.	Eekel, M. Zie <i>Eikel.</i>
Echt, b. n., echter, echtst. Echtheid, V.	Eekelaar, eikelaar, M.
Echten, l. w. Ik echt, echte, heb geëcht.	Eekhoren, eekhoorn, M., eekho- rens, eekhoorns. <i>In de uitspraak</i> <i>ook Eikhoorn, inkhoorn.</i>
Echter, voegw.	Eelt, O.
Echtgenoot M. en V. Echtgenootte, V. Zie <i>anhangeling.</i>	Een, eene, lidw., telw. en voorn. — <i>Geef mij een appel. — Geef mij</i> <i>één appel. — Daar zijn appelen.</i> <i>Geef mij er een.</i>
Edel, b. n. en bijw. Edeler, edelst. Edelachtbaar, edelgeboren, edel- grootachtbaar, edelmogend, b. n.	Eend, V. Eendje. Eendebout. Een- denkooi, -nest, -kroos, -roer.
Edelgesteent, O.	Eendracht, V. Eendrachtig. Een- drachtiglijk. Eendrachtelijk.
Edik, M. <i>Aijn.</i>	Eenhoorn, eenhoren, M.
Edoch, voegw.	Eenig, b. n. en bijw.
	Eenigszins, bijw.

¹⁾ Alle woorden, welke op *-be* eindigen, zijn V., als: *tobbe, tombe, schubbe* of *scub, ribbe* of *rib, kribbe* of *krib, drabbe* of *drab, flebbe* of *fleb, nebbe* of *neb, enz.*

- Eenoog, M. en V.
 Eentong, b. n.
 Eenvoud, O. *Enkelvoud*.
 Eenvoud, M. *Eenvoudigheid*.
 Eenvoudig, b. n. en bijw.
 Eenwerf, herhaalgetal. *Vaak Eenerwerf, bij verkooping, in de uitdrukking: Eenerwerf, anderwerf, derdewerf.*
 Eer, eere, V., eerbewijzingen. Eerlijk. Eerloos.
 Eer, bijw., eerder, eerst.
 Eerder, b. n. en bijw.
 Eeren, b. w. Ik eer, eerde, heb geëerd.
 Eereprijs, M. *Belooning*.
 Eereprijs, V. *Eene plant*.
 Eerstdaags, bijw.
 Eersteling, M. en V. Eersteling, V.
 Eest, M. *Een oven, ter droging van het mout*.
 Eetwaar, V., eetwaren.
 Eenw, V.
 Effen, b. n. en bijw. Effen, effenst. Effentjes, bijw.
 Effenbaar, b. n. *Een effenbaar gemoed: een gemoed, dat onder alle omstandigheden zichzelf gelijk blijft*.
 Eg, egge, V. *In sommige streken* Egde. — Egje, eggetje.
 Egel, M. *Stekelvarken*.
 Egelantier, M. *Wilde rozeboom*.
 Eggen, b. w. Ik eg, egde, heb geëgd.
 Ei, O., eiers, eieren. Eitje, eitjes en eiertjes. Zie *Dag*. Eierdop.
 Eigen, b. n. en bijw. Eigenaardig.
 Eigenaar, M. Eigenares, V.
 Eigenbaat, V. Eigenbatig.
 Eigendom, O. als *eene bezitting*, M. als *het recht van eigendom*: Deze advocaat heeft eene verhandeling geschreven over den Eigendom.
 Eigendunkelijk, b. n. en bijw.
 Eigenlijk, b. n. en bijw.
 Eik, M. Eikeboom, -krans, -kroon, -stam, -tak. Eikenbast, -bosch, -hout, -mos, -schors. *Eikenloof* of eikenloof. Eikekrans of eikenkrans, eikekroon of eikenkroon. Eiken, stoff. b. n.
 Eikel (eckel, aker), M. Zie *Aker*.
 Eiker, M. *Vrachtschip*. Zie *Aak*.
 Eiland, O. Eilander.
 Eilooft, O. *Klimop*.
 Einde, eind, end, O. Eindje, endje.
 Eindelijk, b. n. en bijw.
 Einden, enden, b. en o. w. Ik eind, end; eindde, endle; heb geëind, geënd.
 Eindigen, b. en o. w. Ik eindig, eindigde, heb en ben geëindigd.
 Eindrijm, O.
 Eisch, M., eischen.
 Eischen, b. w. Ik eisch, eischte, heb geëischt. Eischer. Hischer.
 Ekel, M. *Afkeer*. Voor dit woord wordt niet zelden *Hekei* geschreven.
 Ekster (aakster), V.
 Eksterooft, O.
 El, V., ellen. Elletje.
 Eland, M., elanden.
 Elefant, olifant, M., *elefanten*, olifanten.
 Element, O.
 Elf, telw. Elven. Elfdehlf. Elfderhande, elfderlei.
 Elft, M. Zie *Alft*.
 Elger. Zie *Aalgeer*.
 Elkander, elkaar, wedek. voorn.
 Elleboog, M., elleboge. Elleboogspier.
 Ellende, V. *Ontstaan uit el (elders) en land*. De eigenlijke beteekenis is dus ballingschap.
 Ellendeling, M. en N. Ellendeling, V. Zie *Aanangeling*.
 Elpenbeen, O. *Ivoor*. Elpenbeenen, stoff. b. n.
 Els, M., elzen. *Een pom*. Zie *Aak*.

- Elzen, stoff. b. n. Elzeboom, -blad, -stam, -struik, -tak. Elzenbosch, -heg. Elzenhout.
- Els, V., elzen. *Priem*. Schoenmakersels. In sommige streken *Elsen* en *Elssem*.
- Emmer, M.
- End, Zie *Einde*.
- Engborstig, b. n. Wie eene nauwe, enge borst heeft, is engborstig. Zie *Aamborstig*.
- Engel, M. Engelin. Engelenzang, M.
- Engels, O. *Een gewicht*.
- Engelsch, O. *De Engelsche taal*.
- Engte, V. Zie *Aanstalte*.
- Enkel (enklaaw), M.
- Ent, ente, V.
- Enten, b. w. Ik ent, entte, heb geënt.
- Eppe, V. *Eene soort van peter-selie*.
- Erachten, O. In: *Mijns erachtens, zijns erachtens* enz.
- Erbarmelijk, b. n. en bijw.
- Erbarmen, terngw. w. Ik erbarm mij, erbarmde mij, heb mij erbarmd.
- Erf, O., erven. *Eigen grond*. Voor *Erf* vindt men niet zelden *Erve*, dat V. is. Zie *Aanvraag*.
- Erfgenaam, M. en V. Erfgename, V.
- Ergernis, V. Zie *Beduidenis*.
- Ernst, M.
- Erts, O., ertsen.
- Ervaren, b. w. Ik erbaar, ervoer, heb ervaren. *Ervaring*, V.
- Erven, M. meerv. *Erfgenamen*.
- Erven, b. w. Ik erf, erfde, heb geërfd. *Erfelijk*. *Erfenis*, V.
- Erwt, V., erwten. *Erwtensoop*.
- Esch, M., esschen. *Esscheboom*. *Esschenhout*.
- Eskader, O.
- Esp, M., espen. *Espeboom*, -blad.
- Estrik, M., estriken. *Gebakken vloersteen*.
- Eten, b. w. Ik eet, at, heb gegeten.
- Etgroen, O. Van *ed*, d. i. *weder*, op nieuw en groen: *Groen*, dat na den hooibouw weder de weiden bedekt.
- Etmaal, O. Zie *Etgroen*.
- Etsen, b. w. Ik ets, etste, heb geëst. *Etscr*. *Etsnaald*.
- Ettelijke, telw.
- Etter, M.
- Euvel (evel), O. *Kwaal*. *Voeteuvel*. *Podagra*, *pootje*.
- Euvel, b. n. en bijw. *Slecht*, *verkeerd*. *Euveler*, *euvelst*. *Euvelmoed*. *Euveldaad*.
- Evangelië, O., *evangeliën*. *Evangeliësch*.
- Even, effen, b. n. en bijw. *Gelijk*.
- Even, bijw. *Een weinig*. *Eventjes*.
- Evenaar, M. Zie *Beukelaar*.
- Evenaren, b. w. Ik evenaar, evenaarde, heb geëvenaard.
- Evengoed, bijw.
- Evenmensch, M.
- Evennaaste, M. en V.
- Evenredig, b. n. en bijw.
- Ever, M. *Wild zwijn*. In *Everzwijn* is *zwijn* eigenlijk overtollig.
- Everwortel, M. *Eene plant*.
- Executie, V., *executiën* en *executies*.
- Exempel, O., *exempels*.
- Exerceeren, o. w. Ik *exerceer*, *exerceerde*, heb *geëxerceerd*.
- Extratje, O.
- Ezel, M. *Ezelin*, V. *Ezelinnemelk*. *Ezelachtig*.
- Ezelen, o. w. *Werken als een ezel*. Ik *ezel*, *ezelde*, heb *geëzeld*.

F.

- Fa, V., fa's.¹⁾
 Faal, V. *Feil*. Faalgreep, M. *Mis-greep*.
 Faam, V.
 Fabel, V. Fabelachtig.
 Fabriek, V., fabrieken.²⁾
 Fabriek, M. *Opziener over de gemeentegebouwen*.
 Fabrikant, M.
 Fakkell, V.
 Falen (feilen), o. w. Ik faal, faalde, heb gefaald.
 Falie, V., faliën en falies. *Regenkleed*. Falielikant, b. n. en bijw. *Verkeerd*. Faliievouwen, o. w. *Huichelen, vleien, geveinsd handelen*.
 Falkonet, O., falkonetten. *De kleinste soort van veldstukken*.
 Familie, famielje, V., familiën, families, famieljes.
 Farizeër, M., Farizeërs, Farizeën. Farizeesch.
 Fatsoen, O., fatsoenen. Fatsoenlijk.
 Fatsoeneeren, b. w. Ik fatsoeneer, fatsoeneerde, heb gefatsoeneerd. Fatsoeneering, V.
 Fazant, M., fazanten.
 Februari, M. Zie *April*.
 Feeks, V., teeksen. Feeksig. Feeksigheid, V.
 Feest, O. Feesteling, M. en V. Feestelinge, V.
 Feil, V. *Gebrek*. Ook hetzelfde als *Dweil*.
 Feilen (falen), o. w. Ik feil, feilde, heb gefeild. In de beteekenis van *Dweilen*, b. w.
 Feit, O. *Daad*.
 Feitel, V. *Een witte doek, welken men de jonge kinderen voorspeldt*.
 Fel, b. n. en bijw. Feller, felst. Felp. Zie *Fluweel* en *Fulp*.
 Feliciteeren, b. w. Ik feliciteer, feliciteerde, heb gefeliciteerd.
 Femelen (fijmelen), o. w. Ik femel, femelde, heb gefemeld. Femelaar. Femelarij, V.
 Fenegriek, O. *Zekere plant, ook Bokshoren geheeten*.
 Feniks en phoenix, M., feniksen, phoenixen.
 Fermoor, O., fermoren. *Scheepstimmermansbeitel*.
 Festoen, O.
 Feziken, o. w. *Stil of binnensmonds praten*. Ik fezik, fezikte, heb gefezikt. Feziker. Fezikster.
 Fideel, b. n. en bijw. *Vertrouwe-lijk*. Fideeler, fideelst.
 Fiel, M. Fieltenstuk. Fielterij, V.
 Fier, b. n. en bijw. Fierder, fierst. Fierheid, V. Fierte, V.
 Figuur, V. *Gedaante, vorm*. O., *Gestalte*. Figuurlijk.
 Fijt, V. *Ook wel uitgesproken Vijt*. *Eene zweer aan den vinger*.
 Fikfakken, o. w. *Drentelen, beuzelen*. Ik fikfak, fikfakte, heb gefikfakt. Fikfakker. Fikfakster. Fikfakkerij, V.
 Fiks, bijw., fikser, fikst.
 Fiksch, b. n., fikscher, fikscht.
 Filomeel, V. filomeelen. *Nachtegaal*.
 Filozel, V. *Grove zijde*. Filozellen, stoff. b. n.
 Fiool, V., fiolen. *Eene kleine flesch met langen hals en ronden buik*.
 Firmament, O. *Het uitspansel*.
 Fistel, V.

¹⁾ De namen der muzieknoden zijn V.

²⁾ De woorden op *-iek* zijn V. als: *muziek, kroniek, fabriek* enz.

Flambouw, V.
 Flanel, O. Flanelle, stoff. b. n.
 Flank, V.
 Flansen, b. w. *Werpen, smijten.*
 Ik flans, flanste, heb geflanst.
 Samenflansen. Neerflansen.
 Flap, M. *Deksel van eene bierkan.* — *Slag.*
 Flarden, M. meerv. *Afgescheurde stukken en brokken.*
 Flater, M. *Misslag.*
 Fleb, flebbe, flep, V. *Een driekant doekje, dat dient om het voorhoofd der jonge kinderen te bedekken.* Zie *Ebbe.*
 Fleemen, b. w. Ik fleem, fleemde, heb gefleemd. Fleemer. Fleemster.
 Flemerij, V.
 Fleer, fleeren, V. *Slecht vrouwspersoon.*
 Fleer, fleers, M., fleerzen. *Slag, klap.*
 Flenters, M. *Flarden.*
 Flerecijn, O. *Jicht.*
 Flesch, V., flesschen. Flesschebakje.
 Flesschenmand, -rek, -blazer, -glas.
 Flets, b. n. en bijw. Fletser, fletst.
 Fletsheid, V.
 Fleur, M. *Bloei.* — Ook *Opgerolde lijn om riviervissh te vangen.*
 Flikflooiën, b. w. Ik flikflooi, flikfloide, heb geflikflooid. Flikflooiër. Flikflooiester.
 Flits, M., flitsen. *Pijl.* Bliksemflits.
 Flodder, M. *Slijk, modder.*
 Floers, O., floersen.
 Flonkerbag, V. Zie *Bag.*
 Flonkeren, o. w. Ik flonker, flonkerde, heb geflonkerd.
 Floret, V. *Schermdegen.*
 Floret, O. *Eene soort van grove zijde.*
 Flous, V., flouzen. *Armzalige uitvlucht.*
 Flouw, V. *Een snippennet.*

Fluim, V. Fluimpje.
 Fluit, V. Fluitspeler.
 Fluiten, b. w. Ik fluit, floot, heb gefloten.
 Fluks, bijw. *Terstond, dadelijk, gauw.* Fluksier, fluksst.
 Fluksch, b. n. *Vaardig, vlug.*
 Flukscher, flukscht.
 Flus, fusjes. Zie *Fluks.*
 Fluweel, O., fluweelen. Fluweelen, stoff. b. n.
 Fluwijn, O. *Zeker diertje.*
 Fniezen, o. w. Ik fnies, fniesde, heb gefniesd. *Hetzelfde als niezen, waarvan het door voorklampping der f gevormd is.*
 Fnuiken, b. w. Ik fnuik, fnuikte, heb gefnuikt.
 Foelie, V., foeliën. *Eene kruiderij.* Ook *Verfoeliesel van een spiegel.*
 Fok, V.
 Folen, b. w. *Plagen, kwellen, sollen.*
 Ik fool, foolde, heb gefoold.
 Foliant, M.
 Fommelen, frommelen, b. w. *Kruiken.* Ik fommel, fommelde, heb gefommeld.
 Fondement, O.
 Fonds, O. fondsen.
 Fonkelen, o. w. *Schitteren.* Fonkelnieuw. — Vonkelen, o. w. *Vonken schieten. De sterren fonkelen. Het vuurwerk vonkelde.*
 Fontein, V.
 Fontenel, V. *Kunstzweer.*
 Fooi, V., fooien. Fooitje.
 Foreest, O. *Bosch of woud.*
 Forel, V. *Zekere vissh.* Forellen-net.
 Formaat, O.
 Formeel, b. n. en bijw., formeele.
 Formeeren, b. w. Ik formeer, formeerde, heb geformeerd. Formeering, V.
 Formulier, O.
 Fornuis, O., fornuizen.

- Forsch, b. n. en bijw. Forscher, forsch. Forschheid, V.
 Fortuin, O. *Vermogen. Geluk.* — V. als *Geluksgodin.*
 Fout, V. Foutief, foutieve, b. n.
 Framboos, V., frambozen. Frambozeboom. Frambozenazijn, -gelei, -koekje, -stroop.
 Franje, V.
 Frank, M. *Geldstuk en Volksnaam.*
 Frankeeren, b. w. Ik frankeer, frankeerde, heb gefrankeerd. Frankeering, V.
 Fransijn, O. *Perkament.*
 Fratsen, V. Fratsenmaker.
 Fregat, O., fregatten.
 Fret, O., fretten. *Een dier. Ook Eene kleine boor.*
 Frisch, b. n. en bijw. Frisscher, frischt.
- Frisket, O. *Boekdruckerswoord.*
 Frommelen. *Zie Fommelen.*
 Frons, fronsel, V., fronsen, fronsels, fronselen. *Rimpel.*
 Frontieren, V. *Grenzen.*
 Fruit, O. en V.
 Fruiten, b. w. Ik fruit, fruitte, heb gefruit.
 Fuik, V.
 Fulp, felp, O. *Fluweel. Fulpen,* stoff. b. n. *Zie Baaien.*
 Fun, M. *Guit, schurk.*
 Fundament, O.
 Fust, O. Fustage, V. *Zie Bagage.*
 Fut, V. *Kracht. Fut, b. n. Niets-beteekenend.*
 Futselaar, M. Futselaarster, V.
 Futselen, o. w. Ik futsel, futselde, heb gefutseld.
 Fuum, V. *Verwaandheid.*

G.

- Ga. *Zie Gade.*
 Gaaf, gave, V., gaven.
 Gaaf, b. n. en bijw. *Ongeschonden.*
 Gaver, gaafst. Gaafheid, V.
 Gaai, V. *Eene soort van vogel. — Naar de gaai schieten. Naar de gaai bollen.*
 Gaai, V. *Gade.*
 Gaaike, gaaiken, O., gaaikes, gaaikens. *De duif heeft haar gaaike verloren.*
 Gaal, V., galen. *Eene kale streep in wollen stoffen.*
 Gaan, o. w. Ik ga, ging, heb en ben gegaan.
 Gaanderij, V.
 Gaard, M. Boomgaard. Boomgaardenier. Wijngaard. Rozengard.
 Gaarde, V.
 Gaarder, M.
 Gaarne, bijw. Trappen van verg.: Liever, liefst; grager, graagat.
 Gaas, O., gazen; gazen, stoff. b. n.
- Gade, M. en V. *Ook Ega, Egade.*
 — Gadeloos, b. n. *Zonder weerga.*
 Gading, V.
 Gaffel, V. *Eene tweetandige vork.*
 Gagel, M. *Een welriekende heester.*
 Gagel, O. *Het gekemelte.*
 Gaggelen, gagelen, o. w. *Het kakelen der ganzen. Zij gaggelt, gaggelde, heeft gegaggeld.*
 Gal, V., gallen. *Een knobbel of gezwel aan de beenen der paarden. — Een bitter vocht in dierlijke lichamen.*
 Galeas, V., galeassen. *Een vaartuig.*
 Galei, V., galeien. *Een vaartuig. — Bij de letterzetters een plankje, waarop de letters worden gerangschikt.*
 Galerij, V., galertjen.
 Galg, V.
 Galijk, b. n. *In goeden staat. Ongalijk.*
 Galjoen, O. *Een vaartuig.*

- Galjoot, V., galjoten. *Een vaar-
tuig.* Zie *Aak*.
- Galm, M. Zie *Adem*.
- Galop, M.
- Galoppeeren, o. w. Ik galoppeer,
galoppeerde, heb gegaloppeerd.
- Gang, M. Gangetje.
- Gannef, M., gannefen, ganneven.
Gauwief.
- Gans, V., ganzen. Ganzebout,
-tong, -veer, -vleugel. Ganzenei.
Ganzenbord, -spel, -hagel, -hok,
-markt.
- Ganzerik, M. *Zilverkruid*.
- Gapen, o. w. Ik gaap, gaapte,
heb gegaapt. Gaping, V. Gabbe,
V.: *In sommige streken eene
gapende snede.*
- Gaps, V., gapsen. *Een handvol.*
- Garde, V. *Wacht*.
- Garde, gard, V. *Roede*. Gardje.
- Gardiaan, M., gardianen. *Opperste
van een klooster.*
- Gareel, O., gareelen.
- Garen, O., garens. Garen, voor
garenen, stoff. b. n.
- Garen, b. w. Ik gaar, gaarde, heb
gegaard.
- Garf, garve, V., garven. *Koren-
schoof*.
- Garnaal, V., garnalen. *In sommige
streken: Garneel, garnaat, gornaat.*
- Garnizoen, O.
- Garst. Zie *Gerst*.
- Garstig, b. n. en bijw.
- Garven, b. w. *De garven inhalen*.
- Gas, O., gassen. Gaslicht. Gas-
meter.
- Gas, V. *Kleine straat of steeg*.
- Gast, M. en V.
- Gat, O., gaten. Gaatje. Gatje.
- Gatenplateel, O. *Vergiettest*. Gaten-
plateelen.
- Gauw, b. n. en bijw. Gauwheid, V.
Gauwigheid, V.
- Gauwerd, M.
- Gebaar, O., gebaren. Gebarentaal,
-spel.
- Gebaren, b. en terugw. w. Ik ge-
baar mij, ik gebarde mij, ik
heb mij gebarde. *Hij gebarde
zich doof, d. i. Hij hield zich
doof. — Hij gebarde er geen
woord van, d. i. Hij sprak er
met geen enkel woord van.*
- Gebarde, V. Zie *Gebaar*.
- Gebaar, b. n. *Van een baard
voorzien*.
- Gebabbel, O.
- Gebaf, gebas, geblaf, O.
- Gebak, O.
- Gebed, O., gebeden. Gebedenboek.
- Gebeente, O.
- Gebeft, b. n. *Van eene baf voor-
zien*.
- Gebergte, O.
- Gebeuren, onp. w. Het gebeurt,
gebeurde, is gebeurd.
- Geburtenis, V. Zie *Beduidenis*.
- Gebied, O. *Stroomgebieden*.
- Gebieden, b. w. Ik gebied, gebood,
heb geboden.
- Gebint, O., gebinten.
- Gebit, O.
- Gebloemte, O. Zie *Aanstalte*.
- Gebod, O., geboden.
- Geboefte, O.
- Geboomte, O.
- Geboorte, V.
- Geboren, v. d. *van het oude werkw.*
Beren.
- Gebouw, O.
- Gebraad, O.
- Gebrek, O., gebreken. Gebrekkelijk.
Gebrekkelig.
- Gebriesch, O.
- Gebroeders, gebroederen, M.
- Gebruik, O.
- Gebrujs, O.
- Gebuurt, M., geburen.
- Gedaagde, M. en V.

Gedaante, V.
 Gedachte, V. *Niet zelden vindt men bij Zuid-Nederlandsche schrijvers het O. Gedacht voor het V. Gedachte.*
 Gedicht, O.
 Gedichtsel, O.
 Gedijen, o. w. Het gedijt, gedijde, is gedijd.
 Geding, O.
 Gedoen, gedoente, O.
 Gedoogen, b. w. Ik gedoog, gedoogde, heb gedoogd. Gedoogzaam.
 Gedrag, O., gedragingen.
 Gedragen (zich), terugw. w. Ik gedraag mij, gedroeg mij, heb mij gedragen.
 Gedrocht, O. Gedrochtelijk.
 Gedruis, O.
 Geducht, b. n. en bijw.
 Geduld, O.
 Gedwee, b. n. Gedweeër, gedweest.
 Geel, b. n. en bijw. Geler, geelst.
 Geen, geene, alg. telw. *Niet een.*
 Geen, gene, aanw. voorn.
 Geenszins, bijw.
 Geep, V., gepen. *Zekere visch.*
 Geer, V., geeren. *Een schuin stuk in een kleedingstuk.* Hetzelfde als het verouderde *geer* (eene speer met pijlvormige punt), dat nog voorkomt in *aalgeer*.
 Geeren, o. w. *Schuin loopen.* Het geert, geerde, heeft gegeerd.
 Geesel, M.
 Geeselen, b. w. Ik geesel, geeselde, heb gegeeseld.
 Geest, M. *Ziel. Geestverschijning.*
 Geestelijk.
 Geest, V. *Zandige streek.*
 Geenw, M.
 Geeuwen, o. w. Ik geeuw, geeuwde, heb gegeeuwd. Geenwer. Geenwerd.
 Geginnegab, geginnegap, O.

Gehalte, O.
 Geheel, geheele, b. n. en bijw.
 Geheim, O. Geheimenis, V.
 Gehemelte, O.
 Geheugen, O. Geheugenis, V.
 Gehoor, O. Gehoorig.
 Gehoord, gehorend, b. n. *Van hoornen of horens voorzien.*
 Gehucht, O.
 Geien, b. w. *Een scheepswoord. De zeilen geien.* Ik gei, geide, heb gegeid.
 Geil, b. n. en bijw. Geilheid, V.
 Geinster, genster, M. *Eene glimmende vonk.*
 Geit, V. Geiteleeren of geitenleeren, stoff. b. n.
 Gejuich, O.
 Gekrijsch, O.
 Gekscheren, o. w. Ik gekscheer, gekscheerde, heb gekgescheerd.
 Gekuch, O.
 Gekuischt, v. d. van het verouderde w. *kuischen*, dat, in de bet. van *reinigen, zuiveren, schoonmaken*, nog in sommige streken gehoord wordt. Zoo hoort men daar ook *afkuischen, opkuischen* enz. *Gekuischt* is als b. n. nog over in: *Gekuischte stijl.*
 Gelaat, O.
 Gelach, O. *Het lachen.*
 Gelag, O., gelagen. *Drinkgelag.*
 Gelang, O. In: *Naar gelang van omstandigheden* enz.
 Gelasten, b. w. Ik gelast, gelastte, heb gelast.
 Geld, O. Geldeloos.
 Gelden, o. w. Ik geld, gold, heb gegolden.
 Geldswaarde, V.
 Gelederen, O., *meerv. van gelid.*
 Geleding, V.
 Gelegen, v. d. van het veroud. w. *Geliggen*, d. i. *bevallen.*
 Gelegen, b. n. *Gepast, behoorlijk,*

- geschikt. Het valt mij niet gelegen. Een ongelegen uur.*
- Gelegenheid, V.
- Gelei, V., geleien. Geleitaart. Ap-pelengelei, bessengelei, frambo-zengelei. — Ook: *Gestold vleesch-nat*. Kalfsgelei.
- Gelei, geleide, O.
- Geleiden, b. w. Ik geleid, geleidde, heb geleid. Geleider. Geleidster.
- Geleidstar, geleidster, leidstar, leidster, V.
- Gelid, O., gelederen.
- Gelieven, M. meerv.
- Gelijk, b. n., bijw. en voegw.
- Gelijken, o. w. Ik gelijk, geleek, heb geleden. Gelijkenis, V.
- Gellig, b. n. en bijw. Ook *Gallig*. Wordt gezegd van een schaap, dat aan bederf in de gal lijdt.
- Gelofte, V.
- Geloof, geloove, O., gelooven. Ge-loofstuk. Geloofszaak.
- Geloofelijk, b. n.
- Gelooven, b. w. Ik geloof, geloofde, heb geloofd.
- Geloovig, b. n. en bijw.
- Gelt, b. n. *Onvruchtbaar*. Gelte-snoek. Geltvarken. In sommige streken heet dit laatste *Eene gelte*.
- Gelui, O.
- Geluid, O.
- Geluk, O.
- Gemaal, M. Gemalin, V.
- Gemaal, O. *Gezanik*.
- Gemaal, O. *Het koren dat gemalen wordt*. De accijns op het geslacht en gemaal.
- Gemachtigd, v. d. van *Machtigen*.
- Gemak, O.
- Gemakkelijk, b. n. en bijw.
- Gemalin, V.
- Gemauw, O. Zie *Gemiauw*.
- Gember, V.
- Gemeen, b. n. en bijw. Gemeener, gemeenst.
- Gemeenebest, O. Gemeenebestge-zinde, M. en V.
- Gemeenlijk, bijw.
- Gemeenschap, V.
- Gemeente, V.
- Gemelijk, b. n. en bijw.
- Gemet, O., gemeten. *Eene maat lands van 300 oude roeden of ruim $\frac{3}{7}$ bunder*.
- Gemiauw of gemiaauw, O.
- Gemoed, O., gemoederen. Gemoeds-stemming, V.
- Gemoet, O. in *Iemand te gemoet gaan, te gemoet komen*, waarvoor men in sommige streken hoort: *Iemand in 't gemoet gaan, in 't gemoet komen*. Gemoet is eene verkorting van het verouderde w. *gemoeten*, in de bet. van *ontmoeten*.
- Gems, V., gemzen.
- Genade, V.
- Genant, M. en V. Genante, V. *Naamgenoot*. — *Genantjes*, dat men in sommige streken hoort, beteekent *makkers, kameraden, deelgenooten*, en wel in een on-gunstigen zin: Daar kwam hij aan met al zijn genantjes.
- Geneeren, b. w. *Hinderen*. Ik ge-neer, geneerde, heb geneerd. Ook terugw.: zich geneeren.
- Geneeslijk, geneselijk, b. n.
- Genegen, b. n., v. d. van *Nijgen*.
- Genegenheid, V. Nijging, V.
- Geneigd, b. n., v. d. van *Neigen*.
- Geneigdheid, V. Neiging, V.
- Generaal, M., generaals.
- Generen (zich), terugw. w. *Onder-houden, den kost winnen*. Ik geneer mij, geneerde mij, heb mij geneerd.
- Genet, O., genetten. *Eene soort van vlugge, kleine Spaansche paarden*. In de dichtkunst *Paard*.
- Geneugte, V. Geneuglijk d. i. ge-noeglijk, *vermakelijk*.

Genezen, b. en o. w. Ik genees, genas, heb en ben genezen.
 Genie, V. *Een wapen in 't leger.*
 Genie, O., genieën. *Vernuft. Vernuftig persoon.*
 Genius, M., geniën, geniussen. *Goede of kwade geest.*
 Genieten, b. w. Ik geniet, genoot, heb genoten.
 Genoegen, O. Genoeglijk.
 Genoot, M. en V. Genootte, V. Genootschap, O.
 Genot, O., genietingen.
 Gent, M. *Mannetjesgans.*
 Gepeins, O.
 Gepoeh, O. *Het pochen.*
 Geraamte, O.
 Gerak, O. *Dienst. Iemand gerak en gemak doen.*
 Gerecht, O. *Tafelspijs.*
 Gerecht, gericht, O. *Rechtbank, rechterlijke macht. Gerechtsdienaar.*
 Gerecht, b. n. en bijw. Gerechter, gerechtst. Gerechtelijk.
 Gerechtigheid, V.
 Gereed, b. n. en bijw. Gereeder, gereedst. Gereedelijk, bijw.
 Gereedschap, O.
 Gerei, O. *Gereedschap*, hetzelfde als Gereide, O.
 Gerfkamer, V.
 Gerschaaf, V., gerschaven.
 Gergel, girgel, M. *Keep in de duigen, waarin de bodem van het vat sluit.*
 Geribd, b. n.
 Gerief, O. Geriefelijk. Ongerief.
 Gerieven, b. w. Ik gerief, geriefde, heb geriefd.
 Gerij, O. *Het rijden.*
 Geritsel, O.
 Geronnen, v. d. van het verouderde w. *Gerinnen*, samenvloeiën. 't Komt nog voor in *Geronnen bloed*, d. i. samengevloeid, ge-

stold bloed. Verder in het bekende: *Zoo gewonnen, zoo geronnen.* — Zie *Rennen*.
 Gerst, garst, V. Gerstebier, -brij, -brood, -drank, -meel, -nat, -pap, -water.
 Gerucht, O.
 Geruisch, O.
 Gerw, V. *Zekere plant*, ook *Duizendblad geheeten.*
 Geschacher, O.
 Geschen, O.
 Geschied, geschichte, V. *Dichterlijk voor Geschiedenis.* Men vindt ook *Het geschicht*. 't Woord komt meest in het meerv. en zelden in proza voor. Het verdient geene aanbeveling. — *Treurgeschichte.*
Wie kent niet heel uw treurgeschichte, Den omvang van uw naamloos leed?
 Geschieden, onpers. w. Het geschiedt, geschiedde, is geschied. Geschiedenis, V.
 Geschil, O.
 Geschubd, b. n. *Van schubben voorzien.*
 Geschut, O.
 Geslacht, O. *Familie, stam, kunne, soort.*
 Geslacht, O. *Geslacht vee.* De accijs op het geslacht is afgeschaft.
 Gesmijde, O. *Allerlei sieraden van metaal, paarden en edelgesteenten.*
 Gesmijdig, smijdig, b. n. *Wat licht gesmeed kan worden. Lenig, buigzaam.*
 Gesp, M.
 Gespeel, O. *Het spelen.*
 Gespeel, M., gspelen. *Makkers, speelgenooten.*
 Gespen, b. w. Ik gesp, gespte, heb gegespt.

- Gespens, O. *Spooksel*.
 Gesprek, O., gesprekken.
 Gespuis, O. *Het gemeen*.
 Gest, gist, V. Gesting, gisting, V.
 Gestadig, gestaag, b. n. en bijw.
 Gestalte, gestaltenis, V.
 Gestand, b. n. *Hij bleef zijn woord gestand*.
 Gestel, O. gestalten. Gestelletje.
 Gesteldheid, V. Zie *Bangigheid*.
 Gesteltenis, V. Zie *Beduidenis*.
 Gesternte, gestarnte, O.
 Gesticht, O.
 Gestrengelijk, bijw.
 Getal, O., getallen, getalen. Het eerste meerv. wordt gebruikt in de beteekenis van bepaalde hoeveelheden en in samenstellingen: *Spreek die getallen eens uit. Grondgetallen, hoofdgetallen*. Het tweede meerv. wijst eene onbepaalde hoeveelheid, eene menigte aan: *Gods wagens boven't luchtig zwerk Zijntien- en tienmaal duizend sterk, Verdubbeld in getalen*.
 Getij, tij, O., getijen, tijen. *Eb en vloed*.
 Getijde, getij, O. *Jaargetijde, jaargetij*.
 Getogen, v. d. van het verouderde w. *Tiegen*. — *Getrokken*.
 Getuige, M. en V.
 Getuigenis, V. alleen in deftigen stijl; anders gewoonlijk O.
 Geul, V.
 Geur, M.
 Geus, M. als *Scheldnaam* zoowel als voor *Eene soort van wimpel-vlag*. Geuzen.
 Gevaar, O. zoowel in de bet. van *Aanhoudend varen* als in die van *Hachelijke kans*. — *Gevaarlijk*.
 Gevaarte, O.
 Gevader, M.
 Geval, O. Gevalletje.
 Gevangenis, V.
 Gevankelijk, b. n.
 Gevecht, O.
 Geveinsd, b. n. en bijw.
 Gevel, M.
 Geven, b. w. Ik geef, gaf, heb gegeven.
 Gevest, O.
 Geveesd, b. n. *Komt af van Vleesch*.
 Gevei, O.
 Gevoeg, O. Gevoegelijk.
 Gevoel, O., gevoelens. Gevoelszin, M. Gevoelszenuw, V.
 Gevoelen, O.
 Gevogelte, O.
 Gevolg, O. Gevolgelijk.
 Gevolmachtigde, M.
 Gevrij, O.
 Gewaad, O., gewaden.
 Gewag, O.
 Gewagen, o. w. Ik gewaag, gewaagde, heb gewaagd.
 Gewapenderhand, bijw.
 Gewas, O., gewassen. *Planten*.
 Gewasch, O. *Het voortdurend waschen*.
 Gewauwel, O.
 Geweer, O., geweren.
 Gewei, geweide, O. *Ingewand*.
 Geweld, O. Gewelddadig.
 Gewelf, O. gewelven. Soms *Gewulf*.
 Gewest, O.
 Geweten, O. Gewetenszaak, V.
 Gewezen, v. d. van het w. *wezen*, als b. n. in: *De gewezen Burgemeester*, enz.
 Gewicht, O. Gewichtig.
 Gewijsde, O. *Vonnis*.
 Gewild, b. n. Gewilder, gewildst. *Dat artikel is zeer gewild*.
 Gewin, O.
 Gewisse, O. *Geweten*.
 Gewoon, b. n. en bijw. Gewoner, gewoonst. Gewoonlijk.
 Gewoontè, V.
 Gewormte, O.

- Gewricht, O.
 Gewrocht, O.
 Gezag, O.
 Gezamenderhand, bijw.
 Gezamenlijk, bijw.
 Gezang, O.
 Gezant, M.
 Gezantschap, O. Gezantschaps-
 secretaris. Gezantschapsschrijver.
 Gezeet, gezete, O. *Kleeding, gewaad.*
 Gezeglijk, b. n. Gezeglijkheid.
 Gezel, M. Gezellin, V.
 Gezelschap, O. Gezelschapsspel.
 Gezicht, O.
 Gezichteinder, M.
 Gezin, O.
 Gezindheid, V. *Geneigdheid.*
 Gezindte, V. *Al deze lieden be-
 hooren tot dezelfde gezindte.*
't Zijn allen Doopsgezinden.
 Gezondheid, V.
 Gezusters, gezustersen, V. meerv.
 Gezwagers, M. meerv.
 Gezwind, b. n. en bijw.
 Gids, M. en V.
 Giegagen, o. w. *Schreeuwen als
 een ezel.* Ik giegaag, giegaagde,
 heb gegiegaagd.
 Gier, M., gieren. Zoowel voor *Zwaai*
 als voor den *Roofvogel.*
 Gierigaard, M., gierigaards.
 Gierst, V.
 Gieteling, M. *Een vogel.*
 Gieten, b. w. Ik giet, goot, heb ge-
 goten.
 Gietlogen, M. en V. *Iemand, die
 in het liegen uitgeleerd is.*
 Gift, gift, O. *Vergif.*
 Gift, V. *Geschenk.*
 Gijbelen, o. w. *Lachen.* In som-
 mige streken: *Gijchelen.* Ik gijbel,
 gijbelde, heb gegijbeld.
 Gijk, giek, V. *Scheepsterm: Spriet.*
 Gijl, O. Brouwerswoord voor *Chijl.*
 Gijlbier. Gijlkuip.
 Gijlen, o. w. *Het werken van het
 bier in de gijlkuip.* Het gijlt,
 gijlde, heeft gegijld.
 Gijn, O. *Takeltouw.*
 Gijp, V. *Scheepswoord.*
 Gijpen, o. w. *Naar lucht haken.*
 Ik gijp, gijpte, heb gegijpt.
 Gijzelaar, M., gijzelaars, gijzelaren.
 Gijzelen, b. w. Ik gijzel, gijzelde,
 heb gegijzeld. *In hechtenis zetten.*
 Gil, M.
 Gilde, gild, O.
 Gildos, M. *Groote, vette os.*
 Ginds, ginder, bijw.
 Gindsch, b. n.
 Gangang, O. *Katoenen stof, welke
 men uit Oost-Indië trekt. De
 namaak van deze stof. De eigen-
 lijke beteekenis van 't woord
 Gangang is Gestreept.*
 Ginnegabben, ginnegappen, o. w.
 Ik ginnegab, ginnegap; ginne-
 gabde, ginnegapte; heb geginne-
 gabd, heb geginnegapt. *Dartel
 en luid lachen.* Ginnegabber,
 ginnegapper. Ginnegabster, gin-
 negapster.
 Ginniken, grinniken, o. w. Ik
 ginnik, ginnikte, heb geginnikt.
 Gips, O. Gipsen, stoff. b. n.
 Gipsen, b. w. *Met gips bepleis-
 teren.* Ik gips, gipste, heb gegipst.
 Girel. Zie *Gergel.*
 Gis, V.
 Gisp, V. *Zweep, zweeproede.*
 Gispen, b. w. *Berispn.* Eigenlijk
Met eene zweep enz. slaan. Ik
 gisp, gispte, heb gegispst.
 Gist. Zie *Gest.*
 Git, O. *Zwarte of bruine agaat-
 of koraalsoort. V. voor de dunne,
 langwerpige koralen en dan wel
 gitte uitgesproken. Een snoer
 bruine of zwarte gitten. Gitten,
 stoff. b. n.*
 Gitaar, V.
 Gittegom of, en beter, Guttegom,

- V. *Eene geelroode sapperv, uit een O. I. boom verkregen.*
- Glans, M., glansen. Glanzig.
- Glanzen, b. en o. w. Ik glans, glansde, heb geglansd.
- Glaz, O. glazen., Glaasje. Glazen, stoff. b. n. Glazig. Glazenmaker.
- Glazuur, O. *Glasachtig bekleedsel van aardewerk of van de tanden: Verglaassel.*
- Gleisen, b. w. *Verglazen.* Ik gleis, gleiste, heb gegleist. Gleiswerk: *Verglaasd pottenbakkerswerk. In sommige streken Gleierwerk, Geleierwerk.*
- Gleisen, o. w. *Schijnen, blinken.* Het gleist enz.
- Glidkruid, O. *Duizendblad.*
- Glijden, glijen, o. w. Ik glijd, gleeed, heb en ben gegleden. Glijbaan, V.
- Glimlach, M. *Liefelijke lach.*
- Glimplach, M. *Geveinsde lach.*
- Glimlachen, o. w. Ik glimlach, glimlachte, heb geglimlacht.
- Glimmen, o. w. Ik glim, glom, heb geglommen.
- Glimp, M.
- Glinster, M. *Eene glimmende vonk.*
- Glinting, V. *Latwerk, waaraan men de takken der leiboomen vastmaakt.* Glintinkje.
- Glip, M. *De spleet in eene pen.*
- Gloed, M.
- Gloeien, o. en b. w. Ik gloei, gloeide, heb gegloeid. Gloeing, V.
- Gloor, M.
- Glop, O. *Een smal straatje.*
- Gloren, o. w. Ik gloor, gloorde, heb gegloord.
- Glorie, V.
- Glos, glosse, V. *Randteekening.*
- Gluipen, o. w. Ik gluip, gluipte, heb gegluipt. Gluiper. Gluiperd.
- Gluijs, bijw.
- Gluipsch, b. n.
- Gniffelen, o. w. In sommige streken: *In zijn vuistje lachen.* Ik gniffel, gniffelde, heb gegniffeld.
- God, M. In den 3en n. Gode. *Geef Gode de eer.*
- God, M., goden. *De goden des Heidendoms.* Godje, godjes.
- Godes, V. *Eene vrouwelijke godheid.*
- Godin, V. *De vrouw van een god.*
- Godist, M.
- Godsdienst, M.
- Godsvrucht, V. *Godsvrucht staat voor Godsvrucht, d. i. Godsvrees, godvreezendheid.*
- Godvruchtig, b. n. en bijw.
- Goed, b. n. en bijw. Beter, best.
- Goed, O., goederen. Goedje.
- Goeddunken, O.
- Goedendag, M., goedendags.
- Goeder, vergr. trap van Goed. *Dit woord komt enkele malen bij onzen volksdichter TOLLENS voor: "Daar is geen liever, of geen goeder, Dan ik begeer. Ik wil tot schoonzoon," sprak de Een edel heer." (Moeder, Het gebruik van goeder verdient geene aanbeveling.*
- Goedkeuring, V.
- Goedkoop, b. n. en bijw. Goedkoopper, goedkoopst. — *Beterkoop en bestkoop zijn de vergrootende en de overtreffende trap van de bijwoordelijke uitdrukking: goe' koop, goede koop.*
- Goedmaking, V.
- Goedschiks, bijw.
- Goedsmoeds, bijw.
- Goedvinden, O.
- Goelijk, b. n., goelijker, goelijkst.
- Golf, V., golven.
- Gom, V., gommen.
- Gondel, V. *Zie Aak.*
- Gons, M. *Een dof geluid.*
- Gonst, V. *In sommige streken de*

- in den akker overgeblevene kracht van den mest.*
- Gonzen, o. w. Ik gons, gonsde, heb gegonsd.
- Goochelen, o. en b. w. Ik goochel, goochelde, heb gegoocheld. Goochelaar. Goochelaarster. Goochelaarlij, V. Goocheltasch, V.
- Goo, in Oostergoo, Westergoo. Hetzelfde als *Gouw*.
- Gooi, V. *Worp*.
- Gooi, O. *Gooiland*. Naam eener landstreek in Noord-Holland.
- Goor, gore, b. n. Goorder, goorst. *Gore* d. i. zure melk.
- Goren, o. w. *Zuur worden*. Het goort, goorde, is gegoord.
- Goot, V., goten.
- Gord, gorde, V. *Band, riem: gordel. Scheepswoord*.
- Gordel, M., gordels.
- Gorden, b. w. Ik gord, gorde, heb gegord.
- Gordijn, V. en O.
- Gording, V. *Scheepswoord*. *In den vestingbouw het dwarshout, dat de palissaden of stormpalen verbindt*.
- Gorgel, M.
- Gors, V., gorzen. *Aangeslibd land. Gorzen en slikken*.
- Gort, V. Gortepap, V. Gortebrij, M.
- Goteling, M. *Klein geschut*.
- Goud, O. Gouden, stoff. b. n.
- Goudenregen, M.
- Gouw, V. *Landstreek*. *Nederland werd in vroeger eeuw verdeeld in gouwen. — Henegouwen, O.*
- Gouw, gouwe, V. *Goudwortel, Schelkruid*. *Het sap der Stinkende gouw is zeer geschikt tot het verdrijven der wratten*.
- Graad, M. *Een deel eener afmeting*.
- Graaf, V. *Werktuig om te graven: Schop*.
- Graaf, M., graven, gravin. Graaflijk, grafelijk, b. n.
- Graafschap, O. *Gebied van een graaf*. *De Graafschap zegt men van het vroegere graafschap Zutphen*.
- Graag, b. n. en bijw. Grager, graagst.
- Graan, O., granen.
- Graat, V., graten. *Vischbeen*.
- Grabbel, V.
- Gracht, V.
- Graf, O., graven.
- Granaat, M. *voor den boom, V. voor de vrucht*.
- Granaat, M. *voor den steen, O. voor de stof*.
- Granaat, V. *Bom*. Handgranaat.
- Graniet, M. *voor den steen, O. voor de stof*.
- Grap, V.
- Gras, O., grazen. Voor *Grazen* vindt men vaak *Grassen*. Grazig.
- Grasduinen, V. meerv. *Met gras begroeide duinen, hoog grasland*. *In grasduinen gaan beteekent: Veel en lekker eten, met verheuging des harten*.
- Grasvellig, b. n. *Dat voor schulden verkocht moet worden*.
- Grauw, M. *Snauw*.
- Grauw, O. *Gemeen volk*.
- Graveel, O. Graveelig.
- Graveeren, b. w. Ik graveer, graveerde, heb gegraveerd.
- Graven, b. w. Ik graaf, groef, heb begraven.
- Grazen, o. w. Ik graas, graasde, heb gegraasd.
- Greb, grebbe, V. *Greppel*.
- Greel, voor Gareel, O., greelen.
- Greep, M., grepen. *Het grijpen*.
- Greep, V., grepen. *Handvol. Handvatsel. Mestvoork*.
- Grein, O. *Korrel*. Gewicht. Geweven stof. — Greinen, stoff. b. n.

- Greling, M. *Zeker kabeltouw.*
 Grenadier, M.
 Grendel, M., grendels, grendelen.
 Grenenhout, O. In sommige streken hoort men *Greinenhout.*
 Grenen, stoff. 'b. n. In sommige streken: *Greinen.*
 Greniken. Zie *Grinniken.*
 Grens, V., grenzen. Grenzenloos.
 Greppel (grippel, gruppel), V.
 Gretig, b. n. en bijw.
 Grief, grieve, V.
 Griel, V. *In de griel, d. i. te grabbel werpen.*
 Griend, V. *Een wilgenwaard.*
 Griep, V.
 Gries, O. *Gruis.* Griesmeel.
 Griet, V. *Zekere visch.*
 Grietenij, V.
 Griezelen, o. w. *Eene huivering gevoelen.* Ik griezelen, griezelden, heb gegriezeld.
 Griezeltje, O. *Kruimeltje, ziertje.* Van het verouderde *Griezelen.*
 Griffel, grift, griffie, V.
 Griffioen, griffoen, M. *Een dier uit de fabelleer, half leeuw, half vogel: Grippvogel.*
 Grift, V. *Eene beek.*
 Grijn, M., grijnen. *Knorrepot.*
 Grijnen, o. w. Ik grijn, grijnde of green, heb gegrijnd of gegreenen.
 Grijns, V., grijzen. *Eene mom.*
 Grijnsen, o. w. Ik grijns, grijnsde, heb gegrijnsd. Grijnsaard. — *Grijnsen* luidt in sommige streken *Grenzen, grinsen.*
 Grijp, M. *Grijpvogel.*
 Grijpen, b. w. Ik grijp, greep, heb gegrepen.
 Grijs, b. n. en bijw. Grijzer, grijst. Grijsaard. Grijsheid. Grijsigheid.
 Grijzelen. Zie *Griezelen.*
 Grijsen, o. w. Ik grijs, grijsde, ben gegrijsd.
 Gril, V.
- Grim, V.
 Grimas, V., grimassen.
 Grimlach, M. *Kwaadaardige lach.*
 Grimlachen, o. w. Ik grimlach, grimlachte, heb gegrimlacht.
 Grint, V. *Kiezelgruis.* Grintweg. — *Ook het tweede meel van de boekweit.*
 Grinniken, o. w. Ik grinnik, grinnikte, heb gegrinnikt.
 Grissen, b. w. *Steelswijze bijeenrapen en wegnemen.*
 Groef, groeve, V.
 Groei, M.
 Groente, V., groenten.
 Groep, V.
 Groet, M. Groetenis, V.
 Groeze, V. *Jeugdig groen, groene zode.*
 Grof, b. n. en bijw. Grover, grofst. Grofte, V. Grofheid, V.
 Grog, M. Grogje.
 Grol, V.
 Grom (groom), O. *Ingewand van dieren.*
 Grommen, b. w. *Ingewand withalen.* *Visch grommen.* *Vischgrommer,* M. — 't Wordt vervoegd als Grommen, o. w. *Knorren.* Ik grom, gromde, heb gegromd.
 Grompot, M. en V.
 Grond, M.
 Grondel, grondeling, M. *Zekere visch.*
 Grondeloos, b. n.
 Grondvest, V.
 Groot, b. n. en bijw. Grooter. Grootachtbaar. Grootedelachtbaar. Grootelijks, bijw.
 Grootsch, b. n.
 Grootte, V.
 Grop, V. *Grup, greppel, groef.*
 Gros, O., grossen. *Twaalf dozijn.*
 Grot, V.
 Grovelijk, bijw.
 Gruis, O. Gruizig.
 Gruit, V. *Heffe, droesem.*

- Grut, V. *Gort*. Gruttenbrij. Grutenmeel. Grutter.
- Gruwel (Grouwel), M.
- Guano, V.
- Guf, b. n. en bijw. *Mild, verkwistend*. Guffer, gufst.
- Guichelen, o. w. *Goochelen*. Ik guichel, guichelde, heb geguicheld. Guichelspel.
- Guichelheil, O. *Zekere wilde plant*.
- Guig, V. *Bespotting*. *Spotternij*. *Scherts*. Het verkleinwoord *Guigje* komt voor in *Babbelguigje*, dat in verschillende streken verschillende beteekenissen heeft, als die van: *Kwinkslagen van een grappenmaker, grappen, potsen; tegenspraak; gesnap, gebabbel*.
- Guil, M. *Een oud slecht paard*.
- Guit, M.
- Gul, V. *Kleine kabeljauw*.
- Gul, b. n. en bijw. Guller, gulst.
- Guldelling, M. *Zekere appel*.
- Gulden, M. Zie *Achtentwintig*.
- Gulden, stoff. b. n. *Gouden*. — *De gulden middelmaat*.
- Gulp, V. *Groote teug* enz. In sommige streken *Golp* en *Galp*.
- Gulzig, b. n. en bijw. Gulzig-aard.
- Gunst, V.
- Gust, b. n. en bijw. *Niet drachtig*.
- Guts, V. *Een steekbeitel*.
- Guttegom, V. Zie *Gittegom*.
- Gunr, b. n. en bijw. Guarder, guurst.

H.

- H, V., h's. Zie *A*.
- Haag, V. *Heg*.
- Haagdoorn, haagdoren, hagedoorn, hagedoren, M.
- Haai, M.
- Haak, M.
- Haaks, bijw. Haaksch, b. n.
- Haal, M. *Vrek*.
- Haal, V. *Hangijzer: de ketting, of de getande ijzeren staaf, waaraan een ketel over 't vuur hangt*. Haal is dan ook eene samentrekking van het verouderde *Hangel*, dat in sommige streken nog gehoord wordt.
- Haam, O. *Een leeren of houten juk om den hals der trekpaarden*. Haampje.
- Haan, M., hanen.
- Haander, M. *Mand, waarin men de vruchten plukt: Vruchtenkorf*.
- Haard (heerd), M.
- Haarklooven, o. w. Ik haarkloof, haarkloofde, heb gehaarkloofd.
- Haarklooverij, V.
- Haas, M. *Als jagersterm O*.
- Haasjeover, O. *Een jongensspel*.
- Haast, V. Haastelijk. Haastig. Haastiglijk.
- Haat, M. Hatelijk, b. n. en bijw.
- Hach, V. *Een gevaarlijk waagstuk*. Hachje, O. *Guit, deugniet*.
- Hachelijk, b. n. en bijw.
- Hacht, M. *Een dik stuk*.
- Haft, O. *Oeverhaft, oeveraas: Een netvleugelig insect*.
- Hagedis, V., hagedissen.
- Hagel, M.
- Hak, M. *Houw*.
- Hak, V. *Hiel*. Houweel met twee tanden.
- Hakkenei, V. *Telpaard*.
- Hal (hel), O. *De hardigheid der aarde*.
- Hal, V. *Eene overdekte plaats*. Vleeschhal. Lakenhal. Wapenhal.
- Halverweg, halverwegen, bijw.
- Halbroeder, M. *Halfzuster, V. Gewoonlijk hoort men: Halve broeder, halve zuster*.

- Halleluja, O.
- Halm, M. Zie *Adem*. Halmpje.
- Halz, M., halzen.
- Hasstarrig, b. n. en bijw.
- Halter, M. *Voor dit woord hoort men ook: Halter, Halfter, Helste; Holster. 't Komt van Halten, d. i. Houden, vasthouden.*
- Halt, halte, V.
- Halter, M. *Werktuig voor gymnastische oefeningen.*
- Halve, V. *Zijde. Komt voor in samenstellingen: Mijnenhalve, zijnenhalve, onzenhalve, uwenthalve. Oorspronkelijk: Van mijnen halver, van zijnen halven enz.*
- Halveeren, l. w. Ik halveer, halveerde, heb gehalveerd.
- Halvemaan, V.
- Ham, V. Hammetje.
- Hamei, V. *Buitenste hek eener stadspoort. Zie Aambei.*
- Hamel, M. *Gesneden mannetjes-schaap.*
- Hamer, M.
- Hand, V.
- Handelwijs, handelwijze, V.
- Handhave, V. *Handvatsel.*
- Handhaven, b. w. Ik handhaaf, handhaafde, heb gehandhaafd.
- Handjegauw, M. en V.
- Handvatsel, O. Handvat, V., handvatten. *Hiervoor hoort men niet zelden Handvaten, Handsvaten.*
- Handvest, V.
- Handvol, V., handvollen. *Handvol wordt niet zelden O. gebruikt. Voor Handvollen hoort men vaak Handsvollen. Handvol moet onderscheiden worden van hand vol, waarvan het meervoud natuurlijk is handen vol.*
- Handvolletje, O.
- Handzaam, b. n. en bijw. *Geriefelijk. Gemakkelijk te behandelen. Handelbaar.*
- Hanebalk, M.
- Hanenkraai, M. Hanengekraai, O.
- Hang, M. *Hout of touw, waaraan men iets ophangt, Inzonderheid eene schuur, waar men visch enz. te rooken hangt.* Bokkinghang.
- Hang, V. Zie *Heng*.
- Hangebast, M. *Galgebok.*
- Hangebast, V. *Karnemelksspijs, ook Hangop, en in sommige streken Druptemelk, Drup-in-'t-zak geheeten.*
- Hangel, M. *Kettinghaak. Zie Haal.* Komt voor als scheldnaam: *Zij is een vuile hangel.*
- Hangen, b. en o. w. Ik hang, hing, heb gehangen.
- Hangoor, M. en V. *Een persoon met hangende ooren.*
- Hangoor, V. *Eene tafel met hangende of neerslaande bladen.*
- Hans, M., hanzen. *Sul.*
- Hansop, M.
- Hansworst, M.
- Hanteeren, b. w. Ik hanteer, hanteerde, heb gehanteerd. Hanteering, V.
- Hanze (Henze), V. *Verbond.* De Hanzesteden. Henzebeker, Hensbeker, of: Hanzebeker, Hansbeker, M.
- Hap, M.
- Haperen, o. w. Ik haper, haperde, heb gehaperd. Hapering, V.
- Har, harre, her, herre, V. *De duim van een hengsel. De deur staat op eene har.*
- Hard, b. n. en bijw. Hardheid, V. Hardigheid, V.
- Harddraven, o. w. Ik harddraaf, harddraafde, heb geharddraafd.
- Harden, b. en o. w. Ik hard, hardde, heb gehard.
- Haring, M., haringen. Als stofnaam V. *Neem dezen vetten ha-*

- ring. *Ik koop van die haring.*
 Harinkje. Zie *Aal*.
 Hark, V.
 Harlekijn, M.
 Harmonie, V., harmonieën.
 Harnas, O.
 Harp, V. Zie *Bazuin*.
 Harpij, V., harpijen. *In de Griek-
 sche fabelleer een der drie ge-
 vleugelde monsters, die het aan-
 gezicht eener vrouw, het lijf van
 een gier, en klauwen aan han-
 den en voeten hadden.*
 Harpluis, O. *Oud geteerd werk,
 waarmee de schepen gebreeuwd
 worden.*
 Harpoen, M. Harpoener, har-
 poenier, M.
 Harpuis, O. *Eene harsachtige
 stof, waarmede men de vaar-
 tuigen bestrijkt, om ze te be-
 veiligen tegen de wormen.*
 Hars, V. en O. Harsachtig.
 Harst, M. *Ruggestuk van geslacht vee.*
 Hart, O. Harteleed, -dief, -bloed,
 -wensch enz. Hartenaas, -boer,
 -vrouw, -heer.
 Hartelijk, b. n. en bijw.
 Hartgrondig, b. n. en bijw.
 Hartig, b. n. en bijw. *Scherp. Zout.*
 Hartlap, M. en V. *Gewoonlijk
 uitgesproken Hartelap.*
 Hartstocht, M. Hartstochtelijk.
 Hartsvanger, hertsvanger, M. *Een
 lang jachtmes, dat op de herten-
 jacht gebruikt wordt.*
 Haspel, M.
 Haten, b. w. Ik haat, haatte,
 heb gehaat.
 Have, V. *Bezitting.*
 Haven, V., havens. Havenplaats.
 Haver, V.
 Havezaat, havezate, V. *Eene eigene
 hofstede, bijzonder in de pro-
 vincie Overijsel.*
 Havik, M., haviken.
- Hazelaar, M.
 Hazelnoot, V. *voor de vrucht, N.
 voor den boom. Zie Abrikos.*
 Hazelnoten. Hazelnoteboom.
 Hecht, b. n. en bijw. *Sterk.*
 Hecht, heft, O.
 Hechten, b. en o. w. Ik hecht,
 hechte, heb gehecht.
 Hechtenis, V. Zie *Beduidenis*.
 Heden, bijw. Hedendaags, bijw.
 Hedendaagsch, b. n.
 Heelen, b. w. *Genezen.* Ik heel,
 heelde, heb geheeld. Heelmeester.
 Heelkundige.
 Heelhuide, heelshuids, bijw.
 Heem, heim, O. *Huis, hof.*
 Heimwee.
 Heep, V., hepen. *Eene soort van
 hakmes.*
 Heer, M., heeren. *Meester.* Heer-
 lijk. Heerroom: *Met dezen titel
 spreekt men een priester aan.*
 Heer of Heir, O, heren, heiren.
*Leger. Groote menigte. De Heer
 der heirscharm.* Heerbijl. Heer-
 leger. Heerbaan. Heertocht.
 Heerweg. Heerschaar.
 Heerschen, o.w. Ik heersch, heersch-
 te, heb geheerscht. Heerschzucht.
 Heesch, b. n. en bijw. Heescher,
 meest heesch. Heeschheid, V.
 Heester, M.
 Heet, b. n. en bijw. Heeter, heetst.
 Heeten, b. w. *Heet maken.* Ik
 heet, heette, heb geheet.
 Heeten, b. en o. w. *Noemen.* Ik
 heet, heette, heb geheeten. *Hij
 heet Jan (1 n.), d. i. Zijn naam
 is Jan. Men heette hem (4 n.)
 Jan (4 n.) zonder genade, d. i.
 Men noemde hem Jan zonder
 genade. — Jan van Oostervant
 werd Jan (1 n.) zonder genade
 geheeten. — In Hij heette het
 (4 n.) hem (4 n.) liegen heeft
 heeten de bet. van maken. Het*

- zegt zooveel als: *Hij maakte hem tot een leugenaar.* — Nog heeft *heeten* soms de bet. van *bevelen*, als:
Hij heet de knechten (3 n.), *die* (genaken,
Zich meester vanden buit te maken.
 Hef, heffe, V. *Het vuil, het on-*
derste eener bezonken vloestof.
 Heffen, b. w. Ik hef, hief, heb
 geheven.
 Heg, hegge, V. *Haag.* Hegje,
 heggetje.
 Hei, V. *Een werktuig om te heien.*
 Heide, hei, V., heiden.
 Heiden, M., heidenen. *Afgoden-*
dienaar. Heidensch.
 Heiden, M., heidens. *Zigeuner.*
Landlooper.
 Heien, b. w. Ik hei, heide, heb
 geheid. Heier.
 Heil, O. Heilloos.
 Heiland, M. *Eigenlijk het tegenw.*
deelwoord van heilen, heelen:
genezen.
 Heilover, M. *Heilbelover.* *Een*
der vele namen van den Ooievaar.
 Heimelijk, b. n. en bijw.
 Heimpje (heempje), O. *Eene soort*
van krekel.
 Heinde, bijw. *Nabij.* Heinde en
 veer: *Nabij en ver.*
 Heinen, b. w. *Omtuinen.* Ik hein,
 heinde, heb geheind. Heining, V.
 Heir. Zie *Heer.*
 Hek, O., hekken.
 Hekken, O., hekkens.
 Hekel, M. *Een werktuig, van op-*
staande draadspitsen voorzien,
om het vlas en den hennep van
de houtachtige deelen te reinigen.
 Hekelen. Hekelig. Hekeldicht.
 Hekel, M. Zie *Ekel.*
 Heks, V., heksen.
 Hel, V. Helsch.
 Hel, b. n. en bijw. Heller, helst.
- Held, M. Heldin, V.
 Helder, b. n. en bijw. Helderder,
 helderst.
 Helen, b. w. *Verbergen.* Ik heel,
 heelde, heb geheeld. Heler, M.
De heler is zoo goed als de steler.
 Helft, V.
 Helikon, M. *Een berg in Beotië,*
die aan Apollo en de Zanggodin-
nen was gewijd.
 Heliotroop, M., heliotropen. *Zonne-*
bloem.
 Hellebaard, V. *Eene spies met eene*
baarde of bijl, waarmee gesto-
ken en gehouwen kan worden.
 Hellebaardier.
 Heller, M. *Eene kleine koperen*
munten in verscheidene streken van
Duitschland.
 Helleveeg, V., hellevegen.
 Hellig, b. n. en bijw. *Boos, ver-*
gramd, toornig.
 Helling, V.
 Helm, M. *Hoofddeksel.*
 Helm, V. *Grassoort.*
 Helmet, O. *Helm, in de dichtkunst.*
 Helpen, b. w. Ik help, hielp,
 heb geholpen.
 Helster, M. Zie *Halster.*
 Hemd, O. Hemdje.
 Hemel, M., hemels en hemelen.
Het eerste meervoud wordt ge-
bruikt, als men van ledekanten of
schilderijen —; het tweede, als
men van het uitspansel spreekt. —
 Hemelsch. Hemelsblauw. Hemels-
 gezind.
 Hemeling, M. en V.
 Hemelval, M. *Wat uit den hemel*
valt of geacht wordt uit den he-
mel, van de Godheid, neer te
dalen, voort te komen. Die leer
was hemelval. De tonen klonken
mij als hemelval in de ooren.
 Hen, V. Hennenei.
 Henen, bijw.

- Heng, hang, V. *Hengsel van deuren, vensters enz.*
- Hengel, M.
- Hengsel, O. Hengselmand.
- Hengst, M. *Paard.*
- Hengst, V. *Vaarttuig.* Zie *Aak.*
- Henker, M. *Beul.*
- Hennep, M.
- Her, herre, V. Zie *Har.*
- Heraut, M.
- Herberg, V. Herbergier. Herbergierster.
- Herbergen, b. en o. w. Ik herberg, herbergde, heb geherbergd.
- Herder, M. Herdersstok. Herdersstaf. Herdersspel.
- Herfst, M. ⁴⁾
- Herhalingschool, V.
- Herinneren, b. w. Ik herinner, herinnerde, heb herinnerd. Herinnering, V. *Ik konde mij (4 n.) zijner (2 n.) onmogelijk herinneren. Hij herinnerde zich (3 n.) den man (4 n.) niet meer. Herinner hem (4 n.) aan die zaak. Herinnert gij u (4 n.) dien dag (bijw. 4 n.) nog?*
- Herkomen, o. w. Ik herkom, herkwam, ben herkomen.
- Herkomst, V. Herkomstig.
- Hermelijn, M. *voor het dier*, O. *voor het bont.* Hermelijnen, stoff. b. n.
- Hersens, hersenen, harsens, harsenen, V. meerv. — Hersenloos.
- Herstel, O.
- Hert, O. Hertebeest. Hertebout. Hertenjacht.
- Hertog, M., hertogen.
- Hertshoorn, hertshoren, M. *voor den horen*, O. *voor de stof.* *Geest, olie van hertshoorn.*
- Hervorming, V.
- Herwaarts, bijw.
- Hespe, hesp, V. *Eene ham. Eigenlijk Hepsse, van Hepe, heupe.*
- Hette, V. Zie *Hitte.*
- Heude, heu, V., heuden, heuen. *Een platbodemd koopvaardijship.*
- Heug, V. In: *Tegen heug en meug.*
- Heugel, M. Zie *Haal en Hangel.* — *Ook de getande ijzeren staaf in eene dommekracht.*
- Heugen, onp. w. Het heugt, heugde, heeft geheugd. Geheugen. Heugenis, V.
- Heuglijk, b. n. en bijw.
- Heuker, M. *In Groningen een kruidenier in het klein.*
- Heul, M. *Slaapbol.* Heulsap. Heulzaad.
- Heul, O. *Hulp, bijstand.*
- Heule, Heul, V. *Houten bruggetje.*
- Heup, V.
- Heusch, b. n. en bijw. Heuschelijk. Heuschheid, V.
- Heuvel, M.
- Heve, V. Zie *Heffe.*
- Hevel, M.
- Hevig, b. n. en bijw. Heftig.
- Hiel, M.
- Hieling, V. *Het achterste gedeelte van de kiel. Achterstuk van eene schaats.*
- Hijgen, o. w. Ik hijg, hijgde, heb gehijgd.
- Hijlik, O. *Huwelijk.* Hijlikmaker, M. *Zekere soort van koek.*
- Hijjs, hijze, V. *Een stuk rookvleesch.*
- Hijtschen, b. w. Ik hijtsch, heesch, heb geschen.
- Hik, M.
- Hilletje, O. *De klep in eene pomp.*
- Hilt, V. *De kruk van een schippersboom of kloet.*
- Hiltik, hieltik, M., hiltiken. *Bikkel.*
- Hinde, V.

⁴⁾ De namen der jaargetijden zijn M., met uitzondering van het V. *Lente.*

- Hinder, M. Hindernis, V.
 Hippocras, M. *Wijn, op kaneel en suiker getrokken.*
 Historie, V., historiën, histories. Historisch.
 Hit, M. Eigenlijk: *Hitlandsch paard.*
 Hitte, hette, V. Hietsig. Iittig. Hittigheid, V.
 Hobbel, M. *Eene oneffene hoogte, knobbel.*
 Hoed, M. Hoedebol, -doos. Hoedenfabriek, -maker, -winkel.
 Hoede, V.
 Hoef, hoeve, V. *Hofstede.* Hoevenaar, M. *Pachter.*
 Hoef, M. Paardenhoef. Eenhoevig. Hoefijzer.
 Hoefsmid, M., hoefsmiden.
 Hoegrootheid, V. Zie *Bangigheid.*
 Hoek, M. Hoekswijs, hoekswijze, bijw.
 Hoeker, M. Vischhoeker. Zie *Aak.*
 Hoeksch, b. n. en bijw.
 Hoeksche, M. en V.
 Hoen, O., hoenders, hoenderen. Hoentje, hoentjes, hoendertjes. Zie *Dag.*
 Hoep, M. *Hoeping: gladde ring. Hoepel.*
 Hoepel, M. *Een houten of ijzeren band om vaatwerk.*
 Hoereeren, o. w. Ik hoereer, hoereerde, heb gehoereerd.
 Hoest, M.
 Hoesten, o. w. Ik hoest, hoestte, heb gehoest.
 Hoetelaar, M. *Knoeier, broddelaar.*
 Hof, M., hoven. *Tuin.*
 Hof, O., hoven. *Vorstelijk verblijf.*
 Hoffelijk, b. n. en bijw.
 Hofraad, M.
 Hok, O.
 Hokkeling, M. en V. *Eenjarig kalf.*
 Hol, O., holen. Holletje.
 Hol, b. n. Holler, holst.
 Holderdebolder, bijw.
- Holster, M. *Pistoolkoker.*
 Holte, V. Zie *Aanstalte.*
 Hom, V. *De melk van mannetjesvisschen.* Hombaars. *Mannetje van den baars.*
 Hommerd, M. *Mannetjesvisch, homvisch, in sommige streken Melker geheeten.*
 Hombergat, hommergat, O. *Scheepswoord.* Ook Tuingat, katrolgat geheeten.
 Hommel, M. *Mannetjesbij.*
 Hommeles, b. n.
 Homp, V.
 Hond, M. Hondsch. Hondekot. Hondenhok.
 Honderd, hoofdgetal. Tweehonderd, driehonderd enz.
 Honderd, O. *Men verkoopt de noten bij het honderd.*
 Hondsdagen, M. meerv.
 Hondster, Hondstar, V.
 Hondsvot, M.
 Honger, M.
 Honig, honing, M.
 Honigraat, honingraat, V., honigraten, honingraten. *Samengesteld uit honig, honing en raat, waarvoor men in sommige streken ratel zegt.*
 Honk, O. — *Ver van honk gaan: Ver van huis gaan.*
 Hont, Honte, V. *De Hont of Wester-Schelde.*
 Hoofd, O. Hoofdelijk, b. n. en bijw. Hoofdeneind. *In een bed het tegenovergestelde van het Voeteneinde. In sommige streken hoort men alleen Hoofdeinde, Voeteinde.*
 Hoofsch, b. n. en bijw. Hoofschheid, V.
 Hoog, b. n. en bijw. Hooger, hoogst. Hooglijk, hoogelijk.
 Hoogaars, V., hoogaarzen. Zie *Aak.*
 Hoogachtbaar, hoogerwaard, hooggeleerd, hooggeboren, hoogwelgeboren, b. n.

Hoogen, b. w. Ik hoog, hoogde, heb gehoogd.
 Hoogepriester, M.
 Hoogeschool, V.
 Hoogtijd, M.
 Hooi, O.
 Hoon, M.
 Hoonen, b. w. Ik hoon, hoonde, heb gehoond.
 Hoop, M., hoopen. *Stapel, menigte.*
 Hoop, hope, V. *Verwachting.*
 Hopeloos.
 Hoopen, b. w. *Opstapelen, op-hoopen.* Ik hoop, hoopte, heb gehoopt.
 Hooren, o. en b. w. Ik hoor, hoorde, heb gehoord. Hoorenswaardig.
 Hoornen, stoff. b. n.
 Hoornenband, M.
 Hoos, V., hoozen. Waterhoos. Windhoos.
 Hoos, V., hoozen. *Kous.* Hoosband; hozeband. *Kouseband.*
 Hoosvat, O.
 Hoovaardig, b. n. en bijw.
 Hoovaardij, V.
 Hoozen, b. w. *Water scheppen.* Ik hoos, hoosde, heb gehoosd.
 Hop, hoppe, V. *Eene plant.*
 Hop, M. *Zekere vogel.*
 Hopen, b. w. *Verwachten, wenschen.* Ik hoop, hoopte, heb gehoopt.
 Hopman, M., hopmans, hoplieden.
 Hopperd, M. *Het bier in den hopketel, vóór de hop er van afgescheiden is.*
 Hor, V. *Een speeltuig, dat een snorrend of ronkend geluid maakt, en daarom in sommige streken door de jeugd ook Ronker geheeten wordt.*
 Horde, V. *Eene zwerfende bende.* Ook: *Een meestal langwerpige vierkant vlechtwerk van teen, ijzerdraad enz., dat tot verschillende*

einden dient. — Hordetje, *veeltijds* horretje *uitgesproken.* — Hordenvlechter. Hordenwand.
 Horen, hoorn, M., horens, hoorns. — O. *voor de stof.*
 Horizon, horizon, M., horizon-ten. *Gezichteinder.*
 Horn, M., hornen. *Uitspringende hoek.*
 Horoscoop, O., horoscopen.
 Horrel, M. *Stoot.*
 Horrelvoet, M. *Misvormde voet, paardevoet.*
 Horrelvoet, M. en V. *Persoon met een horrelvoet.*
 Hort, M. *Stoot, ruk.*
 Horzel, V.
 Hot, V. *Het dik van geschifte of gekarnde melk.*
 Hou, b. n. In: *Hou en trouw.*
 Houden, b. w. Ik houd, hield, heb gehouden.
 Houder, M. Houderes, V.
 Hout, O.
 Houtmijt, V.
 Houvast, O.
 Houw, V. *Een gebrek aan de oogen van paarden en rundvee.*
 Houw, M. *Hak.*
 Houwdegen, M.
 Houweel, O., houweelen. *Wordt in sommige streken V. gebruikt.*
 Houwen, b. w. Ik houw, hieuw, heb gehouwen:
 Houwer, M.
 Hoveling, M.
 Hoven, b. en o. w. *Iemand ont-halen.* Ik hof, hoofde, heb gehooft.
 Hovenier, M. Hovenierster, V.
 Huds, V. *Versleten lap.* Oud kleedje.
 Hugen, o. w. *Vlelend vragen van kinderen aan kinderen om een stukje van de eene of andere lekkernij.* Ik huug, huugde, heb gehuugd.

Hui, V. *Wei van melk.*
 Huichelaar, M. Huichelaarster,
 huichelares, V. Huichelarij, V.
 Huichelen, o. en b. w. Ik huichel,
 huichelde, heb gehuicheld.
 Huid, V. Huidenkooper. Huidvetter.
 Huiden, heden, bijw. Huidig, b. n.
Ten huidigen dage.
 Huif, V., huiven. Huifkar.
 Huig, V., huigen. *Lelletje aan den*
ingang der keel.
 Huik, V. *Een vrouwenmantel met*
eene kap. De huik naar den
wind hangen.
 Huilebalk, M. en V.
 Huilebalk, V. *De hoed van een*
huilebalk.
 Huis, O., huizen. Huislijk, hui-
 selijk. Huisje. Huisjesslak.
 Huishouden, o. w. Ik houd huis,
 hield huis, heb huishouden.
 Huisraad, O. *Verkorting van huis-*
geraad, d. i.: huisgereedschap.
 Huisvesten, b. en o. w. Ik huis-
 vest, huisvestte, heb gehuisvest.
 Huisvesting, V.
 Huivering, V. *Zie Achtting.*
 Huizen, b. en o. w. Ik huis,
 huisde, heb gehuisd. Huizing,
 huizinge, V. *Zie Achtting.*
 Hukken, hurken, huiken, o. w.
 Ik huk, hurk, huik; hukte,
 hurkte, huikte; heb gehukt, ge-
 hurkt, gehuikt.
 Hukken, hurken, huiken, V. meerv.
Op de hukken zitten.

Hul, V., hullen. Hulletje. Hullig-
 je. *Een linnen kinderkapje.*
 Hullen, b. w. Ik hul, hulde, heb
 gehuld.
 Hulde, V.
 Hulden, b. w. Ik huld, huldde,
 heb gehuld. *Hetzelfde als*
 Huldigen, b. w. Ik huldig, hul-
 digde, heb gehuldigd. *Zie Be-*
vochtigen.
 Hulk, V. *Een vaartuig. Zie Aak.*
 Hulp, hulpe, V. Hulpeloos.
 Hulsel, O. *Zie Aanvoegsel.*
 Hulst, hulstboom, M. *Een hees-*
ter, ook Steekpalm geheeten.
Voor Hulstboom vindt men ook
Hulzeboom. — Het oude stadje
Hulst ontleent zijn naam aan den
hulst.
 Hulze, V. *De bast van peulvruchten.*
 Hunebed, hunnebed, O.
 Hupsch, b. n. en bijw. Hupschheid, V.
 Hut, V.
 Hutselen, b. w. *Door elkander*
schudden. Ik hutsel, hutselde,
 heb gehutseld. Hutselbeker.
 Hutspot, V. [M. ?]
 Huur, V.
 Huurceel, V., huurceelen.
 Huwelijk, O. Huwelijkszegen.
 Huwen, b. en o. w. Ik huw, huw-
 de, heb gehuwd.
 Hyacint, M. *voor den steen, O. voor*
de stof, en V. voor de bloem.
 Hypotheek, V., hypotheken.
 Hysop, V. *Eene plant.*

I.

Iebeboom (taxi). *Zie IJf.*
 Iegelijk, onb. telw.
 Iemand, voorn.
 Iep. *Zie IJp.*
 Iepeboom. *Zie IJp.*
 Ievers, iewers, ieuwers, bijw.
Ergens.

IJdel, b. n. en bijw. IJdellijk.
 IJdeltuit, V.
 IJf, M., ijven. *Iebeboom, IJveboom.*
 IJk, M. *Merkteeken op maten en*
gewichten. Het ijken.
 IJken, b. w. Ik ij, ijkte, heb
 geijkt.

- IJker, M.
 IJl, V. *Haast. Spoed.* — *In aller ijl.*
 IJl, b. n. en bijw. IJler, ijlst.
 IJlen, o. w. *Spoeden.* Ik ijl, ijld, ben en heb geijld. IJlings, bijw.
 IJlen, o. w. *Wartaal spreken in de koorts.* Ik ijl, ijld, heb geijld. IJlhoofdig.
 IJm, im, imme, iem, V. *Honingbij.*
 IJmker, M. *Bijenhouter.*
 IJp, M. *IJpeboom.* IJpenbosch. IJpenlaan. IJpenhout. IJpeloof. IJpenloof.
 IJs, O.
 IJselijk, b. n. en bijw.
 IJver, M.
 IJveren, o. w. Ik ijver, ijverde, heb geijverd.
 IJzegrim, M. IJzegrimmig.
 IJzel, M. *Fijne ijsregen.*
 IJzelen, onp. w. Het ijzelt, ijzelde, heeft geijzeld.
 IJzen, o. w. Ik ijs, ijsde, heb geijsd.
 IJzer, O.
 IJzig, b. n. en bijw.
 Ikker, M., ikkers. Zie *Nikker.*
 Ikkerij, V. Zie *Babbelarij.*
 Impost, M. *Belasting.*
 Inband, M. *Inbinding.*
 Inbeelden, terugw. w. Ik beeld mij in, beeldde mij in, heb mij ingebeeld. *Gij beelddet u* (3 n.) *dat* (4 n.) *in.*
 Inbijt, M. *Ontbijt.*
 Inbijten, b. w. *Invreten.* Het bijt in, beet in, heeft en is ingebeten.
 Inbijten, b. w. *Bijten hakken.* Ik bijt in, bijtte in, heb ingebijt.
 Inbitter, b. n. *Door en door bitter.*
 Zoo ook: *Indroog, inboos, ingoed, ingierig, inblijde, inzout* enz.
 Inblazer, M. Inblaasster, V.
 Inboedel, inboel, M.
- Inboorling, M. en V. Inboorlinge, V.
 Inborst, V.
 Inbraak, V.
 Inbreuk, V.
 Indachtig, b. n. en bijw.
 Inderdaad, bijw.
 Indigo, V.
 Indracht, V. *Geweld.*
 Indrang, M.
 Indruk, M.
 Ingang, M. Ingangetje.
 Ingebeeld, v. d. van *Inbeelden.* — *Een ingebeeld geluk:* Een gewaand geluk. — *Een ingebeeelde zieke:* Iemand, die zich inbeeldt ziek te zijn. — *Een ingebeeelde zot:* Iemand, die te hoog van zichzelf denkt.
 Ingeborene, M. en V.
 Ingeland, M. *Eigenaar van eenig land in een bedijkten polder.*
 Ingenomen, b. n.
 Ingetogen, b. n. en bijw. *Zedig.*
 Ingewand, O.
 Ingeweide, O.
 Ingezetene, M. en V.
 Ingloed, M.
 Ingreep, M., ingrepen.
 Inham, M. Inhammetje.
 Inheensch, b. n.
 Inhoud, M.
 Inhout, O. *Scheepsribbe.*
 Ink, M. *De opening van een fuiknet.*
 Inkarnaat, O. *Hoogrood.*
 Inkoop, V., inkepen.
 Inkeer, M.
 Inkhoren. Zie *Eekhoren.*
 Inkomeling, M. en V. Inkomelinge, V. Zie *Aanhangeling.*
 Inkomen, O.
 Inkomst, V.
 Inkoop, M.
 Inkt, M.
 Inlaag, inlage, V.
 Inlander, M. Inlandsch.

- Inleg, M., inlagen.
 Inlegering, V.
 Inlijven, b. w. Ik lijf in, lijfde in, heb ingelijfd. Inlijving, V.
 Inloop, M.
 Innen, b. w. *Invorderen*. Ik in, inde, heb geïnd.
 Inrit, M.
 Inrond, O. *Ronde opening van binnen*.
 Inschuld, V. *Eene schuld, die men te innen heeft*.
 Insgelijks, bijw. en voegw.
 Inslag, M.
 Inspraak, V.
 Instal, M. *Stal in een huis*.
 Instrument, O.
 Interdeel, O. *Nadeel, schade*. Eigenlijk: *hinderdeel*, d. i. *achterdeel, nadeel*.
 Intijds, bijw.
 Intocht, M.
 Intrede, V.
 Intrek, M.
 Inval, M.
 Invloed, M.
 Invoer, M.
 Inwaarts, bijw. Inwaartsch, b. n.
 Inwijk, V. *Inham, kreek*.
 Inwoner, M. Inwoonster, V.
 Inzaat, M.
 Inzage, V.
 Inzet, M.
 Inzicht, O.
 Irias, V. *Lisch, lischbloem*. Iriaswortel.
 Itten, b. w. *Tot een huwelijk overhalen*. Ik it; itte, ittede, itt'e; heb geït.
 Ivoor, O. Ivoren, stoff. b. n.

J.

- Jaar, O.
 Jaarlijks, bijw. Jaarlijksch, b. n.
 Jacht, V. *Het jagen*.
 Jacht, O. *Een vaartuig*.
 Jacobus, M. *Een mansnaam*.
 Jadder, O. *Deuiers van melkbeesten*.
 Jagen, b. en o. w. Ik jaag, jaagde of joeg, heb en ben gejaagd.
 Jak, O.
 Jakhals, M., jakhalzen.
 Jakob, M. *Een mansnaam*.
 Jaloersch, b. n. en bijw.
 Jaloezie, V. *IJverzucht*.
 Jaloezie, V., jaloezieën. *Zonneblinden*.
 Jammer, O., jammeren.
 Janhagel, V. *Eene soort van koek*.
 Janhagel, O. *Het gemeen*.
 Janhen, M., janhennen.
 Januari, M. *Zie April*.
 Japon, V., japons, japonnen.
 Jas, V.
 Jasmijn, V.
 Jaspis, M. *voor den steen*, O. *voor de stof*. *Zie Agaat*.
 Javelijn, V. *Werspschicht*.
 Jenever, V.
 Jeneverneus, M. *voor den neus*, M. en V. *voor den persoon*.
 Jenoffel, jeroffel, M. *Kruidnagel*.
 Jent, b. n. *Fraai, net*.
 Jeugd, V.
 Jeuken, o. w. Ik jeuk, jeukte, heb gejeukt. Jeukerig. Jeukte, V.
 Jeuking, V.
 Jicht, V.
 Jok, juk, O.
 Jok, M. *Scherts. Jokkernij*.
 Joken, o. w. Hetzelfde als *Jeuken*. Ik jook, jookte, heb gejoekt.
 Jokerig. Joking, V.
 Jokken, M. *Leugen*.
 Jol, V., jollen. *Eene soort van boot*. *Zie Aak*.
 Jong, O., jongen. Jonkje.
 Jongeling, M.

- Jongen, M. Jongetje, jongskén, jongske. Jongensstreek.
 Jongen, M. *Knecht*.
 Jonger, M., jongeren, jongers. *Leerlingen, volgelingen*.
 Jonk, V. *Chineesch vaartuig*.
 Jonker, M.
 Jonkman, M., jongelieden, jongelui.
 Jood, M., Joden. Joodsch.
 Jool, M., jolen. *Halve gek, zotskap*. Jolig.
 Joop, V., jopen. *Een hoogroode appel*.
 Jopenbier, O.
 Jouw, M. *Uitjouwving*.
 Jubel, M.
 Jucht, O. Juchtleer.
- Juffer, V. *Jufvrouw*.
 Juichen, o. w. Ik juich, juichte, heb gejuicht.
 Juin, M. *Ajuin*.
 Juist, b. n. en bijw. Juister, juistst.
 Juk, jok, O.
 Juli, M. Zie *April*.
 Juni, M. Zie *April*.
 Jurk, V.
 Justitie, V.
 Jut, V. *voor de peer, M. voor den boom*.
 Juttepeer, V. *voor de vrucht, M. voor den boom*. Zie *Abrikoos*.
 Juweel, O., juweelen.
 Juweelen, stoff. b. n.
 Juwelier, M.

K.

- Kaag, V. *Een vaartuig*. Zie *Aak*.
 Kaai (kade), V., kaaien. Kaaitje.
 Kaaiman, M., kaaimans, kaaimannen. *Groote krokodil in de Antillen*.
 Kaak, V. *Wang. Schandpaal*.
 Kaal, b. n. en bijw. Kaler.
 Kaam, V. *Schimmel, die zich als eene witte huid op gegiste vloeistoffen, wijn, bier, azijn enz. zet*.
 Kaamachtig. Kamig. Kaamsel.
 Kaan, V. *Zeker vaartuig. Overblijvend stukje van uitgesmolten vet*.
 Kaap, V. *Voorbergefte*.
 Kaap, V. in *Ter kaap varen, van kapen*: vrijbuiten.
 Kaapstander, M.
 Kaar, V. *Eene vischkaar, een beun*.
 Kaar, M. en V. *Vriend of vriendin*.
 Kaarde, V. *Distel, en inzonderheid eene distel met zeer scherpe punten, die men gebruikt om wol te hekelén; vandaar be-teekent kaarde ook ijzeren wol-*
kam: Getand ijzeren werktuig, om wol te kaarden. Kaarden-distel.
 Kaars, V., kaarsen. Kaarsedief. Kaarsenbak, -katoen, -kist, -koo-per, -maker, -winkel.
 Kaart, V. Kaartenblad, -fabriek, -huis. Kaartlegster.
 Kaarten, o. w. Ik kaart, kaartte, heb gekaart.
 Kaas, V., kazen.
 Kaats, V. *Plaats, waar de bal na den eersten stoot valt*.
 Kaatsen, o. w. Ik kaats, kaatste, heb gekaatst. Kaatser. Kaatsster. Kaatsspél.
 Kabaai, V., kabaaien. *Een lang Indisch mannenkleed. 't Woord is aan het Maleisch ontleend*.
 Kabas, V. *Een biezen korfje*.
 Kabel, M.
 Kabeljauw, M., kabeljauwen. Ka-beljauwsch.
 Kabinet, O., kabinetten.
 Kabouter, M. Kaboutermannetje.
 Kabuis, V., kabuizen. *Scheepskeuken*.

- Kabuiskool, V., kabuiskoolen. Ook *Buiskool* geheeten.
- Kachel, V.
- Kachelkje, O. *Veulen in sommige streken*. Kachelen *bet. daar* Veulenen, veulens werpen.
- Kade, V., kaden. Kaaitje.
- Kadet, V. *Een halfstuiwers broodje*. Kadetje.
- Kadraai, V. Zie *Aak*. *Een zoetelaarsvaartuig*.
- Kadul, bijw. In de zegswijze: *Zijne tong slaat kadul*, waarvoor men ook zegt: *Zijne tong slaat dubbel*, terwijl men vroeger ook zeide: *Zijne tong slaat ijzer*.
- Kaf, O.
- Kaffa, O. *Zekere stof*, ook Mokfluweel geheeten.
- Kajaputolie, V. *Welriekende en verhittende olie, welke door distillatie uit de bladeren van den Indischen kajaput- of kajapoetboom getrokken wordt*.
- Kajuit, V.
- Kak, M.
- Kakebeen, O., kakebeenen.
- Kakelen, o. w. Ik kakel, kakelde, heb gekakeld.
- Kakkerlak, M.
- Kakketoe, V., kakketoës.
- Kalamijnsteen, M.
- Kalamink, kalmink, O.
- Kalaminken, kalminken, stoff. b. n. Zie *Baaien*.
- Kalander, V. *Korenworm*. *Glans, door persing veroorzaakt*.
- Kalanderen, b. w. Ik kalander, kalanderde, heb gekalanderd.
- Kalabas, kalbas, V.
- Kalefaten, kalfaten, b. w. Ik kalefaat, kalefaatte, heb gekalefaat.
- Kalefateren, kalfateren, b. w. Ik kalefater, kalefaterde, heb gekalefaterd.
- Kales, V.
- Kalf, O., kalveren, kalvers, kalven. Zie *Dag*. *Kalfsschijf*. *Kalfsoep*. *Kalfszwezerik*. *Kalfsvleesch*.
- Kaliber, O.
- Kalk, V.
- Kalkoen, M. Kalkoenenei.
- Kalmus, M. *De welriekende wortel van de lischplant*.
- Kalot, V., kalotten. *Een hoofddekse*.
- Kalven, o. w. *Een kalf werpen*. Hij kalft, kalfde, heeft gekalfd.
- Kalveren, o. w. *Braken, overgeven*. Ik kalver, kalverde, heb gekalverd.
- Kam, M.
- Kameel (kemel), M., kameelen.
- Kameel (scheepskameel), O.
- Kamelaar, M. *Intendant op een schip*.
- Kameleon, O.
- Kamelot, O. *Stof, geweven uit kemels- of geitenhaar*.
- Kamenier, V.
- Kamer, V.
- Kameraad, M. en V. Kameraden, kameraads.
- Kamfer, V.
- Kamille, V. *Eene plant*.
- Kamizool, O., kamizolen. *Weleer een kort onderkleed, dat later door het vest werd vervangen*.
- Kammeling, V. *Korte uitgekamde wol*.
- Kamosleer, kamuisleer, O.
- Kamp, M. *Strijd*. *Stuk land*. *Kampplaats*. *Hertenkamp*.
- Kamp, O. *Legerplaats*. Het kamp van Zeist.
- Kampanje, V.
- Kampen, o. w. Ik kamp, kampte, heb gekampt.
- Kamperfoelie, V.
- Kampernoelie, V., kampernoelies. *Paddenstoelen*.
- Kampersteur, M. *Harde eieren met mosterd*.

- Kamuis, b. n. en bijw.
 Kamuisleer, kamoosleer, O. *Zwart
 geverfd geitenleer.*
 Kan, V.
 Kanaal, O.
 Kanalje, O.
 Kanarie, M.
 Kanaster. Zie *Knaster.*
 Kandeel, V.
 Kandelaar, M., kandelaars, kan-
 delaren.
 Kandij, V.
 Kaneel, O., kaneelen.
 Kanefas, O. *Eene soort van ruw
 lijnwaad.*
 Kanker, M.
 Kanon, O. Kanonnier.
 Kans, V., kansen.
 Kansel, M.
 Kanselarij, V. Zie *Babbelarij.*
 Kanselier, M.
 Kant, M. *Rand of zijde.*
 Kant, V. *Speldenwerk.* Kanten,
 stoff. b. n.
 Kant, b. n. *Kant en klaar.*
 Kanteel, M., kanteelen. *Borstwe-
 ring.*
 Kantoor, O., kantoren.
 Kantshaak, M.
 Kanunnik, M., kanunniken.
 Kap, V.
 Kapel, V. *Heiligdom. Vlinder.*
 Kapelaan, M., kapelanen.
 Kaper, M. *Vrijbuit.*
 Kaper, V. *Eene vrouwenmuts.*
 Kaphamer, M.
 Kapitaal, O.
 Kapiteel, O., kapiteelen. *Bovenste
 gedeelte eener zuil.*
 Kapitein, M.
 Kapitoel, O.
 Kapittel, O.
 Kaplaken, O. *Geschenk, dat de
 schipper van den koopman be-
 komt, boven de bedongene vracht.*
 Kapoen, M.
- Kapoets, karmoets, kapoetsmuts,
 karmoetsmuts. Zie *Kapuitsmuts.*
 Kapot, V., kapotten. *Kapotjas.*
 Kappelen, o. w. *Schiften, van de
 melk.* Zij kappelt, kappellede, is
 gekappeld.
 Kapper, M. *Haarkapper.*
 Kapper, V. *De geslotene bloesem-
 knop van den kapperboom, die,
 ingelegd met azijn, in sausen
 enz. gebruikt wordt.*
 Kappertjeskool, kapperkool, V.
Sluitkool.
 Kaproen (kapruin), V. *Eene muts.*
De Witte Kaproenen van Gent
 zijn in de geschiedenis van Vlaan-
 deren vermaard.
 Kapucijn, Kapucijner, M. *Een
 Franciscaner monnik.* Ook *Eene
 soort van smakelijke erwten.*
 Kapuitsmuts, kapoetsmuts, V. *Eene
 ruige, gevoerde muts, tegen buig
 weer.* Ook *Karmoets.* Zij naaien
 zich bij 't vuur *karmoetsen* van
 het bont.
 Kar, karre, V.
 Karaak, kraak, V. *Een Portu-
 gesch vaartuig.*
 Karaat, O.
 Karabijn, V.
 Karaf, kraf, V.
 Karavaan, V.
 Karbats. Zie *Karwats.*
 Karbeel, M., karbeelen. *Een inge-
 kepte balk, die dient om een
 anderen te steunen.*
 Karbonade, V. *Karbonaadje.*
 Karbonkel, M. *voor den steen,
 O. voor de stof.* Zie *Agaat.*
 Kardeel, O. *Touwwerk ter ophij-
 sching der zeilen.*
 Kardemom, V. *Paradijszaad. Eene
 Oost-Indische plant, wier zaad-
 korrels, paradijskorrels, als spe-
 cerij of geneesmiddel gebruikt
 worden.*

- Kardinaal, M.
 Kardoes, M. *Hond*.
 Kardoes, V., kardoezen. *Draag-blokje of draagklamp. — Bij de artillerie heeft men scherpe en losse kardoezen.*
 Kareelsteen, M., kareelsteenen. *Tichelsteen*.
 Karel, kerel, M.
 Karkant, M. *Juweelen halsketen*.
 Karkas, V. *Geraamte. Inzonderheid koperdraad, met garen of zijde omwonden, dat ter bevordering der stevigheid in de kant eener vrouwenmuts bevestigd wordt.*
 Karmeliet, M.
 Karmozijn, O.
 Karn, kern, V.
 Karnoffel, V. *Zekere bloem*.
 Karnoffelen, b. w. *Hevig slaan*.
 Ik karnoffel, karnoffelde, heb gekarnoffeld.
 Karolijntje, karlijntje, O. *Eene soort van vrouwenmuts*.
 Karonje, V. *Beest. Krenge*.
 Karos, V.
 Karot, V., karotten. *Rol gesponnen tabak, voor snuif*.
 Karper, M.
 Karpet, O.
 Karpoets, karpetsmuts, V. *Zie Kapuitsmuts*.
 Karrel, M. *Zekere visch: Zeepaling*.
 Karsaal, O. *Eene grove gekeperde wollen stof*.
 Karsteling, M. *Zeker lucht gebak, dat in sommige streken kranseling heet*.
 Kartel, M. *Kerf*.
 Kartets, V., kartetsen.
 Kartouw, V. *Een stuk grof geschut*.
 Karveel, V., karveels, karveelen. *Een klein Portugeesch vaartuig*.
 Karviel, O. *Scheepswoord: Zeker blok*.
 Karwats, V. *Rijzweep*.
 Karwei, V. *Werk, arbeid*.
 Karwij, V. *Wilde komijn*.
- Kas, V. *Er is weinig-geld in kas*.
 Kaskien, kaskijn, M., kaskienen, kaskijnen. *Een pronkjak*.
 Kassei, V. *Straatsteen en Straatweg*.
 Dit woord wordt ook uitgesproken: *kalsij of kalsie*. Oudtijds schreef men: *cauchiede, calchiede*.
 Kasseien, b. w. *Met keisteenen bestraten*. Ik kassei, kasseide, heb gekasseid.
 Kassie, V. *Vrucht van den kassieboom*. *Zie Aalbezie*.
 Kassier, M.
 Kast, V.
 Kastanje, M. *voor den boom*, V. *voor de vrucht*.
 Kasteel, O., kasteelen.
 Kastelein, M. *Kasteleines*, V.
 Kastijden, b. w. Ik kastijd, kastijdde, heb gekastijd.
 Kastoer, O. *voor de stof*, M. *voor den hoed van beverhaar*.
 Kastoren, stoff. b. n. *Zie Baaien*.
 Kastrol, V. *IJzeren keukenpan*.
 Kat, V. *In alle beteekenissen*.
 Kateel, O., kateelen. *Meubelen, goederen*.
 Kater, M. *Het mannetje eener kat*.
 Kater, V. *Eene kleine boerderij*.
 Katersplaats. Katersstede.
 Katern, V. en O. *Een vierde van een boek papier*.
 Katijvig, b. n. en bijw.
 Katoen, V. *als handelswaar*, O. *als stof*.
 Katrol, V.
 Kauw, V. *Zekere vogel*.
 Kauwen, b. w. Ik kauw, kauwde, heb gekauwd.
 Kauwoerde, V. *Zeker gewas: pompoen, kalabas*.
 Kavalje, O. *Een oud gebouw*.
 Kavel, M. *Lot, bij het verdelen van goederen, landerijen*.
 Kaveling, V.

- Kaviaar, V. *Ingezouten kuit van den steur.*
 Kawaan, V. *Soort van schildpad.*
 Kazemat, V. *Gewelf onder den wal eener vesting.*
 Kazuifel, V. *Misgewaad.*
 Keel, V., kelen. *Lichaamsdeel.*
 Keel, V., kelen. *Strook eener plank.*
 Keel, O. *Rood, in de wapenkunde.*
 Keen, V., kenen. *Kloof, spleet.*
 Ook *Zaad, kiem.*
 Keep, V., kepen.
 Keer, M., keeren.
 Keeraafsch, bijw. *Zie Aafsch. — Hij deed alles keeraafsch.*
 Keeren, o. en b. w. *Wenden.* Ik keer, keerde, heb en ben gekeerd.
 Keren, b. w. *Vegen.* Ik keer, keerde, heb gekeerd.
 Keest, M. *Kern, pit.*
 Keet, V., keten.
 Keten, b. w. *Zout zuiveren.* Ik keet, keette, heb gekeet.
 Keg, kegge, V. *Eene wig. Zie Aanvraag.*
 Kegel, M.
 Kei, M., keien. *Zie Aambei.*
 Keilen, o. en b. w. Ik keil, keilde, heb gekeild.
 Keizel, kiezel, O.
 Keizer, M.
 Kekeer, V. *Eene soort van erwten.*
 Kelder, M.
 Kelen, b. w. Ik keel, keelde, heb gekeeld.
 Kelk, M.
 Kemel (kameel), M.
 Kemelshaar, O. *Het haar van zekere Angorische bokken.* Kemelharen, stoff: b. n.
 Kemphaan, M.
 Kenen, o. w. *Splijten.* Het keent, keende, is gekeend.
 Kennelijk, kenlijk, b. n. en bijw.
 Kennen, b. w. Ik ken, kende, heb bekend.
 Kennip. *Zie Hennepe.*
 Kennewe, V., kennewen. *Een houten ring om den hals van weidende beesten.*
 Kennis, V. *Zie Beduidenis.*
 Keper, V.
 Keperen, b. w. Ik keper, keperde, heb gekeperd.
 Kerel (karel), M.
 Kerf, V., kerven.
 Kerk, V. *Kerksch. Kerksgezind.* Kerkedienaar, -kamer, -kas, -raad, -zakje. Kerkenorde of kerkorde, kerkenordering.
 Kerker, M.
 Kerkhof, O., kerkhoven.
 Kermis, V. *Dit woord luidde oorspronkelijk kerkmis.*
 Kern, V., kernen. *Pit.*
 Kern, karn, V., kernen, karnen. *Boterkern.*
 Kernen, karnen, b. w. Ik kern, kernde, heb gekernd.
 Kernemelk, karnemelk, V.
 Kers, V., kersen. *Kerseboom, -boomgaard, -pit, -steel.* Kersenmand, -taart, -tijd.
 Kersversch, b. n. en bijw.
 Kers, V. *Zeker kruid.*
 Kerspel, O.
 Kerspendoek, M. *Floers, lamfer.*
 Kerst, kersten, M. *Christen: verouderd. In Vlaanderen hoort men nog kerstenen voor doopen.*
 Kerstfeest, O. *Christusfeest: feest van Christus'geboorte.* Kerstavond, -lied, -nacht, -tijd, -week.
 Kervel, V.
 Kerven, b. en o. w. Ik kerf, korf, heb en ben gekorven.
 Ketel, M. *Ketelboeter, d. i. ketellapper, M.*
 Ketelen. *Zie Kittelen.*
 Keten, V. *Ketting.* Ketenen: *Boeien.*
 Ketens: *Kettingen.*
 Ketter, M. *Kettersch.*
 Ketting, M. *Kettinkje.*

Keu, V., keus, keuen. *Biljartstok.*
 Keuken, V.
 Keule, V. *Een welriekend kruid: boonenkruid. In sommige streken*
 Keune, Kuun *geheeten.*
 Keur, V.
 Keurs, V., keurzen. *Keurslijf.*
 Keus, keuze, V.
 Keutel, V.
 Keuvel, V. *Een hoofddeksel van kloosterlingen. Ook Eene vrouwenmuts.*
 Kevel, M. *Het tandelooze tandvleesch.*
 Kever, M.
 Kevie, V. *Eene kouw, kooi. Zie Aalbezie.*
 Kevis, V., kevissen. *Bijwif. Keviskind.*
 Kib, kibbe, V. *Het achterste van eene aalfuik. Zie Aanvraag.*
 Kibbelen, o. w. Ik kibbel, kibbelde, heb gekibbel.
 Kibbeling, V. *Afval van zoulevisch.*
 Kid, kidde, ked, kedde, V. *Een klein soort van paarden: Hit.*
 Kieken, kuiken, O.
 Kiel (keel), M., kielen (keelen). *Kleedingstuk. 't Woord is eene samentrekking van Kedel.*
 Kiel, M. *Wig, keg.*
 Kiel, V. *De kiel van een vaartuig.*
 Kielhalen, b. w. Ik kielhaal, kielhaalde, heb gekielhaald.
 Kiem, V. *Kiempje.*
 Kier, M. *Reet. — De deur staat op een kier. In sommige streken luidt dit: De deur staat op eene gar (garre).*
 Kies, V., kiezen.
 Kiesch, b. n. en bijw.
 Kieuw, V., kieuwen.
 Kievit, M., kieviten. *Kievitsei, O.*
 Kiezel, O.
 Kiezen, b. w. Ik kies, koos, heb gekozen.

Kif, O. *Gebruikte run.*
 Kijf, V. *In de uitdrukking Buiten kijf.*
 Kijken, o. w. Ik kijk, keek, heb gekeken.
 Kijt, *gewoonlijk kuit, V. De eieren van visschen.*
 Kijven, o. w. Ik kijf, keef, heb gegeven. *Kijvage, V.*
 Kikker, kikvorsch, M.
 Kil, b. n. en bijw.
 Kil, V., killen. *Eene diepte tuschen twee droogten.*
 Kim, V.
 Kin, V.
 Kind, O., kinders, kinderen. *Kindje, kindjes; kindertjes. Zie Dag.*
 Kindsheid, V. *Eerste jeugd. Sommigen geven de voorkeur aan de vroegere spelling Kindschheid.*
 Kindsch, b. n. *Die grijsaard is kindsch. — Dat heugt mij nog uit mijne kindsche dagen (kinderjaren).*
 Kindschheid, V. *Toestand van een grijsaard, die kindsch is, die weer kind wordt.*
 Kina, V.
 Kinine, V.
 Kink, V. *Een draai in een touw.*
 Kinkel, M.
 Kinkhoest, M.
 Kinkhoorn, kinkhoren, M.
 Kinnebak, V., kinnebakken.
 Kinnebakken, O., kinnebakkens.
 Kinnetje, O. *Een achtste deel van een vat.*
 Kip, M. *als scheepswoord. In alle overige beteekenissen V.*
 Kist, V.
 Kit, V. *Groote kruik. Bordeel.*
 Kits, V. *Een licht Engelsch vaartuig.*
 Kittelen (ketelen), o. w. Ik kittel, kittelde, heb gekitteld. *Kitteloorig.*
 Klaar, b. n. en bijw. *Klaarder. Klaarlijk.*
 Klaarblijkelijk, b. n. en bijw.

Klacht, V. Zie *Aanvraag*.
 Klad (kladde), V. Kladderig. Klad-
 papier.
 Klage, V. Zie *Aanvraag*. Klaaglijk.
 Klak, V. Klakkeloos.
 Klamp, M.
 Klandizie, V. Zie *Aalbezie*.
 Klank, M.
 Klap, M.
 Klapmuts, V.
 Klappei, V., klappeien. *Babbel-
 achtig vrouwspersoon*.
 Klapspaan, klikspaan, M. en V.
 Klaroen, V. *Een blaasinstrument*.
 Zie *Bazuin*.
 Klasse, V., klassen en classes.
 Klater, V.
 Klauteren, o. w. Ik klauter, klau-
 terde, heb geklauterd.
 Klauw, M.
 Klauwier (klavier), O., klavieren.
 Klavaatshamer, M. *Kalfaathamer*.
Breeuwhamer.
 Klavecim, klavecimbaal. Zie *Bazuin*.
 Klavecimbel, V. *De piano is eene*
verbeterde klavecimbaal.
 Klaver, V. In de beteekenis van
weideklaver heeft dit woord in
 de schrijftaal geen meervoud. In
 sommige streken echter wordt
 het niet zelden in het meervoud
 gebruikt: *Dat is goede klaver*.
De klavers staan goed. Op aau-
 plakbiljetten vindt men daar dan
 ook vaak: *Verkoopng van kla-*
vers te velde.
 Klaveren, V. meerv. Klaverenaas,
 klaverenheer enz.
 Klavier, O.
 Kleed, O., kleederen, kleeren.
Kledingstuk in het algemeen.
 Manskleeren. Vrouwenkleeren.
 Kleed, O., kleeden. *Dekkleed* en
Zeker vrouwenkleedingstuk (ja-
 pon). Tafelkleeden. Vrouwen-
 kleeden. Vloerkleeden.

Kleeden, b. n. Ik kleed, kleedde,
 heb gekleed.
 Kleemen, b. n. *Doen kleven*. Ik
 kleem, kleemde, heb gekleemd.
 Kleemsch. *Kleverig, papperig*.
 Kleerage, V. Zie *Bagage*.
 Klei, V. Zie *Aambeï*.
 Kleie, V., kleien. *Zemelen van*
boekweit.
 Klein, kleen, b. n. en bijw. Klei-
 ner, kleener. Kleinte. Klein-
 heid. Kleinigheid.
 Kleinood, O., kleinooden, kleinoo-
 diën.
 Kleins, klens, V., kleinzen, klen-
 zen. *Filtreerdoek, zeefdoek*.
 Kleinzen, klenzen, b. w. Ik kleins,
 klens; kleinsde, klensde; heb ge-
 kleinsd, heb geklensd.
 Klein, V.
 Klep, V.
 Klepel, M. Zie *Beitel*.
 Kleppel, M.
 Klerk, M.
 Klets, V., kletsen.
 Kletsen, o. en b. w. Ik klets,
 kletste, heb gekletst.
 Kleur, V.
 Kleuter, V.
 Kleven, o. en b. w. Ik kleef,
 kleefde, heb gekleefd. Kleverig.
 Klibber, O. *Zekere gom. Elke*
kleefachtige stof.
 Klief, V., klieven. *Kloof*.
 Kliek, V. *Overgeschoten spijs*. Kliekje.
 Kliekjesdag.
 Klier, V.
 Klieven, b. w. *Klooven*. Ik klief,
 kliefde, heb gekliefd.
 Klif, O. *Steile kant, afgang eener*
steille.
 Klif, O. *Klimop*.
 Klik, O. *Het onderste ijzeren of*
koperen stuk eener kolf.
 Klim, O. *Klimop*.
 Klimaat, O.

Klimop, O.
 Kling, V.
 Kling, V., klingen. *Duinen. Heu-
 velklingen.*
 Klink, M. *Klap.*
 Klink, V. *De klink eener deur.*
 Kinket, O. *Kleine deur in eene
 stadspoort enz.*
 Klip, V.
 Klit, V.
 Klisteer, V., klistereen.
 Klistereen, b. w. Ik klisteer,
 klisteerde, heb geklistoord.
 Klit, klitte, V. *Klis.*
 Klits, V. *Eene teef.*
 Kloek, b. n. en bijw. Kloekaard.
 Kloezelijk.
 Kloen, O. *Kluwen.*
 Kloet, M. *Schippersboom. Kalk-
 klopper of kalkstok.*
 Klok, M. *Teug. Zeker geluid
 onder het drinken.*
 Klok, V. *Uurwerk, glazen stolp
 enz. — Klokkenist, M.*
 Klok, V. *Klokken.* In sommige
 streken luidt dit *Klok: Kloeke.*
 Kloker, M. *Pijpewroeter.*
 Klommer, M. *Leugen, uitvlucht.*
 Klomp, M.
 Klongel. *Zie Klungel.*
 Klont, V., klonten.
 Klonter, M., klonters.
 Kloof, V., kloven.
 Klooster, O.
 Kloosterling, M. en V. Klooster-
 linge, V. *Zie Aanhangeling.*
 Kloot, M., klooten.
 Klooven, b. w. *Doen slijten.* Ik
 kloof, kloofde, heb gekloofd.
 Klop, M. *Slag.*
 Klop, V. *Geestelijke dochter.*
 Klophengst, M.
 Klos, M.
 Klouwen. *Zie Kluwen.*
 Klucht, V. *Boert.*
 Klucht, V. *Mast.*

Kluft, V. *Kloof, spleet.* Ook:
Wijk eener stad.
 Kluij, M. *Het kluijen.*
 Kluij, V., kluijen. *Klauwen.*
 Kluis, kluije, V., kluijen.
 Kluis, V.
 Kluit, V.
 Kluijen, b. w. Ik kluij, kloof,
 heb gekloven. *Voor kluijen hoort
 men in sommige streken knuijen.*
*In meer woorden zijn l en n
 wisselletters: knuppel, kluppel.*
 Kluijen, o. w. Ik kluis, kluisde,
 heb gekluisd. Kluisenaar, M.
 Klungel, V.
 Kluppel, knuppel, kneppel, M.
 Kluts, V.
 Klutsen, b. w. Ik kluts, klutste,
 heb geklutst.
 Kluun (kluin, kleun, kloen), V.
 en O. *Zekere gebaggerde turf.*
 Ook *Eene soort van bier.*
 Kluwen, kloen, O.
 Knaap, M.
 Knak, M., knakken.
 Knap, M. *Geluid.* Ook: *Spijs.*
 Knarsen, knarsen, o. w. Ik knars,
 knarste, heb geknarst. Knarsbeen
 of knarsbeenen. Knarssetanden.
 Knaster, M. *Fijne soort van rook-
 tabak.*
 Knecht, M., knechts, knechten.
 Knechtsch. Knechtelijk. Knechtje,
 knechtke, knechtken.
 Kneden, b. w. Ik kneed, kneedde,
 heb gekneed.
 Kneep, V., knepen.
 Knekel. *Zie Kneukel.*
 Knel, V.
 Kneppel, M. *Knuppel, kluppel.*
 Knarsen. *Zie Knarsen.*
 Knetteren, knitteren, o. en. b. w.
 Het knettert, knetterde, heeft
 geknetterd.
 Kneu, kneuen. *Vlasvink.* Ook
Kneuter geheeten.

- Kneukel, knokkel, knokel, knekel, M. Knekelhuis.
 Kneuter, V. Zie *Kneu*.
 Knevel, M., knevels.
 Knevelen, b. w. Ik knevel, knevelde, heb gekneveld. Knevelarij.
 Knibbelen, o. w. Ik knibbel, knibbelde, heb geknibbelde.
 Knie, V., knieën. Zie *Aalbezie*.
 Kniezen, knijzen, o. w. Ik knies, kniesde, heb gekniesd. Kniezer.
 Kniesoor. — Knijzen wordt in sommige streken verwoegd: Ik knijs, knees, heb geknezen.
 Knijf, O., knijven. *Knipmes*.
 Knijp, V. *Hij zit in de knijp*.
 Knijpen, b. w. Ik knijp, kneep, heb geknepen. — Knijpen is hetzelfde als Nijpen, waarvan het door voorklamping der k gevormd is.
 Knik, M.
 Knikker, M.
 Knip, M. *Het knippen. Hij gaf hem een knip voor den neus*.
 Knip, V. *Werktuig*.
 Knobbel, M.
 Knod, knodde, V. *Een knoop, knobbel*.
 Knoeien, b. en o. w. Ik knoei, knoeide, heb geknoeid.
 Knoest, M.
 Knoet, M.
 Knoflook (knoplook, knooplook), O.
 Knok, M., knokken.
 Knokkel, M. *Kneukel*.
 Knol, M. *Eene raap. Ook Een slecht paard*.
 Knook, M., knoken.
 Knoop, M., knoopen.
 Knop, M., knoppen.
 Knor, M., knorren.
 Knorf, M., knorven. *Een hard lichaam, eene verharding. Knorfbeen, d. i. Kraakbeen*.
 Knorhaan, M.
 Knot, V., knotten. *Ineengedraaid bosje geheheld vlas*.
 Knots, V.
 Knnist, knoest, M.
 Knuppel, M. *Kluppel*.
 Knuren, o. w. *Talmen, leuteren*. Ik knuur, knuurde, heb geknuurd.
 Knutselen, b. w. Ik knutsel, knutselde, heb geknutseld.
 Kochel, M.
 Kodde, V. *Snakerij. Koddig*.
 Koddebeier, M. *Oppasser der jacht en visscherij*.
 Koddenaar, M. *Eene kneu*.
 Koe, V., koeien. Koetjes.
 Koek, V. als stofnaam, M. als een gebak. *Geef mij van die koek. Hij kocht eenen peperkoek*.
 Koekoek, M.
 Koelte, V. Zie *Aanstalte*.
 Koepel, M.
 Koer, M. *Torenwachter*.
 Koers, M.
 Koest, tusschenw.
 Koet, V. *Kleine witte eend. Waterhoen. Meerkoet. Wulp*.
 Koets, V., koetsen.
 Kof, V. Zie *Aak. Kofschip*.
 Koffer, M.
 Koffertorie, O., koffertoriën. *Om-slag van een boek*.
 Koffie, V.
 Kog, kogge, V. *Een vaartuig*.
 Kogel, M.
 Kok, M., koks.
 Koken, o. en b. w. Ik kook, kookte, heb gekookt.
 Koker, M. Pennenkoker.
 Koket, O. *Al wat gekookt is*.
 Kokinje, V., kokinjes.
 Kokosboom, M., kokosboomen.
 Kokosnoot, V., kokosnoten.
 Kol, M. *Slag voor het hoofd met een hamer of een bijl*.
 Kol, V. *Witte plek, bles of blesje geheelen, voor den kop van een paard. Ook Heks. Tooverkol*.
 Kolder, M. *Een lederen harnas*,

- dat weleer borst en rug bedekte.* —
Eene ziekte onder de dieren. Dat
 paard heeft den kolder in den kop.
- Kolf, V.
- Kolibrie, M. Kolibrietje.
- Koliek, O.
- Kolk, V.
- Kollebloem, V. *Korenroos, klap-
 roos, in sommige streken kan-
 kerbloem en rozewied geheeten.*
- Kolokwint, M. *Kwintappel: Eene
 bittere vrucht.*
- Kolom, V., kolommen.
- Kolonel (kornel), M., kolonels.
- Koloriet, O.
- Kolos, M. *Reuzenbeeld. Gevaarte.*
- Kolvenier (klovenier), M.
- Kom, V., kommetje.
- Kombaars, V., kombaarzen. *Scheeps-
 deken.*
- Kombof, V., kombofs, komboffen.
*Eene kleine keuken of hok,
 waarin men kookt en stookt en
 allerlei ruw huiswerk verricht.*
- Kombuis, V., kombuizen. *Scheeps-
 keuken.*
- Komedie (schouwburg), V., komedies.
- Komeet, V., kometen.
- Komen, o. w. Ik kom, kwam,
 ben gekomen.
- Komenschap, V. *Koopmanschap.*
- Komenij, V. *Kruidenierswinkel.
 Dit woord is ontstaan uit koop-
 mannij. Komenijswinkel.*
- Komfoor, O., komfoeren.
- Komijn, M. *Komijnkaas, komijnekaas.*
- Komkommer, V.
- Kommer, M.
- Kommies, M., kommiezen. *Amb-
 tenaar bij de belastingen.*
- Kompas, O., kompassen.
- Komst, V.
- Kond, b. n. Komt voor in *Kond
 doen* en in: *Een iegelijk zij kond.*
- Kondschap, V.
- Konfijt, O.
- Konfijten, b. w. Ik konfijt, kon-
 fjitte, heb gekonfijt.
- Konfilje, V. *Een welriekend kruid:
 citroenkruid, melisse.*
- Kongeraal, M. *Zeeaal.*
- Konijn, O.
- Koning, M. *Koninkje. Koninkrijk.
 Koninklijk.*
- Koningin, V. *Koninginnenkroon.*
- Konkel, M. *Slag, stoot.*
- Konkel, V. *Eene luie en slordige
 vrouw. Oorspronkelijk beteekende
 konkel spinrokken: een werk-
 tuig, waarom men het vlas windt,
 dat men spinnen wil.*
- Konrاديjn, M.
- Konstabel, M. *Busschietter, ka-
 nonnier.*
- Konterfeitsel, O. *Afbeeldsel.*
- Konvooi, O., konvooiën.
- Konzenielje, V. *Eigenlijk Cochenille.*
- Kooi, V., kooien.
- Kook, V. *Het water is aan de kook.*
- Kool, V., kolen. *Brandstof. Houts-
 kolen. Steenkolen. Bruinkolen.*
- Kool, V., koolen. *Een bekend
 gewas. Roode en witte koolen.*
- Koon, V., koonen.
- Koop, M., koopen.
- Koopen, b. w. Ik koop, kocht,
 heb gekocht. *Kooper.*
- Koopman, M., kooplieden. *Koop-
 mansstijl.*
- Koor, O., koren.
- Koord, O. *voor de staf, V. voor
 het voorwerp, van de stof ver-
 vaardigd. Dat koord is duur.
 De dief werd gestraft met de
 koord. De kunstenaar danste op
 de slappe koord.*
- Koorde, V. *Eene lijn in den cirkel.*
- Koorn. *Zie Koren.*
- Koorts, V., koortsen. *Koortsig.*
- Koot, V., kooten. *Bikkels. Pooten.*
- Kooten, o. w. *Bikkelen.* Ik koot,
 kootte, heb gekoot.

Koozen, o. w. *Kouten*. Ik koos, koosde, heb gekoosd. Liefkoozen, b.w.
 Kop, M.
 Koper, O.
 Kopie, V., kopieën. *Nabootsing*.
Dit schilderstuk is eene kopie naar het oorspronkelijke.
 Kopij, V. *Handschrift voor de pers*.
Deze kopij is niet leesbaar.
 Koppel, M. *Band*.
 Koppel, O. *Paar*.
 Koppermaandag, Koppertjesmaandag, M.
 Koraal, M. *Koorjongen*.
 Koraal, O. *voor de stof*, V. *voor het daaruit vervaardigde voorwerp*.
 Korbeel, M., korbeelen. *Een vooruitstekende steen, waarop een balk rust.*
 Kordelier, M. *Een Minderbroeder*.
 Kordewagen, M. *Kruiwagen*.
 Koren, koorn, O.
 Koren, b. w. Ik koor, koorde, heb gekoord. *Braken, overgeven*.
 Korf, M., korven.
 Korhaan, M.
 Korhoen, O., korhoenders, korhoenderen.
 Koriander, M. *Eene plant*.
 Korint, korent. Zie *Krent*.
 Kornel, M. Zie *Kolonel*.
 Kornel, V. *Fijne zemelen*.
 Kornet, M. *Vaandrig te paard*.
 Kornet, V. *Een kromme hoorn*.
 Ook *Eene vrouwenmuts*.
 Kornis, V., kornissen. *Kroonlijst*.
 Kornoelje, V. *Eene steenvrucht, die eenigszins naar eene kers gelijkt*.
 Kornuit, M., kornuiten. *Makker*.
 Korporaal, M., korporaals, korporalen.
 Korren, o. w. *Oesters of garnalen vangen*. Ik kor, korde, heb gekord.
 Korre, V. *Sleepnet*.
 Korrel, V.
 Korset, O., korsetten.

Korst, V.
 Kortage, V. Zie *Bagage*.
 Kortegaard, V. *Wachthuis*. *Verbasterd uit het Fransche Corps de garde*.
 Kortelas, V. *Eene korte, breede sabel*.
Verbasterd uit het Fr. Coutelas.
 Kortelijk, bijw. Kortelings, bijw.
 Kortswijl, V.
 Korzel, korzelig, b. n. en bijw.
 Kossem, M. *Halskwab*.
 Kost, M., kosten. Onkosten. Kostelijk. Kosteloos.
 Kost, M., kosten. *Spijs*. *Kosthuis*.
 Koster, M.
 Kot, O., kotten. *In sommige streken luidt het meervoud koten*.
 Koteren, b. w. *Uitstooten*. Ik koter, koterde, heb gekoterd.
 Kotter, M. *Een vaartuig*. Zie *Aak*.
 Koud, b. n. en bijw. Kouder, koudst. Kouwelijk.
 Koude, kon, V. *Kouwetje*.
 Kous, V., kousen. *Kouseband*.
 Kout, M.
 Kouter, M. *Prater*.
 Kouter, O. *Ploegijzer*.
 Kouw, V. *Kooi*.
 Kozijn, O.
 Kraag, M., kragen.
 Kraai, V. *Zeker vaartuig*. *Zekere vogel*. *Kraaien*. *Kraaitje*.
 Kraak, krak, M.
 Kraak (karaak), V. *Een Portugeesch vaartuig*. Zie *Aak*.
 Kraal (koraal),* V.
 Kraam, V. *In alle beteekenissen*.
't Wordt in sommige streken in de beteekenis van kermiskraam O. gebruikt.
 Kraan, V.
 Krab, V., krabben. *Krabbetje*.
Een krauw. *Een schaalvisch*.
 Krabbel, V.
 Krabben, b. w. Ik krab, krabde, heb gekrabd.

- Kracht**, V. Krachtelijk. Krachtens.
Krak, M., krakken.
Krakeel, O., krakeelen.
Krakeelen, o. w. Ik krakeel, krakeelde, heb gekrakeeld.
Krakeling, M. Krakelingetje. *Een gebak.*
Kram, V.
Kramer, M.
Kramp, V.
Krang, b. n. en bijw. *Verkeerd, het binnenste buiten.* Krangkant.
Krankheid, krankte, V.
Krans, M., kransen.
Kransen, b. w. Ik krans, kranste, heb gekranst.
Krant (courant), V.
Krap, meekrap, V.
Krap, V. *Kram, haak of slot aan een boek, om het dicht te houden.*
Krap, V. *Varkensrib.*
Krap, krapjes, bijw.
Kras, V. *Schrap.*
Krasgat, O. *Zakgat in een vrouwenrok.*
Krassen, o. w. Ik kras, kraste, heb gekrast.
Krat (kret), O., kratten. *Loshangend achterschot van een wagen.*
Krauw, V.
Krauwage, V. *Zie Bagage.*
Krauwel, M. *Zie Beitel.*
Kreatuur, O.
Kreb. *Zie Krib.*
Kreeft, M. Kreeftsschaar.
Kreek, V., krekken.
Kreel (kriel), V., kreelen. *Smal boordsel.*
Kreet, M., kreten.
Kregel, b. n. en bijw. *Ook Kriegel, krijgel.*
Kreits, M., kreitsen.
Krekel, M.
Kreng, O. Krengetje.
Krenselen, b. w. *Het zuiveren van het zaad met de wan.* Ik krensel, krenselde heb gekrenseld.
- Krent** (korent, korint), V. Krentenbrood, -koek. Krenteboom.
Krepel. *Zie Kreupel.*
Kret. *Zie Krat.*
Kreuk, V.
Kreukel, V.
Kreupel, b. n. en bijw.
Kreus, V. *Eene kerf in duigen.*
Krevel, krieuwel, V.
Krib, kribbe, V.
Kriek (krekkel), V.
Kriek, V. *Eene soort van kers.*
Kriekeboom.
Kriel, M. en V. *Klein mensch.*
Kriel, V. *Mand.*
Kriel, O. *Uitschot, klein goed.*
Kriel, b. n. en bijw. *Dartel.*
Kriep (krippe), V. *Een kruip-hennetje.*
Krieuwelen, o. w. *Ook Kriebelen, krevelen.* Het krieuwelt, krieuwelde, heeft gekrieuweld.
Kriemel, V. *Klein afgescheurd stuk.* *Ik heb er geen kriemeltje (griezeltje, brijzeltje) van gehad.*
Krijg, M.
Krijgen, o. w. *Oorlogen, krijg voeren.* Ik krijg, krijgde, heb gekrijgd.
Krijgen, b. w. *Ontvangen.* Ik krijg, kreeg, heb gekregen.
Krijgshair, O., krijgshairen.
Krijsch, M.
Krijschen, o. w. Ik krijsch, krijschte of kreesch, heb gekrijst of gekreschen.
Krijt, O. *in alle beteekenissen, Rood en zwart krijt.* — *De vidders verschenen geharnast in het krijt (strijdperk).*
Krijten, o. w. Ik krijt, kreet, heb gekreten.
Krijzelen, krijzeltanden, o. w. *Knarsen, knarsetanden.* Ik krijzel, krijzelde, heb gekrijzeld.
Krikkemik, V. *Zeker werktuig*

- om zware balken, steenen enz. op te hijschen.
- Krimp**, V. *Zij geven nog geene krimp.*
- Krimpen**, b. en o. w. Ik krimp, kromp, heb en ben gekrompen.
- Kring**, M. Kringetje.
- Krinkel**, M., krinkels. *Eene kronkelende bocht.*
- Krinsen**, b. w. *Zuiveren.* Ik krins, krinste, heb gekrinst. *Zie Krenselen.*
- Krioelen**, o. w. Het krioelt, krioelde, heeft gekrioeld.
- Krip**, O. Krippen, stoff. b. n.
- Kris**, V. *Dolk of ponjaard der Maleiers.*
- Kristal**, O., kristallen. Kristallen, stoff. b. n.
- Kristallijn**, O.
- Krits**. *Zie Kreits.*
- Krocht** (kroft), V. *Spelonk of hol. Schuilplaats van het woudgedierte. — Enkele kerken hebben onderaardsche kerken of kappellen, krochten (crypten) geheeten. In de dichtkunst betee- kent krocht een ellendig huis.*
- Krodde**, V. *Zeker onkruid, dat vooral onder de haver groeit.*
- Kroeg**, V.
- Kroep**, V. *Eene veelal doodelijke keelziekte.*
- Kroes**, M., kroezen.
- Kroes**, b. n. en bijw. **Kroezer**, kroest. **Kroeskop**.
- Krok**, V. *Zeker onkruid, wilde wikke geheeten.*
- Krokodil**, M. **Krokodillentranen**, M. meerv.
- Krokus**, M. *Eene bekende bloem.*
- Krol**, O. *Een nietig huisje. Eene hut.*
- Krols**, bijw. **Krolsch**, b. n.
- Krombeen**, kromhals, kromneus, kromtong, kromvoet, M. en V.
- Kromte**, V. *Zie Aanstalte.*
- Kronen**, b. w. Ik kroon, kroonde, heb gekroond.
- Kroniek**, V. *Zie Fabriek.*
- Kronkel**, M.
- Kroon**, V., kronen. **Kronengoud**, O.
- Kroos**, V., krozen. *Zie Kreus.*
- Kroos** (kroost), O. *Eendenkroos, eendengroen: water- of moeraslinzen: eene plant.*
- Kroos**, kroost, O. *Het binnenste of de afval van eenden en ganzen.*
- Kroost**, O. *Kinderen. De ouders beminnen hun kroost. — Nakroost. Nageslacht.*
- Kroosje**, O. *Damascuspruim.*
- Kroot**, V., krotten.
- Krop**, M. *Voormaag. Gezwel.*
- Krop**, V. *Eene krop sla.*
- Krop**, O. *Ongebuidmeel, in sommige streken Krop-uit-den-zakgeheeten.*
- Krot**, O. *Nietig huisje. Hut. Zie Krol.*
- Kruchen**, o. w. *Stenen.* Ik kruch, kruchte, heb gekrucht. *Krucherd. — In sommige streken zegt men Krukken voor Kruchen.*
- Kruid**, O. **Kruidkenner**. **Kruidkunde**. **Kruidje-roer-mij-niet**.
- Kruiden**, b. w. Ik kruid, kruidde, heb gekruid. — **Gekruide wijn**.
- Kruidenier**, M.
- Kruiderazijn**, **kruidenazijn**, M.
- Kruiderkaas**, **kruidkaas**, V.
- Kruiderwijn**, M.
- Kruiderij**, V. *Zie Babbelarij.*
- Kruien**, b. en o. w. Ik krui, kruidde of krooi, heb gekruid of gekrooien. **Kruiging**, V.
- Kruik**, V.
- Kruil**, V. *Komt voor in de uitdrukking Om de kruil, d. i. voor de grap.*
- Kruiling**, M. *Een soort van kleinen appel.*
- Kraim**, V. **Kruimpje**.
- Kruimel**, V.
- Kruin**, V.
- Kruipen**, o. w. Ik kruip, kroop, heb en ben gekropen.
- Kruis**, O., kruisen.

Kruisbeeld (crucifix), O.
 Kruiselings, bijw.
 Kruisen, b. en o. w. Ik kruis, kruiste, heb gekruist.
 Kruisigen, b.w. Ik kruisig, kruisigde, heb gekruisigd. Kruisiging, V.
 Kruit, buskruit, O. Rattenkruit, O.
 Kruiwagen, M.
 Kruizeel, O., kruizeelen. *In sommige streken Hangzeel geheeten.*
 Kruiszeel, O.
 Kruizemunt, V. *Eene plant. De beteekenis is Kroeze munt, d.i. gekrulde munt. Zoo heeft men ook Pepermunt, Watermunt.*
 Kruk, M. *Een persoon.*
 Kruk, V. *Een werktuig.*
 Krul, V.
 Krulbol, M. *Een platronde bol, waarvan het eene platte vlak grooter is dan het andere, en waarmee men, vooral in Vlaanderen, naar den staak bolt.*
 Krullebol, M. en V. *Een persoon met krulhaar.*
 Kub, kubbe, V. Zie *Kib*.
 Kuch, V.
 Kuchen, o. w. Ik kuch, kuchte, heb gekucht. Kucher.
 Kudde, V. Kuddetje, kuddeke, kuddeken.
 Kuf, V. *Kit, vuile kroeg.*
 Kuier, M.
 Kuif, V., kuiven.
 Kuiken. Zie *Kieken*.
 Kuil, M.
 Kuip, V.
 Kuiper, M.
 Kuis, V., kuizen. *Knots*.
 Kuisch, b. n. en bijw.
 Kuischen, b. w. *Reinigen, zuive-*

ren. Ik kuisch, kuischte, heb gekuischt. Kuischkalf: *Een jong kalf van het mann. geslacht.*
 Kuit, V. *Lichaamsdeel. Ook Zaad van een visch.*
 Kuiten, V. *Wijfesvisch.*
 Kullekenskruid, O. 't Wordt o. a. ook *Hondekenskruid* en *Standelkruid* geheeten.
 Kunde, V.
 Kunne, V. *Geslacht. Zie Aanvraag.*
 Kunnen, o. w. Ik kan; kon, konde; heb gekund⁴⁾.
 Kunst, V. *Kunstelijk. Kunsteloos.*
 Kurk, O. *voor de stof, M. voor het daaruit vervaardigde voorwerp. Het kurk komt van den bast van den Spaanschen kurkeik. Geef mij dien kurk. Kurketrekker, kurketang. Kurkenmandje.*
 Kurkuma, V. *Geelwortel. De wortel van de Indische saffraanplant.*
 Kus, M., kussen.
 Kussen, b. w. Ik kus, kuste, heb gekust.
 Kussen, O., kussens.
 Kust, V. *Oever.*
 Kust, V. *Verkiezing. In de uitdrukking: Te kust en te keur.*
 Kusting, V. *Onderpand, hypotheek.*
 Kunn, V. Zie *Keule*.
 Kuur, V.
 Kwaad, O. *Het meervoud komt alleen voor in het gezegde: Men moet van twee kwaden het beste kiezen.*
 Kwaad, b. n. en bijw. *Kwader of erger, kwaadst of ergst.*
 Kwaal, V.
 Kwaart, V. *In Groningen eene karnemelksmaat.*
 Kwab (kwabaal), V.

⁴⁾ De deelwoorden *gekund, gemoeten, gemoogd, gedurfd* moeten zooveel mogelijk vermeden worden. Men schrijve liever *Hij heeft het durven, kunnen, mogen, moeten doen*, dan *Hij heeft (het) gedurfd, gekund, gemoogd, gemoeten*.

- Kwab, kwabbe, V. *Een klomp.*
 Kwak, M.
 Kwaker, M.
 Kwakkel, M.
 Kwakzalver, M.
 Kwalie, V., kwalien. *Eene vrouw, die kwaliet.*
 Kwaliën, o. w. *Teemchtig met kinderen praten; teemchtig en gedurig hetzelfde zeggen. Ik kwalie, kwaliede, heb gekwalied. Kwaliemoer. Kwalieachtige best.*
 Kwalie, V. *Een weekdier: Zeenetel.*
 Kwalm, M. *Dikke damp, walm. Met voorklamping der k van walm gevormd.*
 Kwalster, M. *Kwalsterboom, lijsterbessenboom. — Ook Rochel, fluim.*
 Kwansuis, kwanswijs, bijw. *In schijn, geveinsd. Dit woord, ontleend aan het Latijn, wordt in verschillende streken verschillend uitgesproken, terwijl 't dan niet zelden vóórafgegaan wordt door 't voorzetsel voor: De kaars viel omver kwanswijs. Zij deden het (voor) kwansuis (konsuis).*
 Kwanselen, o. w. *Ik kwansel, kwanselde, heb gekwanseld.*
 Kwant, M.
 Kwapsch, b. n. *Ongesteld, onpas-selijk. Ik ben zoo kwipsch en zoo kwapsch.*
 Kwarrel, M. *Eene kleine, ineen-gegroeiide vrucht.*
 Kwart, O.
 Kwartaal, O.
 Kwarteel, O., kwarteelen. *Zeker vat voor natte waren.*
 Kwartel, M. *Deze vogel wordt in sommige streken Kwakkel geheeten.*
 Kwartier, O.
 Kwartijn, M. *Een boek in quarto.*
 Kwarts, O., kwartsen. *Eene steensoort.*
 Kwassichout, O. *Bitterhout: Het hout van den kwassiehoutboom uit Guiana (in Zuid-Amerika).*
 Kwast, M. *Knoest. Ook Borstel.*
 Kwee, V., kweeën. *Kweepeer.*
 Kweek, V. *Puingras.*
 Kweekeling, M. en V. *Kweeke-linge, V. Zie Aanhangeling.*
 Kweeken, b. w. *Ik kweek, kweekte, heb gekweekt.*
 Kweelen, o. w. *Eene samentrek-king van kwedelen, d. i. zingen. Hij kweelt, kweelde, heeft gekweeld.*
 Kween, V., kwenen. *Eene on-vruchtbare koe.*
 Kweern (kweren), V. *Handmolen.*
 Kweesten, o. w. *Vrijen op de wijze, als dit op Texel en Vlie-land geschiedt. Ik kweest, kweeste, heb gekweest.*
 Kweken, kwekken. *Zie Kwaken.*
 Kwel, V. *Kwelling. Ook Wel.*
 Kwelwater, d. i. *Welwater.*
 Kwelder, V. *Land buitendijks. Kweldergras. Kwelderboter.*
 Kwelen, o. w. *Kwijnen. In som-mige streken luidt het Kwellen: Dat kind kwelt. — Ik kweel, kweelde, heb gekweeld.*
 Kwendel, V. *Wilde thym.*
 Kwern. *Zie Kweern.*
 Kwets, V. *Eene langwerpige blauwe pruim. — Ook Kwetsing.*
 Kwetsuur, V.
 Kwetteren, o. w. *Hij kwettert, kwetterde, heeft gekwetterd. Hoor de zwaluwen eens kwetteren.*
 Kwezel, V., kwezels.
 Kwibus, M., kwibussen. *Een kwast, een zot.*
 Kwidam, M., kwidams. *Een zon-derling.*
 Kwijl, V.
 Kwijlen, o. w. *Ik kwijl, kwijlde, heb gekwijld.*
 Kwijn, M. *Kwijning.*
 Kwijnen, o. w. *Ik kwijn, kwijnde, heb gekwijnd. Kwijning, V.*

Kwijt, bijw.
Kwijten, terugw. w. Ik kwijt mij, kweet mij, heb mij gekweten.
Kwijting, V.
Kwijtschelden, b. w. Ik scheld kwijt, schold kwijt, heb kwijtgescholden. Kwijtschelding, V.
Kwik, V. *Beuzeling*.
Kwik, b. n. *Levendig, vlug*. — **Kwikzand**, d. i. *drijfzand*.
Kwik, O. *Eene verkorting van kwikzilver, d. i. levend zilver*.
Kwikstaart, M. *Een vogeltje, ook Wipstaartje, bouwmeestertje* geheeten.
Kwinkelen, o. w. Ik kwinkeleer, kwinkeleerde, heb gekwinkeleerd.

Met een trillenden gorgel zingen, als de vogels.
Kwinkerd, M. *Iemand, die scheel ziet*.
Kwinkslag, M.
Kwint, V. *Eene streek*.
Kwintappel, M. *Zie Kolokwint*.
Kwipsch, b. n. *Zie Kwapsch*.
Kwispedoor (kwispeldoor), O., kwispedoren.
Kwispel, M.
Kwispelstaarten, o. w. Ik kwispelstaart, kwispelstaartte, heb gekwispelstaart.
Kwisten, b. w. *Verkwisten*. Ik kwist, kwistte, heb gekwist.
Kwistpenning, M. en V.

L.

Laag, lage, V.
Laaie, laaie, V. *Vlam. Het kind stond in lichter laaie*. Niet zelden wordt, daar velen de bet. van *laaie* niet kennen, de uitdrukking *lichter laaie vlam* gehoord, in welke *vlam* natuurlijk overtollig is. In: *Het kind stond lichterlaai in brand* is *lichterlaai*, ontstaan uit *ter lichter laai*, een *bijwoord* geworden. *Lichterlaai* komt enkele malen als *bijv. n.* voor: *lichterlaaie min*. In sommige streken hoort men het werkwoord *laaien* in de beteekenis van *vlammen*: *Hij laaide van kwaadheid*, d. i.: *Hij zag rood, vlamde van kwaadheid*. Zoo ook: *Hij was laaiend of laaiende kwaad*.
Laaie, b. n. *'t Zijn kolken louter licht, waaruit een laaie brand van vlammenend purper stijgt en borlend diamant*.
Laan, V.
Laars, V., laarzen. Laarzenknecht, -schacht enz.

Laat, b. n. en bijw. Later, laatst of lest. *Laatst* is het tegenovergestelde van *eerst* en *vroegst*; *lest* is alleen het tegenovergestelde van *eerst*. 't Komt vooral bij de dichters voor. *Lest heugt best. Ten langen leste. Lestmaals*. — *Lest* staat voor *lestst*, gelijk *best* staat voor *betst*.
Laatdunkendheid, V.
Labaar, V. *Groote linnen halsdoek*.
Labbei, V. *Eene klappei, eene snapster*.
Labbekak, M. en V., labbekakken.
Labben, o. w. *Snappen*. Ik lab, labde, heb gelabd.
Labberdaan, abberdaan, V. *Zie Abberdaan*.
Labberlot, M. *Nachtbraker. Straatschender. Lichtmis*.
Labberlot, V. *Sloep*.
Labyrinth, O.
Lach, M.
Lachebek, M.
Lachen, o. w. Ik lach, lachte of loeg, heb gelachen.
Lachter, M. *Laster, smaad*.

- Ladder, V. *In sommige streken Leer, eene samentrekking van Leeder.*
- Lade, la, V., laden. Laadje.
- Laden, b. w. Ik laad, laadde, heb geladen. *Voor laadde vindt men bij dichters soms loed.* —
- Lading, V.
- Lafenis, V.
- Lak, O. *Zegellak.*
- Lak, M. *Lastering.*
- Lak, O. *Een poel, een meer.* In deze bet. is 't woord verouderd.
- Lak, b. n. 't Is al lak: 't is niets waard, 't beteekent niets.
- Lakei, M., lakeien.
- Laken, O.
- Lakensch, stoff. b. n.
- Lakkeris, lakkris, V. In Groningen *drop.*
- Lakooi, V. *Violier.* Lakooienbed.
- Lam, O., lammeren. Lammetje, lammetjes, lammertjes. Zie *Dag.*
- Lambrizeering, V.
- Lamfer, M. *Rouwsluier*, in sommige streken *Lamper* geheeten.
- Lammetjesbaai, V. *Fijne baai, aldus geheeten, omdat zij oorspronkelijk van lamswool vervaardigd werd.*
- Lammertsnoot, V. *Eigenlijk Lambertsnoot: eene soort van groote hazelnoot, die omstreeks Sint Lambert (17 September) rijp wordt.*
- Lamoen. Zie *Lemoen.*
- Lamoen, O. *Disselboom.*
- Lamp, V. Lampeglas, -kleed, -kousje. Lampenfabriek, -katoen.
- Lampet, O., lampetten. *Waschkom.* Lampetkan.
- Lamprei, V. *Een visch, ook Prik of Negenooig* geheeten.
- Lamprei, O. *Een jong konijn.*
- Lancet, O., lancetten.
- Land, O.
- Landaard, M.
- Landerijen, V. meerv.
- Landgoed, O., landgoederen.
- Landheer, M. *Landbezitter. Een heer, die op het land woont.*
- Landsheer, M. *De heer, de vorst des lands.*
- Landhuis, O. *Een huis op het land. Eene buitenplaats.*
- Landshuis, O. *Een landsgebouw. Een huis, dat aan het land toebehoort.*
- Landlied, O. *Een lied om op het land te zingen.*
- Landslied, O. *Volklied.*
- Landman, M., landlieden. *Landbouwer. Boer.*
- Landsman, M., landslieden. *Landgenoot.*
- Landvrouw, V. *Landbouwster. Boerin.*
- Landsvrouw, V. *De vrouw, de vorstin des lands.*
- Lands, M. en V. *Kameraad. Eigenlijk eene verkorting van Landsman.*
- Landouw, V., landouwen. *Een vruchtbaar, welbesproeid veld of weiland.* 't Woord is samengesteld uit *land* en *ouwe*, hetzelfde als *uwe* in *Betuwe* en *Veluwe.*
- Landschap, O. *Landschapschrijver, M.*
- Landzaat, M., landzaten.
- Langbeen, M. en V. *Een persoon met lange beenen.*
- Langbeen, V. *Eene mug.*
- Langet, V., langetten. Langetmuts.
- Langhals, M. en V. *Een persoon.*
- Langhals, V. *Eene flesch.*
- Laning, V. *Scheepswoord. Een loos dek.*
- Lank, V. *Het weeke van den buik. Verouderd.*
- Lankmoedig, b. n. en bijw.
- Lans, V., lansen.
- Lantaarn, lanternen, V., lantaarnen, lantarens. *Lantaarntje, lantarentje.*
- Lanterfant, M.

Lanterlu, O. *Een kaartspel.*
 Lap, M.
 Lardeeren, b. w. Ik lardeer, lardeerde, heb gelardeerd.
 Larie, V. *Gekkernij.*
 Lariksboom, M. *Lorkenboom.*
 Larp (lerp), V. *Een zweepslag.*
 Larpn (lerpen), b. w. *Slaan, dor-schen.* Ik larp, larpde, heb gelarpd.
 Lasch, V., lasschen.
 Lasschen, b. w. Ik lasch, laschte, heb gelascht.
 Last, M. Lastage, V. *Zie Bagage.*
 Last, O. *Eene hoeveelheid van 30 mud.*
 Laster, M.
 Lat, V.
 Latafel, V.
 Laten, o. en b. w. Ik laat, liet, heb gelaten.
 Latierboom, M. *In een stal de boom, die de paarden scheidt.*
 Latijn, O.
 Latoen, O. *Geel koper. — Oud-tijds Korinthisch koper, een zeer beroemd metaal, dat tegen goud werd opgewogen.*
 Lats, latse, V. *Brede klep aan eene broek.*
 Latuw (latouw), V. *Een kruid, dat als salade gegeten wordt.*
 Laurier, M., laurieren.
 Lauw, b. n. en bijw. Lauwheid. Lauwte.
 Lauwdaat, V. *Een lui wijf.*
 Lauwer, M.
 Lava, V.
 Lavas, V. *Eppekruid. Ook Een met brandewijn uit eppe overgehaalde drank.*
 Laveeren, o. w. *Het tegen den wind opuerken van een schip.* Ik laveer, laveerde, heb en ben gelaveerd.
 Lavei, V. *Verlof, vrijheid. Zie Aambei. — Men zegt, dat de*

dijkwerkers lavei steken, wanneer ze het werk staken en met geweld doen staken, totdat ze een hooger arbeidsloon verworven hebben.
 Laveien, o. w. *Ledig loopen.* Ik lavei, laveide, heb gelaveid.
 Lavendel, V. *Eene plant met welriekende bloemen.*
 Lavoer, O., lavooren. *Eene waschkom.* 't Woord is eene verbas-tering van 't Fransche *lavoir*.
 Lawine, V. *Sneeuwval.*
 Lazaret, O. *Ziekenhuis voor hen, die door besmettelijke ziekten zijn aangetast. Ook Leprozenhuis; gasthuis voor meluatschen of lazarusen.*
 Lazuur, O. *voor de stof, M. voor den steen. Een fraaie hoogblauwe steen, met goudkleurige stippen.*
 Lazuren, stoff. b. n. *Zie Baaien.*
 Lazuur, O. *De lazuurkleur.*
 Lazuur, b. n. *Lazuurvervig, hoogblauw.*
 Leb, lebbe, V. *Stremsel. De vierde maag, ook lebmaag geheeten, van herkauwende dieren.*
 Lebaal, V., lebalen. *Zekere aal.*
 Ledebraak, leebraak, V. *Zwaar werk.*
 Ledebraken, leebraken, b. w. *Teisteren. Zwaar doen arbeiden.* Ook, en eigenlijk, *De leden breken.* Zoo zingt TOLLENS van JAN VAN SCHAFFELAAR:
 Hij stort, hij valt, hij ledebraakt,
 En stuiptrekt in den dood.
 Ik ledebraak, ledebraakte, heb geledebraakt.
 Ledebreken, leebreken, o. w. Dit werkwoord wordt alleen in de onbep. wijs en den teg. tijd. ge-
 hoord: *Ga naar uw bed! Wat zit gij daar te leebreken, zieke jongen!*

Ledebrekend, b. n. *Zwaar, moeielijk.*
 Ledekant, ledikant, O.
 Ledematen. Zie *Lidmaat.*
 Leder, leer, O. Lederen, leeren, stoff. b. n. Zie *Baaien.*
 Ledig, leeg, b. n. en bijw. Ledigheid, V. Leegte, V.
 Ledigen, leegen, b. w. Ik ledig, ledigde, heb geledigd.
 Leed, O.
 Leed, leede, b. n. *Iets met leede oogen aanzien.*
 Leeftocht, M. *Levensmiddelen.*
 Leefwijs, leefwijze, V.
 Leek, M., lecken.
 Leelijk, b. n. en bijw. Leelijkheid, M.
 Leem, O. *Ëemen*, stoff. b. n.
 Leeman, ledeman, M., leemans, ledemans; leemannen, ledemannen.
 Leemen, b. w. *Met leem bestrijken.*
 Ik leem, leemde, heb geleemd.
 Leemte, V. Zie *Aanstalte.*
 Leen, V. *Leening.* Ter leen of te leen vragen.
 Leen, O., leenen. *Men had oudtijds zwaardleenen en konkelleenen of spilleenen, en evenzoo zwaardmagen en spilmagen, zwaarddeelen en spildeelen, eene zwaardzijde en eene spillzijde. Holland was een zwaardleen; Vlaanderen en Henegouwen o. a. waren konkelf- of spilleenen. Zwaardmagen waren de magen of bloedverwanten van vaderszijde; konkelf- of spilmagen die van moederszijde. De vaderszijde heette ook zwaardzijde; de moederszijde, konkelf- of spillzijde. Bij erfenissen was het deel der manns erfgenamen een zwaarddeel; dat der vrouwelijke een konkelf- of spildeel. — De woorden konkelf en spil zijn aan het spinnen, het aloude bedrijf der vrouw,*

ontleend. Gelijk het zwaard het zinnebeeld was van den Duitschen man, zoo was het spinrokken het kenteken der Duitsche vrouw. Zie *Konkel.*
 Leenen, b. w. Ik leen, leende, heb geleend.
 Leep, b. n. en bijw. *Loos, doortrapt, slim.* Leeper, leepst. Leeperd, M.
 Leep, b. n. *Druipooig.* Leper, leepst. Leepoog, M. en V.
 Leep, V. *Van de leep krijgen, d. i. slagen krijgen.*
 Leer, V. leeren. *Ladder. 't Woord is eene samentrekking van leeder.*
 Leer, O. *Leder.*
 Leer, V., leeringen. *Waar zijt gij in de leer? Dat is eene gevaarlijke leer.*
 Leeraar, M., leeraars, leeraren. In het spreekwoordelijk gezegde *Leeraars zijn geen kunstenaars* beteekent leeraar leerling.
 Leeren, b. w. Ik leer, leerde, heb geleerd. — *Dit werkw. kan twee voorwerpen in den 4en n. bij zich hebben, wanneer het de beteekenis heeft van onderwijzen, doen leeren, doen kennen: Ik leer hem (4. n.) zijne les (4. n.). — Volgens sommigen staat het voorw., dat den persoon aanwijst, in soortgelijke volzinnen in den 3en naamv.*
 Leerling, M. en V. Leerlinge, V. Zie *Aanhangeling.*
 Leerrede, V., leerredenen.
 Leest, V. Leestje, O.
 Leeuw, M.
 Leeuwenbek, M. *Leeuwenmuil.*
 Leeuwenbek, V. *Eene plant.*
 Leeuwrik, leeuwrik (in sommige streken leeuwrik), M., leeuwriken. Leeuwriksstaart, M. Leeuwrikszang, M.

- Leeuwens, leuvers, M. meerv.
Scheepswoord.
 Leeze, V., leezen. *Spoor.*
 Leg, M. *Het leggen.*
 Leg, legge, V. *Eierstok der vogelen.*
 Legaat, O.
 Legaat, M. *Een kardinaal, door den Paus met eene bijzondere zending belast.*
 Legende, V., legenden.
 Leger, O.
 Legeren, b. en o w. Ik leger, legerde, heb en ben gelegerd.
 Leggen, b. w. *Doen liggen.* Ik leg; legde, leide, lei; heb gelegd, geleid.
 Legioen, O.
 Lei, V., leien. *Als stofnaam O.: Het lei is blauw.* Leiendak, O., leiendaken. Leien, stoff. b. n.
 Leiden, b. w. *Doen lijden, d. i. doen gaan.* Ik leid, leidde, heb geleid. Leiding. Leiband, leireep, leizeel. Leidraad.
 Leis, V., leisen. *Koppelsnoer, koppelriem der jagers.* Eigenlijk: *Leids.*
 Leisel, O. *Leireep, teugelreep, teugels.*
 Leist, V. *Leizeel.*
 Lek, M. *Het lekken.*
 Lek, O. *Lekgat.*
 Leken, o. w. Het leekt, leekte, heeft geleekt.
 Lekkage, V. *Zie Bagage.*
 Lekken, o. w. *Druipen.* Het lekt, lekte, heeft gelekt.
 Lekken. *Zie Likken.*
 Lel, V. *Lelletje.*
 Lelie, V., lilies, leliën. *Zie Aalbezie.*
 Lemmer, O. *De kling van een degen, een mes.*
 Lemmet, O., lemmeten. *Katoen in eene kaars of lamp.*
 Lemoen, lamoen, O. *Disselboom.*
 Lemte, V. *Lamheid.*
 Lende, V., lenden, lendenen.

- Lene, V. *Leuning.*
 Lenen. *Zie Leunen.*
 Leng, V. *Soort van kabeljauw.*
 Leng, O. *Touw.*
 Lengte, V. *Zie Aanstalte.*
 Lenig, b. n. en bijw.
 Lenigen, b. w. Ik lenig, lenigde, heb gelenigd.
 Lens, lins, V., lenzen, linzen. *In de brillen vond men tot voor weinige jaren slechts dubbel-bolvormige of dubbel-holvormige lenzen of glazen. — De lenzen der slingers hebben een scherpen rand.*
 Lens (lans), V., lensen. *Eene spiets, die bij de walvischvangst gebruikt wordt.*
 Lens, b. n. *Ledig.*
 Lente, V.
 Lenzen, b. w. *Ledig maken.* Ook *Vóór den wind zeilen.* Ik lens, lensde, heb gelensd.
 Lep, M. *Schop van den bal met het voorste gedeelte van den voet in zeker spel.*
 Lepel, M. *Zie Beitel.*
 Lepelaar, M. *Een Zuid-Amerikaansche vogel met lepelvormigen bek.*
 Leproos, b. n. *Melaatsch.* Leprozenhuis.
 Les, V. *Lesboek, lessenboek, O.*
 Lesschen, b. w. Ik lesch, leschte, heb glescht.
 Lessenaar, M.
 Letsel, O.
 Letter, V., letters (*schrijfteekens*) en letteren (*brief, letterkunde*). *De woorden der Nederlandsche taal schrijft men met 26 letters. — Hij sprak mij over uwe jongste letteren. Hij bemint de fraaie letteren.*
 Lettergreep, V., lettergrepen.
 Leugen, logen, V.
 Leuk, b. n. en bijw. *Lauw. Onverschillig, koel.*

- Leunen (lenen), o. w. Ik leun, leunde, heb geleund.
- Leuning, V. Leuninkje, O.
- Leur, V. *Een drank, uit reeds geperste druiven verkregen.*
- Leur, V. In *Te leur stellen, te leur gaan.* Voor het laatste vindt men vaak *Te loor gaan.*
- Leur, lor, V.
- Leuren, o. w. *Groenten en snuiterijen aan de deuren te koop aanbieden.* Ik leur, leurde, heb geleurd. — Leurder. Leurster.
- Leus, leuze, V.
- Leuver, leuwer, M., leuvers, leeuwers. *Scheepswoord.*
- Leuzig, b. n. en bijw. *Lui, slap.*
- Leven, o. w. Ik leef, leefde, heb geleefd.
- Leven, O.
- Levend, b. n. *Iets dat leeft.*
- Levendig, b. n. *Vroolijk, lustig, vol beweging.*
- Levenswijs, levenswijze, V.
- Lever, V.
- Leveren, b. w. Ik lever, leverde, heb geleverd.
- Lezen, b. w. Ik lees, las, heb gelezen. Lezenswaardig.
- Lezenaar, M. *Boekstandaard.*
- Lichaam, O., lichamen. — *Lichaam is eigenlijk eene samenstelling van lic en haam. Dit lic treft men nog aan in likdoren.*
- Lichaamsstraf, V. Lichamelijk.
- Licht, O.
- Licht, b. n. en bijw. *Helder.* Lichtbruin, lichtgeel enz.
- Licht, b. n. en bijw. *Niet zwaar.* Gemakkelijk.
- Lichtekooi, V., lichtekooien.
- Lichten, b., o. en onp. w. *Licht geven. Weerlichten. Oplichten, opheffen.*
- Het licht, lichtte, heeft gelicht.
- Lichter, M.
- Lichterlaaie, lichtelaaie, bijw. Zie *Laaie.*
- Lichtmis, V. *Vrouwedag.*
- Lichtmis, M. *Losbot.*
- Lid, O., leden.
- Lidgras, O.
- Lidmaat, M. en V., lidmaten. *Medeleden.* Lidmatencatechisatie, V.
- Lidmaat, O., ledematen. *Lichaamsdeelen.*
- Liebaard, M., liebaards. *Leeuw.*
- Lied, O., liederen.
- Lieden, M. meerv. *In plaats van lieden vond men vroeger ook luiden, dat nu verkort wordt tot lui: boerenlui, burgerlui, voor boerenliên, burgerliên. Als verkleinwoord van lieden geldt dat van luiden: Boerenluidjes, burgerluidjes.*
- Lief, b. n. en bijw., liever, liefst. *De vrije natuur was den Batavier liever.* SIMON, zoon van JONAS, *hebt gij mij liever dan deze? — Het was mij lief. — Dit bijv. n. staat niet zelden achter zijn zelfst. naamw.* Meisje lief! Vader lief! — *∞oo zegt men ook nog bij het doen van den eed: God almachtig, en spreekt men steeds van de Staten Generaal.*
- Lief, O. 's *Werelds lief en leed.*
- Lief, O., gelieven. *Beminde.*
- Liefde, V.
- Liefelijk, b. n. en bijw.
- Liefhebben, b. w. Ik heb lief, had lief, heb liefgehad.
- Liefkoozen, b. w. Ik liefkoos, liefkoosde, heb geliefkoosd.
- Lieftalig, b. n. *Lief sprekend.*
- Lieftalig, b. n. *Bevallig.*
- Liegen, o. en b. w. Ik lieg, loog, heb gelogen.
- Lier, V. Liereman, M., lieremans, lieremannen.
- Lierlauw, b. n. *Een weinig lauw.*
- Lies, V., liezen.
- Lies, lieze, V. *Dun leer, vervaar-*

- digd van dat gedeelte der huid, dat den buik bedekt.*
- Liesch. Zie *Lisch*.
- Lievelling, M. en V. Lievelinge, V. Lievelingsschrijver.
- Lieverlede (van), bijw. uitdrukking.
- Liggen, o. w. Ik lig, lag, heb en ben gelegen.
- Liguster, M. *Een heestergewas, ook Mondhout, mondkruid, heelkruid, rijnwilg geheeten.*
- Lij, V. *Lijden. Hij zit in de lij.*
- Lij, V. *Scheepswoord. Lijzijde. De lage zijde van het schip: de zijde tegenover die, vanwaar de wind waait.*
- Lijden, b. w. *Dulden, smart gevoelen.* Ik lijd, leed, heb geleden.
- Lijden, onpers. w. *Duren.* Het lijdt, leed, is geleden. *Het is drie weken geleden. Het lijdt lang, eer hij komt.*
- Lijdig, b. n. en bijw. *Deertlijk.*
- Lijf, O., lijven. Lijfelijk. Lijvig. Lijveloos: *levenloos.*
- Lijftocht, M. *Vruchtgebruik.*
- Lijk, O. *Touw, dat rondom de zeilen genaaid is.*
- Lijk, O. *Dood lichaam.*
- Lijken, o. w. *Schijnen.* Ik lijk, leek, heb geleken. *Hij lijkt een dronkaard (1 n.). — Uiterlijke of innerlijke overeenkomst hebben. Zij gelijken of lijken elkander (3. n.) op een haar. — Bevallen, ontstaan, passen. Dat leek mij (3. n.) niet.*
- Lijkteeken. Zie *Likteeken.*
- Lijm, V.
- Lijmen, b. w. Ik lijm, lijnde, heb gelijmd.
- Lijn, V. *Touw. Streep.*
- Lijnwaad, O., lijnwaden. *Linnen. — Soms vindt men, in overeenstemming met de uitspraak, lijwaad, waarvan men het stoff. b. n. lijwaden of lijwaten vormt. Eene lijwaden broek.*
- Lijnzaad, O. *Vlaszaad.*
- Lijns, M. en V., lijzen.
- Lijns, V., lijzen. — *Lange lijzen. Zeer fijne ranke porseleinen vazen*¹⁾.
- Lijspond, O. *Vijftien pond.*
- Lijst, V.
- Lijster, V.
- Likdoren, likdoorn, M. *Eksteroog.* Eigenlijk: *Een doorn in het lijk, d. i. in het vleesch.*
- Likteeken *Wanspelling voor Litteeken.*
- Lil, O.
- Limoen, M. *Limoensap.*
- Lind, b. n. en bijw. *Zacht, lenig.*
- Linde, V. *Lindeboom. Deze boom is aldus genoemd om zijn zacht hout.*
- Liniaal, V. *Wordt niet zelden O. gebruikt.*
- Linie, V., liniën.
- Linieeren, b. w. Ik lineer, liniëerde, heb gelinieerd.
- Link, V. *Striem.*
- Linker, onverbuigbaar b. n., dat gewoonlijk eene samenstelling vormt met het zelfst. n. waar

¹⁾ Mr. J. VAN LENNEP schrijft in *Een brief van een Nichtjen, dat buiten woont, aan haar Neef te Amsterdam:*

Laat Sacher met den beurtman morgen
 Wat versche bloemen ons bezorgen,
 En koop meteen, op 't Muiderplein,
 Voor tante Saar wat Lange-Lijzen:
 Gij kent haar smaak voor porselein.

- het bij behoort: *Linkerarm, linkerbeen, linkerhand* enz. ¹⁾)
- Links, bijw. Linksaf. Linksom.
- Linksch, b n.
- Linnen, O.
- Linnen, stoff. b. n. *Vroeger schreef men lijnen, van lijn, dat nog voorkomt in lijnzaad, lijnwaad, lijnolie en lijnkoek.*
- Lins. Zie *Lens*.
- Lint, O.
- Linze, V. *Eene platte bolronde peulvrucht.*
- Lip, V.
- Lis, lus, V. Liskoord.
- Lisch, O., lisschen. *Lischbloem, ook Pinksterbloem en Zwaardlelie* geheeten.
- List, V.
- Litteeken, O. *Oorspronkelijk lijkteeken, waarvoor men ook schreef licteeken, litteeken* ²⁾).
- Livrei, V., livreien.
- Lob, lub, lubbe, V. *Handlobben. Manchetten.*
- Lobbes, M., lobbesen. *Eenvoudig, goedaardig mensch.*
- Loboor, M., lobooren. *Een hond met lange hangende ooren.*
- Lodder, M. *Wellusteling.*
- Lodderig, b. n. *Kwijnend, slaperig.* Vroeger *Verliefd, teeder.*
- Lodderoog, M. en V., lodderoogen. *Iemand, die er verliefd uitziet.*
- Lodderoog, O. *Een lonkend, lachend oog.*
- Loef, V. *Het tegenovergestelde van lij.* Zie *Lij*. Te loever, te loevert, bijw. uitdruk.: *aan de loefzijde.*
- Loegen, b. w. *Stouwen, vlijen: Turf loegen.* Ik loeg, loegde, heb geloegd.
- Loenie, V. *Een kalfsbout, met het lendestuk vereenigd.*
- Loensch, b. n. en bijw. *Scheel.*
- Loer, M. *Lomperd, onnoozele.*
- Loer, V. *Het loeren. Hij staat op de loer. Hij zal u eene loer draaien.*
- Loeres, M., loeresen. *Onnoozele.*
- Loet, loete, V. *Lange ijzeren vuurpook.*
- Loeven, o. w. *Zeemanswoord. Tegen den wind inkrimpen.* Ik loef, loefde, heb geloefd.
- Lof, M., loftuitingen. Loffelijk.
- Loftuiging, V.
- Lof, O. *Een deel van de eeredienst der Roomsch-Katholieken.*
- Log, b. n. en bijw.
- Log, V. *Logplankje: een plat drie-*

¹⁾ Voorbeelden van het bijvoeglijk gebruik van *rechter* en *linker* vindt men o. a. in TOLLENS' *Wilde Jager*, waaruit wij alleen het volgende vers aanhalen:

De rechter ruiters vat het woord,
 En maant den graaf tot deernis aan;
 De linker, die zijn moedwil spoort,
 Hitst weer hem op om voort te gaan:
 De graaf stopt voor den rechter de ooren,
 En wil alleen den linker hooren.

²⁾ De eerste beteekenis van dit woord was teeken in het algemeen. Een lijkteeken was zooveel als een kenteeken, waarteeken, dus eigenlijk een blikteeken, een teeken tot blijk. Lijk in lijkteeken komt af van het w.w. lijken, gelijken, waarvan ook blijk zelf gevormd is. Tegenwoordig beteekent lijkteeken alleen teeken in het vleesch.

- kant plankje, dat, aan eene lijn bevestigd, in zee geworpen wordt, om de snelheid der vaart te bepalen.* Loglijn. Logboek.
- Logement, O.
- Logen (leugen), V., logens, logenen.
- Logenaar. Logenachtig.
- Logger, M. *Een soort van platbodemd vaarttuig.*
- Lok (loch), O. *Opening.*
- Lok, V. *Haarlok.*
- Lokaas, O., lokazen.
- Lol, V. *Grap, aardigheid. Pret.*
- Lombard, lombard, lommerd, M., lombards, lomberds, lommerds. *Bank van leening.* De kooplieden, die het eerst deze banken in Europa oprichtten (in de 14e eeuw), waren Lombarden: vandaar haar naam.
- Lommer, V. *Schaduw.* Hij zette zich neder in de lommer [*niet: onder de lommer*] van de boomen. — Lommerrijk, b. n.
- Lommeren, o. w. *In de lommer zitten.* Ik lommer, lommerde, heb gelommerd.
- Lomp, V. *Vod.*
- Lomperd, M., lomperds. *In sommige streken ook Lomperik.*
- Long, V., longen. Longetje.
- Lonk, M. Lonkje. Lonkaard.
- Lont, V.
- Loochenen, b. w. Ik loochen, loochende, heb geloochend.
- Lood, O. *Metaal. Een gewicht, ter zwaarte van een tiende ons.*
- Loods, M. *Een persoon, die de schepen veilig binnen of buiten de haven brengt.* Loodsboot. Loodsmansboot.
- Loods, V. *Een houten gebouw.*
- Loof, b. n. en bijw. Loover. *Mat, moede.*
- Loof, lof, O. Loofhut. Loofwerk. lofwerk.
- Loofstil, b. n. *Hetzelfde als Bladstil, d. i. zoo stil, dat loof noch blad door den wind bewogen wordt. Voor Bladstil vindt men soms, verkeerdelijk, Blakstil.*
- Loog, V.
- Loogen, b. w. Ik loog, loogde, heb geloogd. Looging.
- Looi, V. *Run: gemalen eikenschors, dat de looiers gebruiken tot het bereiden van leer.*
- Look, O. Huislook. Knoflook.
- Loom, b. n. en bijw. Loomer. Loomelijk.
- Loon, O. *Dit woord werd vroeger ook M. gebruikt.*
- Loop, M., loopen. *Geweerloop. — Wedloop.*
- Loop, V., loopen. *Zekere Friesche maat. Ook Eene oude korenmaat.*
- Loopen, o. w. Ik loop, liep, heb en ben geloopt.
- Looper, M.
- Loops. In *Ter loops*, bijw. uitdruk.
- Loopsch, b. n. Loopschheid, V.
- Loor, V. In *Teloor gaan*. Zie *Leur*.
- Loos, V., loozen. *Scheepswoord. Slaphangende bocht in een touw.*
- Loos, b. n. en bijw. *Listig, doortrapt.* Loozer. Looselijk.
- Loos, b. n. *Ledig. Valsch. Eene looze noot. — Looze mouwen: gemaakte mouwen; eene looze boodschap: eene gemaakte boodschap.*
- Loot, V., loten.
- Loover, O. *Groen loof.*
- Loovertje, O. *Blaadje klatergoud enz.*
- Loozen, b. w. Ik loos, loosde, heb geloosd. Loozing. Waterlooozing.
- Lor, V., lorren.
- Lording, V., lordings. *Schiemansgaren: zwaar geteerd of bepikt touw, dat om kabels enz. wordt gewonden.*

- Lorkeboom (larik-boom), M.
 Lørs, V. *Eene slordige vrouw.*
 Løs, M., lossen. *Een verscheurend dier, ook Lynx geheeten.*
 Løs, b. n. en bijw. Losser, lost.
 Løslol, M.
 Lot, O., loten. Loteling. Lotje, lootje.
 Loten, o. w. Ik loot, lootte, heb geloot. *Loten* is een onzijdig werkw. in de beteekenis van *Het lot trekken, het lot werpen.* In de bet. van: *Trekken uit de loterij* wordt het bedrijvend gebruikt: *Hij heeft een gouden horlogie geloot. Zij heeft nog nooit iets geloot.*
 Loterij, V. Zie *Babbelarij.*
 Lotto, O., lotto's.
 Louw, V. *Zekere visch, gewoonlijk Zeelt geheeten.*
 Louwmaand, V.
 Loven, b. w. *Een prijs eischen:* Met loven en bieden wordt de koop gesloten. — *Prijzen, roemen, verheerlijken:* GOD loven. Ik loof, loofde, heb geloofd.
 Lub. Zie *Lob* en *Leb.*
 Lucht, V.
 Lucht, b. n. en bijw. *Open, licht, vroolijk.* Luchthartig, luchtzin- nig.
 Luchten, b. en o. w. Ik lucht, luchtte, heb gelucht.
 Luchtig, b. n. en bijw.
 Luiaard, M., luiaards.
 Luiden, luien, b. en o. w. Ik luid, lui; luidde, luide; heb geluid.
 Luiden. Zie *Lieden.*
 Luidkeels, luidskeels, bijw.
 Luidruchtig, b. n.
 Luiers, V., luiers. Luiertje. Zie *Luur.*
 Luif, V., luifen. Zie *Luifel.*
- Luifel, V., luifels.
 Luik, O.
 Luiken, b. w. *Sluiten.* Ik luik, look, heb geloken. — *Hij heeft den ganschen nacht geen oog geloken.*
 Luim, V.
 Luip, M. *Luim, loer.* Op zijne luipen liggen.
 Luipaard, M., luipaarden. *Een grimmig Afrikaansch roofdier van het kattengeslacht.*
 Luiperd, gluiperd, M. *Een valsch, huichelachtig mensch.*
 Luis, V., luizen.
 Luister, M.
 Luit, V.
 Luitenant, M.
 Luiwagen, M.
 Luiwammes, M., luiwammesen.
 Luk, O. Lukje. *Geluk, fortuin.*
 Lumieren (aanbreken, krieken), O. *Het lumieren van den dag.*
 Lumme, V. *Zeker achterstuk van een rund.*
 Lummel, M.
 Luns (lens), V., lunzen. *Spie, die het rad aan de as houdt.*
 Lurf, V., lurven. *Ingekeept houtje in eene vinkenbaan. Slip: Iemand bij de lurven pakken.*
 Lus. Zie *Lis.*
 Lust, M., lusten. Lusteloos.
 Lusten, onp. w. Het lust, lustte, heeft gelust.
 Lutje, O. *Een weinige.*
 Luttel, b. n. en bijw. *Klein, gering, weinig.*
 Luttel, O.
 Luur, V., luren. Luurtje.
 Luw, b. n. en bijw. *Zoel, schaduwwijk.*
 Luwte, V. *Schaduw, windvrije plaats.*

M.

- Maag, V. *Lichaamsdeel.*
 Maag, M. en V. *Bloedverwant.*
 Maagd, V.
 Maagdom, M.
 Maagschap, V. *voor de magen,*
 O. *voor de vermaagschapping.*
 Zie *Bloedverwantschap.*
 Maak, V.
 Maaksel, O.
 Maal, V. *Keer.* O. in: *dit maal,*
dat maal, ten tweeden male
enz.
 Maal, V. *Vlek.* Moedermaal. —
 IJzermaal, *dat men in sommige*
streken hoort voor roestvlek in
gebleekt linnen, wordt O. gebruikt.
 Maal, V. *Kofferzak.* Brieven-
 maal.
 Maal, O. Maaltijd. Middagmaal.
 Avondmaal.
 Maalstroom, M., maalstroomen.
 Maan, V. *Hemellichaam.* Manes-
 schijn, M.
 Maand, V. Maandelijks, bijw.
 Maandelijksch, b. n.
 Maankop, V. *voor de plant,* O.
voor het slaapmiddel, M. voor
den kop of het zaadhuisje. Heul-
plant, papaver, slaapbol.
 Maar. Zie *Mare.*
 Maarschalk, M. — *Oulings* Stal-
 knecht, *van maar (merrie), paard*
en schalk, knecht; vervolgens
stalmeester van een vorst; daarna
een voornaam hofbeambte en nu
de hoogste waardigheid in het
leger. — Maarschalks staf, M.
 Maart, M. Zie *Februari.* Maartsch.
 Maas, V., mazen.
 Maat, M., maats. *Makker.*
 Maat, mate, V., maten.
 Maatschap, V. Maatschappelijk.
 Maatschappij, V. Zie *Babbelarij.*
 Maatstaf, M., maatstaven.
- Maatstok, M., maatstokken.
 Macht, V. Machteloos.
 Machtig, b. n. en bijw.
 Machtigen, b. w. Ik machtig,
 machtigde, heb gemachtigd.
 Made (maai), V. *Een wormpje.*
 Madelief, V., madelieven. Eigen-
 lijke beteekenis: *Weidebloempje.*
 Madig, b. n. *Vol maden.*
 Maf, b. n. *Vadsig makend: 't Is*
maf weer. Vadsig, laf, flauw:
't Is een maffe kerel. Iemand
voor het mafje houden: Iemand
voor den gek houden.
 Maf, V. *Geldstuk.*
 Magazijn, O.
 Mager, b. n. en bijw. *Magerder.*
 Magistraat, V. *voor de overheid,*
 M. *voor een overheidspersoon.*
 Magneet, M., magneten.
 Mahoniehout, O.
 Majoer, M., majoors. *Majoorsabel.*
 Mak, b. n. en bijw. *Makker.*
 Makelaar, M. *Makelaarster, ma-*
kelares, V.
 Makker, M.
 Makreel, M., makreelen. *Een eet-*
bare zeevisch.
 Makrol, V., makrollen. *Scheld-*
woord, dat koppelaars beteekent.
 Mal, M., mallen. *Vorm.*
 Malder, maller, M. *Een werkman.*
 Malder, O. *Eene korenmaat.*
 Malen, b. w. *Fijn maken.* Ik
 maal, maalde, heb gemalen.
 Malen, b. w. *Schilderen.* Ik maal,
 maalde, heb gemaald.
 Malen, o. w. *Lastig zijn. Rond-*
draaien. Mijmeren. Ik maal,
 maalde, heb gemaald. *Maling, V.*
Hij is in de maling. — Men
heeft hem in de maling genomen.
 Malie, V., maliën, malies. *Ring*
en Nestel. Maliehemd, maliën-

- kolder: *een harnas, uit ineengevlochten ringetjes gevormd, dat borst en rug bedekt. Hij schoot den kolder uit: hij schoot zijn lederen harnas uit.*
- Malie, V., maliën, malies. *Kolf.*
Maliebaan.
- Malkander, wederk. pers. v.n., *vaak samengetrokken tot malkaaf.*
Men breke af malk-ander, wijl het woord gevormd is uit malk voor mallic, manlic en ander. Het beteekent manlijk den ander, dat is: de eene man den ander. Even zoo is elkander gevormd uit ellic, eenlic en ander.
- Malkruid, O. *Bilzenkruid.*
- Mallemlolen, M.
- Malloot, V., malloten. *Mal vrouws-persoon.*
- Mallote, V. *Soort van steenkla-ver.*
- Malsch, b. n. en bijw.
- Malteutig, b. n. *Hoogst zindelijk.*
- Maluwe, malve, V. *Kaasjeskruid.*
- Malvezij, M. *Zeer zoete wijn van 't eiland Chios.*
- Man, V.
- Mama, V., mama's. *Mamaatje.*
- Mamiering, V., mamierings, mamieringen. *Scheepswoord. Eene pijp van leder of geteerd zeildoek.*
- Mammeluk, M., mammelukken.
- Mammon, M.
- Man, M., mannen, mans. *Manne-
tje, manneke, manneken. Man-
nelijk en manlijk.*
- Mand, V. *Mandewagen, manle-
werk. Mandenmaker, manden-
winkel.*
- Manen, V. meerv. *De manen van
den leeuw, het paard enz.*
- Mangel, M. *Zeker werktuig.*
- Mangel, O. *Gebrek.*
- Manier, V.
- Manifest, O.
- Mankeeren, o. w. *Het mankeert,
mankeerde, heeft gemankeerd.*
- Mankement, O.
- Mankop. *Zie Maankop.*
- Manna, O.
- Mans, b. n. *In Hij is mans ge-
noeg.*
- Manschap, V. *Bemanning.*
- Manschappen, V. meerv.
- Manslag, M., manslagen.
- Mantel, M. *Kleedingstuk.*
- Mantel, O. *Takel.*
- Mare, maar, V. *Tijding.*
- Mare, V. *Meer.*
- Mare, V. *Merrie.* *In sommige streken in de uitdrukking Hij is van de mare bereden, d. i.: Hij heeft de nachtmerrie gehad.*
- Marechaussee, M., marechaussees.
- Mariolein, marjolein, V. *Zeker kruid.*
- Marionet, V., marionetten. *Poppen,
die door draden bewogen worden.*
- Marionettenspel.
- Mark, V. *Landstreek. De Spaan-
sche mark lag tusschen de Py-
reneën en den Ebro. — Het ge-
bied der Saksen in Nederland
was in marken verdeeld.*
- Mark, O. *Een gewicht van 16
oude looden.*
- Marketent, V. *De veldtent van
een zoetelaar. Marketenter, M.
Marketentster, V. Marketent-
stervaatje.*
- Markgraaf (markies), M., mark-
graven (markiezen). *De eigen-
lijke bet. van het woord is grens-
graaf.*
- Markt, V. *Marktje.*
- Marlen, b. w. *Scheepswoord: De
zeilen met marling aan de lijken
vastnaaien. Ik marl, marlde,
heb gemarld. Marlpriem. Marl-
reep. Marltouw.*

- Marling, meerling, V. *Scheepswoord. Dun, sterk touw, ook marlijn geheeten, waarmee de zeilen worden gemarld.*
- Marmel, M. *Knikker van marmer of als marmer, ook marmer en in sommige streken marbel (merbel) geheeten.*
- Marmelen, marbelen, marmeren, o. w. *Met marmeren knikkers spelen. Ik marmel, marbel, marmer; marmelie, marbelde, marmerde; heb gemarmeld, gemarbelde, gemarmerd.*
- Marmelade, V. *Ingelegde vruchten. Kweemoes.*
- Marmeldier, O. *Marmot.*
- Marmer, O. *Marmeren, stoff. b. n.*
- Marmeren, b. w. *Schilderen als marmer. Ik marmer, marmerde, heb gemarmerd.*
- Marmot, V., marmotte.
- Marokijn, O. *Marokijnleder. Marokkaansch leder.*
- Marot, V., marotten. *Speelpop. Elke zot heeft zijne marot.*
- Mars, V., marsen. *Mastkorf. Eene ronde houten zoldering om den mast van groote schepen. — Mand, korf of kast van den marskramer.*
- Marsch, M., marschen. *Optocht.*
- Marsepein, O. *Suikergebak van amandeldeeg.*
- Martelaar, M. *Martelaarster. Martelares.*
- Marter, M. *voor het dier, O. voor het bont.*
- Mask, maske, V.
- Masker, O.
- Massief, b. n. *Massiever.*
- Mast, M.
- Masteluin, O. *Een mengsel van gelijke deelen tarwe- en roggemeel. Brood, van zulk meel gebakken.*
- Mastik, V. *Het wotriekende hars van den mastikboom.*
- Mat, O. *In sommige streken Eene uitgestrektheid gronds.*
- Mat, V. *Een geldstuk: eene Spaansche mat: eene vroegere vierkante Spaansche zilveren munt, ter waarde van omstreeks f 2.*
- Mat, V. *Eene biezen of strooien mat. Vloermat. Bakermat. Stoelmat. 't Woord is O. geworden in de uitdrukking Op 't mat. Hij kwam mij op 't mat: hij verraste, overviel mij. Op de mat (op 't mat) komen bet. eigenlijk: komen, als de tafel gedekt is; op het oogeblik, dat men aan 't eten zal gaan.*
- Mat, b. n. en bijw. *Vermoeid, afgemat.*
- Mat, b. n. en bijw. *Zie Schaakmat.*
- Matador, M., matadors. *Zekere troefkaarten in het homberspel. — Iemand van grooten invloed. Een rijk, aanzienlijk of in zekere zaken uitmunten man.*
- Matras, V.
- Matres, V.
- Matrijs, V. *Vorm, waarin men drukletters giet.*
- Matroos, M., matrozen.
- Matsen, b. w. *Doodslaan. Ik mats, matste, heb gematst. Matshamer: Strijdhamer.*
- Matsvot, M. *Zot, domoor, lafaard.*
- Mauwen, o. w. *Zij mauwt, mauwde, heeft gemauwd. Men schrijft ook miauwen en miauwen. Dit laatste woord is het eenige, waarin au voorkomt.*
- Mazelen, V. *meerv.*
- Mede, mee, V. *Een uit honing gegiste drank.*
- Mede, mee, V. *Meekrap.*
- Mede, mee, bijw.
- Mededoogen, O. *Mededoogend. Meedoogenloos.*

- Medegenoot, M. en V. Medegenootte, V. Zie *Aanhangeling*.
- Medelijden, O.
- Meden, b. w. *Met mede of meekrap verwen*. Ik meed, meedde, heb gemeed.
- Mediaan, O. *Verkorting van mediaanpapier: papier, dat het midden houdt tusschen het zeer groote en het gewone*.
- Medicament, O.
- Medicijn, V. Medicineeren, o. w.
- Meekrap, V. *Eene plant, uit wier wortel eene fraaie roode verfstof bereid wordt*.
- Meel, O. Melig.
- Meenen, b. en o. w. Ik meen, meende, heb gemeend. Meening, V. — *In sommige streken hoort men Het is meenens, voor: Het is gemeend, het is ernst, het is meenen*.
- Meepenning. Zie *Miedepenning*.
- Meepsch, b. n. *Zwak, ziekelijk*.
- Meepschheid, V.
- Meer, O., meren.
- Meerendeels, meestendeels, bijw.
- Meerder, b. n. bijw. *De meerdere moeite*. — *Ook in den zin van beter, aanzienlijker*:
- Reeds komt Hij en nadert Zijn uur, Die met *meerder* zal doopen dan nat: Met den Heiligen Geest en met vuur.
- Meerdere te gebruiken in den zin van vele verdient afkeuring. Men schrijve dus niet: In den Rijn ontlasten zich meerdere rivieren*.
- Meerdere, M. en V., meerderen.
- Meerkol (meerkolf, meerkolt), M. *Een vogel, die tot het geslacht der raven behoort*.
- Meerle, merel, V. *Deze zangvogel wordt ook Gieteling, en in sommige streken Merlaar (M.) geheeten*. Meerlenci.
- Meerling. Zie *Marling*.
- Meerman, M., meermannen. *Een denkbeeldig zeemensch, even als de god Dagon der Filistijnen half mensch en half visch*.
- Meermin, V. *Het wijfje van den meerman. In Zeemeermin is het eerste woord overtoellig*.
- Mees, V., meezen. *Een kleine zangvogel*.
- Meesmullen, o. w. *Glimlachen, den mond tot lachen zetten*. — *Met gesloten lippen eten*. Ik meesmuil, meesmuilde, heb gemeesmuild.
- Meester, M.
- Meesttijds, meestentijds, bijw.
- Meet, V. In *Van meet aan*.
- Meeuw, V. Meeuwenei. Meeuwenest.
- Meewarig, b. n. en bijw.
- Mei, M. *Bloeimaand*. Zie *Februari*.
- Mei, M., meien. *Groene tak, meitak*.
- Meid, V.
- Meier, M. *Weleer Schout, drost, hofmeester enz.; nu in sommige oorden pachter. De hofmeiers der Frankische vorsten hebben zich beroemd gemaakt*. — Meierij, V. *De meierij van 's Hertogenbosch*. — *Meier leeft nog in 't Fransche maire en 't Engelsche mayor. De lord-mayor van Londen is een gewichtig persoon*.
- Meier, M. *Eene bloem, ook Hane-kam geheeten*.
- Meineed, M. *Een valsche eed*.
- Meisje, O. Meisjesschool. Meisjesten.
- Mejuffer, V., mejuffers.
- Mejufvrouw, V., mejufvrouwen.
- Melaatsch, b. n. en bijw.
- Melde, V. *Een plantengeslacht, waarvan een paar soorten als spinazie genuttigd worden. In sommige oorden heet men ze Mille*.

Melis, V. *Broodsuiker*.
 Melis, melisse, V. *Eene plant, ook Citroenkruid geheeten*.
 Melisoen, O. *Roode loop*.
 Melk, V.
 Melken, b. w. Ik melk, molk, heb gemolken.
 Melkmuil, M. *Lafbek*.
 Melodie, M., melodieën. *Zie Aalbezie*.
 Meloen, M., meloenen.
 Melter, M. *Moutmaker*. Meltbak, M. *Moutbak*.
 Memelig, b. n. *De kaas is memelig: hare korst is met eene soort van mijt bedekt*.
 Memorie, V., memories, memoriën.
 Mengel, O. *Vroeger eene maat voor natte waren*.
 Menie, V. *Eene roode verfstof (loodoxyde)*.
 Menig, alg. telw. *Na menig staat het zelfst. n. steeds in het enkelvoud: Menigmaal, menigwerf*.
 Menigte, V.
 Menist, M., Menisten. *Mennonieten*. Menistenkerk.
 Menizoen. *Zie Melizoen*.
 Mensch, M. en O. *Het O. geslacht heeft iets medelijdends of verachtelijks. — De mensch is van Gods geslachte. Zie den Mensch. — Het arme mensch is doodziek. 't Is een ongelukkig mensch. — Menschheid, V. Menschdom, O.*
 Mep, M., meppen. *Slag*.
 Merel. *Zie Meerle*.
 Meremin. *Zie Meermin*.
 Meren, b. w. Ik meer, meerde, heb gemeerd. *Een schip vastleggen*. Meerpaal. Meertouw. Meerring.
 Merg, O.
 Mergel, V. *Eene soort van vette aarde*.
 Meridiaan, M., meridianen.

Merinos, O. *Eene stof, bereid uit de wol van het Spaansche merino- of merinosschaap*. Merinossen, stoff. b. n.
 Merk, O.
 Merrie, V., merries, merriën.
 Mes, O., messen. Messescheede, V. Messenwinkel, -lade, -mandje, -kraam. Messekoker, messeukoker.
 Messing, O. *Geelkoper*.
 Mest, M. *Meststof*.
 Mesten, b. w. Ik mest, mestte, heb gemest.
 Mesties, M., mestiezen. *Personen, geboren van een blanken vader en eene Indiaansche moeder, of omgekeerd*.
 Met, O. *Gehakt varkensvleesch*. Metworst.
 Met, voorz.
 Met (mette), V. *Eene geit*.
 Metaal, O., metalen. Metalen, stoff. b. n.
 Meteen, bijw. *In sommige streken*.
 Medeen, medeentjes.
 Meten, b. w. Ik meet, mat, heb gemeten.
 Meter, M. *El. Persoon, die meet*. Meetster, V.
 Meter, V. *Peet, doopmoeder*.
 Metgezel, M. Metgezellin, V.
 Metten, V. *Morgengezang in de kloosters. Morgengodsdienst bij de Roomsche-Katholieken. — Iemand de metten lezen: Iemand berispen, doorhalen. Korte metten met iets maken: Iets kort en bondig afhandelen. In de twee laatste uitdrukkingen hoort men niet zelden, verkeerdelijk, wettten voor metten*.
 Metterdaad, mettertijd, metterwoon, bijw. *Samengetrokken uit met der daad enz.*
 Meubel, O.

- Meubileeren, b. w. Ik meubileer, meubileerde, heb gemeubileerd.
- Meug, V. In *Tegen heug en meug*.
- Meuk, V. In *de meuk*, d. i. in de week *staan*.
- Miauwen. Zie *Mauwen*.
- Microscop, M., microscopen.
- Middag, M.
- Middel, V. en O. Middels. *Middellijf*.
- Middel, O., middelen. *Dat, wat dient om een doel te bereiken*. — Hulpmiddel, geneesmiddel. Geldmiddelen. — Middellijk.
- Middelaar, M.
- Middelkeur, V. Middelkamer, V.
- Middleeuwen, V. meerv. *Niet: Middeneuwen*.
- Middelerwijl, bijw.
- Middellijn, V.
- Middelnederlandsch, b. n.
- Middelpunt, O.
- Middelschot, O., middelschotten.
- Midden, O.
- Middernacht, M. Middernachtsuur, O.
- Midwinter, M. *Kerstmis*.
- Miede, V. *Gift, geschenk*. Miedepening, meepening, meedpenning: *Godspenning, huurpenning*. — Miede *bet. ook Tijding, boodschap*.
- Mier, V. *Zeker insect*.
- Mier, V. *Ik heb er eene mier* (een ekel) *aan*.
- Mierik, M. *Mierikwortel, mierikswortel*.
- Mijden, b. w. Ik mijd, meed, heb gemeden.
- Mijl, V.
- Mijmeren, o. w. Ik mijmer, mijmerde, heb gemijmerd. Mijmering, V. Mijmerij, V.
- Mijn, V.
- Mijne, V., mijnen. *Gebaar. Hij maakt mijnen: Hij trekt leelijke zichten*.
- Mijnen, o. w. *Mijnen aanleggen*. Ik mijn, mijnde, heb gemijnd.
- Mijnen, b. w. *Door mijn te roepen naasten*. Hij mijnde het landgoed voor veertig duizend gulden.
- Mijnent, v. n. In *Te mijnent*, d. i. te mijnen huize.
- Mijnenthalve, mijnentwege, bijw.
- Mijt, V. *Munt*. — *Worm: kaasmijs, in sommige streken mijter geheeten*. — *Hoop: hooimijt, korenmijs*. — *Brandstapel: houtmijs*.
- Mijter, M. *Bisschopshoed*.
- Mik, M. *Het mikken*.
- Mik, V. *Fijne rogge- en tarwebloem. Brood, van deze bloem gebakken*.
- Mik, V. *Halve galg, galgpaal*. — *Gaffelvormige schoor of stut*.
- Mild (milde), b. n. en bijw.
- Millioen, O.
- Milt, V.
- Milter, M. *Melker, mannetjesvisch*.
- Min, minne, V. *Liefde*. Minnelijk.
- Minijver, M. *Minnenijid*.
- Min, minne, V. *Eene verkorting van Minnemoeder of Minnemoer: Baker, zoogster*.
- Minderbroeder, M. *Fransiscaner monnik*.
- Minister, M.
- Mink, M. *Eene kwetsing, verminking*.
- Minke, V. Zie *Mink*. — *Leemte*.
- Minlijk, minnelijk, b. n. en bijw.
- Minnegod, M. Minnegodje, O., minnegoodjes.
- Minstrel, M., minstrelen. *Vinder, spreker, vedelaar, minnezanger, troubadour, ook meistrel geheeten*.
- Minuut, V. *Oorspronkelijk opstel van eene notariële acte*.
- Minuut, V. *Het zestigste deel van een uur; ook van een graad*.

- In de bouwkunst het twaalfde, achttiende, of, het vaakst, het dertigste deel van den modul of modulus.*
- Mirakel, O., mirakelen, mirakels.
- Mirre, myrrhe, V. *Een bruinrood doorzichtig welriekend hars, bitter van smaak, van een boom in Gelukkig Arabië.*
- Mirt, M., mirten. *Een altijd groene heester.*
- Mis (nisse), V. Misdienst. Misdienaar. Misgewaad.
- Misbaar, O.
- Misbruik, O.
- Misdaad, V.
- Misdrijf, O.
- Misdruk, O.
- Misgaan, o. w. Ik ga mis, ging mis, ben misgegaan. Ik misga, misging, ben misgaan.
- Misgissen, b. w. Ik gis mis, giste mis, heb misgegist; terugw. w.: Ik misgis mij, misgiste mij, heb mij misgist.
- Misgreep, M., misgrepen.
- Misgrijpen, b. w. Ik grijp mis, greep mis, heb misgegrepen; terugw. w.: Ik misgrijp mij, misgreep mij, heb mij misgrepen.
- Miskwaam, O. *Ongeval.*
- Mismas, M. *Mengelmoes*
- Mispas, M.
- Mispel, V. *voor de vrucht, M. voor den boom. Zie Abrikoos.*
- Missaal, O., missalen. *Misboek.*
- Misselijk, b. n. en bijw.
- Missen, b. en o. w. Ik mis, miste, heb gemist.
- Misslag, M.
- Misstal, M. *Wanstaltigheid.*
- Misstand, M.
- Mist, M. *Nevel.*
- Misten, onp. w. Het mist, mistte, heeft gemist.
- Misval, M. *Miskraam.*
- Misval, O. *Ongeval.*
- Modde, V. *Morsebel, stordig vrouwensch.*
- Modden, b. w. *In de modder wroeten, om iets te zoeken. Ik mod, modde, heb gemod.*
- Modder, V.
- Mode, V., modes.
- Model, O., modellen. Modelletje.
- Moe, moede, b. n.
- Moed, M. Moedeloos.
- Moeder, V. *Samengetrokken tot moer in moerkonijn, moerhaas, moervos.*
- Moedwil, M.
- Moei, V., moeien.
- Moeial, M. en V.
- Moeilijk, moeielijk, b. n. en bijw.
- Moeite, V., moeiten.
- Moelje, V. *Steenen havenhoofd. De moelje van Genua.*
- Moer, V. *Droesem.*
- Moer, V. *Verkorting van moerschroef (moederschroef): bus, waarin de spil eener schroef loopt. Deze spil heet vaarschroef (vaderschroef).*
- Moer, O. *Moerassig land.*
- Moeras, O.
- Moerbei, moerbezie, V., moerbeien, moerbeziën. Moerbezieboom, moerbeiboom; moerbeingelei, -sap.
- Moes, O. Moesgroenten. Moeskruid. Moestuin.
- Moeskoppen, o. w. *Stroopen, het land afloopen. De vijand moeskopt, moeskopte, heeft gemoeskopt. Moeskopperij, V.*
- Moesson, M., moessons. *Regelmattige wind bij de keerkringen.*
- Moet, O. *Moeten, waarvan 't eene verkorting is. Moet is een bitter kruid. 't Is een moet.*
- Moet, V. *Indrukkel.*
- Moete, V. *Gelegenheid, ledige tijd.*

- Moeten, o. w. *Verplicht zijn*. Ik moet, moest, heb gemoeten.
- Moeten, b. w. *Scheepswoord*. *Zachtjes voortduwen*. Ik moet, moette, heb gemoet.
- Moezel, M. *Doedelzak*.
- Mof, M. *Westfaling*. Moffin, V.
- Mof, V. *Armbekleedsel*. *Een voorwerp van bont, waarin men de handen steekt, om die te verwarmen*. — Polsmof.
- Moffel, V. *Mof, mouw*.
- Moffel, M. *Oven, waarin verlakt goed wordt gehard*.
- Mogen, o. w. Ik mag, mocht, heb gemocht, gemogen, gemoogd. Zie *Kunnen*.
- Mogendheid, V., mogendheden.
- Moggel. Zie *Mokkel*.
- Moker, M. *Een zware hamer*.
- Mokkel, M. en V. *Een dik en vet kind*. *Inzonderheid een dik en vet vrouwspersoon*.
- Mol, M. Mol is eene verkorting van molworp, dat aardwerper beteekent. Molshoop, molsgat. Mollenval. Mollepoot. Mollevel.
- Mol, V. *Eene soort van wit bier*.
- Molen, M.
- Molenaar, M., molenaars, molenaaren.
- Molferd, M. *Iemand met een grooten mond*. *Een lomperd, een onbeschofte vlegel*.
- Molik, M., moliken. *Een vogelverschrikker*.
- Molm, M. *Turfmot*. *Turfmul*. *Vergaan hout*.
- Mollen, b. w. *Heimelijk dooden*. Ik mol, molde, heb gemold.
- Molos, M. *Bij onze oude dichters jachthond*.
- Molsem, M. *Molm*.
- Molton, O. Moltonnen, stoff. b. n.
- Mom, V. *Eene soort van zwaar Brunswijksch bier*.
- Mom, V. *Masker*.
- Mombakkes, O., mombakkesen.
- Momber. Zie *Momboor*.
- Momboor, momber, M., mombooren, mombers. *Voogd*. *'t Woord is ontstaan uit mondboor, mondbaar*. — *Mond in mondboor beteekende oudtijds hand, en in overdrachtelijke beteekenis Hulp, bescherming*. *Baar en boor stammen af van het verouderde werkw*. *Beren, dat dragen beteekent en nog in tal van woorden voortleeft*. — Wees- en momboorkamers. Momboorschap, O.
- Mompen, b. w. *Bedriegen*. Ik momp, mompte, heb gemompt.
- Mouarch, M. Monarchaal. Monarchie, monarchieën, V.
- Mond, M. Mondelijk, mondeling, b. n. en bijw.
- Monden, o. w. *Smaken*. Het mondt, mondde, heeft gemond.
- Monnik, M., monniken. Monnikspij, V.
- Monster, O. *in alle beteekenissen*.
- Monteeren, b. w. *Optuigen, opsieren*. Ik monteer, monteerde, heb gemonteerd.
- Monteering, V.
- Moor, M., Mooren. *Een volksnaam*. Ook *Een zwarte*. Moorendans. Moorenland. Mooring.
- Moor, O., moren. *Zekere stof*.
- Moord, M. Moorddadig, b. n. en bijw.
- Moot, V., mooten.
- Mop, M. *Een hond*.
- Mop, V. *Een steen*. *Zeker koekje*.
- Moreel, moreele, b. n.
- Morel, morellen, V. *voor de vrucht, M. voor den boom*. Zie *Abrikoos*. Morelleboom. Morellenbrandewijn.
- Morgen, M. *In de beteekenis van de toekomst O.*: *Reken niet op het onzekere morgen*.

- Morgen, O. *Eene landmaat.*
 Moriaan, M., Morianen. In *Het is den Moriaan geschuurd.*
 Mormeldier, O.
 Morrelen, o. w. *In het donker of op den tast iets verrichten.*
 Morrig, b. n. *Gemelijk.*
 Mors, V., morsen. *Eene vuile vrouw.*
 Morsdood, b. n.
 Morsebel, V.
 Morsen, o. w. Ik mors, morste, heb gemorst.
 Morspot, M. en V.
 Mortel, V.
 Mortier, M.
 Morzel, M. *Een stuk van een verbrijzeld of vermorzeld voorwerp. Te morzel of te mortel slaan. Men zegt zoowel iets te morzelen slaan, als te morzel slaan; iets te pletteren slaan, als te pletter slaan. Zoo ook iets te barsten slaan, d. i. iets slaan, tot het vermorzeld, verpletterd, gebarsten is. Morzel, pletter schijnen dus eigenlijk verkortingen te zijn van de Onbepaalde wijs. Nevens morzelen had men vroeger ook mortelen, met gelijke beteekenis, namelijk die van in stukken slaan.*
 Mos, O. *Eene plant.* IJslandsch mos. Mossig.
 Mosch (musch), V., mosschen, musschen.
 Moskee, V., moskeëen.
 Mossel, V., mossels, mosselen.
 Most, M. *Druivensap.*
 Mosterd, mostaard, M.
 Mot, V., motten. *Een insect.*
 Mot, V. *Motregen, fijne regen.*
 Mot, O. *Turfmot, turfmul, turf-molm.*
 Mot, motte, V. *Eene oude zeug.*
 Motie, V., moties, motiën.
 Motief, O., motieven. *Beweegreden.*
- Motiveeren, b. w. Ik motiveer, motiveerde, heb gemotiveerd.
 Mots, M., motsen. *Een paard, dat men de ooren heeft afgesneden.*
 Moude, molde, V. *Fijne aarde.*
 Mout, O.
 Moud, mouw, V. *Een langwerpige houten bak. Melkmouden, melkmouwen.*
 Mouw, V. *De mouwen van een kleed enz.*
 Mud, mudde, V. en O.
 Mudsje, O. *Zekere Maat. Eigenlijk Muddetje. Zie het thans gebruikelijke Mutsje.*
 Mudszak, M.
 Mug, V. *Mugje.*
 Muidehond, M. *Zeelt.*
 Muil, M. *Muilezel.*
 Muil, M. *Bek.*
 Muil, V. *Een schoeisel.*
 Muilezel, M.
 Muis, V., muizen. *Muizennest, -val, -drek. Muizevel, -staart, -huid.*
 Muit, muite, V. *Vogelkooi.*
 Muizenis, V. *Gepeins. Hij heeft altijd muizenissen (niet muizen-nesten) in het hoofd. 't Woord komt af van het verouderde werkw. muizen, verwant van het Engelsche to muse, peinzen, mijmeren.*
 Muizenoor, O. *Eene plant.*
 Mul, V. *Turfmul, zaagmul. In sommige streken wordt mul in deze beteekenis O. gebruikt. — De schil der gedroogde meekrap-wortels.*
 Mul, b. n. *Het mulle zand, d. i. het losse, fijne en droge zand.*
 Mulheid, V.
 Mulder, M. *Molenaar.*
 Mummie, V., mummies, mummiën. *Een Egyptisch gebalsemd en gedroogd lijk.*

Munt, V. *in alle beteekenissen.*
 Murf, V., murven. *Mond.*
 Murik, V. *Muur, vogelkruid.*
 Murmureeren, o. w. Ik murmureer, murmureerde, heb gemurmureerd.
 Murmureering, V.
 Murw, b. n. en bijw. *Week, zacht.*
 Musch. Zie *Mosch.*
 Museum, O., museums, musea.
 Musk, V. *Muskus.*
 Muskaat, M. *Muskaatwijn.*
 Muskaat, V. *De vrucht van den muskaatboom, waarin de notemuskaat (V. of O.) of muskaatnoot (V.) bevat is.*
 Muskadel, V. *Eene druif, welke den muskaatwijn levert.*
 Muskeljaat, O. *Muskus.*
 Musket, O., musketten. *Eene soort van schietgeweer van weleer.*
 Muskus, V.

Muts, V.
 Mutsaard, mutserd, M. *Takkebos.*
 Dit woord wordt verbasterd tot mosterd in *Het zal wel uitkomen, waar Abraham den mutsaard haalt. Het riekt naar den mutsaard.* Zie *Beiaard.*
 Mutsje, O. *Zekere maat. Vroeger schreef men mudsje.*
 Muur, M., muren.
 Muur, V. *Murik.*
 Muurpeper V. *Eene soort van huislook.*
 Muzelman, M., Muzelmannen. *Dit woord is ontstaan uit het Arabische moslem, dat geloovigen beteekent. Sommigen schrijven Muzelmanen.*
 Muziek, V. Zie *Fabriek.* Muzikaal, b. n. en bijw.
 Muzikant, M.

N.

Na, voorz. *Achter.*
 Na, b. n. en bijw. *Nader, naast.*
 Naad, M., naden.
 Naaf (nave), V., naven. *De speeken van een wiel zijn bevestigd in de naaf. Zij wrongen de deur uit hare naven.*
 Naakt, b. n. *In sommige streken, verkeerdelijk, nakendig.*
 Naald, V. *Naaldenoog. Naaldenkoker enz.*
 Naam, M. *Naampje. Naamloos: zonder naam. Een naamlooze brief.*
 Naamval, M.
 Naar, voorz. *Tot, volgens.*
 Naar, b. n. *Onaangenaam, akelig, laf. Naarder, naarst. Narigheid. Naarheid.*
 Naars. Zie *Aars.*
 Naastbestaande, M. en V.
 Nabestaande, M. en V.

Naaste, M. en V., naasten.
 Nabauwen, b. w. Ik bouw na, bouwde na, heb nagebouwd. *De echo bauwt de woorden na.*
 Nabetrachting, V. *Van betrachten in de beteekenis van overwegen, overdenken: Leer ons, o Heer! uw lijden recht betrachten. De nabetrachting des avondmaals.*
 Nabootsen, b. w. Ik boots na, bootste na, heb nagebootst. Nabootser. Nabootster.
 Nacht, M. *Dit woord was vroeger V.: middernacht.*
 Nachtegaal, M. *'t Woord bet. nachtgalm: een vogel, die des avonds of des nachts zingt.*
 Nachtegaalsstem. Nachtegaalsslag. Nachtegaalsgezang.
 Nachtschade, V. *Een plantengeslacht, waartoe o. a. ook de aardappel behoort.*

- Nadeel, O., nadeelen.
 Nademaal, voegw.
 Nagebuur, nabuur, M.
 Nagel, M.
 Najver, M.
 Nakomeling, M. en V. Nakomelinge, V. Zie *Aanhangeling*. — Nakomelingschap, V.
 Namaag, M. en V. Namaagschap, V. voor *namaagen*, O. voor *de vermaagschapping*. Zie *Bloedverwantschap*.
 Nanking, O. *Eene soort van geel linnen, oorspronkelijk uit Nanking in China afkomstig*. Nankingsch, stoff. b. n.
 Nap, M.
 Nar, M.
 Narreslee, V. Zie *Arreslede*.
 Narcis, V. *Eene bloem*.
 Nardus, V. *Eene grassoort in Oost-Indië, uit wier bitteren wortel eene welriekende olie verkregen wordt*.
 Narwal, M., narwals, narwallen. *Eene soort van walvisch, met een vooruitstekenden tand, die als een horen op de linkerzijde van het bovenste kakebeen staat: zeeëenhoorn*.
 Nasleep, M.
 Nasleepen, b. w. Ik sleep na, sleepte na, heb nagesleept.
 Naslepen, o. w. Het sleept na, sleepte na, heeft nagesleept.
 Nat, O. Natje.
 Nater, V. *Eene soort van slangen, met schilden onder den buik*.
 Natic, V., naties, natiën.
- Natuur, V., naturen. *Natuurlijk*.
 Nauwelijks, bijw.
 Navel, M.
 Navoer, M.
 Nawee, O., naweeën.
 Nazaat, M., nazaten.
 Nazicht, O.
 Nazoek, O.
 Neb, nebbe, V. Zie *Ebbe*.
 Nechtig, b. n. en bijw. *IJverig, naarstig*.
 Nectar, M. *Godendrank*.
 Neder, neer, bijw.
 Nederig, b. n. en bijw.
 Nederlaag, neerlaag, V.
 Nederwaarts, bijw.
 Nederwaartsch, b. n.
 Neef, M., neven.
 Neep, V., nepen.
 Neer, V. *Draaikolk*. Verouderd. *Hij is in de neer: zijne zaken zijn verloopen*¹⁾.
 Neerslachtig, b. n. en bijw.
 Neerslag, M. *Het neerslaan*.
 Neerslag, V. *Soort van rustbed*.
 Neerslag, O. *Bezinksel*.
 Neerstik, O. *Een met fraaie bloemen geborduurde of gestikte borstlap der vrouwen*.
 Neet, V., neten. *Luizenei*.
 Neet, niet, V., neeten, nieten. *Klinknageltje in eene schaar*.
 Neetoor, M. en V.
 Neffens, nevens, voorz.
 Negen, telw. Negendehalf.
 Negenooig, V. *Eene soort van smakelijken riviervis, die naar een aal gelijkt. Ook een kwaadaardige bloedvin of zweer*.

¹⁾ Op het lederen foudraal van den fraai gedreven zilver vergulden kop met deksel, afkomstig van MAX. VAN EGMOND, en door MAXIMILIAAN VAN BOURGONDIE, eersten markgraaf van Veere, in 1551 aan deze stad gelegateerd, leest men:

Verwaar o Heer, De Stadt Ter Veer,
 Dat sij niet meer, Comt in de neer.

- Neger, M.
 Neg, negge, V. *Een klein paardje, een hit.*
 Negotie, V., negoties, negotiën.
 Neigen, b. en o. w. Ik neig, neigde, heb en ben geneigd.
 Neiging, V. *Begeerte.*
 Neien, o. w. *Brieschen, hinniken.*
 Het paard neit, neide, heeft geneid. *Het Engelsch heeft nog to neigh, hinniken.*
 Nek, M.
 Nel, V. *De negen van troef in 't kaartspel.*
 Nemen, b. w. Ik neem, nam, heb genomen.
 Nepent, V. *Kannekenskruid: eene Indische plant. — O. als pijnstillend geneesmiddel.*
 Neppe, nippe, V. *Kattenkruid.*
 Nere, V. *Een dorschvloer. Ook voedsel.*
 Nerf, V.
 Nering, V.
 Nes, V., nessen. *Zaadveld. Ook laagland. Oudtijds ook schor, en dan niet zelden nisse: Osse-nisse, Hontenisse, Matenisse.*
 Nesch (nesk), b. n. en bijw. *Dwaas, onnoozel. Nesscher.*
 Neschheid, V.
 Nest, O.
 Nestel, M. *Zie Beitel.*
 Net, O. *Nettenbreier, M.*
 Netel, V. *Brandnetel. Doovenetel.*
 Neteldoek, O. *Neteldoeksch, stoff. b. n.*
 Netelig, b. n. en bijw.
 Neulen, o. w. *Knorrig zijn. Ik neul, neulde, heb geneuld.*
 Neuriën, o. w. *Binnensmonds zingen. Ik neurie, neuriede, heb geneuried.*
 Neus, M., neuzen.
 Neut, V. *Gebruikelijk in de bouw-*
- kunst en als scheepswoord. De noot of neut van een gewelf: de ronde knop in het midden van een verwulfsel. Uitstekende steen of stuk hout, waarop een balk rust.*
 Nevel, M., nevels, nevelen.
 Nevens, voorz. *Zie Neffens.*
 Nicht, V.
 Niemand, onb. voorn.
 Niemendal (niet met al), onb. voorn.
 Nier, V.
 Niet, V., nieten. *Er waren in die loterij geene nieten.*
 Niet. *Zie Neet. — Klinknageltje.*
 Niet, O. *Niets.*
 Niet, O. *Stof.*
 Nieuweling, M. en V. *Nieuwelingen, V. Zie Aanhangeling.*
 Nieuwemaan, V.
 Nieuwsgierig, b. n. en bijw.
 Niezen (fniezen), o. w. Ik nies, niesde, heb geniesd.
 Nijd, M. *Nijdig. Nijdigaard.*
 Nijgen, o. w. *Buigend groeten. Ik nijg, neeg, heb genegen.*
 Nijgging, V. *Buiging. De vrouwen groeten door te nijgen.*
 Nijnagel, nijdnagel, M.
 Nijpen, b. w. Ik nijp, neep, heb genepen.
 Nijver, b. n. en bijw. *Nijverder, nijverst. Nijverheid, V.*
 Nik (knik), M. *Wenk, groet. --- Snok. Hik.*
 Nikken (knikken), o. w. Ik nik, nikte, heb genikt.
 Nikkel, O. *Zeker metaal.*
 Nikker, M. *Watergeest.*
 Nikker, nikkel, V. *Een onkruid, zwarte klaproos geheeten.*
 Nimf, V., nimfen.
 Nippe. *Zie Neppe.*
 Nis, V., nissen.
 Nis, b. n. *In sommige streken*

- in de uitdrukking* Een nis ei, voor *Een zacht (gekookt) ei.*
- Nobel, M., nobels, nobelen. *Eene voormalige gouden munt.* — Rozenobel.
- Nobel, b. n. en bijw. Nobeler, nobelst. *Edelaardig.*
- Noch, voegw. *Ook niet.* — *Hij heeft noch geld, noch goed,* d. i.: Hij heeft geen geld en ook geen goed.
- Noen, M. *Middag.*
- Noest (oest, knoest), M.
- Noest, b. n. *Komt bijna alleen voor in de uitdrukking* noeste vlijt, d. i. *aanhoudende, onvermoede vlijt.*
- Nog, bijw. *Daarenboven, tot nu toe.* *Hij heeft nog geld, nog goed,* d. i.: Hij had niet alleen vroeger, maar heeft ook nu geld en goed; hij heeft buitendien geld en goed.
- Nogtans, voegw.
- Nok, M. *Snik.*
- Nok, V. *Het bovenste of uiterste van eenig voorwerp. De nok van het dak. De nok van de ra.*
- Nokken, o. w. *Snikkend weenen.* Ik nok, nokte, heb genokt.
- Nommer, nummer, O.
- Non, V., nonnen. Nonnetje, nonneke, nonneken.
- Nood, M., nooden.
- Nooddruft, V. *Door omzetting ontstaan uit nooddurft, van nood en derven, durven, d. i. behoeven. De beteekenis is dus dringende behoefte.*
- Noode. In van noode hebben, van noode zijn.
- Noode, noo, bijw. *Ongaarne.*
- Noodeloos, b. n. en bijw.
- Nooden, b. w. Ik nood, noodde, heb genood. Zie *Bevochtigen.*
- Noodigen, b. w. Ik noodig, noo- digde, heb genoodigd. Noodiging, V.
- Noodhulp, M. en V.
- Noodig, b. n. en bijw.
- Noodlot, O.
- Noodweer, V. *Tegenweer.*
- Noodweer, noodweder, O. *Hevig onweder.*
- Noor, M., Noren. *Noorman.*
- Norin, V.
- Noord, bijw.
- Noord, noorden, O. Noordsch.
- Noordelijk. Noordzee. Noordenwind, d. i. *de wind, die van het noorden komt.*
- Noord, V. *De noordelijk gelegene landen. Barends en Heemskerk trachtten om de Noord Oost-Indië te bereiken.*
- Noorderbreedte, V.
- Noorman, M., Noormannen.
- Nooselijk, b. n. en bijw. *Schrikkelijk.*
- Noot, V., noten. *Muzieknoot. Aanteekening.*
- Noot, noten, V. *voor de vrucht, M. voor den boom.* Noteboom, -dop. Notenkraaker.
- Nop, V., noppen. *Knoopje of pluisje op wollen stoffen.*
- Nopen, b. w. Ik noop, noopte, heb genoopt. Nopens, voorz.
- Norsch, b. n. en bijw. *Afkomstig van Noorsch.*
- Notaris, M., notarissen.
- Notemuskaat, V. *voor de noot, O. voor de stof.*
- Nuchter (nuchteren), b. n. en bijw.
- Nuf, V., nuffen. Nufje.
- Nugger. Zie *Snugger.*
- Nuk, V. *Snik.*
- Nul, V.
- Nun, V. *Een zuigpopje voor kinderen.*
- Nurk (nork), M. *Een knorrig*

- mensch. Kent ge neef Nurks uit HILDEBRANDS Camera Obscura?*
- Nusselaar, M. *Knutselaar.*
- Nut, O., nuttigheden. Nuttig.
- Nutteloos. — *Gaat gij mede naar het nut (de nutsvergadering)?*
- Nut, b. n., nutter, nutst.
- Nutten, b. w. *Van nut zijn. Ik nut; nutte, nutt'e, nuttede; heb genut.*
- Nuttigen, b. w. *Spijs en drank gebruiken. Ik nuttig, nuttigde, heb genuttigd.*
- Nuun, V. *Ledige zeeschelp voor de kalkbranders.*

O.

- Oase, V. *Hij spreekt van de oasen van de Sahara.*
- Oblie, V., oblieën. *Een zeer dun ijskerkoekje, ook prauwel geheeten.*
- Obligatie, V., obligaties, obligatiën.
- Oceaan, M., oceanen.
- Och, tusschenw.
- Ochtend, uchtend, M.
- October, M. *Zie April.*
- Octrooi, O. Octrooieeren, b. w.
- Ode, V. *Een verheven zang, lierzang.*
- Oefenen, b. w. Ik oefen, oefende, heb geoefend. Oefening, V.
- Oester, V.
- Oever, M.
- Offer, O.
- Offerande, V.
- Officie, O.
- Officier, M., officiers en officieren.
- Oir, M. *Erfgenaam. — In 1428 erkende JACOB VAN BEIEREN haar oom FILIPS VAN BOURGONDIE als Ruwaard en Oir; hij, haar als gravin.*
- Ojief, O., ojieven. *Ojiefschaaf, kraalschaaf, duiveljager. Ook een lijstje, dat met deze schAAF gemaakt wordt.*
- Oker, V. *Eene verfstof.*
- Okernoot, okernoot, V. *voor de boom.*
- Olm, M. *voor den boom.* Zie *Olm.*
- Omslag, M.
- Omslag, O., omslagen. *Het omslag van een boek enz.*
- Omsleepen, b. w., omslepen, o. w. Ik sleep om, sleepte om, heb omgesleept.
- Omstander, M.
- Omstreek, V., omstreken.
- Omtocht, M.
- Omtrek, M.
- Omvang, M.
- Omzien, O. *Oogenblik: In een*
- Oksel, M., oksels, okselen.
- Okshoofd, O.
- Oleander, M. *Zekere bloem, ook rozenlaurier geheeten.*
- Olie, V., oliën.
- Oliesel, O.
- Olifant, M. Olifantssnuit, M.
- Olijf, olijven. M. *voor den boom, V. voor de vrucht.* Zie *Abrikoos.*
- Olijvenolie, olijfolie.
- Olm, M. Zie *Aak.*
- Omberen, o. w. Ik omber, omberde, heb geomberd.
- Omboordsel, O. Zie *Aanvoegsel.*
- Omdraai, M.
- Omdracht, V.
- Omgang, M.
- Omhaal, M.
- Omkeer, M.
- Omoog, O., omoogen. *Kantwerkstersterm: Oogje aan de buitenzijde eener kant.*
- Omrit, M.
- Omslag, M. *Omhaal, drukte.*
- Omslag, O., omslagen. *Het omslag van een boek enz.*
- Omsleepen, b. w., omslepen, o. w. Ik sleep om, sleepte om, heb omgesleept.
- Omstander, M.
- Omstreek, V., omstreken.
- Omtocht, M.
- Omtrek, M.
- Omvang, M.
- Omzien, O. *Oogenblik: In een*

- omzien (*ommezien, ommezientje*)
ben ik terug.
- Onabel, b. n. en bijw. *Onhandig.*
- Onbaat, V. *Nadeel.*
- Orbruik, O.
- Once, V. *Medicinaal gewicht: het twaalfde deel van een med. pmd.*
- Ondeeg. *In te ondeeg: niet deeg, niet zoo als 't wezen moet.*
- Onderbaas, M., onderbazen. *Mees-ternecht.*
- Onderbaas, V., onderbazen. *Voetstuk van een pilaar.*
- Onderdaags, bijw. *Onlangs.*
- Onderdaan, M., onderdanen. *On-derdanig, b. n.*
- Onderdies, bijw.
- Ondergang, M.
- Onderhandsch, b. n.
- Onderhevig, b. n. en bijw.
- Onderhoorig, b. n. *Onderhoorig-heid. Onderhoorigen.*
- Onderhoud, O.
- Onderlaag, V., onderlagen.
- Onderlegd, b. n. *Voorzien. Die meid is goed onderlegd (onderleid) van kleeven. — Die knaap is goed onderlegd, d. i. goed wetenschappelijk voorbereid.*
- Onderricht, O.
- Onderrichten, b. w. *Ik onderricht, onderrichte, heb onderricht.*
- Onderscheid, O.
- Ondershands, bijw.
- Onderstand, M.
- Ondersteek, O. *Ondersteekbekken.*
Ook *Onderstek* geheeten.
- Onderstnt, M.
- Ondertrouw, M.
- Onderweg, bijw.
- Onderwerp, O.
- Onderwerpen, b. w. *Ik onderwerp, onderwierp, heb onderworpen.*
- Onderwijl, bijw.
- Onderwijs, O., onderwijzingen.
- Onderwijzen, b. w. *Ik onderwijs, onderwees, heb onderwezen.*
- Onderzaat, M.
- Onderzoek, O., onderzoekingen.
- Ondeugd, V. *Gebrek.*
- Ondeugd, M. en V. *Een ondeu-gend persoon.*
- Ondicht, O. *Dicht en ondicht: poëzie en proza.*
- Ondicht, b. n. en bijw. *Niet dicht.*
- Ongalijk, b. n. *Oorspronkelijk: ongedelijk. Moeielijk, lastig, on-aangenaam; onbevallig. Zij ziet er niet ongalijk uit.*
- Ongansch, b. n. *Niet gezond, van schapen en varkens sprekende: de gansche kudde is ongansch.*
- Ongebeft, b. n. *Zonder bef.*
- Ongeglansd, b. n. *Zonder glans.*
- Ongel, V. *Gesmolten runder-, schapen-, bokken- en geitenvet, waarvan men voornamelijk kaar-sen maakt.*
- Ongemak, O.
- Ongeneeslijk, ongeneselijk, b. n.
Ongeneeslijkheid, V.
- Ongeneugte, V.
- Ongereede, O.
- Ongerief, O. *Ongeriefelijk, b. n.*
- Ongeval, O.
- Ongezeglijk, b. n.
- Onhenglijk, b. n.
- Onhuislijk, onhuiselijk, b. n. *On-huislijkheid, V.*
- Onkosten, M. *meerv. 't Wordt soms ook in het enkelvoud ge-hoord: 't Is den onkost niet waard.*
- Onlede, V. *Bezigheid. Onledig, b. n. Bezig.*
- Onlichamelijk, b. n. en bijw.
- Onlust, M. *Afkeerigheid. Onlus-ten. Oproer.*
- Onmensch, O.
- Onmiddellijk, b. n. en bijw.
- Onnoozel, b. n. en bijw.

- Onraad**, M.
Ons, O. *Een Nederlandsch ons.*
Zie Once.
Onspoed, M.
Ontberen, b. w. Ik ontbeer, ontbeerde, heb ontbeerd. **Ontbering**, V. *Zie Oorbaar.*
Ontbieden, b. w. Ik ontbied, ontbood, heb ontboden.
Ontbijt, O.
Ontbijten, o. w. Ik ontbijt, ontbeet, heb ontbeten.
Ontblooten, b. w. Ik ontbloot, ontblootte, heb ontbloot. **Ontblooting**, V.
Ontbreken, o. w. Ik ontbreek, ontbrak, heb ontbroken.
Ontfermen, terugw. w. Ik ontferm mij, ontfermde mij, heb mij *uwer, zijner, hunner* enz.: *pers. voorn.* in den 2en n.) ontfermd. **Ontferming**, V.
Ontginnen, b. w. Ik ontgin, ontgon, heb *(heidevelden, woeste gronden)* ontgonnen. **Ontginning**, V.
Onthaal, O.
Onthalzen, b. w. Ik onthals, onthalsde, heb onthalsd. **Onthaling**, V. *Zie Achtig.*
Ontheisteren, b. w. *Van helderheid, sieraad en glans berooven, verwoesten.* Hij ontheistert, ontheisterde, heeft ontheisterd. **Ontheistering**, V.
Ontvangt mij dikwijls, dorre dreven,
Ontheisterd veld, geplonderd hout.
 TOLLENS.
Onthiet, O. *Bevel.*
Ontprachen, b. w. *Afprachen: door prachen (bedelen) bekomen.* Ik ontprach, ontprachte, heb ontpracht.
Ontrampeneerd, b. n. *Ontredderd.*
Ontrieven, b. w. Ik ontrief, ontriefde, heb ontriefd. **Ontrieving**, V. *Zie Achtig.*
- Ontrouw**, V.
Ontslag, O.
Ontstentenis, V. *Afwezigheid, gemis, mangel, verzuim.*
Onttogen, v. d. *van het oude onttegen*, d. i. onttrekken.
Onttronen, b. w. Ik onttroon, onttroonde, heb onttroond. **Onttrouwing**, V. *Zie Achtig.*
Ontucht, V.
Ontvang, M.
Ontvangst, V.
Ontvankelijk, b. n.
Ontvleezen, b. w. Ik ontvlees, ontvleesde, heb ontvleesd.
Ontwerp, O.
Ontwerpen, b. w. Ik ontwerp, ontwierp, heb ontworpen.
Ontwrichten, b. w. Ik ontwricht, ontwrichtte, heb ontwricht. **Ontwrichting**, V.
Ontzag, O. **Ontzaglijk**, b. n. en bijw.
Ontzag, O.
Ontzet, O.
Onverdroten, b. n. en bijw. *Zonder verdriet, met genoegen, onverpoosd.*
Onvergeeflijk, onvergefelijk, b. n. en bijw.
Onverhoeds, bijw. **Onverhoedsch**, b. n.
Onverlaat, M., onverlaten.
Onvertogen, b. n. *Geen onvertogen (onbedachtzaam, ongepast) woord ontsnapt zijn mond.*
Onweder, onweer, O., onweders, onweeren.
Onweeren, onpers. w. Het onweert, onweerde, heeft geonweerd.
Onwijslijk, onwijselijk, b. n. en bijw.
Onzijdig, b. n. en bijw.
Ooft, O.
Oog, O., oogen. **Oogje**. **Oogelijn**.

- Oogenblik, M. *in verheven stijl*, O. *in gewonen stijl en het dagelijksch gesprek.*
- Oogmerk, O.
- Oogst, M.
- Ooi, V., oaien. Ooilam.
- Ooievaar, M., ooievaars en ooievaaren. Ooievaar *is ontstaan uit Oodebaar. Het eerste deel van dit woord is hetzelfde ood, dat wij nog in kleinoed aantreffen, en rijkdom, voorspoed, geluk beteekende. Baar is afkomstig van het oude beren, baren, dat o. a. ook brengen, dragen beteekende.* Oodebaar, *verbasterd tot ooievaar, eidebaar, eiber, beteekent dus Heilaanbrenger. Zie Heilover.*
- Oolijk, b. n. en bijw.
- Oom, M., ooms, oomen. Oompje.
- Oonen, o. w. *Lammeren of biggen werpen.* Het (*schaap, het varken*) oont, oonde, heeft geond.
- Oor, O., ooren.
- Oorbaar, O. *Nut, voordeel. Hij deed alles tot 's Lands oorbaar. Oorbaar is samengesield uit oor en baar. Oor, dat o. a. ook voorkomt in oorlog, oorzaak, oorsprong, beteekent uit. Baar komt af van het oude beren (zie Momboor), dragen, voortbrengen. Oorbaar beteekent dus eigenlijk opbrengst. Woordelijk beteekent het het uitgeborene.*
- Oord, O., oorden. *Plaats, landstreek.*
- Oordeel, O., oordeelen.
- Oorkonde, V.
- Oorlam, O., oorlammen. *Borrel, den matrozen aan boord toegediend.*
- Oorlof, O. *Verlof, vrijheid.*
- Oorlog, M., oorlogen. Oorlog *komt voor in alle drie de geslachten. Het V. verdiende eigenlijk de voorkeur; doch het gebruik van* het M. *is tegenwoordig bijna algemeen. — Oorlog wordt o. a. O. gebruikt in het 176ste der Evang. Gezangen, vers 8. De eigenlijke beteekenis van Oorlog is Uitlage.*
- Oorlogen, o. w. Ik oorloog, oorloogde, heb geoorloogd.
- Oort, O., oorten. Oortje. *Voorheen het vierde gedeelte van een stuiver, of twee duiten. Oort beteekende in het algemeen een vierde van eene munt of maat: een oortgulden, een kwartgulden; een oortjenever, eene halve pint, een vierde kan jenever.*
- Oorsprong, M.
- Oorspronkelijk, b. n. en bijw.
- Oorveeg, M., oorvegen. Eigenlijk *Oorslag, van oor en vagen, vegen, dat oudtijds ook slaan beteekende.*
- Oorvijs, V., oorvijsen.
- Oorzaak, V., oorzaken.
- Oost (het oosten), O.
- Oost, V. *Nederlands Oostindische bezittingen.*
- Oosten, O. Oostersch. Oostenwind, M.
- Oosterling, M. en V. Oosterlinge, V.
- Oosterlucie, V. *Eene plant, ook holwortel geheeten.*
- Oostindievaarder, M.
- Ootmoed, M.
- Opaal, M. *voor den steen, O. voor de stof. Zie Agaat.*
- Opbrengst, V.
- Opdisschen, b. w. Ik disch op, dischte op, heb opgedischt.
- Opdracht, V.
- Opening, V. Openingetje.
- Openlijk, b. n. en bijw.
- Operment, O. *Eene verfstof, bestaande uit een mengsel van rattenkruit en zwavel, waarmede men geel verft.*
- Opgaaf, opgave, V.
- Opgang, M.

- Opgetogen, b. n. en bijw. Opgetogenheid, V.
- Ophaal, M.
- Ophef, M.
- Opium, O. *Heulsap.*
- Opkomst, V.
- Oplaag, oplage, V.
- Oplang, oplanger, M. *Scheepswoord. Een stuk hout, waarvan men zich bedient om een ander stuk te verlengen.*
- Oplichten, onp. w. *Helderder worden.* Het licht op, lichtte op, is opgelicht.
- Oplichten, b. w. *Opheffen, bedriegen* enz. Ik licht op enz.
- Oploop, M.
- Opnieuw, bijw.
- Oppper, M. *Hooistapel.*
- Oppper, oppperd, M. *Schuilplaats, luwte.*
- Opperman, M., oppperlieden, oppperlui.
- Oprecht, b. n. en bijw. Oprechtelijk.
- Oprichten, b. w. Ik richt op, richtte op, heb opgericht.
- Opriil, M. *Het tegenovergestelde van april.* Zie *Afrij.*
- Opritsen, b. w. *Aanritsen.* Ik rits op, ritste op, heb opgeritst.
- Opvoer, O. *Vroeger ook M.*
- Opruien, b. w. Ik rui op, ruide op, heb opgeruid. Opruiing, V.
- Opschik, M.
- Opsmuk, M.
- Opspraak, V.
- Opstal, M.
- Opstand, M.
- Opstanding, V.
- Opstel, O.
- Optocht, M.
- Optrek, M.
- Opwaarts, bijw. Opwaartsch, b. n.
- Opzet, O.
- Opzicht, O. Opzichtig. Opzichte-lijk.
- Orakel, O., orakels, orakelen.
- Oranje, M. *voor den oranjeboom, V. voor de vrucht.* Zie *Abrikoos.*
- Oranje, O. *Oranjekleur.*
- Oranje, b. n., *dat niet wordt verbogen, en vaak verbonden wordt aan het zelfstandig naamw., waar het bij behoort.*
- Oranjeklant, M. en V.
- Orberen, b. w. *Nuttigen.* Ik orber, orberde, heb georberd. *Het werk.* Orberen is gevormd van het b. n. Oorbaar. Zie *aldaar.*
- Orde, V., orden. *Regelmaat.* — Ridderorden. Gæstelijke orden. Bouworde.
- Ordenen, b. w. Ik orden, ordende, heb geordend.
- Ordelijk, b. n. en bijw.
- Ordentelijk, b. n. en bijw. *Fatsoenlijk.*
- Order, V., orders. *Bevel, last.*
- Orego, V. *Wilde mariolein.*
- Organist, orgelist, M.
- Orgel, O., orgel, orgelen.
- Orinbaar, M. *Jong matroos.* *Het woord Orinbaar is aan het Maleisch ontleend.*
- Orkaan, M.
- Orleaan, O. *Eene geelachtig roode verfstof.*
- Os, M.
- Otter, M.
- Oubollig, b. n. *Oubollig is met den uitgang ig gevormd van het Middelnederlandsche abolge, dat gramschap beteekent. Men ziet, dat het woord zeer verbasterd is.*
- Oude, M. en V. Oudje.
- Oude-kleerkoop, M.
- Oude, V. *In sommige streken voor ouderdom. Bij dichters vindt men niet zelden Oudte.*
- Ouderdom, M.
- Ouderling, M. Ouderlingenbank.
- Ouders, ouderen, M. meerv. *Het enkelvoud komt in de spreek-*

taal, in enkele spreekwijzen en spreekwoordelijke gezegden, en ook wel bij dichters voor: Van ouder tot ouder.

Al is een ouder nog zoo arm,
Toch dekt hij warm.

Wat baat het u, verlaten weezen!
Geen ouder, die uw klachten hoort.

TOLLENS.

Ouderwets, bijw.

Ouderwetsch, b. n.

Outaar, outer, O.

Ouwel, M.

Ouwelijk, b. n.

Oven, M.

Overbodig, b. n. en bijw.

Overdaad, V. Overdadig.

Overdwaalsch, b. n. *Hoogmoedig.*

Overeind, overend, bijw.

Overhands, bijw. *Beurtelings. In sommige streken overshands.*Overhandsch, b. n. In *overhand-sche naad.*

Overhoeks, bijw. Overhoeksch, b. n.

Overkleed, O., overkleederen, overkleeren. *Kleedingstuk.*Overkleed, O., overkleeden. *Dekkleed.*

Overleg, O., overleggingen.

Overmast, b. n.

Overreden, b. w. Ik overreed, overreedde, heb overreed.

Overschot, O., overschotten.

Oversloof, V., overslooven.

Overstaan, O. In: *ten overstaan.*Overstaag, overstag, bijw. *Scheepswoord. Iemand overstaag helpen: iemand den voet lichten. Iemand overstaag werpen: iemand schrik aanjagen, den mond stoppen.*

Overste, M., oversten.

Overtrek, O.

Overval, M. *Aanval.*Overval, O. *Toeval.*

Overvloed, M.

Overvoeren, overvoederen, b. w.

Ik overvoer, overvoeder; overvoerde, overvoederde; heb overvoerd, overvoerd.

Overwelfen, overwulven, b. w. Ik overwelf, overwulf; overwelfde, overwulfde; heb overwelfd, overwulfd.

Overzeesch, b. n. Overzeesche.

Overzicht, O.

P.

Paai, M., paaien. *Een oud man.**Oude vader. Oud zijt gij, paai Witbol!*Paai, V. *Termijn van betaling.*Paaien, b. w. *Tevreden stellen, vleien.* Ik paai, paaide, heb gepaaid.

Paal, M., palen.

Paander, V. *Een teenen korf, eigenlijk broodmand.*

Paap, M., papen. Paapsch.

Paapje, O. *Zeker vogeltje. Het popje van een zijde-worm.*

Paar, O., paren.

Paard, O., paarden. — Paarde-

bek, -dek, -kleed, -kop, -kracht, -poot, -staart, -toom, -vijs. Paardenarbeid, -arts, -haar, -hals, -handel, -hoef. Paardenbloem, -boer, -boon, -dief, -dokter, -kenner enz. Paardenharen, stoff. b. n. Paardeleer en paardenleer. Paardeleeren en paardenleeren, stoff. b. n. Paardenvleesch en paardenvleesch.

Paardenklauw, M. *Yekere plant, ook hoefblad geheeten.*Paardenwik, -wikke, V. *Eene soort van linzen.*

- Paarl. Zie *Parel*.
- Paarlemoer, parelmoer, O. Beteekenis: *moeder van de parel*.
Paarlemoeren, parelmoeren, stoff. b. n.
- Paars, b. n. Paarser, paarst. Paarsheid, V.
- Pacht, V.
- Pachten, b. w. Ik pacht, pachtte, heb gepacht. Pachter. Pachtster.
- Pad, O., paden. Paadje. *In sommige streken in enkele woorden en uitdrukkingen V.: Hij was op de pad. De kerkpad. Voor paadje hoort men vaak padje.*
- Pad, padde, V., padden. Padje, paddetje. Paddenstoel, M.
- Paf, M., paffen. *Knal, slag.*
- Paf, b. n. *Opgeblazen, bol.*
- Pagaai, V. *Een roeispaan der wilden.*
- Pagadet, V., pagadetten. *Zekere soort van duiven.*
- Page, M. *Edelknaap.*
- Pais, peis, M. *Vrede.*
- Pak, O.
- Pakkage, V. Zie *Bagage*.
- Pakket, O., pakketten. Pakketboot.
- Pal, M., pallen. *De pal van een rad: het werktuig, dat een wiel belet terug te draaien.*
- Pal, bijw. *Hij stond pal, d. i. als een paal.*
- Paladijn, M. *Onderkoning van Hongarije.* — KAREL DE GROOTE en zijne twaalf paladijnen.
- Palankijn, M. *Draagstoel in Indië. Hij leest HAAFNERS Reis in een palankijn door Ceilon.*
- Palei, V., paleien. *Eene katrol.*
- Paleis, O., paleizen.
- Palet, V. *Een kaatstuig.*
- Palet, O. *Een schilderswoord. Een dun, min of meer ovaalvormig plankje, met een gat er in voor den duim, waarop de schilder zijne verven plaatst en mengt.*
- Paletot, V., paletots.
- Paling, M. *voor een enkelen paling, V. voor paling in het algemeen. Zie Aal. — Palinkje.*
- Palinuur, M., palinuren. *In de dichtkunst stuurman. PALINURUS was de naam van den stuurman van ENEAS, den doorluchtigen Trojaanschen vluchteling.*
- Palissade, V. *Schanspaal.*
- Paljas, M., paljassen.
- Palklamp, M. *Scheepswoord.*
- Pallas, M. *Ruitersabel. 't Woord is verbasterd uit Polakst.*
- Palm (palmboom), M. *Palmpje.*
- Palm (palmtak), M.
- Palm (vlakke hand en lengtemaat), V.
- Palm (kruid), V.
- Palster, palsterstok, M. *Pelgrimsstaf.*
- Paltrok, M. *Een lange wijde rok: pelgrimsrok. Ook eene soort van zaagmolen.*
- Palts, V. *De Opper-palts en de Rijnpalts. Paltsgraaf.*
- Pamflet, O., pamfletten.
- Pampernoelje, V. *Paddestoel, duivelsbrood.*
- Pan, V., pannen. Pannetje. Pannendak, O.
- Panaarzen, b. w. *Voor de broek geven, britsen. Ik panaars, panaarsde, heb gepanaarsd.*
- Pand, O. *in alle beteekenissen.*
- Paneel, O., paneelen.
- Panharing, M. *Als stofnaam V.*
- Paniek, V. *Panische schrik.*
- Pannekoek, M.
- Panser, pantser (pantsier), O. *Harnas.*
- Pantalon, V.
- Panter, M.

Pantoffel, V.
 Pantomime, V. *Gebarenspeel*. Pantomimisch. Pantomimist.
 Pap, V.
 Papa, pa, M., papa's, pa's. Pa-paatje, paatje.
 Papaver, V.
 Papegaai, M. Papegaaiekop, papegaaietong. Papegaaïennest. Papegaaïskooi.
 Papegaaïsbek, M. *Zekere tulp*.
 Papenbloem, V. *Paardenbloem*.
 Papier, O. Papieren, stoff. b. n.
 Parade, V.
 Paradijs, O., paradijzen.
 Paragraaf, V., paragrafen.
 Parapluie, paraplu, V., parapluies, paraplu's.
 Pardel, M. *Panter*. Kameelpardel. *Giraffe*.
 Pardoen (perdoen), V. *Scheepswoord*. *Touw, waarmede de stengen worden verzekerd*.
 Parel, paarl, V., parelen, parels, paarlen. Parelje, paarltje.
 Parfumeeren, b. w. Ik parfumeer, parfumeerde, heb geparfumeerd.
 Park (perk), O.
 Parket, O., parketten.
 Parkiet, M., parkieten. *Eene soort van kleine papegaai*.
 Parlement, O.
 Parmantig, b. n.
 Parmezaan, M. *Iemand uit Parma*.
 Parmezaan, V. *Eene in Parma vervaardigde kaas*.
 Parnas, M. *Zangberg*.
 Parochie, V., parochiën. *Een kerspel*.
 Parool, O., parolen.
 Part, V. *Poets en streek*.
 Part, O. *Deel, aandeel*.

Partij, V., partijen.
 Partuur, O. *Persoon, geschikt om met een ander een paar te vormen*.
 Paruik. Zie *Pruik*.
 Pas, M. *Tred. Doortocht. Vrijbrief*.
 Pas, O. *Tijdstip*.
 Pas, bijw.
 Pascha, O.
 Paschen, V.
 Paskwil, O.
 Paslood, O., paslooden.
 Paspoort, O.
 Passaat, M., passaten. *Passaatwind*.
 Passage, V. Zie *Bagage*.
 Passant, M. *Passantenhuis*.
 Passement, O.
 Passer, M. ¹⁾
 Passie, V. *Het lijden en de lijdensweken*.
 Passie, V., passiën. *Hartstocht*.
 Pastei, V., pasteien. Zie *Aambeï*.
 Pastel, O. *Een van verfstof gevormde en daarna gedroogde stift, waarmede geteekend wordt*.
 Pastinak, V., pastinaken. Ook *Pinksternakel*, V. *Witte peen*.
 Pastinakenzaad. *Pinksternakelzaad*.
 Pastoor, M., pastoors, pastoren.
 Pastorie, pastorijs, V.
 Patákon, M. *Eene Spaansche zilveren munt (kruisdaalder), ter waarde van omstreeks f 2.50*.
 Patent, O.
 Patent, b. n. en bijw.
 Pater, M.
 Paternoster, O. *Het volmaakte gebed of Onze Vader. Een der groote balletjes van den rozen-*

¹⁾ Mannelijk zijn de z. n. op -er, die gevormd zijn van den stam van den onvolm. teg. tijd eens werkwoords, als: *stamper, gieter, snuiter, passer enz.*

- krans. De rozenkrans zelf. — In de beteekenis van Handboeien wordt het woord alleen in 't meervoud gebruikt.*
- Patiënt, M. en V. Patiënte, V.
 Patientie, V. *Geduld. Ook: Zeker gebak, en zeker kruid, dat ook Patik, O. wordt geheeten.*
- Patriarch, M. Patriarchaal. *Aarts-vaderlijk, eenvoudig.*
- Patrijs, M., patrijzen.
- Patroon, M., patronen, patroons. *Beschermner, Heer. Patrones.*
- Patroon, O., patronen. *Model.*
- Patroon, V., patronen. *Lading voor een schietgeweer.*
- Pauk, V., pauken. *Zie Bazuin. Keteltrom.*
- Paus, M., pausen. *Pauslijk, pauselijk.*
- Paus, pauze, V., pauzen. *Eene rust.*
- Pauseeren, o. w. Ik pauseer, pauseerde, heb gepauseerd.
- Pauw, M., pauwen. Pauwin. Pauwenei. *Pauweveer, -staart.*
- Paveien. *Zie Plaveien.*
- Paviljoen, O., paviljoenen.
- Peauter. *Zie Piauter.*
- Pedaal, O. *Voetklavier van een orgel.*
- Pedel, M., pedels, pedellen.
- Pedestal, O., pedestallen. *Pedestalletje.*
- Peel, V., pelen. *Haarband.*
- Peel, V., pelen. *Moerassig land.*
- Peen, V., penen. *Wortel. Gele penen.*
- Peer, peren, V. *voor de vrucht, M. voor den boom. Zie Abrikoos.*
- Pereboom, -schil, -pit. *Perendrank, -sap, -taart.*
- Pees, V., pezen.
- Peet, M. en V., peten.
- Pegel, M. *Een merk in vochtmaten, om de maat aan te wijzen.*
- Peil, O.
- Peilen, b. w. Ik peil, peilde, heb gepeild.
- Peinzen, o. w. Ik peins, peinsde, heb gepeinsd. *Peinzing, V.*
- Peis. *Zie Pais.*
- Peisteren. *Hetzelfde als Pleisteren, vertoeven.*
- Pek, pik, O. *Pikdonker.*
- Pekel, V. *Zitt vocht; O., zee-water, zee.*
- Pekelzonde, V. *Dit woord is gevormd uit het Italiaansche piccolo, dat klein beteekent, en ons zonde. Pekelzondetje is derhalve een pleonasme.*
- Pel, pelle, V., pellen.
- Pellen, b. w. Ik pel, pelde, heb gepeld. *Abrikozen, pruimen, gekookte aardappelen kan men pellen; rauwe appelen, peren, aardappelen moet men schillen.*
- Pelgrim, M., pelgrims. *Pelgrimage, V. Pelgrimsstaf.*
- Pelikaan, M., pelikanen.
- Pellen, O. *Pellengoed, O. Pellenwever.*
- Pellies, V., pelliezen. *Een met bont gevoerde vrouwemantel.*
- Pels, M., pelzen.
- Peltery, V.
- Peluw. *Zie Peuluw.*
- Pen, V. *Schrijffpen. Houten nagel.*
- Pennemes, -schacht. *Pennenbak, -koker. Pennestrijd.*
- Penning, M. *Zie Achtentwintig.*
- Penninkje, penninkske.
- Penningswaarde, V. *Geldswaarde.*
- Pens, V., penzen. *Gewoonlijk luidt penzen pensen. Penserij, V.*
- Penseel, O., penseelen.
- Peper, V.
- Peperhuis, O.
- Pepermint, peperment, V.
- Perceel, O., perceelen.
- Periode, V.
- Perk (park), O.

- Perkament, perkement, O.
 Pers, V., persen.
 Personage, O. Zie *Bosschage*, *dierage* en *bagage*.
 Persoon, M., personen.
 Personeel, personeele, b. n. Persoonlijk.
 Perzik, V. voor de vrucht, M. voor den boom. Zie *Abrikoos*.
 Perzikeboom, perzikboom, M.
 Pest, V. Pestilentie, V.
 Pet, V.
 Petard, M. *Springbus*.
 Peter, M. *Doopvader*.
 Peterselie, pieterselie, V.
 Petroleum, V. *Aardolie*, *peterolie*.
 Peukel. Zie *Pukkel*.
 Peul, V. *Eene vrucht*. Peulerwten.
 Peul, V. *Peuluw*, *peluw*.
 Peuren, o. w. Ook poeren: *Met wormen, in een bosje gebonden, op paling visschen*. Ik peur, peurde, heb gepeurd.
 Pezerik, M., pezeriken. *Bullepees*.
 Piaster, M. *De Spaansche piaster doet omstreeks f 2.50; de Turksche, iets minder dan f 1*.
 Piauter, peauter, O. *Een mengsel van lood en tin*.
 Piefpaepoef, tusschenw.
 Piek, V. Piekenier, M.
 Piekeval, O. *Scheepswoord*.
 Piepen, o. w. Ik piep, piepte, heb gepiept.
 Pier, V. *Aardworm*, *regenworm*. — *Zoo dood als eene pier*.
 Pierewaaien, o. w. Ik pierewaai, pierewaaide, heb gepierewaaid.
 Pieterman. *Een zeevisch. M. als voorwerpsnaam, V. als stofnaam*.
 Pieterselie, V.
 Pij, V., pijn. *Monnikspij*.
 Pijakker, M. *In sommige streken* Pijjekker.
 Pijl, M.
 Pijler, M. *Pilaar*.
 Pijn, M. *Pijnboom*. Zie *Aak*.
 Pijn, V. *Lichaamsmart*.
 Pijne, V. *'t Is de pijn niet waard*.
 Pijnen, b. w. *Uitpersen*. Ik pijn, pijnde, heb gepijnd. *De uit de raten geperste honing heet gepijnde honing, in tegenoverstelling van den maagdenhoning of lekhoning: honing, die uit de raten lekt of druipt*.
 Pijnigen, b. w. Ik pijnig, pijnigde, heb gepijnigd.
 Pijp, V. *in alle beteekenissen*.
 Pijpedop, -kop, -steel enz. Pijpenbakkerij, -rek, -lade, -mand.
 Pijpen, o. w. *Op de fluit spelen*.
 Ik pijp, peep, heb gepepen.
 Pijpen, o. w. *Eene pijp rooken*.
 Ik pijp, pijpte, heb gepijpt.
 Pik, M. *Haat, wrok*.
 Pik, pek, O. *Schoenmakerspik*.
 Piket, O.
 Pikkedillen, V. meerv. *Beuzeligen*.
 Pil, V., pillen. Pillendoos, pillendraaier.
 Pilaar, M., pilaren. *Pijler*.
 Pillegift, V. *Eigenlijk pupillegift: een geschenk van doopheffers aan hun petekind*.
 Pilot, M., piloten. *Een loods*.
 Pimpel, M. *Pimpelmees*.
 Pimpelmees, V., pimpelmeezen.
 Pimpelpaars, b. n. *Donkerpaars*.
 Pimpernel, V. *Zekere plant*.
 Pimpernoot, V., pimpernoten. *Klappernoot*.
 Pin, V. *Ijzeren of houten nagel*.
 Ook kleine spiering.
 Pinas, V. *Een vaartuig, eene sloep*. Zie *Aak*.
 Pingel, M., pingelen. *De kenen (kiemen, zaden) van den pijnappel*.
 Pingelen, o. w. *Dingen, afdingen*.

- Ik pingel, pingelde, heb gepingeld.
- Pink, M. *De kleinste vinger.*
- Pink, M. en V. *Jong rund.*
- Pink, V. *Vaarttuig.*
- Pinkster, Pinksteren, V.
- Pinksternakel, V., pinksternakels.
- Pinsbek, spinsbek, O. *Een mengsel van koper, tin en ijzer.*
- Pint, V.
- Pioen, pioene, V. *Zekere bloem.*
- Pip, V. *Eene ziekte der vogelen.*
- Pipsch. Pipschheid, V.
- Pippeling, M. *Eene soort van appels.*
- Pippelinkje.
- Piramide, pyramide, V.
- Pis, V.
- Pisang, V. *als vrucht, M. als boom. Zie Abrikoos.*
- Pissebed, V. *Een insect. Ook de paardebloem wordt aldus geheeten.*
- Pissebed, M. en V. *Een klein kind.*
- Pistool, V. *Eene gouden munt, 9 a 10 gulden waard. Zie Achtentwintig.*
- Pistool, O. *Een schietgeweer.*
- Pit, V. *als pit van eene lamp.*
- Pit, V. *als kern van sommige vruchten.*
- Pit, O. *Merg. Daar zit pit in.*
- Pittig.
- Pitoor, M., pitoren. *Zekere vogel, ook roerdomp geheeten.*
- Pitse, V. *Zweep.*
- Plaag, V.
- Plaanboom, M. *Zie Plataanboom.*
- Plaat, V.
- Plaats, V. *Plaatselijk.*
- Pladijs, pladdijs, V., pladijzen, pladdijzen. *Platvisch, in 't bijzonder schol.*
- Plafond, O.
- Plag, plagge, V. *Afgestoken zode.*
- Heideplaggen.
- Plak, V.
- Plakkaat, O.
- Plamnoten, b. w. *Bezoedelen. Ik plammoot, plammootte, heb geplammoot.*
- Plau, O.
- Planeet, V., planeten.
- Plank, V. *Plankenloods. Planken-vloer. Plankier. Planket: Schutting.*
- Plant, V.
- Plantage, V. *Zie Bagage.*
- Plantsoen, O.
- Plas, M., plassen. *Plasregen.*
- Plasdankje, O.
- Plat, O.
- Plataanboom, plataan, M. *Zie Aak.*
- Platbodemd, platboomd, b. n.
- Plateel, O., plateelen. *Aardewerk. Schotels. Gatenplateel, V.*
- Platina, O. *Een metaal.*
- Plating, V. *Plat houten bekleedsel van een wal.*
- Platje, O. *Guitje.*
- Platteland, O. *Plattelandsheelmee-ster. Plattelandsschutterij.*
- Platterd, M. *Een ongeletterde.*
- Plavei, V., plaveien.
- Plaveien, b. w. *Ik plavei, plaveide, heb geplaveid. Plaveiing, V.*
- Plecht, V. *Voorste of achterste halfdek. Voorplecht en stuurplecht. Plechtanker. Het voorste anker, dat men gereed houdt, om er in den uitersten nood gebruik van te maken.*
- Plecht, V. *Kusting, hypotheek.*
- Plechtig, b. n. en bijw.
- Pleet, O. *Zeker Engelsch metaal: koperen platen, bedekt met een blaadje zilver. Pleten, stoff. b. n.*
- Plegen, o. w. *Gewoon zijn. Ik pleeg, placht, heb gepleegd.*
- Plegen, b. w. *Bedrijven. Ik pleeg, pleegde, heb gepleegd.*
- Pleidooi, O.

Plein, O.

Pleister, V. Trekpleister. Eene Engelsche pleister.

Pleister, O. *Gips*.

Pleisteren, o. w. *in den zin van vertoeven*, b. w. *in de bet. van gipsen, met pleister bedekken*. Ik pleister, pleisterde, heb gepleisterd.

Pleit, V. *Een vaartuig*. Zie *Aak*.

Pleit, O. *Een rechtsgeding*.

Pleiten, o. w. Ik pleit, pleitte, heb gepleit.

Pleizier, plezier, O. Pleizierig, plezierig.

Plek, V.

Plemp, plempe, V. *Eene soort van vischschuit*. Zie *Aak*.

Plets, O. *Eene soort van grof laken*.

Pletter, M. *In te pletter werpen*. Zie *Morzel*.

Pleuris, V., pleurissen.

Plicht, M. Plichtig. Plichtelijk. Plichtpleging, V.

Plichtshalve, bijw.

Plint, V.

Ploeg, M. *Men heeft o. a. Duitse en Waalsche ploegen*.

Ploeg, V. *De werklieden arbeidden in ploegen*.

Ploert, M.

Plof, M.

Plok, M. *Pluk*.

Plombeeren, b. w. *Eene kleine opening (in kiezen b. v.) stoppen met lood*. Ik plombeer, plombeerde, heb geplombeerd.

Plomp, M. *Waterlelie*. Plompeblad. — *Ook het geluid, veroorzaakt door een in 't water vallend lichaam*.

Plomp, tusschenwerpsel.

Plompaard, plomperd, M. *Lomperd*.

Plonzen, o. w. Ik plons, plonsde, heb en ben geplonsd.

Plooi, V., plooiën.

Plooiën, b. w. Ik plooi, plooide, heb geplooid. Plooiing, V.

Plooten, b. w. *Hetzelfde als blooten*. *Schapenvellen van wol ontblooten*. Ik ploot, plootte, heb geploot.

Plotsen, o. w. Ik plots, plotste, heb geplotst. Plotseling, plotselijk, bijw., *die dezelfde betekenis hebben*.

Plug, V. *Bam of stop van een vat*.

Plug, M. *Ploert, lichtmis*.

Pluim, V. Pluimage, V. Pluimloos, pluimeloos, b. n.

Pluimstrijken, o. w. Ik pluimstrijk, pluimstrijkte, heb gepluimstrijkt.

Pluis, V., pluizen. *Pluisje, vlokje*.

Pluis, O. *Werk: geplouzen touw*.

Pluis, b. n. *'t Is er niet pluis*.

Pluizen, b. w. *Rafelen, plukken*. Ik pluis, ploos, heb geplouzen. *Touw pluizen*.

Pluizen, o. w. *Pluizen afgeven*. Het pluist, pluigde, heeft gepluisd.

Pluk, M.

Pluksel, O. Zie *Aanvoegsel*.

Plunje, V.

Pluvier, V., pluvieren. *Regenvogel: eene soort van snip, welke den regen aankondigt. Hij wordt ook Wulp geheeten*.

Pochel, M. *Bochel*.

Pochen, o. w. Ik poch, pochte, heb gepocht. *In sommige streken hoort men boffen in plaats van pochen*. Pocher, M.

Pochhans, M., pochhanzen.

Podagra, O. Podagreus. Podagrist.

Podding, pudding, M. Poddinkje.

Poeder, poeier, O.

Poëet, M., poëten.

Poel, M.

Poelier, M.

- Poelje, V., poeljes, poeljen. *Een hoen. Poelje is verbasterd uit het Fransche Poule.*
 Poep, M., poepen.
 Poep, M. *Mof: scheldnaam: een Duitscher.*
 Poes, V., poesen.
 Poespas, M.
 Poesten, o. w. *Blazen.* Ik poest, poestte, heb gepoest. Poester, M. *Blaasbalg, inzonderheid om het vuur aan te blazen.*
 Poets, V., poetsen. Ook Pots. Poetsig.
 Poezelig, b. n. en bijw.
 Poëzie, poëzij, V.
 Pof, M.
 Poffer, M.
 Pofhaus, M., pofhanzen. *Pochhans.*
 Pogen, b. w. Ik poog, poogde, heb gepoogd. Poging, V.
 Pok, V.
 Pokdaal (pokkel), V. *Overblijvend ieken van de pokken. Pokdalig: van de pokken geschonden.*
 Pokkel. Zie *Pukkel.*
 Pol, M., pollen. *Boel.*
 Polder, M.
 Polci, poleie, V. *Vlooi kruid.*
 Poliet, b. n. Policter, polietst.
 Polijsten, b. w. Ik polijst, polijstte, heb gepolijst.
 Politie, V.
 Polis, V., polissen. *Bewijsschrift van deelgenootschap.*
 Politiek, V. *Staatkunde.*
 Politiek, O. *Burgerkleeding.*
 Pollepel, M. *De eigenlijke bet. is Stoklepel. Zie Pallas.*
 Pollevij, V., pollevijen. *De hiel van een schoen.*
 Pols, M. *Slagader.*
 Pols, M. *Springstok, polsstok.*
 Poltergeest, M.
 Pomerans, V., pomeransen. *De pomerans is van de keu (biljartstok) gesprongen.*
 Pommade, V.
 Pomp, V.
 Pompernikkel, M. *Zwart brood of grof roggebrood in Westphalen.*
 Pompoen, V. *Kalabas.*
 Pond, O.
 Pondspondsgewijs, pondspondsgewijze, bijw.
 Ponjaard, M.
 Pons, punch, V.
 Pont, ponte, V. *Eene schouw, een platboomd overzetvaartuig.*
 Pontificaal, O.
 Pook, M., poken.
 Pool, M., polen. *Polak.*
 Pool, V., polen. *Aspunt.*
 Poort, V.
 Poorter, M. *Stedeling.*
 Poos, V., poozen.
 Poot, M., pooten. *Been of voet van een dier, tafel enz.*
 Poot, V., poten. *Twijg. Spruit.*
 Pootje, O. *Jicht.*
 Poover, b. n. en bijw. *Armoedig, kaal.* Pooverder. Poovertjes. Pooverheid, V.
 Poozen, o. w. Ik poos, poosde, heb gepoosd.
 Pop, V. *Poppejurk. Poppenspel.*
 Popje en poppetje. *Het meisje speelde met twee poppetjes. De zijwormen veranderen in popjes.*
 Popel, M. *Populier. In sommige streken ook Peppel. Zie Aak.*
 Popelen, o. w. *Beven, sidderen.* Ik popel, popelde, heb gepopeld.
 Popeling, V.
 Populier, M. *Populierenhout, populierhout.*
 Poreus, b. n. *Poreuzer. Poreusheid, V.*
 Porfier, O. *Eene soort van rooden jaspis, ook wel roodmarmer geheeten.* Porfieren, stoff. b. n.
 Porie, V., poriën.
 Porselein, postelein, V. *Groente.*

- Porselein, O., porscleinen. *Aarde-werk*. Porseleinen, stoff. b. n.
- Port, M. *Portwijn*: wijn van Oporto in Portugal.
- Port, O. *Vrachtlood*, *briefport*.
- Portaal, O., portalen.
- Porte, V. *De sultan van Turkije met zijn hof; het Turksche rijk*: De Ottomanische Porte, de Verhevene Porte. *Porte bet. eigenlijk poort of deur*. *De deur of poort is het voornaamste deel eener woning in het Oosten; daarom wees men met de deur het geheele huis of paleis aan, terwijl men later er zelfs den bewoner van het paleis door verstonde: in ons geval den Sultan, zijn hof, zijn rijk zelfs* ⁴⁾.
- Portelbier, O. *Schuimbier*.
- Portelwei, V. *Wei van gewrongenkaas*.
- Portie, V., porties, portiën.
- Portier (poortier), M. *Deurwachter*.
- Portier, O. *Deur eener koets*.
- Portret, O.
- Portretteeren, b. w. Ik portretteer, portretteerde, heb geportretteerd.
- Post, V. *in de beteekenis van Visch, en Posterij, postkantoor en postwagen of postkar*.
- Post, M. *in de beteekenis van Postbode, Standplaats en Ambt, Stijl of deurpost, en Posten eener rekening*.
- Postelein. *Zie Porselein*.
- Posterij, V.
- Postiljon, M.
- Postuur, O., posturen.
- Pot, M.
- Potage, V. *Zie Bagage*.
- Poten, b. w. *Planten*. Ik poot, pootte, heb gepoot.
- Poter, M. *Planter*. Ook *pootaard-appel*.
- Potlood, O., potlooden.
- Potlooden, b. w. Ik potlood, potloodde, heb gepotlood.
- Praal, V. Praalhans, M., praalhanzen.
- Praam, M. *Druk, dwang*.
- Praam, V., pramen. *Een vaartuig*. *Zie Aak*.
- Praat, M.
- Prachen, b. en o. w. *Vlelend vragen, bedelen*. Ik prach, prachte, heb gepracht. Pracher. Prachster.
- Pracht, V. *Prachtig*.
- Practijk, V. *Het tegenovergestelde van theorie*. Practisch.
- Praktijk, V. *Die dokter, notaris en advocaat hebben eene uitgebreide praktijk*.
- Praktijk, V., praktijken. *Handeling*. *Hij is een man van kwade praktijken*.
- Praktizeeren, b. w. Ik praktizeer, praktizeerde, heb gepraktizeerd.
- Praktizijn, M., praktizijns.
- Pram, V. *Vrouwenborst*.
- Prang, V. *Drukking*.
- Prat, b. n. *Hoovaardig, trotsch*.
- Pratter, pratst.
- Prauw, V. *Een vaartuig van de bewoners der Sunda-eilanden*. Eene rooversprauw.
- Prauwel, V. *Eene oblie, een dunne ijzerkoek*.
- Predikant, M.
- Prediken (preeken), o. en b. w. Ik predik (preek), predikte (preekte), heb gepredikt (gepreekt).
- Preek, V., preeken.
- Prei, V., preien.
- Prelaat, M., prelaten.

⁴⁾ Den onderwijzer zal het terstond in 't oog vallen, dat men hier eene merkwaardige rij van synecdochen heeft.

- Prent, V., prenten. Prentenboek, -kraam, -winkel.
- President, M. Presidentsstoel.
- Preutsch, b. n. *Trotsch, spijtig.*
- Prevelen, o. en b. w. Ik prevel, prevelde, heb gepreveld.
- Priëel, O, priëelen.
- Priegel, M. *Slaag, ransel.*
- Priem, M. Priempje.
- Priester, M. Priesteres, V.
- Priesterschap, O. *wanneer men de priesterlijke waardigheid, V. wanneer men de gezamenlijke priesters bedoelt. Zie Bloedverwantschap.*
- Prij, V. Dood aas, *slecht of boosaardig vrouwensch of paard.*
- Prijken, o. w. Ik prij, prijkte, heb geprijkt.
- Prijs, M., prijzen.
- Prijzen, b. w. Ik prijs, prees, heb geprezen. Prijslijk, prijselijk. Prijzenswaardig.
- Prik, M.
- Prikkel, M. Zie *Beitel.*
- Prikslee, V., priksleeën.
- Pril, b. n. *Dit woord komt bijna uitsluitend voor in: de prille jeugd.*
- Primaat, M.
- Prins, M., prinsen. Prinselijk. Prinsenvlag.
- Prinses, V. Prinsessenboonen, V. meerv. Prinsessenbier.
- Print, V. Zie *Prent.*
- Prior, M., priors. Prioros. Priorin.
- Priseeren, b. w. *Schatten, waardeeren.* Ik priseer, priseerde, heb gepriseerd. Preiseering, V.
- Privaat, O., privaten. *Een sekreet.*
- Probeeren, b. w. Ik probeer, probeerde, heb geprobeerd.
- Proces, O., processen.
- Procureur, M.
- Proef, proeve, V., proeven. Zie *Proefraag.*
- Proest, o. w. Ik proest, proestte, proest.
- Proeven, b. w. Ik proef, proefde, heb geproefd.
- Profeet, M., profeten. Profetes. Profetie, V.
- Professor, M., professors, professoren.
- Profeteeren, b. w. *Voorspellen.* Ik profeteer, profeteerde, heb geprofeteerd.
- Profijt, O. Profijtelijk.
- Profijtertje, O.
- Profiteeren, o. w. *Voordeel trekken.* Ik profiteer, profiteerde, heb geprofiteerd.
- Prol, V. *Appelprol. Juinprol.*
- Prompt, b. n. en bijw. *Juist.*
- Promptheid, V.
- Pronk, M.
- Pronkaard, pronkerd, M.
- Pronselen, o. w. Ik pronsel, pronseelde, heb gepronseld. Pronselaar, M. *Knoeier.*
- Prooi, V., prooien.
- Proost, M. Proosdij.
- Prop, V. Proppenschietter. Propvol. *Niet zelden hoort men propvol.*
- Proponent, M.
- Proseliet, M., proselieten.
- Prospectus, O.
- Protest, O.
- Protestant, M. Protestantsch.
- Prove, preuve, V., proven, proeven. *Onderhoud, dat iemand zijn gansche leven uit een gesticht trekt.*
- Proviand, V. *Leeftocht.*
- Provincie, V., provincies, provinciën.
- Provinciehout, O. *Eene soort van rood verfhout.*
- Provoost, M., provoosten.
- Pruik (paruik), V. Pruikedoos.
- Pruikentijd, -winkel, -maker.
- Pruik, M. *Ouderwetsch man.*
- Pruim, V. *voor de vrucht, M. voor den pruimeboom. Zie Abrikoos.*

- Pruimedant, V. *Eene uitmuntende gekonfijte pruimensoort.*
- Pruis, V. *Schuim.* Zie *Bruis.*
- Pruis, M. Pruisen. Pruisisch. Pruisen, O.
- Prul, V. *Vod, beuzeling.*
- Prumel, prunel, V. *Gekonfijte pruim van Provence.*
- Prut, V. *Gestremde melk, wron-gel.*
- Psalm, M.
- Psalter, O. *Verzameling van psalmen. Een tiensnarig speeltuig der ouden, waarmede men het gezang begeleidde.*
- Publiek, O.
- Pudding, podding, M.
- Puf, V. *Lust, trek.*
- Pui, puie, V., puien. Puitje.
- Puik, O.
- Puimsteen, M. *voor den steen, O. voor de stof.* Zie *Agaat.*
- Puin, O.
- Puinhoop, M., puinhoopen.
- Puist, V.
- Puit, M. *Kikkorsch.* Ook: *Veenboer.* Puitaal, M. *Boerenaal, aal die in de venen gevonden wordt.*
- Pukkel, pokkel, V.
- Pul, V. *Pullebroer, M.*
- Pulver, O.
- Punch. Zie *Pons.*
- Punt, V. *Spits en leesteeken.*
- Punt, O. *Onderwerp, tijd-punt, wiskundig punt.*
- Puren, b. w. *Zuiveren. Zuigen. De bij puurt, puurde honing uit de bloem.*
- Purgeeren, o. w. *Ik purgeer, pur-geerde, heb gepurgeerd.*
- Purper, O. *Purperen, stoff. b. n.*
- Put, M.
- Puts, putse, V. *Puttemmer.*
- Putter, M. *Een distelwink.*

Q.

- Quadraat, O., quadraten. *Een vierkant.*
- Quadrant, O., quadranten. *Een cirkelsector, wiens inhoud gelijk is aan een vierde gedeelte des cirkels.*
- Quadrille, V., quadrilles. *Een dans, die met vier personen uitgevoerd wordt, enz.*
- Quaestie, V., quaestiën, quaesties.
- Qualiteit, V. *Hoedanigheid.*
- Quantiteit, V. *Hoeveelheid.*
- Quarantaine, V. *Dat schip moet quarantaine houden.*
- Quarto, O.
- Quatertemper, M. *Een van de vier strenge vastendagen in de R.*
- kerk, welke gehouden worden op elken eersten Vrijdag van elk vierendeel jaars.
- Quine, V. *In het quine- of lotto-spel de vijf winnende nummers op eene lottokaart.*
- Quint, V. ¹⁾
- Quintessens, V. *De geest, het pit uit eene of andere stof.*
- Quitantie, V., quitanties, quitantiën.
- Quiteeren, b. w. *Ik quiteer, qui-teerde, heb gequiteerd.*
- Quota, V., quota's. *Aandeel, dat in een omslag door iemand be-taald moet worden.*
- Quotient, O., quotienten. *De uit-komst eener deeling.*

¹⁾ De namen der intervallen zijn in de muziek V.: *Eene groote tert, eene kleine quint enz.*

R.

- Ra, V., raas.
 Raad, M., raden.
 Raad-pensionaris, M., raad-pensionarissen.
 Raadsel, O. Zie *Aanhangsel*.
 Raadsman, M., raadslieden.
 Raadslag, M., raadslagen.
 Raaf, V., raven.
 Raagbol, M. Zie *Ragebol*.
 Raaghoofd, raagshoofd, O.
 Raak, V., raken.
 Raam, M. *Raming*.
 Raam, O. *Venster*.
 Raap, V., rapen.
 Raat, V., raten. *Eene honingraat*.
 Rabarber, V.
 Rabat, O., rabatten.
 Rabaut, M., rabauten. *Een guit. Een deugniet, schelm. Rabautenstuk.*
 Rabanw, M. *Eene soort van appelen, ook grauwe renet geheeten. Deze appel hangt aan een kort steeltje en heet daarom in 't Fransch courtpendu, dat in sommige streken het basterdwoord korpenduums opgeleverd heeft.*
 Rabbijn, M. Rabbijnsch.
 Raboorden, O. meerv. *Eene plant, ook duizendknoop geheeten.*
 Rachel. Zie *Rochel*.
 Rad, O., raden, raders, raderen.
 Radje, O., raadjes en radertjes.
 Radbraken (rabraken), b. w. Ik radbraak, radbraakte, heb geradbraakt.
 Raden, b. w. Ik raad, ried of raadde, heb geraden.
 Radijs, V., radijzen.
 Raf, V. *De diep uitgesneden rugvinnen van zekere soort van heilbot, welke ingezouten en daarna gedroogd worden.*
- Rafel, V. *Rafeldraad*.
 Rafeling, V. *Pluksel*.
 Raffineeren, b. w. Ik raffineer, raffineerde, heb geraffineerd.
 Rag, O. *Spinrag*.
 Ragebol, raagbol, M. *Een werktuig om de zolders enz. van spinrag te zuiveren.*
 Ragen, b. w. Ik raag, raagde, heb geraagd.
 Rail, V., rails. *Het ijzeren spoor van een spoorweg.*
 Rak, O.
 Rakel, M. *Een ijzeren werktuig om den oven aan te stoken.*
 Raket, V. *Zekere plant. Ook: een vuurpijl.*
 Raket, O. *Een kaatstuig.*
 Rakken, o. en b. w. Zie *Ritten*.
 Ik rak, rakte, heb gerakt. *Die jongen is een straatraker. Die jager heeft deze landen afgerakt.*
 Rakker, M. *Een dievenleider. Een deugniet.*
 Rakketalie, V., rakketalies. *Scheepswoord.*
 Ralle, V. *Een snapachtig wijf.*
 Rallen, rellen, o. w. *Babbelen, snappen.* Ik ral, rel; ralde, relde; heb gerald, gereld. *Relletje.*
 Ram, M.
 Ramenas (ramelas), V.
 Rammeien, b. w. Ik rammei, rammeide, heb gerammeid.
 Rammelaar, M. *Babbelaar. Het mannetje bij de konijnen. Een speeltuig voor zeer jonge kinderen, in sommige streken ratelaar geheeten.*
 Rammelkees, M., rammelkeezen.
 Rammeltuit, V.
 Ramp, V.
 Rampaard, O. *Ook Roopaard, rol-*

- paard *geheeten*. *Scheepsaffuit*: een stel op wielen, waarop het scheepsgeschut rust.
- Rampsjoed, M.
- Rand, M.
- Rang, M.
- Rank, V. *List, streek, nuk*. — *Twijg*: Wijngaardrank.
- Ranonkel, V.
- Rans, ransig, b. n. *Bedorven*: garstig, zuur, van vet, boter, spek enz.
- Ransel, M. *Soldatentasch*.
- Ransel, M. *Slaag*.
- Ransuil, M. *Een soort van uil*, ook lijkuil en kerkuil *geheeten*.
- Rantsoen, ranjoen, O. *Losgeld*. *Het Fransche rançon*.
- Rantsoen, O. *Zene bepaalde hoeveelheid spijs en drank*. *Het Fransche rationer*.
- Rapalje, O.
- Rapé, V. *Tot snuif geraspte tabak*.
- Rapier, O. *Een zijgeweer*.
- Rapport, O.
- Rarekik, M., rarekikien.
- Rariteit, V. *Rariteit'enkast*.
- Ras, O. *Geslacht*. — *Kleedingstof*. — *Draaikolk*.
- Ras, bijw. Rasjes.
- Rasch, b. n. Rascheid, V.
- Rasp, V.
- Rasterwerk, O.
- Rat, rot, V. *Rattestaart*, M. *Eene vijl*. *Rattenkruit*.
- Ratel, M.
- Ratijn, O. *Zekere kleedingstof*. *Ratijnen*, stoff. b. n.
- Rauw, b. n.
- Ravelijn, O. *Zeker buitenwerk eener vesting*: halve maan.
- Ravotten, o. w. Ik ravot, ravotte, heb geravot. Ravotter. Ravotster.
- Razijn. *Zie Rozijn*.
- Reaal, M. *Eene Spaansche munt*: *het twintigste deel van een piaster*. Ook eene oude Holl. munt.
- Rebel, M.
- Rebellie, V.
- Recensent, M.
- Recht, b. n. en bijw. *Rechtheid*. *Rechtmatig*.
- Recht, O. *Rechthuis*. *Rechtszaak*.
- Rechtbank, V.
- Rechten, richten, b. w. *Het recht uitoefenen*. Ik recht, richt; rechte, richtte; heb gerecht, gericht.
- Rechter, M.
- Rechter, b. n. Zie *Linker*. *Rechterhand*.
- Rechts, bijw.
- Rechtsch, b. n.
- Recruut, M., *recruten*.
- Rede, V., *reden*. *Toespraak*.
- Rede, V. *Denkvermogen*.
- Reden, V., *redenen*. *Oorzaak*, *drijfveer*.
- Reden, V., *redens*. *Verhouding*.
- Redenaar, M.
- Redeneeren, o. w. Ik redeneer, redeneerde, heb geredeneerd. *Redeneering*, V.
- Rederijker, M. *Rederijkerskamer*, V.
- Ree, V., *reeën*. *Een dier, dat tot het hertengeslacht behoort, doch kleiner is dan het hert*.
- Reebok, reegeit, reekalf.
- Ree, reede, V., *reeën*, *reeden*. *Eene veilige ligplaats voor schepen buiten de haven*.
- Ree, V., *reeën*. *Afwateringslootjès in ongedraineerde bouwlanden*.
- Reede, reed, ree, b. n. *Gereed*. *Reeder*, reedst.
- Reeden, b. w. *Uitrusten, vervaardigen, gereed maken*. Ik reed, reedde, heb gereed. *Voor dat geld moet zij zich kleeden en reeden*. — *Linnen reeden*. *Schepen reeden*.

- Reeder, M. Reederij. Reederskantoor.
 Reeds, bijw.
 Reef, O., reven. *Scheepswoord.* —
Een reef inbinden.
 Reek, V., reken. *Eene kleine egge.*
 Reeks, V.
 Reep, M. *Eene smalle strook. Een*
hoepel. Een touw.
 Reepen, b. w. Ik reep, reepte,
 heb gereept. *Boonen reepen.*
 Reesem, O. *Eigenlijk reegsem, van*
rijgen, gelijk deesem, deegsem,
van dijgen. In sommige streken
voor rist, dat aldaar niet ge-
hoord wordt.
 Reet, V., reten. *Scheur, spleet.*
 Reet, rete, V. *Een werktuig, ook*
braak geheeten, dat bij het be-
reiden van vlas en hennep ge-
bruikt wordt.
 Reet. Zie *Root.*
 Reettrekker, M. *Ook Rooimeester,*
erfscheider, reetmeester geheeten.
 Reeuw, O. *Doodschuim.*
 Reeuw, O. *In Friesland allerlei*
gereedschappen en huisraad.
 Reeuwen, b. w. *Een doode afsteg-*
gen. Ik reeuw, reeuwde, heb
gereeuwd. Reeuwer. Reeuwster.
 Reeuroof, M. *Roof, aan dooden*
gepleegd.
 Reeuwisch, b. n. *Wrang.*
 Referein, refrein, O. *Slotrijm:*
Regels, die in een lied aan het
einde van elk vers herhaald
worden.
 Regeeren, b. en o. w. Ik regeer,
 regeerde, heb geregeerd. Regee-
 ring, V. Regeeringsvorm. Regee-
 ringszaak. Regeerder. Regeerster.
 Regel, M., regels, regelen.
 Regen, M.
 Regent, M. Regentes, V. Regen-
 tenkamer.
 Regiment, O.
 Register, O.
- Reglement, O.
 Rei, M., reien. *Koor.*
 Reien, o. w. *Dansen. Ik rei reide,*
 heb gereid.
 Reiger, M.
 Reiken, b. en o. w. Ik reik, reikte,
 heb gereikt.
 Reikhalzen, o. w. Ik reik(hals, reik-
 halsde, heb gereikhalsl.
 Reilen, onp. w. In: *Zoo als het*
reilt en zeilt, waarvoor men
niet zelden vindt: zoo als het
treilt en zeilt. Zoo ook: zeil
en treil voor: zeilen en touwen.
 Rein, b. n. en bijw. *Zuiver.*
 Reinette, O. *Een gwas, ook Gei-*
tebaard geheeten.
 Reinigen, b. w. Ik reinig, reinig-
 de, heb gereinigd. Reiniging, V.
 Reinvaar, V., reinvaren. *Worm-*
kruid.
 Reis, reize, V., reizen. Zie *Aan-*
vraag.
 Reizen, o. w. Ik reis, reisde,
 heb gereisd.
 Rek, M. *Het rekken.*
 Rek, O. *Lotwerk. Fierrek, pij-*
penrek, droogrek.
 Rekel, M.
 Rekenen, b. en o. w. Ik reken,
 rekende, heb gerekend. Reke-
 ning, V.
 Rekke, V. *Een lange stok. Zie*
Aanvrhag.
 Rekken, b. en o. w. Ik rek,
 rekte, heb gerek. Rekkelijk.
 Relien. Zie *Rallen.*
 Remmen, b. w. *Sterk spannen:*
een der wielen van een wagen
met een ketting vastmaken, op-
dat het slepe. Ik rem, remde,
heb geremd. Remketting, M.
Ketting, waarmede een wagen
geremd wordt.
 Remonstrant, M.
 Ren, M. *Een snelle loop.*

- Renne, V. *Een kippenloop.*
 Renet, V. *Eene soort van appelen.*
 Renetappel, M. *voor den boom en de vrucht.* Renetteboom, M.
 Rennen, o. w. Ik ren, rende, heb gerend. *Men vindt niet zelden het verl. deelw. geronnen: Nimmer moe geronnen tijd.*
 Rensch, b. n. *Rijnsch* in: *Rensche wijn.* — *Zuurachtig: Die peren hebben een renschen (rinschen) smaak.*
 Rente, V. Rentenier.
 Rep, M. *In de uitdrukking: In rep en roer.*
 Repel, M. *Een vlashamer.*
 Repelen, b. w. *Vlas beuken of schillen.* Ik repel, repelde, heb gerepeld.
 Repetent, O.
 Republiek, V., republieken.
 Request, O., requesten.
 Respijt, O. *Uitstel.*
 Rest, V.
 Reten, b. n. *Vlas weeken.* Zie *Roten.*
 Reu, M., reuen. *Mannetjeshond.*
 Reuk, M. Reukeloos.
 Reus, M., reuzen. Reuzenbeeld, -werk, -slang enz.
 Reutel, M. *Reuteling.*
 Reutel, M. *Reutelaar: Knorrepot, babbelaar.*
 Reutel, V. *Reutelaarster: Knorrepot, babbelaarster.*
 Reuter, M. *Eene zeef.*
 Reuzel, M. *voor reuzelkoek, O. voor de stof.*
 Revelen, o. w. *Suffen.* Ik revel, revelde, heb gereveld.
 Reven, b. w. *Het zeil inbinden.* Ik reef, reefde, heb gereefd.
 Rib, ribbe, V. Ribje, ribbetje.
 Ribbebreuk, -vlies. Ribbenkast.
 Richel, V. *Rand. Lat.*
 Ridder, M. Ridders, riddersen.
 Ridderorde.
- Ridderschap, V. *voor de gezamenlijke ridders, O. voor de waardigheid.*
 Ridderspoor, V., riddersporen. *Eene bloem.*
 Rieken. Zie *Ruiken.*
 Riem, M. *in alle beteekenissen.*
 Riempje.
 Riet, O. Rieten, stoff. b. n.
 Rif, O., riffen. *Geraamte, klip.*
 Rif, O., reven. *Hetzelfde als reef.*
 Rij, V., rijen. *Reekf. Rijtje.* Rijenbouw. *In sommige streken, waar rij niet gehoord wordt, gebruikt men reek, reke, V.*
 Rijden, o. en b. w. Ik rijd, reed, heb en ben gereden. Rijlaars. Rijmantel. Rijpaard. Rijder. Rijdster.
 Rijf, V., rijven. *Rasp. Hark.*
 Rijfelaar, M. *Dobbelaar. Houder eener speelbank.*
 Rijfelen, o. w. Ik rijfel, rijfelde, heb gerijfeld.
 Rijgen, b. w. Ik rijg, reeg, heb geregen. Rijgdraad. Rijgveter.
 Rijk, b. n. Rijkelijk.
 Rijkaard, M.
 Rijk, O. Rijksbestuur. Rijksstaf. Rijksstad.
 Rijkdom, M.
 Rijkheid, V.
 Rijksdaalder, M. Zie *Achtentwintig.*
 Rijm, M. *Rijp.*
 Rijm, O. *Gelijkheid van eindklanken.* Rijmeloos. Rijmpje.
 Rijmelen, o. w. Ik rijmel, rijmelde, heb gerijmeld. Rijmelaar. Rijmelaarster. Rijmelarij.
 Rijmen, o. en b. w. Ik rijm, rijmde, heb gerijmd.
 Rijn, M.
 Rijnsch, b. n. en bijw. *Dit woord is in enkele uitdrukkingen tot Rinsch, rensch verzwakt. Rijn-sche wijn of Rensche wijn. Eene rinsche peer. Zie Rensch.*

Rijnsche-wijnflesch, V.
 Rijp, M. *Rijm*.
 Rijp, V. *Rups*.
 Rijp, b. n. en bijw. Rijpelijk.
 Rijpen, o. en b. w. Ik rijp, rijpte, heb en ben gerijpt.
 Rijpen, onp. w. Het rijpt, rijpte, heeft gerijpt.
 Rijs, O., rijzen. Rijsje. Rijshout.
 Rijst, V. Rijstebrij, rijstemeel, rijstetaart enz.
 Rijten, b. en o. w. Ik rijt, reet, heb en ben gereten.
 Rijtuig, O.
 Rijven, b. w. Ik rijf, reef, heb gereven.
 Rijzen, o. w. Ik rijs, rees, ben gerezen. Rijzing, V.
 Rijzig, b. n. en bijw.
 Rikkikken, rikkedikken, o. w. Ik rikkik, rikkikik; rikkikte, rikkedikte; heb* gerikkikt, gerikkedikte.
 Rimpel, M.
 Rinde, V. *Bast van eikeboomen*.
 Ring, M. Ringetje.
 Ringelooeren, b. w. Ik ringeloor, ringeloorde, heb geringeloorde.
 Rinkel, M.
 Rinkelbom, V. *Tamboerijn*.
 Rinket, V. *Luikje in eene sluisdeur*.
 Rinsch, b. n. Rinscher, meest rinsch. Rinschheid, V.
 Riool, O., riolen. *In sommige streken V.*
 Rist, V. Zie *Reesem*.
 Rit, M., ritten. Ritje. Ritmeester.
 Rits, tusschenw.
 Ritsch, b. n. Zie *Ritsig*.
 Ritsen, b. w. *Het merken der boomen enz. met het ritsijzer door de houthandelaars*. Ik rits, ritste, heb geritst.
 Ritselen, o. w. Het ritselt, ritselde, heeft geritseld. Ritseling, V.

Ritsig, b. n. en bijw. *Walpsch, wellustig, geil*.
 Ritten, b. en o. w. *Dartelend heen en weer loopen*. Ik rit, ritte, heb gerit. *Die jongens ritten zich de kleeren van het lijf*. *In sommige streken, waar ritten niet bekend is, gebruikt men rakken*.
 Rivier, V.
 Rob, M. *Een zoogdier, dat tot de orde der vischachtige behoort*. *De meest bekende soort van robben is de zeehond of zeekalf*. Robbenjacht, -vangst. Robbenhuid. Robbevel. Robbevellen, stoff. b. n.
 Rob, V. *De maag der groote vischen*.
 Robijn, M. *voor den steen*, O. *voor de stof*. Zie *Agaat*.
 Rochel, V.
 Rochelen, o. w. Ik rochel, rochelde, heb gerocheld.
 Roe, roede, V., roeden. Roedje.
 Roedrig, M. *Roeddrager, gelijk vaandrig vaandragter beteekent*.
 Roef, V., roeven.
 Roeidol, M. *Roepen*.
 Roeien, o. w. Ik roei, roeide, heb geroeid. Roeispaan, roeiriem.
 Roeier: *Die schippersknecht is een fel roeier*. — *Wijnroeier: Die ambtenaar is wijnroeier*.
 Roekeloos, b. n. en bijw. *'t Woord komt van het oude roeken, zorgen, acht slaan op iets*.
 Roem, M. Roemwaardig. Roemenswaardig. Roemruchtig.
 Roemer, romer, M. *Een wijnglas*.
 Roep, M.
 Roepen, b. en o. w. Ik roep, riep, heb en ben geroepen.
 Roer, M. in: *In rep en roer. Wat zijt gij vroeg in den roer*.
 Roer, O. *Stuur*.

- Roer, O. *Pijp of buis. Vuurroer.*
Pijperoer.
- Roerdomp, M.
- Roerend, b. n. *Roerbaar, bewe-
gelijk.* Roerend en ouroerend
goed.
- Roering, V.
- Roervink, M. *Lokvink der voge-
laars. — Belhamel.*
- Roes, M., roezen. Roezig. Roezig-
heid, V.
- Roest, M. voor *het roesten*, O.
voor *de stof, de roestigheid.*
- Roet, O.
- Roffel, M. *Tromslag. — Beris-
ping. — Eene schaaf, roffel-
schaaf, waarmede het ruwste ge-
deelte der oppervlakte van het
hout weggenomen wordt.*
- Roffelen, b. w. *Met den roffel be-
werken of schaven. Ergens los
en vluchtig over heenloopen. Ik
roffel, roffelde, heb geroffeld.*
- Roffelruit, V. *Eene vrouw, die
haar werk slordig verricht.*
- Roffiaan, M., roffianen. *Hoeren-
waard.*
- Rog, M. *Zekere visch. Rogje,
roggetje. Roggenvangst. Roggevel.*
- Rogge, V. Roggebloem, -brood, -meel,
-stroo. Roggeglui, soms *bloot
glui geheeten: fijn roggestroo.*
- Rok, M. *Een kleedingstuk. Roks-
knoop. Rokszak. Roksmouw.*
- Rokken, rok, O., rokkens, rokken.
*Spinrokken: een werktuig, waarom
het vlas gewonden wordt, dat
men spinnen wil.*
- Rol, V.
- Rollaag, V., rollagen.
- Rollende, V., rollenden. *Een op-
gerold stuk rundvleesch, lende-
gebraad.*
- Rolleng, V. *Leng of stokvisch,
in rollen.*
- Rolpens, V., rolpensen.
- Roman, M., romans. Romannetje.
Romanesk.
- Romance, V., romancen, romances.
- Romer. Zie *Roemer.*
- Rommelzoo, rommelzooi, V., rom-
melzooien. Rommelzootje.
- Romp, M.
- Rompslomp, M. *Een slordige boel.*
- Rond, O., ronden.
- Rondas, V., rondassen. *Een rond
schild.*
- Ronde, V., ronden, rondes. *Een
omgang.*
- Rondeel, O., rondeelen.
- Rondelijk, bijw.
- Rondheid, V.
- Ronds, V., ronsden. *Rad van eene
druipers.*
- Rondsel, O.
- Rondte, V.
- Ronselaar, M.
- Ronzebons, V., ronzebonzen. *Draag-
bare poppenkast. Marionettenspel.*
- Rood, b. n. en bijw. Rooder.
- Roodekool, V., roodekoolen.
- Roof, M. *Het rooven. Het geroofde.*
- Roof, rove (reuf), V., roven.
Korst van eene zweer.
- Rooi, V. *De daad van rooien,
d. i. raken. Het komt in sommige
streken nog voor in de bijwoor-
delijke uitdrukking: mee rooi,
d. i. met rooi, woordelijk met
raken. Hij kwam er mee rooi,
d. i. Hij kwam er nauwelijks,
te nauwer nood, met veel moeite:
Hij kwam er ja, maar het was
al. Mee rooi (nauwelijks) was
hij gezeten, of hij begon over
de zaak te spreken. Verder: Hij
had rooi, d. i. veel moeite, om
er te komen. — Rooi schieten:
juist mikken, raak schieten.*
- Rooien, b. w. *Op een doel mik-
ken en dat doel bereiken (raken).*
Ik 'rooi, rooide, heb gerooid.

- Ik kon den paal niet rooien. — Hij zal het wel rooien: hij zal het wel klaar spelen.*
- Rooien (roden, roeden, roeien), b. w. *Uitgraven, uittrekken. Zij rooien aardappels. Rooing, V.*
- Roomeester, M. *Zie Reettrekker.*
- Rook, roke, V. *Een hooistapel of hooivim.*
- Rook, M. *Damp. Rookerig.*
- Rookten, o. en b. w. *Ik rook, rookte, heb gerookt. Rooker.*
- Room, M. *Roompje.*
- Roomen, b. w. *Ik room, roomde, heb geroomd.*
- Roomschgezinde, M. en V.
- Roopaard, rolpaard, O. *Scheepsaffuit. Zie Rampaard.*
- Roos, V., rozen. *Rozeblad, -boom, -bottel, -knop, -tak, -struik. Rozenblad, -gaard, -honig of -honing, -water.*
- Roos, V. *Eene ontsteking. Rozig.*
- Root, rote, V. *Ook reet, rete, reute, ruit geheeten: plaats, waar men het vlas root.*
- Rooster, M.
- Rooven, b. w. *Ik roof, roofde, heb geroofd. Roover.*
- Ros, O.
- Ros, b. n. *Rosser.*
- Rosbaar, V., rosbaren. *Een draagzetel.*
- Rosbeier, M. *Eigenlijk: Ros Bayard: het paard der vier Heemskinderen. — Een wild en woest schepsel.*
- Roskam, M.
- Rosmarijn, rozemarijn, M.
- Rostuischer, M. *Paardenkooper.*
- Rot. *Zie Rat.*
- Rot, O. *Vereeniging van personen.*
- Roten, b. w. *Ook Reten, reuten, rotten. Vlas of hennep roten, dat is: te weeken leggen. In stroomend water root de hennep*
- niet naar behooren. Het root, rootte, heeft geroot. Roting, V. Rots, V. Rotsig.*
- Rotting, M. *Rietstok. Rottinkje.*
- Rouw, M.
- Rozenhoed, M. *Rozenkrans, pater-noster.*
- Rozelaar, M., rozelaars, rozelaren.
- Rozenobel, M. *Eene voormalige Engelsche gouden munt, ter waarde van f 9.60.*
- Rozijn, razijn, V.
- Ruchtbaar, b. n. en bijw.
- Rug, M. *Rugje, ruggetje. Ruggelings, bijw. Ruggelingsch, b. n.*
- Rui, M. *Ruitijd.*
- Ruif, V., ruiwen. *Ook Ruifel, V.*
- Ruig, b. n. en bijw. *Ruiger.*
- Ruigte, V. *Zie Aanstalte.*
- Ruien, o. w. *Van vederen verwisselen. Hij ruit, ruide, heeft geruid.*
- Ruiken, rieken, b. en o. w. *Ik ruik, riek; rook; heb geroken.*
- Ruiker, M.
- Ruim, O.
- Ruimschoots, bijw. *Ruimschootsch, b. n.*
- Ruin, M. *Een gesneden hengst.*
- Ruïne, V., ruïnen, ruïnes. *Bouwval.*
- Ruïneeren, b. w. *Ik ruïneer, ruïneerde, heb geruïneerd.*
- Ruischen, o. w. *Het ruischt, ruischte, heeft geruischt.*
- Ruischpijp, V. *Doedelzak.*
- Ruisvoren, ruisvoorn, M. *Rietvoeren: zekere visch.*
- Ruit, V., ruiten. *Glasruit. Vensterruit.*
- Ruit, V. *Schurft.*
- Ruit, V. *Wijnruit.*
- Ruit, O. *Uitgetrokken onkruid. Eendenkroos.*
- Ruiten, V. meerv. *In het kaartspel. Ruitenaas.*

Ruiten, o. w. *Plunderen*, in ruiten en rooven. Hij ruit, ruitte, heeft geruit.
 Ruiter, M. Ruiterssabel. Ruiterstandbeeld.
 Ruiterij, V.
 Ruiting, V. *Degen, kling van een zwaard.*
 Ruiting, V. *Geklonterde melk.*
 Ruk, M.
 Rul, V. *Driftige toeloop van volk. Sterk vertier van sommige waren. Er is eene rul in den tabak.*
 Rul, b. n. *Hobbelig.*
 Rum, V.
 Rumoer, O.
 Run, V. *Eikebast.*
 Rund, O., runderen, runders.
 Rundvee. Rundvleesch.
 Rune, V., runen. *Aloude Noord-*

sche letterteekens, gewoonlijk in steen gesneden. Runisch. Runenschrift.
 Runsel, O. *Stremsel.*
 Rups, V., rupsen. Rupsennest.
 Rusch, V., russchen. *Eene soort van bies.*
 Rusleier, rusleer, O. *Juchtleder, juchtleer.*
 Rust, V. *Het rusten.*
 Rust, V., rusten. *Scheepswoord.*
 Rusting, V. *Wapenrusting, uitrusting.*
 Ruw, b. n. en bijw. Ruwelijk.
 Ruwaard, M., ruwaards, ruwaarden. *Gedurende de krankzinnigheid van WILLEM V was zijn broeder ALBRECHT Ruwaard.*
 Ruzie, V., ruzies.

S.

Saai, O. en V. Saaien, stoff. b. n.
 Sabbat, M., sabbatten.
 Sabberen, o. w. *Kladden, kladschilderen.* — *Snappen.* Ik sabber, sabberde, heb gesabberd.
 Sabel, O. *voor het bont*, M. *voor het dier.*
 Sabel, V. *Een zwaard.*
 Sabel, O. *Zwart, in de wapenkunde.*
 Sacrement, O.
 Sacristein, M.
 Sacristie, sacristij, V.
 Sadduceër, M., Sadduceërs, Sadduceën. Sadduceesch.
 Saffier, O. *voor de stof*, M. *voor den steen.* Zie *Agaat.*
 Saffoer, saffloers, O. *Wilde saffraan.*
 Saffraan, V.
 Sage, V., sagen. *Legende.*
 Sagen, o. w. *Vreezen.* Ik saag, saagde, heb gesaagd.

Sajet, V. en O., sajetten. *'t Woord wordt in sommige streken alleen V. gebruikt.* Sajetten, stoff. b. n.
 Sak, M., sakken. *Een lang vrouwenkleed.*
 Sakerdaanhout, O. *Eene welriekende buitenlandsche houtsoort, bruin met zwarte strepen.*
 Sakkerloot, tusschenw.
 Saks, M., Saksen.
 Salade, sla, V., saladen. Slaadje.
 Salamander, M.
 Salet, O.
 Salie, V. Saliemelk.
 Salingen, V. meerv. *Scheepswoord. Kruishouten, waarop de marskorf rust.*
 Salpeter, O.
 Saluut, O., saluten.
 Salvo, O., salvo's.
 Samaar, V., samaren. *Een oud deftig vrouwenkleed.* Trouwsa-
 maar.

- Samen, te zamen, bijw.
 Samenhang, M.
 Samenscholing, V.
 Samenspraak, V.
 Samkijn, M. *Een Turksch koopvaardijship.*
 Sammelen, o. w. Ik sammel, sammelde, heb gesammelt.
 Samoreus, V., samoreuzen. *Een lang platboomd Rijnvaartuig.*
 Sandaal, V., sandalen. *Zeker schoeisel.*
 Sandelhout, O.
 Sandrak, O.
 Sanheirin, O. *Groote Raad der Joden.*
 Sanskrit, O.
 Sant, M. *Een heilige: Santje: Prentje, waarop een heilige afgebeeld staat.* Santin. Santenkraam, V.
 Santorie, V. *Duizendguldenkruid.*
 Sap, O. Sappeloos.
 Sappe, V. *Loopgraaf.*
 Sappeur, M.
 Saraceen, M., Saracenen. Saraceensch.
 Sarazijnskruid, O. *Dunne holwortel.*
 Sardijn, V. *Zekere visch, die niet zoo lang is als de haring, waarmee hij veel overeenkomst heeft, en die zijn naam draagt naar het eiland Sardinië.* Sardijnenvangst.
 Sardonyx, M. *voor den steen, O. voor de stof.* Zie *Agaat.*
 Sarge. Zie *Serge.*
 Sas, V. *Eene soort van buskruit.*
 Sas, O. *Sluiskolk.*
 Sassefras, O. *Eene welriekende West-Indische houtsoort, welke in de geneeskunst gebruikt wordt.*
 Satan, M. Satansch. Satanswerk.
 Sater, M. *Een boschgod.*
 Satijn, O. Satijnen, stoff. b. n. Saucijs, V., saucijzen. Saucijzebroodje.
 Saus, V., sausen.
 Sausen, b. w. Ik saus, sauste, heb gesaust.
 Savelboom, zevenboom, M.
 Savonet, V., savonetten, V. *Een zeepbal.*
 Savoyekool, V., savoyekoolen.
 Schaaf, V., schaven.
 Schaafsel, O.
 Schaakmat, b. n.
 Schaal, V. *in alle beteekenissen.*
 Schaamte, V. *Zie Aanstalte.*
 Schaap, O. Schaapskooi.
 Schaar, V. *Eene menigte, schare.* Ook: *een werktuig.*
 Schaarde, V. *Breuk in het scherp van een of ander snijtuig.* Ook *Scherf.*
 Schaars, bijw.
 Schaarsch, b. n. Schaarschheid, V.
 Schaarslijp, M., schaarslijpen.
 Schaats, V., schaatsen. Schaatsenrijden.
 Schab, schabbe, V. *Lichte mantel of kleed. — Versteten kleedingstuk. — Blauwe kiel.*
 Schabel, V. *Voetbank.* Schabelleije.
 Schabouwelijk, b. n.
 Schabrak, V., schabrakken.
 Schach, M., schachs. De schach van Perzië.
 Schacheren, o. w. Ik schacher, schacherde, heb geschacherd.
 Schacheraar. Schacherij, V.
 Schacht, schaft, V.
 Schadde, V. *Eene groene zode.*
 Schade, V.
 Schadeloos, b. n. *Zonder schade.*
 Schadeloos, schaloos, b. n. *Ledig, werkeloos.*
 Schaden, b. w. Ik schaad, schaadde, heb geschaad.
 Schaduw, V.
 Schaffen, schafften, b. w. Ik schaf,

- schaft; schafte, schafte; heb
 geschaft. Schaftklok.
 Schakeeren, b. w. Ik schakeer,
 schakeerde, hebgeschakeerd. Scha-
 keering, V. Schakeersel.
 Schakel, V.
 Schaker, M.
 Schako, V., schako's.
 Schal, M. *Geluid, galm.*
 Schalie, V., schaliën. *Lei, deklei.*
 Schaliedak, schaliëndak.
 Schalk, M.
 Schalk, schalksch, b. n. *Loos.*
 Schalkheid. Schalkschheid.
 Schallebijter. Zie *Scharrebijter.*
 Schalm, M. *Schakel.* Schalmpje.
 Schalmei, V. *Herdersfluit.*
 Schaloos. Zie *Schadeloos.*
 Schamel, b. n. Schamelheid.
 Schamp, M.
 Schampdek, O. *Scheepswoord.*
 Schampscheut, M. *Schamper ge-
 zegde.*
 Schampschot, O., schampschoten.
 Schandaal, V. Schandalig. Schan-
 dalizeeren.
 Schande, V. Schanddaad.
 Schandekoop, b. n. *Schandelijk,*
 d. i. hier *uiterst goedkoop.*
 Schans, V., schansen.
 Schaper, M. *Schaapherder.*
 Schappelijk, b. n. en bijw. *Matig.*
Fatsoentijk.
 Schaprade, schapraai, V. *Etenskast.*
 Schar, scharre, V. *Zekere platvisch.*
 Scharlaken, O. Scharlakensch, stoff.
 b. n.
 Scharlei, V. *Eene plant met schar-
 lakenroode bladeren.*
 Scharluin, M. *Een schobbejak,*
schurk.
 Scharminkel, scherminkel, M. *Een*
geraante. Een zeer mager mensch.
 Scharnier, O.
 Scharrebier, scharbier, O. *Dun,*
gering bier.
- Scharrebijter, schallebijter, M.
Zekere kever, ook vliegend hert
geheeten.
 Scharren, o. w. *Krabben.* Ik schar,
 scharde, heb geschard. *De hoen-
 ders scharren met de pooten ach-
 teruit.*
 Scharrelen, o. w. Ik scharrel,
 scharrelde, heb gescharreld.
 Schat, M.
 Schaveelen, o. en b. w. *Inschikken,*
plaats maken. — Verder *scheeps-
 woord: De wind begint te scha-
 veelen, d. i.: Het begint goed*
*te waaien, de wind wordt gun-
 stiger. In sommige streken: zijn*
*best doen, voorstaan: Hij scha-
 veelde voor zijn broeder.* — Ik
 schaveel, schaveelde, heb gescha-
 veeld.
 Schaveling, M.
 Schaverdebonk, V., in: *Hij loopt*
op schaverdebonk. Zie *Schobber-
 debonk.*
 Schavot, O.
 Schavotteeren, b. w. Ik schavot-
 teer, schavotteerde, heb gescha-
 votteerd.
 Schavuit, M. Schavuitenstreek,
 -stuk.
 Schedel, M.
 Scheede, schee, V., scheeden,
 scheeën. Scheedje.
 Scheef, V., scheeven. *Houtachtig*
stukje van den vlasstengel.
 Scheef, b. n. en bijw. Scheever.
 Scheefheid. Scheefte.
 Scheefbeen, M. en V., scheefbeenen.
 Scheel, O., scheelen. *Deksel.* Pot-
 scheel.
 Scheel, O., scheelen. *Scheiding in*
het haar, in sommige streken
scheel geheeten.
 Scheel, b. n. Scheler. Scheelheid.
 Scheelaard. Scheeloo, M. en V.
 Scheelzien, O.

- Scheelen, b. w. *Scheiden. Schoonmaken*: Het haar scheelen. Darnen scheelen. Ik scheel, scheelde, heb gescheeld.
- Scheen, V., schenen.
- Scheep. In: *te scheep. Die (te) scheep is, moet varen.*
- Scheepsstrijd, M.
- Scheer, V., scheren. *Zandbank.*
- Scheerder, M. Scheerderswinkel.
- Scheerling, V. *Dolle kervel.*
- Scheet, M., scheten.
- Scheg, schegge, V. *Scheepswoord: Kromhout.*
- Schei, V. *Dwarshout. — Scheede. — Haarscheel.*
- Scheidboom, M. Scheidboor, -brief, -paal.
- Scheidsmuur, M. Scheidsman, -vrouw.
- Scheikunde, V. Scheikunst, -sloot, -nagel, -teeken, -vocht.
- Scheiden, b. en o. w. Ik scheid, scheidde, heb gescheiden. Scheidbaar.
- Schel, V., schellen. *Bel. Schelletje.*
- Schel, b. n. en bijw. Scheller.
- Schel. Zie *Schil.*
- Schelden, b. en o. w. Ik scheld, schold, heb gescholden.
- Schelen, onp. w. *Verschillen.* Het scheelt, scheelde, heeft gescheeld.
- Schelf, schelve, V., schelven. *Een afgescheiden hoop hooi.*
- Schellen, o. w. *Bellen.* Ik schel, schelde, heb gescheld.
- Schellen, b. w. Zie *Schillen.*
- Schelling, M.
- Schelm, M. Schelmsch. Schelmpje.
- Schelp, schulp, V. Schelpvisch. Oorschelp.
- Schemer, M.
- Schendbrok, M. en V. *Lasteraar, kwaadspreker. In sommige streken Schendemat, en gewoonlijk van eene vrouw gebezigd.*
- Schenden, b. w. Ik schend, schond, heb geschonden.
- Schendeventen, o. w. Ik schendevent, schendevente, heb geschendevent. *Zoo goedkoop verkopen, dat het schande is. Onder de markt verkopen.*
- Schendig, b. n. en bijw.
- Schenkage, V. Zie *Bagage.*
- Schenkel, schinkel, M. *Scheenbeen.*
- Schenken, b. w. Ik schenk, schonk, heb geschonken.
- Schennis, V. Zie *Beduidenis.*
- Schep, M.
- Schepel, O.
- Schepeling, M. en V. Schepelinge, V. Zie *Aanhangeling.*
- Schepen, b. w. *Inschepen.* Ik schep, schepte, heb gescheept. In de bet. van varen o. w.
- Schepen, M., schepenen.
- Scheppen, b. w. *Voortbrengen.* Ik schep, schiep, heb geschapen.
- Scheppen, b. w. *Putten.* Ik schep, schepte, heb geschept.
- Schepsel, O.
- Schepter, M.
- Scheren, o. w. Ik scheer, schoor, heb geschoren.
- Scherf, V.
- Scherlei, V. *Dolle kervel.*
- Scherlain. Zie *Scharluin.*
- Scherin, M. *Bescherming.*
- Scherin, O. Regenscherm. Tooneelscherin. Scherpje.
- Schermer, M. *Een persoon, die schermt.*
- Schermer, V. *Een drooggemaakt meer in N. Holland.*
- Scherwinkel. Zie *Scharminkel.*
- Schermutsele, o. w. *Strijd tuschen kleine afdeelingen krijgsvolk van de vijandelijke legers, wanneer deze in elkanders nabijheid zijn.* Ik schermutsel,

- schermutselde, heb geschermutseld.
- Schermutsen, o. w. Ik schermuts, schermutste, heb geschermutst.
- Scherp, O.
- Scherp, b. n. en bijw. Scherpelijk.
- Scherpheid, V. Scherpste, V.
- Scherts, V.
- Schets, V., schetsen.
- Schenk, V. *Eene gemeene slet.*
- Scheuken, o. w. *Schurken.* Ik scheuk, scheukte, heb gescheukt. Ook terugw.: *De koeien scheuken zich tegen (aan) den schuurpaal, scheukpaal.*
- Scheukpaal, M. *Wrijfpaal, schuurpaal.*
- Scheurbuik, V. Zie *Scorbut.*
- Scheut, M.
- Schicht, M. *Pijl.* Bliksemschicht, bliksemflits.
- Schichtig, b. n. en bijw.
- Schier, b. w. *Bijna.*
- Schier, b. n. *Bedorven, vuil.* Een schier ei: *een bedorven ei.*
- Schieten, o. en b. w. Ik schiet, schoot, ben en heb geschoten.
- Schietspoel, V.
- Schijf, V., schijven.
- Schijn, M.
- Schijnen, o. w. Ik schijn, scheen, heb geschenen.
- Schijnsel, O. Zie *Aanvoegsel.*
- Schik, M. *Genoegen.* — *Schikking.* *Het meerv. komt alleen voor in de gewestelijke spreekwoordelijke zegswijze: Er gaan veel schikken in een zak. — Schikkelijk.*
- Schil (schel), V., schillen. Schillenmand. Schilletje.
- Schild, O.
- Schilder, M.
- Schilderij, V. *in de bet. van een in eene lijst gevat schilderstuk, O. in de bet. van het geschilderde.*
- Schildknaap, M.
- Schildpad, V. *voor het dier, O. voor de stof.*
- Schildwacht, M. *voor den persoon, den wachter, V. voor de bewaking, het wachthouden, en de gezamenlijke wachters.*
- Schilfer (schelfer), V.
- Schilferen, o. w. Het schilfert, schilferde, is geschilferd.
- Schim, V. Schimmetje.
- Schimmel, M. *Een witachtig grauw paard.*
- Schimmel, V. *Eene plant.*
- Schimp, M.
- Schimpscheut, M., schimpscheuten.
- Schin, schinne, V. *Het vuil, de schilfers op de hoofden der kinderen.*
- Schink, M. *Ham.*
- Schinkel, M. Zie *Schenkel.*
- Schip, O., schepen. Scheepje.
- Schipbreuk, V.
- Schipbreukeling, M. en V. Schipbreukelinge, V. Zie *Aanhangeling.*
- Schipperen, o. w. *Schikken.* Ik schipper, schipperde, heb geschippert.
- Schippond, O. *Een gewicht van 300 oude ponden.*
- Schob, schobbe. Zie *Schub.*
- Schobbejak, M. *Schavuit, nietswaardige schurk. De eigenlijke bet. van het woord is: Jak van (ijzeren) schobben of schubben, dat de geringere krijgslieden vroeger in den strijd droegen. Later duidde men er den krijgsman zelf door aan en kreeg het langzamerhand zijne tegenwoordige ongunstige beteekenis.*
- Schobberd, M. *Schobbejak.*
- Schobberdebonk. In: *Hij loopt op schobberdebonk.*
- Schoef, V., schoeven. *Omslag van een mantel.*

Schoeien, b. w. *Schoenen aandoen*.
Ik schoei, schoeide, heb geschoeid. — *Iets op eene andere leest schoeien*. — Beschoeien: *den waterkant bekleeden met planken*.

Schoeier, M. *Schoenmaker. Schoen-aantrekker*.

Schoeisel, O. *Zie Aanvoegsel*.

Schoelje, M. *Deugniet, schelm*.

Schoen (schoe), M., schoenen.

Schoenlapper. *Schoenmaker*.

Schoener. *Zie Schooner*.

Schoer, M., schoeren. *Eene onweersvlaag*. Donderschoer. Hagschoer.

Schoer. *Zie Schouder*.

Schoerhaai, M. *Ook Zeeëngel geheeten: een visch, die in de Middellandsche Zee gevonden wordt*.

Schof, O. *Zwerk: drijvende, voort-schuivende wolken*.

Schoffeerder, M.

Schoffel, V.

Schoffeeren, b. w. *Schenden*. Ik schoffeer, schoffeerde, heb geschoffeerd. Schoffeering, V.

Schoft, M. *Schavuit. Lomperd*.

Schoft, V. *Schouder*.

Schoft, V. *Werktijd der ambachtslieden*.

Schoften (schoven), o. w. Ik schoft, schoftte, heb geschoft. Schoft-tijd.

Schok, M. *Stoot, bons*.

Schok, O. *Zestigtal*.

Schol, V. *IJschots*.

Schol, V. *Een platte zeevisch*.

Scholen, o. w. *Zich verzamelen bij troepen*. Ik school, schoolde, heb geschoold.

Scholier, M.

Schollevaar. *Zie Scholver*.

Scholver, scholverd, schollevaar, M., scholvers, scholverds, schol-

levaars. *Waterraaf*. Scholvertje, scholverdje, schollevaartje.

Schommel (schoungel, schop), M.

Schongel, M.

Schonk, V. *Been, bonk, bot*.

Schoof, V., schooven. Korenschoof.

Schoovenbinder.

School, V. *Leerschool*. Ook: *Eene menigte gelijksoortige visschen*.

Schoon, b. n. en bijw. Schooner.

Schooner, schoener, M. *Zeker vaartuig met twee masten*. *Zie Aak*.

Schoor, M., schoren. *Stut, steun*.

Schoorsteen, M., schoorsteenen.

Schoorvoetend, b. n. en bijw. *Hij deed het schoorvoetend*, d. i. langzaam en als met vrees of tegenzin.

Schoot, M., schooten. *Scheepswoord*. *Zeker touw*.

Zij slaan de reven weg en gaan de schooten vieren.

TOLLENS in zijn *Nova Zembla*.

Schoot, M., schooten. Schoot-hondje. Schootsvel.

Schoot, M., schoten. *Hetzelfde als scheut of schot*. *De bleekgele scheuten der aardappelen*.

Schootvrij, b. n.

Schooverzeil, O.

Schop, M. *Stoot met den voet*.

Schop, V. *Schommel*. — *Spade*.

Schoppen, V. meerv. *in het kaartspel*.

Schoren, b. w. *Stutten*. Ik schoor, schoorde, heb geschoord.

Schorpioen, M.

Schor, schorre, V. *Aangeslibd land, dat nog niet bedijkt is*.

Schorre wordt in sommige streken O. gebruikt.

Schorremorrie, O. *Gepeupel, gemeen*.

Schors (schorse), V.

Schorsen, b. w. Ik schors, schorste, heb geschorst. Schorsing, V.

Schorseneer, V., schorseneren.

Schort, V. *Schorteldoek*, M.

- Schot, M., schotten. *Schotlander.*
 Schot, O., schoten. Geweerschot.
 Kanonschot.
 Schot, O. *Betaling, schatting.*
Wij betalen schot en lot.
 Schot, O., schotten. — *Een houten schot, beschot of schut.*
 Schot, O. *De aardappels geven van 't jaar een goed schot.*
 Schotel, M.
 Schotig, schentig, b. n. en bijw.
 Schots, V., schotsen. IJsschots: *ijsschol.*
 Schots, bijw.
 Schotsch, b. n. *Scheef, lomp, ruw.*
 Schotsch, b. n. *Een Schotsche mantel.*
 Schotsch, O. *De Schotsche taal.*
 Schotschrift, O.
 Schouder, M., schouders, schouderden. Schoudermantel, M.: *wordt in sommige streken Schouwmantel geheeten.* — Schouderblad, O., schouderbladen.
 Schout, M.
 Schout-bij-nacht, M., schouten-bij-nacht, schout-bij-nachts.
 Schouw, V. — *Schoorsteen.* — *Schuit.* — *Toezicht: Dijkshouw.*
 Schouwburg, M.
 Schoven. *Zie Schoften.*
 Schraag, V., schragen.
 Schraag, bijw. *Schuins.* — *Nauwelijks, niet ten volle.* Er is schraag drie el.
 Schraag, V.
 Schrab, V., schrabben. Schrabje.
 Schram, V.
 Schrank, V. *Schraag, slagboom.*
 Schrank, V. *Eene schrank vlas.*
Bij het trekken van het vlas, dat met beide handen gelijk geschiedt, vormen twee handvollen een leg, zes zulke leggen worden tot eene schrank samengebonden, en tien zulke schranken in een stuik geplaatst. Zie Stuik.
- Schransen, o. w. *Sterk of met graagte eten.* Ik schrans, schranste, heb geschranst.
 Schrap, V., schrappen.
 Schrap, bijw. *Hij zette zich schrap.*
 Schrapeer, M.
 Schrede, V., schreden. Schreedje.
 Schreef, V., schreven. Schreefje.
 Schreeuw, M.
 Schreeuwer, M. Schreeuwelelijk, M. en V.
 Schreien, o. w. Ik schrei, schreide, heb geschreid. Schreier. Schreister.
 Schrepel, b. n. *Mager, schraal.*
In sommige streken schreep: Ze is zoo schreep in het gelaat.
 Schriel, b. n. en bijw. *Schraal, karig.*
 Schrift, V. *De bijbelboeken.* De Heilige Schrift.
 Schrift, O. *Het geschrevene.*
 Schriftuur, V.
 Schrijdelings, schrijlings, bijw.
 Schrijdelingsch, schrijlingsch, b. n.
 Schrijden, o. w. *Gaan.* Ik schrijd, schreed, heb geschreden.
 Schrijn, O. *Kast of kist.* Schrijnwerker.
 Schrijneu, o. w. *Door drukking of schuring ontvellen.* Het schrijnt, schrijnde, heeft geschrijnd. *De laarzen schrijnen mij de voeten open.*
 Schrijven, b. w. Ik schrijf, schreef, heb geschreven.
 Schrik, M.
 Schrikkeldag, M. *De dag, welke in de maand Februari (de schrikkelmaand) van een schrikkeljaar tusschen den 23en en 24en wordt ingelascht.* Schrikkel komt van schrikkelen, een verouderd werkwoord, dat echter in sommige streken nog gehoord wordt in de samenstelling overschrikkelen, d. i. overspringen. *Gij schrikkelt er één over zegt men tot hem, die bij het tellen een*

- getal overslaat. Schrikkelen komt van schrikken: in oude wiskundige werken heeten de overstaande hoeken schrikshoeken. In een schrikkeljaar verspringt het feest van Sint Matthijs van den 24en Februari op den 25en, en de zondagsletter verspringt niet na den 28en Februari, maar na den 24en, zoodat niet de 29e Februari, maar de 24e de ingevoegde dag is: men heeft in een schrikkel- of springjaar dus eigenlijk tweemaal den 24en Februari.*
- Schrikken, b. en o. w. Ik schrik, schrikte, ben en heb geschrikt.
- Schril, b. n. en bijw. *Schroomvallig, bedeesd.* Een schrille blik. — *Scherp, doordringend, schelklinkend:* Schrille tonen, schrille stem.
- Schroëring, V. *Berisping, doorhaling.*
- Schrobben, b. w. Ik schrob, schrobde, heb geschrobd.
- Schrobber, M.
- Schroef, V., schroeven. Schroevendraaier, M.
- Schrok, M. *Vraat. Gierigaard.*
- Schrokken, b. w. *Zengen, schroeien.*
- Schrokker, M.
- Schrollen, o. w. *In eene verdrietige luim zijn, grommen. — Schimpen, smalen.* Hij schrollt gedurig op de regeering.
- Schromen, o. en b. w. Ik schroom, schroomde, heb geschroomd. Schromeloos. Schromelijk. Schromig.
- Schrompel (schrompe), V. *Rimpel.*
- Schroom, M.
- Schroot, O.
- Schub, schubbe, V. Schubbetje, schubje.
- Schudde, M. *Deugniet, galgebok, schurk.*
- Schudding, V. *Zie Achtting.*
- Schuif, V., schuiven.
- Schuifelaar, M. *Een tafelschuimer.*
- Schuifelen, o. w. *Sijfelen, blazen.*
- De slang sijfelt. — In sommige streken: *Fluiten met den mond; het zingen der vogelen.* Hij schuifelt, schuifelde, heeft geschuifeld.
- Schuier, M.
- Schuilen, o. w. Ik schuil; schulde, school; heb geschuild, gescholen.
- Schuilevinkje, O.
- Schuim, O.
- Schuimblad, O. *Schuimkruid, koekeksbloem.*
- Schuimer, M.
- Schuimpje, O. *Zeker gebak.*
- Schuimspaan, V.
- Schuin, b. n. en bijw. Schuinheid, V.
- Schuins, bijw.
- Schuinsch, b. n. Schuinschheid, V.
- Schuinte, V.
- Schuit, V. Schuivevoerder. Schuivetracht.
- Schuiven, b. en o. w. Ik schuif, schoof, heb en ben geschoven.
- Schuivuut, M., schuivuiten. *Een uil van de grootste soort.*
- Schuld, V.
- Schuldenaar, M., schuldenaars, schuldenaren.
- Schulp. *Zie Schelp.*
- Schulper, M. *Pompboor.*
- Schurft, V. en O.
- Schuring, V.
- Schurk, M. Schurkenstreek, -stuk, -werk.
- Schut, O. *Geschut.*
- Schut, O. *Scherm, schot.*
- Schutsel, O.
- Schutter, M. Schuttersdoelen, M.
- Schutting, V. Schuttinkje.
- Schuur, V., schuren.
- Schuurpaal, M. *Wrijfpaal, scheukpaal.*
- Schuursel, O.
- Scorbut, O. *Zie Scheurbuik.*

- Scrupel, O.
 Seconde, secunde, V.
 Secretaris, M. Secretariae, V.,
 secretariaëen. Secretariaat, O.
 Sedert, voorz.
 Seffens, bijw. *Terstond.*
 Segrijn, O. *Eene soort van dun
 en hard leder, gewoonlijk van
 ezelsvel of muilezelsvel bereid.*
 Segrijnen, stoff. b. n.
 Sein, O.
 Seinen, b. en o. w. Ik sein,
 seinde, heb geseind.
 Seizen, b. w. *Scheepswoord. Een
 kabel vastsjorren, vastzetten.* Ik
 seis, seisde, heb geseisd.
 Seizing, V. *Een kort gevlochten
 plat en spits uitlopend touw.*
 Seizoen, O., seizoenen. *Jaargetijde.*
 Sek, V. *Zware zoete wijn, die in
 Spanje en op de Canarische
 eilanden gewonnen wordt.*
 Sekreet, O., sekreten.
 Sekse, V.
 Sekte, V. Sektegeest. Sektenhaat.
 Selderij, V.
 Senblad, O., senbladen, sene-
 bladeren, seneblaren.
 Senilboom, M. *Linzeboom.*
 September, M. Zie *April.*
 Seraf, M., serafs.
 Serafijn, M., serafijnen.
 Serail, O., serails. *Het paleis van
 den sultan van Turkije.*
 Serge, sarge, V., serges, sarges.
Eene gekeperde wollen stof.
 Sergeant, M., sergeanten, sergeants.
 Sergeantsstrepen, V. meerv.
 Sering, syring, V.
 Seringboom, M.
 Serpent, O.
 Serpentijn, V. *Zeker stuk geschut.*
 Servet, O., servetten.
 Servies, O., serviezen.
 Servituut, O., servituten. *Eene
 erfdiensbaarheid.*
- Sibil, V., sibillen. Sibillijnsch.
De sibillijnsche boeken.
 Sfeer, V., sferen.
 Sidderen, o. w. Ik sidder, sidderde,
 heb gesidderd. Siddering, V.
 Sier, V. *Dit woord beteekende
 oudtijds gelaat, gedaante. 't Is
 nog overgebleven in: Goede sier
 maken, aan een vroolijken maal-
 tijd volop eten en drinken. Lek-
 ker en vroolijk leven.*
 Sieraad, O., sieraden, sieradiën.
 Sieren, b. w. Ik sier, sierde,
 heb gesierd. Siering, V.
 Sierlijk, b. n. en bijw.
 Sigaar, V., sigaren. Sigarenfabriek.
 Signet, O., signetten.
 Sijfelen, o. w. Zij sijfelt, sijfelde,
 heeft gesijfeld.
 Sijpen, zijpen, o. w. Het sijpt,
 sijpte, heeft gesijpt.
 Sijpelen, zijpelen, zijperen, o. w. Het
 sijpelt, sijpelde, heeft gesijpeld.
 Sijs, M., sijen. *Snaak, kwant.
 Een wonderlijke sijs.*
 Sijsje, O. *Zeker vogeltje.*
 Sik, V. *Kinbaard. Ook Geit.*
 Sikkel, M. *als munt, V. als maai-
 werktuig.*
 Sim, V. *Aap.* — Ook: *Snoer
 eener hengelroede.*
 Sinaasappel, M. *Verkorting van
 Messinaasappel.*
 Sindel. Zie *Sintel.*
 Sinds, voorz.
 Singel, M.
 Sintel, M. *Schuim, afval van
 metaal.* — Ook: *Uitgebrande
 steenkolen, in sommige streken
 sinders geheeten.*
 Sinterklaas en Sint-Nicolaas, M.
 Sinterklaas *is ontstaan uit Sint
 Heer Klaas.* — Sinterklaasgoed.
 Sipperlippen, o. w. *Met het voorste
 der lippen proeven.* Ik sipperlip,
 sipperlippte, heb gesipperlippt.

- Sireen, V., sirenen.
 Siroop. Zie *Stroop*.
 Sisser, M.
 Sits, O., sitsen. Sitsenwinkel. Sitspapier.
 Sjees, V., sjeezen.
 Sjeezen, b. en o. w. *Niet slagen bij het doen van examen. Afgewezen worden.* Hij sjeest, sjeesde, is gesjeesd.
 Sjerp, V.
 Sjouw, V.
 Sjouwen, o. w. Ik sjouw, sjowde, heb gesjouwd.
 Sjouwer, M.
 Sla. Zie *Salade*.
 Slaaf, M., slaven. Slavenhandel, -keten enz.
 Slaafs, bijw.
 Slaafsch, b. n.
 Slaag. In *Slaag krijgen* voor slage, slagen krijgen.
 Slaags. In: *Slaags raken*.
 Slaak, O., slaken.
 Slaap, M. *Rust*. De slaap is het beeld van den dood. Slapeloos.
 Slaap, M., slapen. Judith dreef Holophernes den nagel in den slaap zijns hoofds.
 Slab, slabbe, V. *Slabbedoek*.
 Slabbe, V. *Versche haring, die in de Zuiderzee gevangen wordt.*
 Slabbakken en slaphakken, o. w. Ik slabbak, slaphak; slabbakte, slaphakte; heb geslabbakt, geslaphakt.
 Slacht, V. *Het slachten*.
 Slachten, o. w. *Gelijken, evenaren*. Ik slacht, slachtte, heb geslacht.
 Slachten, b. w. *Dooden*. Slachter. Slachterij, V.
 Slachtbank.
 Slag, M., slagen. *Klap*. Slagje; slagjes, slaagjes.
 Slag, O. *Soort*. Slagje.
 Slag, O., slagen. *Knip*.
 Slagel (slegel), M. *Een grooten hamer*.
 Slagen, o. w. *Zijn doel bereiken*. Ik slaag, slaagde, ben geslaagd.
 Slager, M. *Slachter*.
 Slagtand, M.
 Slak (slek), V. Slakkengang. Slakkenhuisje.
 Slang, V. Slangetje. Slangebeet, -kop, -tong, -vel. Slangenbloem, -gif, -hol, -kruid, -wortel. Slangenei. Slangenhuid.
 Slaphakken. Zie *Slabbakken*.
 Slavernij, V.
 Slecht, b. n. en bijw.
 Slechten, b. w. *Sloopen. Effen maken*. In sommige streken *Eggen*. — Ik slecht, slechte, heb geslecht.
 Slechts, bijw.
 Slede, slee, V., sleden, sleeën. Sleedje.
 Slee, V., sleeën. *Eene wilde pruim*.
 Slee, sleuw, b. n. *Zuur, scherp*. *Stomp: van de tanden sprekende*.
 Sleep, M., slepen.
 Sleepen, b. w. *Voorttrekken*. Ik sleep, sleepte, heb gesleept.
 Sleeper, M. Sleeperspaard. Sleeperswerk.
 Sleet, slete, V.
 Sleeuw. Zie *Slee*. Sleeuwigheid, V.
 Slegel. Zie *Slagel*.
 Slei, sleg, slegge, V., sleien, sleggen. Zie *Slagel*.
 Slemp, M. *Brasserij*.
 Slemp, V. *Zekere melkdrank*.
 Slender. Zie *Slenter*. — *Trage gang. Gewoonte, sleur. Streek*.
 Slendriaan, M.
 Slenk, V. *Moddergat in den weg*.
 Slenter, slender, M.
 Slenter, M. *Lap, lomp*. In sommige streken *Flenter*.
 Slenteren, slenderen, o. w. Ik slenter, slender; slenterde, slenderde; heb geslenterd, geslenderd.
 Slepen, o. w. *Gesleept worden*. Het sleept, sleepte, heeft gesleept.

Slet, V., sletten. Sletvink, M.
 Sleter, M. *Lap, vod.*
 Sleuf, V., sleuven.
 Sleur, V.
 Sleuren, b. en o. w. Ik sleur,
 sleurde, heb en ben gesleurd.
 Sleutel, M., sleutels, sleutelen.
 Slib, slibbe, slibber, V.
 Slier, M.
 Slieren, o. w. *Glijden.* Ik slier,
 slierde, heb geslierd. Slierbaan.
 Sliet, V., slieten.
 Slij, V., slijen. *Eene zeelt.*
 Slijk, slik, O. Slik *is in sommige*
streken V. — Slijkerig, slikkerig.
 Slijm, O. Slijmig, slijmerig.
 Slijp, O. *Schuurzand, slijpzand.*
 Slijpen, b. w. Ik slijp, sleep, heb
 geslepen.
 Slijper, M.
 Slijpplank, V.
 Slijtage, V. *Zie Bagage.*
 Slijten, b. en o. w. Ik slijt, sleet,
 heb en ben gesleten.
 Slijter, M. Slijterij.
 Slik. *Zie Slijk.*
 Slinger, M.
 Slinken (slenken), o. w. *Inkrimpen.*
 Het slinkt, slonk, is geslonken.
 Slinks, bijw.
 Slinksch, b. n.
 Slip, V. Slippedrager, M.
 Slobbe, V. *Slabbe, morsdoek.* Slabbetje.
 Slobberdoes, M. en V., slobber-
 doezen.
 Slobkous, V., slobkousen.
 Slodde, V. *Eene slordige, onzindelijke*
vrouw. Sloddervos. Slodderkous.
 Slodder, M. *Een slordig manspersoon.*
 Slodderkous, V.
 Sloddervos, M. en V.
 Sloep, V. *Zie Aak.*
 Sloerie, V., sloeries. *Eene slons.*
 Sloester, M. *Bolster.* In sommige
 streken *Slos, V., slossen.*
 Slof, V.

Slof, b. n.
 Slok, M.
 Slokker, M. Slokop, M. en V.,
 slokoppem.
 Slommer, M. *Beslommering.*
 Slomp, M. *Warklomp.*
 Slomp, V. *Eene morsige vrouw.*
 Slond, slonde, V. *Slinkkolk.* Ook
slokdarm.
 Slons, V., slonsen. *Havelooze*
vrouw, sloerie.
 Slonsje, O. *Dievenlantarentje.*
 Sloof, M., sloven. *Sukkel. 't Wordt*
in sommige streken alleen gezegd
van eene oude vrouw: eene goede
sloof, eene arme sloof.
 Sloof, V., slooven. *Voorschoot.*
 Sloop, V., sloopen. *Kussensloop.*
 Sloopen, b. w. Ik sloop, sloopte,
 heb gesloopt. Slooping, V.
 Sloor, V., sloren. *Eene onnoozele*
vrouw.
 Sloot, V., slooten.
 Slop, O. *Een straatje, dat van ach-*
teren toelooft. Ook: *eene opening.*
 Slordig, b. n. en bijw.
 Sloren. *Zie Sleuren.*
 Slorp, slurp, M.
 Slorpen, slurpen, b. w. Ik slorp,
 slurp; slorpste, slurpte; heb ge-
 slorpt, geslurpt.
 Slot, O., sloten. Slotje, slootje;
 slootjes. Deursloten. Hangsloten.
 Slotenmaker.
 Slot, O., sloten. *Een kasteel.*
 Slot, O. *Einde.*
 Slot, O., sloten. *Saldo.*
 Sloven, o. w. *Zwoegen.* Ik sloof,
 sloofde, heb gesloofd.
 Sluier, M.
 Sluik, V. In *Ter sluik.*
 Sluik, b. n. *Recht neerhangend:*
 Sluik haar.
 Sluiken, b. w. *Smokkelen.* Ik sluik,
 slook, heb gesloken.
 Sluimer, M.

- Sluip, V. In *Ter sluip*.
 Sluipen, o. w. Ik sluip, sloop, ben gesloopen.
 Sluiper, M.
 Sluis, V., sluizen.
 Sluiten, b. en o. w. Ik sluit, sloot, heb gesloten.
 Slungel, M.
 Slurf, V., slurven. *De snuit van een olifant*.
 Smaad, M.
 Smaak, M., smaken. Smakelijk. Smakeloos.
 Smacht, V. *De afgesneden buik van een haring*.
 Smachten, o. w. Ik smacht, smachtte, heb gesmacht.
 Smak, M. *Het smakken*. — *Een worp, bons, val*. Eigenlijk *het geluid, dat worp, bons of val veroorzaakt*.
 Smak, V. *Zeker koopvaardijship*.
 Smak. *Zeker gewas*. Zie *Sunak*.
 Smakken, b. w. *Werpen*. Ik smak, smakte, heb gesmakt.
 Smakken, o. w. — *Gij moet bij het eten zoo niet smakken*. In sommige streken *Smekken*.
 Smaldeel, O., smaldeelen.
 Smalen, o. w. Ik smaal, smaalde, heb gesmaald. In sommige streken *Smeelen*.
 Smalt, V. *Zekere blauwe verf, welke door smelting uit kobalt verkregen wordt*.
 Smalte, V. Smalheid, V.
 Smaragd, M. *voor den steen*, O. *voor de stof*. Zie *Agaat*.
 Smart, smarte (smert, smerte), V. Smartelijk. Smarteloos.
 Smeden, b. w. Ik smeed, smeedde, heb gesmeed. Smeedkunst. Smeedwerk. Smeedbaar.
 Smedig. Zie *Smijdig*.
 Smeegruis, O. Smeekolen, V. meerv.
 Smeeken, b. w. Ik smeek, smeekte, heb gesmeekt. Smeeker. Smeekeling, M. en V. Smeekelingen, V. Zie *Aanhangeling*.
 Smeer, O. Smerig.
 Smeerlap, M.
 Smeet, M., smeten.
 Smelt, V. *Zeker vischje, dat in het strand van het eiland Walcheren, tusschen Domburg en Westkappel, gevonden wordt*.
 Smeren, b. w. Ik smeer, smeerde, heb gesmeerd.
 Smergel, V. *Eene soort van ijzererts, ook amaril geheeten*.
 Smerliju, M. *De dwerg- of leeuweriksvalk*.
 Smet, V., smetten.
 Smetten, b. en o. w. Ik smet; smette, smettede, smett'e; heb gesmet. Smetteloos.
 Smetsen, o. w. *Slempen, brassen*. Ik smets, smetste, heb gesmetst.
 Smid, M., smeden, smids. Smidshamer. Smidskolen.
 Smidse, V., smidsen. *Smederij*.
 Smient, V. *Eene soort van eendvogel*.
 Smijdig, smedig, b. n. *Lenig, buigzaam, smeedbaar*.
 Smijt, V. *Scheepstouw*.
 Smijten, b. w. Ik smijt, smiet, heb gesmeten.
 Smoel, M.
 Smoken, b. en o. w. Ik smook, smookte, heb gesmookt. Smoker.
 Smook, M.
 Smoren, b. en o. w. Ik smoor, smoorde, heb en ben gesmoord.
 Smoring, V.
 Smots, V. *Slons*. Smotsig.
 Smous, M., smousen. Smousentaal, -winst.
 Smousen, o. w. *Schacheren*. Ik smous, smouste, heb gesmoust.
 Smout, O.
 Smuigen, o. w. *Iets in 't geheim doen. Zich in 't geheim te goed*

- doen. Ik smuig, smuigde, heb gesmuigd.
- Smuik, V. In *Ter smuik, d. i. ter sluik*.
- Smuk, M. *Opschik, tooi*.
- Smul, V.
- Snaak, M., snaken. Snaaksch, b. n. Snaaks, bijw. Snaakschheid, V.
- Snaar, V., snaren. *Koord, riem*. Snarenspeel.
- Snaar, V., snaren. *Schoonzuster*.
- Snak, M., snakken.
- Snakerij, V.
- Snap, M.
- Snaphaan, M.
- Snapper, M.
- Snaps, M., snapsen. *Van het Hoogd*. Schnapps: *een borrel*.
- Snar, b. n. *Bits, vinnig*. Snarrig. Snarheid, V.
- Snars, sners, V., snarsen, snersen. *Een grauw of snauw*. Ook: *Een beetje: Ik heb er geen sners van gehad*.
- Snauw, M. *Een grauw, een bits woord*.
- Snauw, V. *Een vaarttuig*. Zie *Aak*.
- Snauwen, o. w. Ik snauw, snauwde, heb gesnauwd.
- Snavel, M.
- Sneb, snebbe, V. Snebje, snebbetje. Snebbig. Zie *Snibbig*.
- Snede, snee, V., sneden, sneeën. Sneedje.
- Snedeling, M. en V. Snedeling, V.
- Snedig, sneeg, b. n. en bijw. Snediger, sneeger.
- Snees, M., sneezen. *Listige bedrieger, schacheraar*. 't Woord is eene verbastering van *Sinees*.
- Snees, O., sneezen. *Twintigtal*.
- Sneeuw, V. *Wordt het woord overdrachtelijk gebezigd in den zin van blankheid, dan is 't O.: het sneeuw der kaken*.
- Snek, V. *Het rad, waarom de ketting van het horlogie gewonnen wordt bij het opwinden*.
- Snel, V. *Eene kan*.
- Snerken, b. en o. w. *Een klanknabootsend woord, aan het braden van sommige voorwerpen ontleend*. Het snerkt, snerkte, heeft gesnerkt. *De boter snerkt te hard*. — *Een hoen snerken in de boter*.
- Snerpen, o. en b. w. Het snerpt, snerpte, heeft gesnerpt. *De wonde snerpt*. In sommige streken: *de wonde snerkt*.
- Snerpend, b. n. Eene snerpende koude.
- Sners. Zie *Snars*.
- Snert, V. *Erwtensoepe*.
- Sneukeren, o. w. *Smullen, lekker eten*. Ik sneuker, sneukerde, heb gesneukerd.
- Sneven, o. w. Ik sneef, sneefde, ben gesneefd.
- Snibbig, snebbig, b. n. en bijw.
- Snijden, b. w. Ik snijd, sneed, heb gesneden. Snijdsel, O. Snijboon, snijbord enz.
- Snijder, M.
- Snik, M. *Het snikken*.
- Snik, V. *Eene soort van trekschuit*.
- Snip, snep, V. Snippeuei. Snippennet.
- Suippel. Zie *Snipper*.
- Snipper, V. Snipperkoek.
- Sniirsen, o. w. *Snerpen, snerken, sissen*. Het snirst, snirste, heeft gesnirst.
- Snit, M., snitten.
- Snoek, M.
- Snoep, M.
- Snoer, O.
- Snoeshaan, M. *Ontstaan uit snoefshaan*.
- Snoet (snuit), M.
- Snof (snuf), V. *Verkoudheid*. — *Het snoffen of snuffen*.
- Snol, V. *Eene ontuchtige vrouw*.
- Snood, b. n. en bijw. Snooder. Snoodelijk.

- Snoodaard, M., snoodaards.
 Snor, M. *Roes.* — *Snorrend geluid.*
 Snor, V. *Knevelbaard.* Snorbaard, M.
 Snork, M.
 Snot, O.
 Snotalf, M., snotalven. *Eene slijmige soort van elft.*
 Snotolf, M., snotolven.
 Snuf, V. *Reuk. Mode.* Zie ook *Snof.*
 Snugger, b. n. en bijw. *Schran-der, wakker, levendig.* Snuggerder.
 Snuif, V., snuiven.
 Snuisterij, V.
 Snuit, snoet, M.
 Snuit, V. *Grof vlas.*
 Snuiten, b. w. Ik snuit, snoot, heb gesnoten.
 Snuiter, M. Zie *Passer.*
 Snuitsel, O. Zie *Aanvoegsel.*
 Snuiven, b. w. Ik snuif, snoof, heb gesnoven.
 Sober, b. n. en bijw. Sobertjes, bijw.
 Sociëteit, V., sociëteiten.
 Soda, V.
 Soebatten, o. w. Ik soebat; soebatte, soebattede, soebatt'e; heb gesoebat. Soebatter. Soebatster.
 Soep, V.
 Soes, V., soezen. *Zeker gebak.*
 Soes, M., soezen. *Dommel.*
 Soezen, o. w. Ik soes, soesde, heb gesoesd.
 Soja, V. *Zekere prikkelende saus, aan de Japanneezen ontleend.*
 Sok, V., sokken. Sokkerig.
 Sold, O. *Bezoldiging.*
 Soldaat, M., soldaten. Soldatenkind, -kleeding enz.
 Soldeer, soldeersel, O.
 Soldeeren, b. w. Ik soldeer, soldeerde, heb gesoldeerd. Soldeering. Soldeerder.
- Soldij, V., soldijen.
 Solfer, sulfer, O. en V. *Zwavel.* — *In sommige streken zegt men sulfer in plaats van sulferstok, d. i. zwavelstok.*
 Sollen, b. w. Ik sol, solde, heb gesold.
 Som, somme, V. Sommetje.
 Sommige, alg. telw.
 Somp, V. *Poel, moeras.* Sompvogel.
 Soms, somtijds, somwijlen, somtemets, bijw.
 Sondeeren, b. w. *Peilen, tenten.* Ik sondeer, sondeerde, heb gesondeerd. Sondeering, V.
 Sonnet, O., sonnetten.
 Soort, V. en O. Soortelijk: *Soortelijk of specifiek gewicht.* Soortgelijk: *Soortgelijke menschen.*
 Sop, O. en V.
 Soppedoppen, o. w. Ik soppedop, soppedopte, heb gesoppedopt.
 Sorbe, V. *De vrucht van den sorbeboom.*
 Sorbet, O. *Een Oostersche drank.*
 Sorteeren, b. w. Ik sorteer, sorteerde, heb gesorteerd. Sortee-ring, V.
 Souverein, M. Souvereiniteit, V.
 Spa, spade, bijw. *Laat.* Spader, spaadst. *Men loov' God vroeg en spa.*
 Spade, b. n. *Laat.* *De vroege en spade regen.*
 Spa, spade, V., spaden.
 Spaak, V., spaken. *Handboom.*
 Spaak, bijw. in: *Spaak loopen.*
 Spaan, V., spanen. Spanen, stoff. b. n. Schuimspaan. Roespaan, d. i. *riem.*
 Spaander, M., spaanders.
 Spaansch-groen, O.
 Spaarder, M. Spaarster, V.
 Spaarpot, M.
 Spath, O., spathen. Vloeispath,

- kalkspaaht, gipsspaaht enz. *Dely-stoffen*. Spaathachtig. Spaathig.
- Spadeling, M. *Eene late vrucht*.
- Spalier, O. *Latwerk, waartegen de leiboomen geleid worden*.
- Spalk, V.
- Spalt, V. *Spleet*. — Tweespalt.
- Span, V. *Eene lengtemaat*.
- Span, O. *Gespan*. — *Een span paarden* enz.
- Spang, V. *Eene gesp*.
- Spanjaard, M., Spanjaarden, Spanjaards.
- Spanning, V.
- Spant, O. *Het spanwerk van een dak*. — Scheepswoord: *Het model, waarnaar een schip wordt gebouwd*.
- Spar, V., sparren. *De sparreboom*. — *Lange, dunne lat*.
- Spark, V. *Vonk*.
- Spark, V. *Vlek, smet*. In sommige streken, *waar men voor spatten spetteren zegt, spetter geheeten. — *Spark*.
- Spat, V. *Aderspat: een gezwel, ontstaan door de uitzetting van eene ader*.
- Spatel, V., spatels. *Een apothekerswerktuig: eene zalfspaan*.
- Specerij, V., specerijen.
- Specie, V., species, speciën.
- Specht, M. *Zekere vogel*. Spechtenei.
- Speek, V., speeken. *Staaf in een wiel*.
- Speek, b. n. *Ploertig, onbeschoft*.
- Speeken, o. w. *Spuwen*. Ik speek, speekte, heb gespeekt.
- Speekelen, o. w. Zie *Speeken*.
- Speeksel, O. Zie *Aanvoegsel*.
- Speelgenoot, M. en V. *Speelgenoot*, V. Zie *Aanhangeling*.
- Speelnoot, M. en V. *Speelnoot*, V.
- Speelsch, b. n. en bijw.
- Speen, V., spenen. *Tepel van zoogdieren*. — *Speenvarken*.
- Speer, V., speren.
- Speet, V., speten. *Een werktuig om te spitten: eene boterspaan*.
- Spek, O.
- Spel, O., spellen, spelen. *Beesten-spellen*. *Apenspellen*. De Olympische spelen. *Blij- en treurspelen*. *Drie spellen kaarten*.
- Speld, V., spelden. *Speldje*. *Speldernieuw*. *Speldekop*, -knop. *Speldenkussen*, -koker, -fabriek, -werk.
- Spelden, b. w. *Vaststeken met eene speld*. Ik speld, speldde, heb gespeld.
- Spelemeien, o. w. Ik spelemei, spelemeide, heb gespelemeid.
- Spelen, b. en o. w. Ik speel, speelde, heb gespeeld. *Speler*. *Spelster*. *Speling*, V.
- Spellen, b. w. Ik spel, spelde, heb gespeld. *Spelling*, V. *Spelboek*.
- Spelonk, V.
- Spelt, V. *Eene soort van tarwe*.
- Spendeeren (spandeeren), o. w. *Ten koste leggen*. Ik spendeer, spendeerde, heb spendeerd.
- Spenen (spanen), b. w. Ik spen, speende, heb gespeend.
- Spergelkruid, O. *Wilde aspersies*.
- Sperwer, M.
- Speuren, b. w. *Bespeuren, merken*. Ik speur, speurde, heb gespeurd.
- Spiauter. Zie *Piauter*.
- Spichtig, b. n. en bijw.
- Spie, M., spieën. *Spion*.
- Spie, spij, V., spieën, spijen. *Bout of wig*.
- Spiegel, M.
- Spier, V. *De spierzwaluw, ook kerk-, muur-, steenzwaluw geheeten*.
- Spier, V. *Lichaamsdeel*.

- Spiering**, M., als stofnaam V. Zie *Aal*. Spierinkje.
- Spiesglans**, O. *Antimonium*. Een metaal, dat uit kleine glanzige spiesen bestaat.
- Spiets**, spies, V., spietsen, spiesen. *Lans*, *speer*.
- Spijk**, V. *Zekere plant*, ook Grootte lavendel geheeten. Spijkbalsem. Spijkolie.
- Spijker**, M. *Nagel*. Ook: *Pakhuus*.
- Spijkerbalsem**, spijkbalsem, M.
- Spijkeren**, b. w. Ik spijker, spijkerde, heb gespijkerd.
- Spijl**, V. *Staaft*. *Dwarshout*.
- Spijs**, spijze, V., spijzen.
- Spijt**, V. Spijtig. Spijtigheid, V.
- Spijten**, onp. w. Het spijt, speet, heeft gespeten.
- Spijzen**, b. en o. w. Ik spijs, spijsde, heb gespijsd. Spijzing, V.
- Spijzigen**, b. w. *Spijzen*. Zie *Bevochtigen*. Ik spijzig, spijzigde, heb gespijzigd. Spijziging, V.
- Spikkel**, M.
- Spikspeldernieuw**, spiksplinternieuw, b. n. *In sommige streken hoort men voor dit laatste Spliksplinternieuw*. De beteekenis der woorden is: zoo nieuw, dat de spijkers, spelden en splinters nog zichtbaar zijn.
- Spil**, V. *Spillemaag*, M. en V.
- Spin**, V. *Eene verkorting van Spinnekobbe*, waarvoor men nu schrijft *Spinnekop*, en dat in sommige streken luidt *Koppespin*. *Eene dergelijke omzetting merkt men op in lichtklaar en klaarlicht*.
- Spinaal**, O. *Schoenmakersgaren*.
- Spinazie**, V.
- Spinde**, V. *Eene spijskast*.
- Spinnegat**, O. *Een snaarspeeltuig, voor een klavier gelijkt*.
- Spinnekop**, V. Zie *Spin*.
- Spinnen**, b. w. Ik spin, spon, heb gesponnen.
- Spinneweb**, O. *Spinnewebje*.
- Spinnewiel**, O.
- Spinrag**, O. Zie *Rag*. In *Spinrag* is het eerste woord eigenlijk over-tollig.
- Spinrokken**, O.
- Spinsbek**. Zie *Pinsbek*.
- Spint**, O. *Het vierde deel van een oud schepel*. — *Het lichte en zachte hout, dat in den stam tusschen de eigenlijke houtlaag en den bast ligt en allengs tot de houtlaag overgaat*.
- Spion**, M., spions, spionnen. Spionnetje.
- Spit**, O., speten, spitten. Speetje, spitje. Braadspit, braadspeten. — *Zij groeven drie spit of drie spitten diep*.
- Spits**, V. *Punt*.
- Spits**, O. in: *Het spits afbijten*.
- Spits**, b. n. en bijw. Spitsers, spitst. Spitsheid, V.
- Spitsvondig**, b. n. en bijw. Spitsvondigheid, V. *Spitsvondig verdient de voorkeur boven spitsvinnig en spitsvindig*.
- Spitten**, b. w. Ik spit; spitte, spittede, spitt'e; heb gespit.
- Spleet**, V., spleten.
- Splijten**, b. en o. w. Ik splijt, spleet, heb en ben gespleten.
- Splint**, V. *Geld*.
- Splinter**, M. Splinternieuw, b. n.
- Split**, O., splitten.
- Splits**, V., *Eene veerspie, spleetveer*.
- Splitsen**, b. w. Ik splits, splitste, heb gesplitst.
- Splitten**, b. w. *Splitsen, splijten*. Ik split; spitte, splittede, split-t'e; heb gesplit.
- Spoed**, M.

- Spoel, V. *Een weverswerktuig.*
 Spoeling, V.
 Spog, O.
 Spoken, o. w. Ik spook, spookte, heb gespoekt. Spokerij, V.
 Spon, V. *Bom, bommel of stop van een vat.* Spongat.
 Sponde, V. *Eene beweegbare plank voor aan het bed of de bedstede.* Overdrachtelijk: *het bed of de bedstede zelf.* Huwelijksponde. Doodssponde.
 Spinning, V., sponningen. *Groef, sleuf, keep.* Sponninkje.
 Spons, V., sponsen.
 Spook, O., spoken.
 Spooksel, O.
 Spoor, V. *Prikkel.*
 Spoor, O. *Voetstap.* *Wagenspoor.*
 Spoorslag, M.
 Spoorslags, bijw.
 Sporen, b. w. *Aansporen.* Ik spoor, spoorde, heb gespoord.
 Sporen, o. w. *Met den spoorwagen rijden.* Ik spoor, spoorde, heb en ben gespoord.
 Sporen. Zie *Sporeuren.*
 Sporreling, V. *Krakeel, tegenstribbeling.*
 Sport, V.
 Spot, M.
 Spotter, M. Spotster, V.
 Spotternij, V.
 Spoud, spouw, V. *Spleet.*
 Spouwen, b. w. *Splijten, spalten.* Ik spouw, spouwde, heb gespouwd.
 Spouwertje, O. *Een beschuitje, dat zich gemakkelijk laat spouwen.*
 Spouwen. Zie *Spouwen.*
 Spraak, sprake, V. Sprakeloos.
 Sprank, V. *Vonk.*
 Sprankel, V. *Sprank.*
 Spreeuw, V. Spreeuwenei. Spreeuwennest.
 Sprei, V., spreien. Beddesprei.
- Spreiden (spreien), b. w. Ik spreid, spreidde, heb gespreid. Spreid-
 sel, O.
 Spreken, b. en o. w. Ik spreek, sprak, heb gesproken.
 Sprinkel (sprankel), V. *Vonk.* *Vlekje, spatje.*
 Sprenk, V. *Rottenval.*
 Spreuk, V.
 Spriet, M. Boegspriet. Voelspriet. Jachtspriet.
 Spring, M. *Eene fontein.*
 Springen, o. w. Ik spring, sprong, heb en ben gesprongen.
 Spring-in-'t-veld, M. en V.
 Sprinkhaai, M.
 Sprinkhaan, M.
 Sprits, V. *Zeker gebak.*
 Sproet, V. *Zomervlek, ook Sproetel geheeten.*
 Sprok, b. n. *Broos.* Dit hout is zoo sprok.
 Sprokkel, M. *Een afgebroken takje.*
 Sprokkel, V. *Een heester.*
 Sprong, M. Sprongetje.
 Sprookje, O.
 Spros, b. n. *Bros, broos.*
 Sprot, V. *Eene soort van kleine haring.*
 Sprouw. Zie *Spruw.*
 Spruchtel, M. *Een tak of arm van eene rivier.*
 Spruit, V., spruitjes. *Uitspruitsel van kool.*
 Spruit, O. *Touw.*
 Spruw, V. *Eene ziekte in den mond, van jonge kinderen vooral, die zich kenmerkt door witte zweertjes. In sommige streken Sproe.*
 Spugen, b. en o. w. *Spuwen.* Ik spuug, spooog, heb gespogen.
 Spungsel, O.
 Spui, O. *Eene soort van sluis.*
 Spuikom. Spuidok.

- Spuien**, o. w. Ik spui, spuide, heb gespuid. Spuiing, V.
Spuut, V. Spuitenhuus.
Spuiten, b. en o. w. Ik spuit, spoot, heb gespoten.
Spurrie, V. *Een voedergewas.* Spurrieboter.
Spuug, spuugzel, spog, O.
Spuwen, b. en o. w. Ik spuw, spuwde, heb gespuwd. Spuwing, V. Bloedspuwing.
Staaft, V., staven.
Staaft, staaftjes, bijw. *Stadig.*
Staaft, M., staken.
Staal, O. *in alle beteekenissen.*
Staan, o. w. Ik sta, stond, heb gestaan.
Staanvoets, standvoets, bijw.
Staanveld, O.
Staanplaats, V.
Staar, V. *Eene oogkwaal.*
Staat, M. Staarteloos.
Staat, M. Staatsdame. Staatsman. Staatsschuld. Staatszaak. Staatszucht.
Staatsie, V.
Stad, V., steden. Stedendwinger, M. Stadschool. Stadszegel. — Stadje.
Stadhouder, stedehouder, M. *Plaatsbekleeder.*
Stade, sta, in: *Te stade, te sta komen.*
Stadhuis, O. *Raadhuus, gemeentehuis.*
Stadshuis, O. *Een huus, dat het eigendom der stad is.*
Stadie, V., stadiën. *Eene Romeinsche lengtemaat van ongeveer 134 Ned. ellen.*
Staf, M., staven. Stafje.
Staffier, M., staffieren. *In Italië een gewapend bediende, die een mantel draagt.* Lijfstaffier.
Stag (staag), O., stagen. *Een voor scheepstouw.*
Zie Staangeld.
- Staket**, O., staketten.
Staketsel, O., staketsels.
Stakker, stakkerd, M., stakkers, stakkerds.
Stal, M., stalletje.
Stam, M., stammetje.
Stamelen (stameren), o. w. Ik stamel, stamelde, heb gestameld.
Stamelkees, M., stamelkeezen. *Een stotterbaard.*
Stamet, O., stametten. *Fijne sajete.*
Stametten, stoff. b. n.
Stamijn, V. *Zeeftdoek: een haren weefsel. Ook de zeeft zelve. In sommige streken geeft men den naam van stamijn, stramijn, stremijn, O., aan een aarden, met galen doorboorden schotel.*
Stamijnen, stoff. b. n.
Stampeien, o. w. *Stampvoeten.* Ik stampeie, stampeide, heb gestampeid.
Stamper, M.
Stand, M.
Standaard, standerd, M., standaarden, standaard, standerds.
Standbeeld, O.
Stander, M.
Standje, O. *Ruzie.*
Standplaats, V.
Stang (steng), V. Stangetje.
Stank, M.
Stap, M.
Stapel, M.
Star. *Zie Ster.*
Star, b. n. *Stijf*, nog over in *halstarrig* en in
Staroogen, o. w. *Staren.* Ik staroog, staroogde, heb gestaroogd.
Statie, V., statiën.
Stede en stee, in: *In stede of in stee van.*
Stede, stee, V. Hofstede, hofstee.
Stee, V., steen. *Plekje.*
Stedeling, M. en V. Stedeling, V.
Zie Aanhangeling.

- Steeds, bijw. *Gestadig*.
 Steedsch, b. n.
 Steeg, V., stegen.
 Steeg, b. n. *Eene samentrekking van stedig. Onverzettelijk, stug. Steil*. Steeger. Steegheid, V.
 Steek, M., steken.
 Steekknie, V., steekknieën. *Scheepswoord*.
 Steel, M., stelen.
 Steelieden, steeliën, steelui, M. meerv.
 Steen, M., steenen. Steenig. *Ziet steen niet op een enkelen steen, maar komt het voor als verzamelwoord, dan is het V.:* Dat is goede steen en toch is zij niet duur. *Als stofnaam is steen O.:* Het steen is harder dan het kurk.
 Steenbok, M.
 Steenbalk, M. *Zekere visch*.
 Steenbreek, V. *Zekere plant*.
 Steenigen, b. w. Ik steenig, steenigde, heb gesteend. Steening, V.
 Steg, M. In: *Weg noch steg weten*.
 Stegel, M. *Stijgbeugel*. Stegelreep.
 Steiger, M. *Een toestel om te stijgen*. Steiger komt af van het verouderde werkwoord steigen, dat doen stijgen beteekent. *'t Leeft nog in*
 Steigeren, o. w. Het steigert, steigerde, heeft gesteigerd. Steigering, V.
 Steil, b. n. en bijw. Steiler.
 Steilte, V. Steilheid, V.
 Steiloor, M. en V., steilooeren. Steiloorig. Steiloorigheid, V.
 Stek, V., stekken. *Spruit*.
 Stek, O. *Bergplaats*. — *Staketsel*.
 Stekade, V. *Een steekdegen uit een degenstok*.
 Stekeblind, b. n.
- Stekel, M. Stekelig.
 Stekeling, M. *Zekere visch, ook grondeling geheeten*.
 Steken, b. en o. w. Ik steek, stak, heb gestoken.
 Steking, V.
 Stel, M. *Het stellen*. O. in de bet. van *bijeengepaste verzameling*: een stel porselein; een stel maten en gewichten.
 Stelen, b. w. Ik steel, stal, heb gestolen. Steler. Steelster.
 Stellage, V. *Zie Bagage*.
 Stelling, V.
 Stelsel, O.
 Stelt, V. Steltenlooper.
 Stem, V. Stemmetje. Stemmeloos.
 Stemmig, b. n. en bijw. *Eenvoudig, bescheiden*.
 Stempel, M.
 Stempen, b. w. *Stelpen, stuiten*. Ik stemp, stempte, heb gestemp.
 Stenen (steunen), o. w. Ik steen, steende, heb gesteend.
 Steng (stang), V. Stengetje.
 Stengel, M.
 Stenograaf, M., stenografen. *Snel-schrijver*.
 Ster, star, V., sterren, starren. Sterretje, starretje. Sterrebloem. Sterrekers. Sterreschot. Sterrenbeeld, -hemel, -wichelaar enz.
 Sterfelijk, V.
 Sterfte, V.
 Sterfgeval, O.
 Sterfval, M. *Onverwachte erfenis*.
 Sterkte, V.
 Sterveling, M. en V. Stervelinge, V. *Zie Aanhangeling*.
 Sterven, o. w. Ik sterf, stierf, ben gestorven.
 Steun, M.
 Steunder, M.
 Steunsel, O.
 Steunen, o. w. *Rusten*.

- Steunen. Zie *Stenen*.
 Steur, M. *Een visch*. Kamper steur: *Harde eieren met mosterd*.
 Stavel, M. *Laars*.
 Steven, M. Voorsteven. Achtersteven.
 Stevenen, o. w. Ik steven, stevende, ben gestevend.
 Stevig, b. n. en bijw.
 Sticht, stift, O. *Eene landstreek, onder een abt, bisschop of aartsbisschop staande*: Het Sticht van Utrecht. Overijsel of het Oversticht. Stichtenaar. Stichtsch.
 Stichtelijk, b. n. en bijw.
 Stichten, b. w. Ik sticht: stichtte, stichtede, stichtt'e; heb gesticht. Stichter. Stichtster. Stichting, V.
 Stief broeder, M. Stiefzuster, V. Enz.
 Stieg. Zie *Stijg*.
 Stier, M. Stierekop. Stierenhuid. Stierengevecht. *Wordt Stierekop als scheldnaam gebezigd, dan luidt het in sommige streken Stierskop*.
 Stieren. Zie *Sturen*.
 Stift, V. Graveerstift.
 Stift, O. Zie *Sticht*.
 Stijf, b. n. en bijw. Stijver. Stijfheid, V.
 Stijfsel, V.
 Stijfte, V.
 Stijg, O. *Twintigtal*.
 Stijgbeugel, M.
 Stijgen, o. w. Ik stijg, steeg, ben gestegen.
 Stijl, M. *Schrijf-, schilder- en bouwtrant*.
 Stijl, M. *Stut*.
 Stijven, b. w. *Stijf maken*. Ik stijf, steef, heb gesteven. Stijving, V.
 Stijven, b. w. *Sterken*. Ik stijf, heb en ben gestijfd.
- Stijvigheid, V.
 Stilheid, V.
 Stilte, V.
 Stilstand, M.
 Stinken, o. w. Ik stink, stonk, heb gestonken.
 Stinkerd, M.
 Stip, V.
 Stippel, V.
 Stobbe, V. *Een boomstomp*. Ook: *eene turfnaat*.
 Stoel, M. Stoelenmatter, -maker.
 Stoep, V.
 Stoepje, O. *Stadssoldaat*.
 Stoet, M. *Gevolg, optocht*.
 Stoet, V. *Een langwerpige broodje, in sommige streken Stuit geheeten*.
 Stoeterij, V. *Eene paardenfokkerij*.
 Stof, O. *Stuifzand* enz.
 Stof, stoffe, V. *Stoffage* en *Onderwerp*.
 Stoffage, V. Zie *Bagage*.
 Stoffeeren, b. w. Ik stoffeer, stoffeerde, heb gestoffeerd.
 Stoffelijk, b. n.
 Stoffier, M. Zie *Passer*.
 Stok, M. Stokkenknecht.
 Stoken, b. w. Ik stook, stookte, heb gestookt. Stoker.
 Stokerij, V. Zie *Babbelarij*.
 Stokken, b. w. *Bijen stokken*. *Ankers stokken*. Ik stok, stokte, heb gestokt.
 Stokken, o. w. *Blijven steken*. Ik stok, stokte, ben gestokt.
 Stollen, o. w. Het stolt, stolde, is gestold.
 Stolp (stulp), V. *Deksel, klok*.
 Stommerik, M., stommeriken.
 Stomp, M. *Stoot*.
 Stomp, V. *Een overgebleven eind*. *Romp*.
 Stond, M. *Stonde*, V.
 Stoof, V., stoven. Stovenzetter, V.

Stool, V., stolen. *Een breede band of strook, die een deel uitmaakt van het plechtgewaad eens priesters.*

Stoom, M.

Stoomen, o. w. Ik stoom, stoomde, heb en ben gestoomd.

Stoomsleeper, M.

Stoop, V., stoopen. *Eene vochtmaat, die vier pinten of twee kan inhoudt.*

Stoorloos, storeloos, b. n.

Stoornis, V. Zie *Beduidenis*.

Stoot, M., stooten.

Stooten, b. w. Ik stoot; stootte of stiet; heb gestooten.

Stooter, M. *Eene munt, ter waarde van een achtste gulden. Zie Achtentwintig.*

Stootsch, b. n. *Stootig*. Stootscheid, V.

Stop, V.

Stoppel, M., stoppels, stoppelen.

Stopsel, O.

Stopverf, V.

Storen, b. w. Ik stoor, stoorde, heb gestoord. Storing, V. Zie *Achting*.

Stork, M. *Een ooievaar*. Hetzelfde als het Hoogd. *Storch*.

Storm, M. Zie *Adem*. Stormpje. Stormenderhand, bijw.

Storting, V.

Stoutelijk, bijw.

Stouterd, M.

Stouwen, b. w. *Stuwen*. Ook: *veel eten en drinken*. Hij kan wat stouwen: hij kan wat bergen. Ik stouw, stouwde, heb gestouwd.

Stoven, b. en o. w. Ik stoof, stoofde, heb en ben gestoofd.

Stoving, V. Zie *Achting*.

Straal, M., stralen. Stralenkrans, -kroon.

Straam (strieën), V.

Straat, V.

Straf, straffe, V.

Straks, strakjes, bijw.

Stramijn. Zie *Stamijn*.

Straad, O.

Strandjut, strandjutter, M. *Stranddief*.

Strandvond, M.

Strandvonder, M. Strandvonderij, V. Zie *Babbelarij*.

Strang, strange, O. *Het strand*. — *Een zeeboezem met zijn strand*.

Streek, M. *List*.

Streek, V. *Landstreek*. *Strijking*. *Windstreek*. *Streep*.

Streel, V., strelen. *Roskam*.

Streelen, b. w. Ik streel, streelde, heb gestreeld. Streeling, V. Zie *Achting*.

Stroom. Zie *Striem*.

Streen, V., strenen. *Eene streng garen*.

Streep, V., strepen.

Stremsel, O. Zie *Aanvoegsel*.

Streng, V., strengen. Strengtje.

Strengel, M. *De streng eener vlecht*.

Strepen, b. w. Ik streep, streepde, heb gestreepd.

Streven, o. w. Ik streef, streefde, heb gestreefd. Straving, V.

Stribbeling, V. Stribbelingetje.

Striem (stroom, straan), V. Striempje.

Strijd, M., strijden.

Strijden, o. w. Ik strijd, streed, heb gestreden. Strijdig.

Strijder, M.

Strijken, b. en o. w. Ik strijk, streek, heb gestreken. Strijking, V. Strijkijzer.

Strijkel, M. *Strijkstok bij het meten*. Zie *Beitel*.

Strijkelings, bijw. *Rakelings*.

Strijkgeld, O. *Trekgeld*.

Strijkweer, V., strijkweren. *Eene borstweering, een bolwerk*.

Strik, M.

Striklis, V., striklissen.

Striktelijk, bijw.
 Strippeling, V. *Gestripte tabak.*
 Strippen, b. w. *Van de stelen afstroopen.* Ik strip, stripte, heb gestript.
 Strips, V. in: strips krijgen: *Slaag krijgen.*
 Strobbe, strubbe, V. *Een struikgewas.*
 Strobblen, strubbelen, o. w. *Struikelen.* Ik strobbel, strobbelde, heb gestrobeld. Strobbling, strubbeling, V.
 Stroef, b. n. en bijw. Stroever.
 Stronk, M.
 Stront, V.
 Stroo, O. Strootje. Strooien, stoff. b. n.
 Strook, V., strooken.
 Strooken, b. w. *Streelen.* Ik strook, strookte, heb gestrookt.
 Strooken, o. w. *Overeenstemmen.* Het strookt, enz.
 Stroom, M., stroomen. Stroompje.
 Stroomen, o. w. Hij stroomt, stroomde, heeft gestroomd. Strooming, V.
 Stroop, M. *Het stroopen.*
 Stroop, siroop, V., stropen, siropen. Stroopje. Stroperig.
 Stroopen, b. w. Ik stroop, stroopte, heb gestroopt. Strooping, V. Strooperij, V.
 Strooper, M.
 Stroowisch, V., stroowissen.
 Strop, M.
 Strot, M.
 Strubbe (strobbe), V. *Struik.*
 Strubbelen. Zie *Strobblen.*
 Struif, V., struiven. *Eieren, in de pan tot een koek gebakken.*
 Struik, M.
 Struikwinde, V. *Zekere plant, ook de winde geheeten.*
 Struis, V. struisen. *Struisvogel.*
 Struikwit.

Struisch, b. n.
 Struweel (struwel), O. *Struikgewas, heestergewas.*
 Studeeren, o. w. Ik studeer, studeerde, heb gestudeerd.
 Student, M. Studentencfeest, -lied, -grap, -leven enz.
 Studie, V., studiën en studies. Hij heeft zijne studiën voltooid aan de hoogeschool van Leiden. — Dat zijn twee studies van Raphaël.
 Stuik, M. *Het stuiken.*
 Staik, M. *Een tien- of twaalftal schooven of bossen koren, paardenboonen of vlas, welke op het veld naast en tegenover elkander worden geplaatst.*
 Stuiken, b. w. *In stuiken zetten.* Ik stuik, stuikte, heb gestuikt.
 Stuiken, b. w. *Stooten.* Ik stuik enz.
 Stuiken, o. w. *Zeker jongensspel, waarbij de spelers de stuiters, marbels of knopen enz. in een kuiltje laten vallen.* Ik stuik enz.
 Stnip, V.
 Stuit, M. *Het stuiten.*
 Stuit, V. *Zeker lichaamsdeel: het onderste deel van de ruggegraat.*
 Stait, stuite, V. *Eene boterham.* Zie ook *Stoet.*
 Stuiter, M.
 Stuiveling, V. *Bevroren turf.*
 Stuiven, o. w. Het stuift, stoof, heeft en is gestoven.
 Stuiver, M.
 Stuk, O., stuks, stukken. *Zes stuks borden. Het bord viel in zes stukken.*
 Stukadoor, M., stukadoors. *Een plafonneur.*
 Stukadoren, b. en o. w. Ik stukadoor, stukadoorde, heb gestukadoord.
 Stulp, V. *Stolp.* — *Hut.*
 Stumper, stumperd, M.

- Sturen, stieren, b. w. Ik stuur, stuurde, heb gestuurd.
 Stut, M., stutten.
 Stuur, O.
 Stuursch, b. n. en bijw. Stuurschheid, V.
 Stuw, V., stuwen.
 Stuwage, V. Zie *Bagage*.
 Stuwen, b. w. Ik stuw, stuwde, heb gestuwd.
 Suiker, V.
 Suikerei (cichorei), V.
 Suilen, b. en o. w. *Met een sleepnet visschen. — Leuteren, talmen.* Ik suil, sulde, heb gesuuld.
 Suizebollen, o. w. Ik suizebol, suizebolde, heb gesuizebold.
 Suizelen, o. w. Ik suizel, suizelde, heb gesuizeld. Suizeling, V.
 Suizen, o. w. Het suist, suisde, heeft gesuisd. Suizing, V.
 Sukade, V. Sukadekoek.
- Sukkel, M.
 Sukkelaar, M.
 Sul, M., sullen. Sulletje.
 Sulfer, solfer, O. en V.
 Sullen, b. en o. w. Ik sul, sulde, heb gesuld. Sullebaan.
 Sultan, M. Sultane, V.
 Sumak, smak, V. *Een heesterge- was in Zuid-Europa.*
 Smak, M. *Het smakken.*
 Smak, V. *Zeker vaartuig.* Zie *Aak*.
 Sussen, b. w. Ik sus, suste, heb gesust.
 Swisent, M. *Eene soort van Virginia-tabak.*
 Syllabe, V.
 Sympathie, V., sympathieën.
 Synagoge, V.
 Synode, V.
 Synoniem, O., synoniemen.
 Syring. Zie *Sering*.

T.

- T, V., t's.
 'T. *Verkorting van Het.*
 T'. *Verkorting van Te.*
 Taak, V., taken.
 Taal, V., talen.
 Taan, V. *Gemalen eikenschors.* Tanig: *taankleurig, geelkleurig.*
 Taart, V. Taartepan. Taartendeeg.
 Taats, V. *Kopspijker. — IJzeren of stalen pin in een tol.* Taatstol.
 Tabak, V., tabakken. Tabaksasch. Tabakssteel. Tabaksstank. Tabakszak.
 Tabbaard, tabberd, M., tabbaarden, tabberden. Getabbaard, getabberd.
 Tabernakel, M. en O.
 Tabijn, O. *Eene dichte gewaterde zijden stof.* Tabijnen, stoff. b. n.
 Tachtig, hoofdgetal.
 Taf, O., taffen. Taffen, stoff. b. n.
- Tafel, V., tafels, tafelen. *Mahoniehouten tafels. De tafelen der wet.*
 Tafelet, O. *Een schrijftafeltje.*
 Tafereel, O., tafereelen.
 Tagent. Zie *Tangent*.
 Taille, V., tailles. *Gestalte.*
 Tak, M., takken.
 Takel, M.
 Takelage, V. Zie *Bagage*.
 Takkeling, M. *Een jonge vogel, die nog maar van tak tot tak kan vliegen.*
 Takkenbos, M., takkenbossen.
 Taks, M. *Dashond.*
 Taks, V. *Taak.*
 Tal, O.
 Talent, O.
 Talhout, O.
 Talie, V., talies. *Scheepswoord.*
 Talie, V. *Het vierde deel eener oude el.*

- Taling (teling), M., talingen. *Eene soort van kleinen eendvogel. Talinkje.*
- Talk, V.
- Talm, M. en V. *Een talmachtig mensch.*
- Talmud, M. *Joodsch wetboek. Talmudisch.*
- Tamarinde, V. Tamarindeboom. Tamarindhout. *Zie Aak.*
- Tamarisk, V. *Een heestergewas, met specerijachtigen bast en wortel.*
- Tamboer, V. *Trommel.*
- Tamboer, M. *Trommelslager.*
- Tamboerijn, V. *Rinkelbom.*
- Tand, M: Tandeloos. Tandенborstel, -stoker, -trekker.
- Tanen, b. en o. w. *Met taan be-reiden, loogen. — Verdonkeren, verduisteren. Hij taant, taande, heeft en is getaand. Taning, V. Zie Achtig.*
- Tang, V. *Tangetje.*
- Tangens, V., tangenten. *Raaklijn.*
- Tangent, V., tangenten. *Klavierpen-netje.*
- Tap, M.
- Tapijt, tapeet, O., tapijten, tapeten.
- Tappelings, bijw.
- Tapper, M. Tapster, V.
- Tapperij, V. *Zie Babbelarij.*
- Taptoe, V.
- Tarantula, V., tarantula's. *Eene soort van spin.*
- Tarbot, V.
- Tarief, O., tarieven.
- Tarnen (tornen), b. w. Ik tarn, tarnde, heb getarnd.
- Tarra, V.
- Tartaan, V. *Zeker vaartuig in de Middellandsche Zee.*
- Tarwe, V. Tarwemeel, -brood. Tarwenoogst.
- Tas, M., tassen. *Een hoop.*
- Tasch, V., tasschen. *Een buidel of zak.*
- Taschkruid, taschjeskruid, O.
- Tassen, b. w. *Ophoopen. Ik tas, taste, heb getast.*
- Tast, M. *Hij deed het op den tast, bij den tast, d. i. al tastende.*
- Tasten, b. w. Ik tast, tastte, heb getast. *Vatten. Voelen.*
- Tatewalen, b. en o. w. *Krom praten, stamelen. Ik tatewaal, tatewaalde, heb getatewaald.*
- Taxeeren, b. w. *Schatten. Ik taxeer, taxeerde, heb getaxeerd.*
- Taxis, M., taxissen. *Een heestergewas.*
- Te, voorz. *Het wordt verbonden met de bijwoorden, welke op s eindigen: Tegoeds, doch te goed; tevergeefs, doch te geef. Zoo ook terloops, tersluiks, doch ter sluike, ten onrechte, ter leen, enz.*
- Teeder, teer, b. n. en bijw. Teederder, teederst. Teederheid, teerheid, V.
- Teef, V., teven. *Een wijfjeshond.*
- Teek, tiek, V., teken, tieken. *Een insect.*
- Teeken, O., teekens, teekenen. *Teekens wordt gebruikt in gewonen, teekenen in verheven zin: leesteekens; wonderen en teekenen, de teekenen der tijden.*
- Teekenaar, M.
- Teekenen, b. w. Ik teeken, teekende, heb geteekend. *Teekening, V.*
- Teel, teil, V., teelen, teilen. *Een aarden vat.*
- Teelt, V.
- Teem, M. *Het temen: vervelend, langzaam praten.*
- Teems, V., teemsen.
- Teen, toon, M., teenen, toonen.
- Teen, V., teenen. *Twijg. Teenen, stoff. b. n.*
- Teer, O. Terig.
- Teerling, M.

- Teezen, b. w. *Pluizen*. Ik tees, teesde, heb geteesd. Teezing, V.
- Teffens, tevens, bijw.
- Tegel, M. *Vloersteen*.
- Tegen, voorz.
- Tegenkanting, V.
- Tegenspoed, M.
- Tegenstand, M.
- Tegenweer, V.
- Tegenwrijten, o. w. *Tegenstreven*, *tegenworstelen*. Ik wrijt tegen; wreet of wrijtte tegen; heb tegen-gewreten of tegengewrijt.
- Teil. Zie *Teel*.
- Teisteren, b. w. Ik teister, teisterde, heb geteisterd. Teistering, V.
- Tekst, M.
- Tel, M. *Telgang*.
- Tel, M. *Het tellen*.
- Tel, telle, V. *Zeker paard, om zijn gang ook telganger en pasganger geheeten*.
- Telegraaf, V., telegrafien.
- Telegram, O., telegrammen.
- Telen, b. w. Ik teel, teelde, heb geteeld. Teler. Teling, V.
- Telg, V.
- Teljaar, O., teljoren. *Een tafelbord*.
- Telling, V.
- Temen, o. w. Ik teem, teemde, heb geteemd. Temer. Temerig.
- Temet, bijw.
- Tempeest, O., tempeesten. *Onweder, orkaan*.
- Tempel, M., tempels, tempelen.
- Tempelier, M.
- Temper, M. *Tempering, getemperdheid*. — *Gesteldheid*.
- Temperament, O.
- Tempering, V.
- Tempteeren, b. w. *Kwellen*. Ik tempteer, tempteerde, heb getempteerd.
- Tems. Zie *Teems*.
- Tenor, M., tenors, tenoren.
- Tent, V.
- Tenteeren, b. w. *Ondervragen*. Ik tenteer, tenteerde, heb getenteerd.
- Tenten (tinten), b. w. *Eene wonde peilen*. Ik tent, tentte, heb getent. Tentijzer.
- Tenware, tenzij, voegw.
- Tenzelfden, voorn.
- Teorbe, V. *Eene soort van luit*.
- Tepel, M.
- Teren, b. w. *Met teer bestrijken*. Ik teer, teerde, heb geteerd.
- Teren, b. en o. w. *Verieren*. Ik teer enz. Tering, V.
- Term, M. Zie *Adem*.
- Termijn, M.
- Ternauwernood, bijw.
- Terp, V.
- Terpentijn, V.
- Terras, O., terrassen.
- Terrein, O.
- Terts, V.
- Terzelfder, voorn.
- Test, V.
- Testament, O.
- Tets, b. n. *Deegachtig, niet doorbakken*.
- Teug, V.
- Teugel, M. Teugelloos.
- Tevens, teffens, bijw.
- Tevergeefs, vergeefs, bijw.
- Thans, bijw. *Dit woord is samengetrokken uit te hande; daarom wordt het met h gespeld evenals althans*. Nogtans daarentegen, dat gevormd is uit nog en dan, mist daarom de h.
- Theater, O.
- Thee, V., theeën.
- Theologie, V. Theologisch. Theologant. Theoloog, theologen.
- Theriakel, V. *Eene artsenij*.
- Thesaurie, V.
- Thyrs, M., thyrszen. *De met wijngaardranken omslingerde staf der priesters van Bacchus*.

- Tichel, M., tichels, tichelen. Ticheloven. Tichelsteen.
- Tiek. Zie *Teek*.
- Tiend, O., tienden. Tiendboek. Tiendplichtig.
- Tiendehalf, telw.
- Tier, V.
- Tierelantijntje, O.
- Tij, O., tijen. *Verkorting van Getij*.
- Tijd, M. Tijdelijk: voor zekeren tijd. Tijdig: in tijds, op zijn tijd.
- Tijding, V.
- Tijdvak, O.
- Tijen, tijgen, o. w. Ik tij, tijde, heb getijd. *Zij tijen (tijgen) weer aan 't werk.*
- Tijgen (aantijgen), b. w. *Beschuldigen*. Ik tijg; tijgde, teeg; heb getijgd, getogen.
- Tijgen (eigenlijk tiegen), o. w. *Trekken*. Ik tijg, tieg; toog; ben getogen.
- Tijger, M.
- Tijk, O. voor de stof, V. voor het voorwerp (een overtrek), dat er van vervaardigd wordt. Beddetijk. Kussentijk.
- Tijloos, V., tijloozen. *Zekere bloem*.
- Tijm, M. *Eene welriekende plant*.
- Tijne, V. *Een watervat*.
- Tijns, tins, M., tijnzun, tinzen. *Cijns, schatting, tol*.
- Tik, M.
- Tiktak, O. *Zeker spel*.
- Til, M. *Het tillen*.
- Til, tille, V. *Ophaalbrug*. — *Duiventil*.
- Timber, M. *Stempel. Hetzelfde als het Fransche timbre*.
- Timmer, O. *Vertrek. Komt alleen voor in Vrouwentimmer, hetzelfde als het Hoogd. Frauenzimmer*.
- Timmer, M. *De gebouwen op eene pachthoeve*.
- Timmerage, V. Zie *Bagage*.
- Timpaan, O. *Boekdruckerswoord*.
- Tin, O. Tinnen, stoff. b. n.
- Tinne, V. *Het uitgetande bovenste gedeelte van oude stadsmuren enz. De tinne van den Jeruzalemschen tempel*. — *Top, spits*.
- Tins, M. Zie *Tijns*.
- Tint, M. *Tintwijn. De beste en beroemdste roode wijn van Andalusië (Spanje)*.
- Tint, V. *Kleur*.
- Tintel, V. Ook: Tondel, tonder, O.
- Tip, M.
- Tiran, tyran, M. Tirannick. Tiranniseeren.
- Tirannie, tirannij, V.
- Tiras, V., tirassen. *Zeker net om patrijzen, leeuweriken enz. te vangen*.
- Tiras. *Eene soort van cement*. Zie *Tras*.
- Tiretein, O. *Eene half linnen, half wollen stof*.
- Titel, M.
- Tittel, M.
- Tjalk, V. *Zeker vaartuig*. Zie *Aak*.
- Tjerk, M. *Eene soort van Amerikaansche snip*.
- Toast, M., toasten. *Uitspraak: toost. Feestdronk*.
- Tobbe, V. *Tobbetje*.
- Toch, voegw.
- Tocht, M. *Veldtocht. Tochtgenoot, M. en V. Tochtgenoot, V.* — *Tochtgat. Tochtig*.
- Tochten, o. w. *Het tocht, tochtte, heeft getocht*.
- Tod, todde, V. *Toddetje, todje*.
- Toedoen, O.
- Toedracht, V.
- Toegang, M. *Toegankelijk*.
- Toegeeflijk, toegefelijk, b. n.
- Toekomst, V.
- Toelaag, toelage, V. Zie *Aanvraag*.
- Toeleg, M.
- Toepasselijk, b. n.
- Toepassing, V. Zie *Achting*.

Toer, M.
 Toeslag, M.
 Toestand, M.
 Toestel, M.
 Toeten, o. w. Ik toet, toette, heb
 getoet. Toethoorn of toethoren.
 Toets, M.
 Toetssteen, M. *voor den steen*, O.
voor de stof.
 Toeval, M. *Bijval*.
 Toeval, O. *Onverwacht geval*.
 Toeverlaat, M.
 Toevloed, M.
 Toeviucht, V.
 Toevoer, M.
 Toevoorzicht, O.
 Toezeg, M. Toezegging, V.
 Toezicht, O.
 Toffel, V. *Pantoffel*.
 Tol, M. *Schatting*. — *Een kinder-
 speelluig: priktol, bromtol* enz.
 Tolk, M.
 Tollenaar, M., tollenaars, tollenaars.
 Tombe, V., tombes.
 Ton, V. *Tonnetje*.
 Tondel, tonder, O.
 Tong, V. *Zeker lichaamsdeel*. —
Zekere visch. Tongetje.
 Tonijn, M. *Zekere visch*.
 Tontine, V. *Lijfrente*.
 Toog, V., togen. *Teug*.
 Toog, M., togen. *Een woord uit
 de bouwkunde*.
 Toog, M., toogen. *Toonbank*.
 Toogen, b. w. *Toonen, aanwijzen*.
 Ik toog, toogde, heb getoogd.
 Tooi, M.
 Toom, M., toomen. *Toompje*. *Too-
 meloos*.
 Toomen, b. w. Ik toom, toomde,
 heb getoomd. *Tooming*, V.
 Toon, M., toonen. *Teen*.
 Toon, M., tonen. *Geluid*.
 Toon, M. *in Ten toon*.
 Toonbank, V.
 Toonder, M.

Tooneel, O., tooneelen.
 Tooneelist, M. *Een tooneelspeler*.
 Tooneellist, V. *Eene list op het
 tooneel*.
 Toonen, b. en o. w. Ik toon,
 toonde, heb getoond.
 Toorn, M.
 Toorts, V., toortsen.
 Toot, V., toten. *Aanjezicht*. — *Een
 zijden strik op een vrouwenhoofd-
 deksel*. — 't Woord is in deze
 beteekenissen verouderd. — *Eene
 soort van horens, ook kegelschelp
 geheeten*.
 Toovenaar, M.
 Toovenaarster, toovenares, toove-
 res, V.
 Tooveren, b. en o. w. Ik toover,
 tooverde, heb getooverd.
 Tooverheks, V.
 Tooverij, V. *Zie Babbelarij*.
 Tooverkol, V., tooverkollen. *Too-
 verheks*.
 Top, M.
 Top, M. *Zie Tol*, 2de beteekenis.
 Topaas, M. *voor den steen*, O.
voor de stof. Topazen, stoff. b. n.
 Toppenend, O., toppenenden.
Scheepswoord.
 Toppunt, O.
 Tor, V., torren. *Torretje*.
 Torbok, M. *Een insect*.
 Toren, M., torens.
 Tornen, b. en o. w. Ik torn,
 tornde, heb getornd. *Tornmesje*.
 Tornooien, o. w. Ik tornooi, tor-
 nooide, heb getornooïd. *Tornooi-
 spel*.
 Torschen, b. w. Ik torsch, torschte,
 heb getorscht.
 Tort, O. *Ongelijk, hartzeer*.
 Tortel, M. en V.
 Totebel, V., totebellen. *Eene soort
 van kruisnet*. — *Een slordig en
 haveloos vrouwensch*.
 Touter, M. *Een schommel*.

Touw, O.
 Traan, M. *Oogrocht.*
 Traan, V. *Vischolie.*
 Traanbuis, V., traanbuizen.
 Trachten, o. w. Ik tracht, trachtte, heb getracht.
 Tractaat, O. *Verdrag.*
 Tracteeren, b. w. *Behandelen.* Ik tracteer, tracteerde, heb getraceerd.
 Traktaatje, O. *Vertoogje, geschriftje.*
 Traktant, M.
 Traktante, V.
 Traktatie, V. Zie *Aalbezie.*
 Trakteeren, b. w. *Onthalen.* Ik trakteer, trakteerde, heb getrakteerd.
 Traktement, O.
 Tralie, V., tralies, traliën.
 Trans, M., transen. *Omgang. Galerij.* Torentans.
 Trant, M.
 Trap, M. *Schop.*
 Trap, V.; trappen. *Wenteltrap.*
 Trap, M. *Trede.* Hij stond op den eersten trap van de wenteltrap.
 Tras, O. Trassen. Trasmolen.
 Travalje, V. *Hoefstal, noodstal.* Hetzelfde als het Fransche travail.
 Trawant, M. *Lijfwachter.*
 Trechter, M.
 Tred, M., treden. Tredje.
 Trede, V., treden. Tredje.
 Treden, b. en o. w. Ik treed, trad, heb en ben getreden.
 Treder, M.
 Treest V. *IJzeren drievoet.*
 Treek (trek), M., trekken. *List.*
 Tref, M.
 Treffelijk, b. n. en bijw.
 Trefflen, b. w. Ik tref, trof, heb getroffen.
 Treven, V. *Koord, touw.* Zeil en touwen en touwen.

Trek, M. *Zucht, begeerte.* — *Het trekken.*
 Trekken, b. en o. w. Ik trek, trok, heb en ben getrokken.
 Tremel, M. *De trechter van een molen.*
 Trens, V., trenzen. *Een toom, welks mondstuk geene stang heeft.* — *Eene lis of lus.*
 Trenzen, b. w. *Vlechten.* Ik trens, trensde, heb getrensd.
 Trepaan, M. *Eene schedelboor.*
 Trepaneeren, b. w. *Den schedel doorboren, den schedel lichten.* Ik trepaneer, trepaneerde, heb getrepaneerd.
 Treuzel, M. en V. *Sukkelaar, talmer; sukkelaarster, talmster.*
 Trezoor, O., trezoor. *Schat.* Trezorie. Trezorier.
 Triangel, M. *Driehoek.* — *Een muziekinstrument.*
 Tribune, V., tribuncs. *Eene verhevene plaats.*
 Tribuun, M., tribunen. *De Romeinen hadden krijgtribunen en volkstribunen.*
 Trielje, V. *Eene soort van linnen.*
 Trieljen, stoff. b. n.
 Trijp, O. Trijpen, stoff. b. n.
 Trijzel, V. *Eene korenzeef.*
 Tril, M. — *Hij gaat op den tril (dril).*
 Trillioen, O.
 Trimester, O. *Een kwartaal, drie maanden.*
 Triomf, triumf, M. *Zegepraal.*
 Triomfeeren, o. w. Ik triomfeer, triomfeerde, heb getriomfeerd.
 Trip, V. *Eene soort van vrouwenmuil met houten zool.*
 Tripel, O. *Polijstpoeder, aldus geheeten naar de stad Tripoli.*
 Trits, V. *Drietal.*
 Tritsen, o. w. *Een spel, dat met vier teerlingen gespeeld wordt en waarbij vooral het werpen van*

- drie *gelijke oogentallen: drie eenen, tweeën* enz. in *aanmerking komt.*
- Troebel, b. n.
- Troef, V., troeven.
- Troep, M.
- Troffel, M.
- Trog, M.
- Troggelen, o. w. Ik troggel, troggelde, heb getroggeld. Troggelaar. Troggelaarster. Troggelarij, V.
- Trom, V., trommen.
- Trommel, V., trommels, trommelen.
- Tromp, V.
- Trompet, V.
- Trompetter, M.
- Tronen, o. w. *Zetelen.* Ik troon, troonde, heb getroond.
- Tronie, V., tronies. *Gezicht.*
- Tronk, M.
- Troon, M., tronen. Troonopvolger.
- Troonen, b. w. *Lokken.* Ik troon, troonde, heb getroond.
- Troop, M., tropen.
- Troost, M. Troostelijk. Troosteloos.
- Tropee, V., tropeeën. *Zegezuil, zegeteeken.* Velen schrijven verkeerdelijk *trofee.*
- Trots, M. — *Het komt, evenals spijt, in verkorte uitdrukkingen als voorzetsel voor:* Hij deed het, trots (of spijt) den beste.
- Trotsch, b. n. en bijw. Trotschaard. Trotschheid, V.
- Trotsen (trotseeren), b. w. Ik trots, trotste, heb getrotst.
- Trouw, V. Trouwelijk, trouweloos.
- Trouwens, bijw.
- Trunt, truntel, O. *Iets kleins van geringe waarde.*
- Truweel, O., truweelen. *Troffel.*
- Tuberoos, V., tuberozen. *Eene bloem.*
- Tucht, V. Tuchteling, M. en V. Tuchtelinge, V. Zie *Aanhangeling.*
- Tuchteloos. Tuchtuis. Tuchtigen.
- Tufsteen, M. *voor den steen, O. voor de stof.*
- Tui, V. *Een scheepstouw.*
- Tuig, O. Tuighuis.
- Tuigage, V. Zie *Bagage.*
- Tuil, M. *Sokkernij, scherts.* — Bloemtuil: *ruiker.*
- Tuiltje, O. *Ruiker.*
- Tuin, M. Tuinier, M.
- Tuischen, b. w. *Ruilen.* — *Spelen, dobbelen.* — Ik tuisch, tuischte, heb getuischt.
- Tuit, V.
- Tuk, M. *Aard, geslacht.* — *List, treek.*
- Tuk, b. n. *Begeerig.* Tuk op moord, tuk op roof zijn.
- Tul, V. *Eene pul.*
- Tul, M. en V. *Iemand die van de tul houdt.*
- Tulband, M. Tulbandsvorm.
- Tulp, V.
- Tureluur, M. *Zekere vogel.* — *Luim.*
- Turf, M. *als het een enkelen turf, O. als het de stof aanduidt, en V. als verzamelende stofnaam:* Hij viel over eenen turf. Het turf is zachter dan het steen. Hij verkocht mij dure en tevens slechte turf.
- Turkoois, M. *voor den steen, O. voor de stof.* Turkooizen, stoff. b. n.
- Tusschen, voorz.
- Twaalf, telw. Twaalfdehalf. Twaalfderhande. Twaalfderlei. — De twaalfen.
- Twee, telw. Tweemaal. Twee malen. Tweehonderd. Twee duizend.
- Twee, V., tweeën.
- Tweedracht, V. Tweedrachtig.
- Tweeërhande, tweeërlei, soortgetallen.
- Tweeling, M. en V. Tweelinge, V. Zie *Aanhangeling.*
- Tweern, M. Zie *Twijn.*
- Tweespalt, V.

- Twijfel**, M. *Twijfelingen*, V. *meerv.*
Twijfelden, o. w. Ik twijfel, twijfelde, heb getwijfeld. *Twijfeling*, V. *Twijfelaar*.
Twijg, V. *Eene loof*.
Twijn, M. *Gedubbeld garen: Garen, dat uit twee (of meer) ineengedraaide draden bestaat.*
Twijnen (tweernen), b. w. Ik twijn, twijnde, heb getwijnd. *Twijnderij*, V. *Twijnder*, M.
Twintig, telw. *Twintigerlei*. *Twintigerhande*.
Twist, M. *Twistig*. *Twister*.
Type, V. *Drukletter*.
Type, O. *Uitgedrukt beeld*.

U.

- U**, voorn. *Derde en vierde naamval van Gij*.
Uchtend. Zie *Ochtend*.
Ui, M., uien. *Ajuin*. *Uieplant*, -schil. *Uienbed*, -loof, -reuk, -salale enz.
Uier, M. *In sommige streken elder geheeten: de melkvaten van sommige zoogdieren*.
Uil, M. *Uilebek*, -klauw, -kop, -veer. *Uilennest*, -vlucht. *Uilen-oog*.
Uilskop, M. *Domoor*.
Uilskuiken, O.
Uitermate, bijw. *Samentrekking van uit der mate*.
Uitbundig, b. n. en bijw.
Uitgaaf, uitgave, V., uitgaven. Zie *Aanvraag*.
Uitgelezen, b. n. *Uitgezocht: een uitgelezen gezelschap*.
Uitgang, M.
Uitgift, uitgifte, V. Zie *Aanvraag*.
Uitham, M.
Uitheemsch, b. n. *Uitheemschheid*, V.
Uithollen, b. w. Ik hol uit, holde uit, heb uitgehold. *Uitholling*, V.
Uitkijk, M. *Uitkijker*. — *Uitzicht*.
Uitkomst, V.
Uitleg, M.
Uitlezen, b. w. *Uitzoeken: erwten uitlezen. Tot aan het eind lezen: een boek, een hoofdstuk uitlezen. Ik lees uit, las uit, heb uitgelezen*.
Uitroep, M.
Uitschot, O., *uitschotten*.
Uitschrabsel, O.
Uitschrapsel, O.
Uitslag, M.
Uitspansel, O.
Uitspraak, V.
Uitstek, O., *uitstekken*.
Uitstel, O.
Uitval, M.
Uitverkoren, b. n.
Uitvlucht, V.
Uitvoer, M.
Uitwateringssluis, V.
Uitweiden, o. w. Ik weid uit, weidde uit, heb uitgeweid. *Uitweiding*, V.
Uitzet, M. *Het uitzetten*.
Uitzet, O. *Goederen, welke een kind mede ten huwelijk krijgt*.
Uitzicht, O.
Ukaze, V. *Keizerlijk bevelschrift in Rusland*.
Ulevel, V. *Ulevellepapiertje*.
Universiteit, V.
Unster, V. *Zeker weegtuig*.
Ure, V., *uren*.
Uur, O., *uren*.
Uwenhalve, *uwentwege*, bijw.

V.

- Vaag**, V. *Vetigheid van den grond.*
 — *Jeugd, bloei. Hij stierf in de vaag des levens.*
Vaag, b. n. *Onbepaald.* — *Onbebouwd: de akker ligt vaag.*
Vaagsel, O. *Veegsel.* Uitvaagsel.
Vaak, bijw. *Dikwijls.* Vaker.
Vaak, M. Vakerig.
Vaalt, vaalte, V., vaalten. *Mest-vaalt.*
Vaam, M. *Vadem, als houtmaat.*
Vaan, V., vanen.
Vaandel, vendel, O.
Vaandrig, M. *Vaandrager.*
Vaar, M. *Angst. Hij kent vaar noch vreeze.*
Vaardig, b. n. en bijw.
Vaarkoe, V., vaarkoelen.
Vaars, V., vaarzen. *Eene jonge koe.*
Vaarschroef, V.
Vaart, V.
Vaarwelzeggen, o. w. Ik zeg vaarwel; zeide vaarwel; heb vaarwelgezegd, vaarwelgezeid.
Vaas, V., vazen.
Vaatdoek, M.
Vaatsch, b. n. en bijw. *Verschaald, laf.* Vaatschheid, V.
Vacant, b. n.
Vacantie, V., vacanties, vacantiën.
Vacatie, V., vacaties, vacatiën.
Eene zitting van rechtbanken enz.
Vacht, V.
Vadem, M. Zie *Vaam.*
Vader, M., vaders, *in gewonen zin; vaderen, in de beteekenis van voorvaders, voorouders.*
Vadse, M. en V. *Een vadsig mensch.*
Vadsig, b. n. en bijw.
Vagebond, M.
- Vagevuur**, O.
Vak, O.
Val, M. *Het vallen.*
Val (valle), V. *Vangknip.* Mui-zenval enz.
Val, O. *Scheepswoord: zeker touw.*
Val, O. In: *Het val van Urk.*
Valies, O., valiezen.
Valk, M. Valkenei, -oog. Valkenjacht, -vlucht. Valkeveer.
Valkenet, O. *Een licht stuk gescht, eene veldslang.*
Vallei, V., valleien.
Valling, V. *Zeewoord: De valling (ligging, strekking) eener kust.*
Valreep, M., valreepen. *Scheepswoord.*
Valsch, b. n. en bijw. Valschelijk.
Valschheid, V.
Valschaard, M., valschaards.
Van, M. *Geslachtsnaam.*
Vandaag, bijw.
Vandaar, voegw.
Vandehandsch, vanderhandsch, b.n.
Vanding, V. *Kraambezoek.* Vanden, o. w. Vandbeker.
Vang, V.
Vanger, M.
Vangst, V.
Vanhier, voegw.
Vannieuws, vanouds, bijw.
Var, M., varren. *Stier.*
Varen, V., varens. *Een plantge-was.* Varenbed. Varenkussen.
Varen, b. en o. w. Ik vaar, voer, heb en ben gevaren.
Varken, O. Varkentje.
Varkenskot, O., varkenscotten. *In sommige streken: varkenscotten.*
Varkensschot, O., varkensschotten. *Varkenskot.*
Vastdag, M. *Dag, waarop men vast.*

- Vasteland**, O. — De twee groote vastelanden der aarde.
Vasten, V.
Vastendag, M. *Een door de kerk ingestelde vastendag.*
Vat, M. *Greep.*
Vat, O. Botervat. Zoutvat. Wierookvat enz. Vaatje.
Vat, O., vatten. *Handvat.* Vatje.
Vazal, M., vazallen.
Vechten, o. w. Ik vecht, vocht, heb gevochten. **Vechter**. **Vechterij**, V.
Vedel, veel, V., vedels, vedelen, veelen. *Viool.*
Veder, veer, V., veders, vederen, veeren.
Velerbos, M.
Vee, O.
Veede. Zie *Veete*.
Veeg, M. *Het vegen.* — *Een slag.*
Veeg, V. *Eene feeks.* Helleveeg.
Veeg, b. n. *Veeger.* **Veegheid**, V.
Vehonger, M. *Geeuwonger.*
Veelszins, bijw.
Veelvraat, M., veelvraten.
Veem, V., veemen. *Gilde, vereniging.* **Veemgericht**.
Veen, O., venen. **Venig**.
Veer, V. Zie *Veder: eene pluim van een vogel.*
Veer, V., veeren. *Springveer* enz.
Veer, O., veren. *Overvaart.*
Veertienderhande, veertienderlei, soortgetallen.
Veertigerhande, veertigerlei, soortgetallen.
Veest, M.
Veete, V., veeten. *Haat, wrok.*
Vegen (vagen), b. w. Ik veeg, veegde, heb geveegd.
Vei, b. n. *Vettig.* De grond is vei.
Veil, O. *Klimop.* Aardveil.
Veil, b. n. *Te koop.*
Veil, b. w. *Te koop aanbieden.*
Ik veil, veilde, heb geveild.
Veiling, V.
Veilig, b. n. en bijw.
Veinzen, b. en o. w. **Ik veins**, veinsde, heb geveinsd. **Veinzer**. **Veinzeres**. **Veinzaard**.
Vel, O. **Velletje**.
Veld, O. **Veldeling**, M. en V. **Veldelinge**, V. Zie *Aanhangeling*.
Velen, b. w. *Dulden, verdragen.* Ik veel, veelde, heb geveeld.
Velz, V. *Een der gebogen stukken, welke den omtrek van een wiel vormen.*
Ven, V. *Moeras.*
Venijn, O. **Venijning**.
Venizoen, venezoen, O. *Allerlei wildbraad.* Hetzelfde als het Fransche *venaison*.
Venkel, V. *Een plantgewas.*
Vennoot, M., vennooten. **Vennootschap**, V.
Venster, O. **Vensterbank**, V. **Vensterblind**, O.
Vent, M., venten. *In sommige streken* venters.
Verband, O.
Verbeiden, b. w. Ik verbeid, verbeidde, heb verbeid. **Verbeiding**, V.
Verbintenis, V. Zie *Beduidenis*.
Verbleeken, o. w. Ik verbleek, verbleekte, ben verbleekt. **Verbleeking**, V.
Verblijf, O., verblijven.
Verbod, O. **Verbodsstelsel**.
Verbolgen, b. n. *Vertoorn*d, *gebelgd*.
Verbond, O.
Verbouwereerd, b. n. **Verbouwereerdheid**, V.
Verbrijzelen, b. w. Ik verbrijzel, verbrijzelde, heb verbrijzeld. **Verbrijzeling**, V.
Verdedigen, b. w. Ik verdedig, verdedigde, heb verdedigd. **Verdediging**, V.

Verdek, O., verdekken.
 Verderf, O.
 Verderven, b. en o. w. Ik verderf, verdierf, heb en ben verdorven.
 Verderving, V. Verderfelijk.
 Verdichten, b. w. Ik verdicht, verdichtte, heb verdicht. Verdichting, V. Verdichtsel, O.
 Verdienste, V.
 Verdieping, V.
 Verdijd, b. n.
 Verdijen, b. w. Ik verdij, verdijde, heb verdijd.
 Verding, O. *Beding, verdrag.*
 Verdonkeremanen, b. w. Ik verdonkeremaan, verdonkeremaande, heb verdonkeremaand.
 Verdooren, o. w. *Zot of dwaas zijn of worden.* Ik verdoor, verdoorde, ben verdoord.
 Verdord, bijw.
 Verdrag, O., verdragen.
 Verdriet, O. Verdrietelijkheden, V. meerv.
 Verdrieten, onp. w. Het verdriet, verdroot, heeft verdroten.
 Verdrogen, b. en o. w. Het verdroogt, verdroogde, heeft en is verdroogd.
 Verdwijnen, o. w. Ik verdwijn, verdween, ben verdwenen. Verdwijning, V.
 Vereisch. In: *Naar vereisch van.*
 Vereischte, O.
 Verf, V., verven. Verveloos.
 Verflensen, o. w. Zij verflenst, verflenste, is verflenst.
 Verfomfaaien, verfomfooien, b. w. *Verkreukelen.* Ik verfomfaai, verfomfaaide, heb verfomfaaid.
 Vergeeflijk, vergefelijk, b. n.
 Vergeefs, bijw. Tevergeefs.
 Vergeefs, b. n.
 Vergelden, b. w. Ik vergeld, vergold, heb vergolden. Vergelding, V.

Vergelijk, O.
 Vergetelheid, V.
 Vergeten, b. w. Ik vergeet, vergat, heb en ben vergeten. *Ik heb mijn boek vergeten. Ik ben mijne les vergeten.*
 Vergiffenis, V. Zie *Beduidenis.*
 Vergif, vergift, O.
 Vergaassel, O. Zie *Aanvoegsel.*
 Vergoden, b. w. Ik vergood, vergoodde, heb vergood. Vergoeding, V.
 Vergrijp, O.
 Vergroven, b. w. Het vergrooft, vergroofde, heeft vergroofd.
 Verguldsel, O.
 Verhaal, O. *Bericht.* — *Herstel.*
 Verhabbezakken, b. w. Ik verhabbezak, verhabbezakte, heb verhabbezakt.
 Verhanselen, b. w. *Verstellen, opknappen.* — *Verronselen, verkwanselen.* — Ik verhansel, verhanselde, heb verhanseld.
 Verhelen, b. w. Ik verheel, verheelde, heb verheeld.
 Verhemelte, O.
 Verheveling, V.
 Verhoetelen, b. w. *Verbroddelen, verknoeien.* Ik verhoetel, verhoetelde, heb verhoeteld.
 Verholen, b. n. *Verborgen.*
 Verhoor, O., verhooren.
 Verkeerdelijk, bijw.
 Verkeeren, b. en o. w. Ik verkeer, verkeerde, heb en ben verkeerd. Verkeering, V.
 Verkieslijk, verkieselijk, b. n.
 Verklaard, b. n. *Verheerlijkt.* Eens zullen wij aan U gelijk, Verklaard, onsterfelijk wezen.
 Verkniesen, verknijzen, terugw. w. Ik verknies mij, verkniesde mij, heb mij verkniesd.
 Verkoop, M.
 Verkouden, b. n. Verkoudheid, V.

- Verlaat, O., verlaten.
 Verlangen, O.
 Verlangst, V.
 Verleden, verl. deelw. van *het oude* verlijden, *voorbijgaan*.
 Verlegen, b. n. en bijw. Verlegenheid, V.
 Verlei, O. *Beleening*.
 Verleiden, b. w. Ik verleid, verleide, heb verleid. Verleiding, V.
 Verlet, O.
 Verlies, O., verliezen.
 Verliezen, b. w. Ik verlies, verloor, heb verloren.
 Verlof, O.
 Verloop, O.
 Verlosser, M. Verlosster, V.
 Verloven, b. w. Ik verloof, verloofde, heb verloofd. Verloving, V.
 Vermaak, O.
 Vermaan, O.
 Vermast, b. n. *Overladen, overstelpt*.
 Welhaast bezwijkt, van leed vermast,
 Holoogig, bleek en uitgevast,
 't Wanhopig volk, in Leidens
 uiterste uur,
 Op d' afgestreden muur.
 Vermeien, vermeiden, terugw. w. *Zich verlustigen*. Ik vermei, vermeid mij; vermeide, vermeide mij; heb mij vermeid.
 Vermeten, terugw. w. Ik vermeet mij, vermat mij, heb mij vermeten. Vermetel.
 Vermiljoen, O.
 Vermogen, O.
 Vermogen, b. w. Ik vermag, vermocht, heb vermocht.
 Vermorzelen, b. w. Ik vermorzel, vermorzelde, heb vermorzeld.
 Vernissen, b. w. Ik vernis, verniste, heb vernist.
 Vernuft, O.
 Veroorloven, b. w. Ik veroorloof, veroorloofde, heb veroorloofd.
- Verorberen, b. w. *Gebruiken, nuttigen*. Ik verorber, verorberde, heb verorberd. Zie *Orberen*.
 Verpoozen, b. w. Ik verpoos, verpoosde, heb verpoosd. Verpoozing, V.
 Verraad, O.
 Verraderlijk, verradersch, b. n.
 Verrassen, b. w. Ik verras, verraste, heb verrast. Verrassing, V.
 Verrichten, b. w. Ik verricht, verrichtte, heb verricht.
 Verrukkelijk, b. n.
 Vers, O., verzen. Verzenboek, -maker.
 Versaagd, b. n. en bijw. *Bevreesd*. Versaagdheid, V.
 Versagen, o. w. Ik versaaag, versaaagde, ben versaaagd. -
 Versch, b. n. Verscher, verscht. Verschheid, V.
 Verscheiden, b. n. en telw. Verscheidenlijk, bijw.
 Verscheiden, O. *Overlijden*.
 Verschiet, O.
 Verschil, O.
 Verschoonlijk, b. n.
 Verschot, O., verschotten.
 Verschoveling, M. en V. Verschoveling, V. Zie *Aanhangeling*.
 Verschrikkelijk, b. n.
 Verschrikken, o. w. *Zelf schrikken*. Ik verschrik, verschrikte, ben verschrokken.
 Verschrikken, b. w. *Doen schrikken*. Ik verschrik, verschrikte, heb verschrikt.
 Verschrompelen, b. en o. w. *Rimpelig maken of worden*. Hij verschrompelt, verschrompelde, heeft verschrompeld.
 Verschronkelen, o. w. *Omkrullen*. Het verschronkelt, verschronkelde, is verschronkeld.
 Versieren, b. w. *Opschikken*. Ik

- versier, versierde, heb versierd.
 Versiering, V. Versiersel, O.
 Versierder. Versierster.
 Verslag, O., verslagen.
 Verslensen, o. w. Hij verslenst, verslenste, is verslenst.
 Versnapering, V. Versnaperingetje.
 Verstand, O. Verstandelijk. Verstandeloos.
 Verstek, O.
 Versterf, O. Versterfenis, V.
 Verstooting, M. en V. Verstootinge, V.
 Vertier, O.
 Vertogen, v. deelw. van *het verouderde* vertiegen, *nog overig in* onvertogen. *Hij sprak geen onvertogen woord.*
 Vertoog, O., vertoogen.
 Vertoogen, b. w. *Aantoonen*. Ik vertoog, vertoogde, heb vertoogd.
 Vertrek, O. *Kamer*. — *Afreis*.
 Verval, O. *Voordeel*. — *Vermindering*.
 Vervalschen, b. w. Ik vervalsch, vervalschte, heb vervalscht.
 Vervaren, b. w. *Vervaard*, *beveesd maken*. Ik vervaar, vervaardde, heb vervaard.
 Vervelen, b. w. Ik verveel, verveelde, heb verveeld. *Verveling*, V.
 Vervelend. *Vervelendheid*, V.
 Verven, b. w. Ik verf, verfde, heb geverfd. *Verver*.
 Ververschen, b. w. Ik verversch, ververschte, heb ververscht.
 Vervolg, O.
 Vervroolijken, b. w. Ik vervroolijk, vervroolijkte, heb vervroolijkt.
 Vervroolijking, V.
 Verwante, M. en V.
 Verwantschap, V.
 Verwaten, b. n. *Dit woord be- teekende oorspronkelijk in den kerkelijken ban, vandaar ver- vloekt. In oneigenlijken zin:*
 trotsch, opgeblazen, verwaand.
 Verweeren, o. w. *Bederven door het weer*. Het verweert, verweerde, is verweerd.
 Verwelf, verwulf, O.
 Verwelfsel, verwulfsel, O.
 Verwelkomen, b. w. Ik verwelkom, verwelkomde, heb verwelkomd. *Verwelcoming*, V.
 Verweren, b. w. *Verdedigen*. Ik verweer, verweerde, heb verweerd. *Verwering*, V.
 Verwerpen, b. w. Ik verwerf, verwierf, heb verworven.
 Verwijfd, b. n.
 Verwijl, O.
 Verwijt, O., verwijten.
 Verwijten, b. w. Ik verwijt, verweet, heb verweten.
 Verzaden, b. w. Ik verzaad, verzaadde, heb verzaad. *Verzading*, V.
 Verzadigen, b. w. Ik verzadig, verzadigde, heb verzadigd. *Verzadiging*, V. *Zie Bevochtigen*.
 Verzamen, b. w. Ik verzaam, verzaamde, heb verzaamd.
 Verzamelen, b. w. Ik verzamel, verzamelde, heb verzameld. *Verzameling*, V.
 Verzenen, V. meerv. *Hielen*. — Het zaad der slang zal u de verzenen vermorzelen. — Het zal u hard vallen, de verzenen tegen de prikkels te slaan.
 Verzet, O.
 Verzieren, b. w. *Verdichten*. Ik verzier, verzierde, heb verzierd.
 Verzierring, V. *Versiersel*, O.
 Verzinlijken, b. w. Ik verzinlijk, verzinlijkte, heb verzinlijkt. *Verzinlijking*, V.
 Verzoek, O.
 Verzuin, O.
 Verzweren, b. w. *Zwerende ver- zeggen, vervloeken*. Ik verzweer, verzwoer, heb verzwoeren.

- Verzweren, o. w. *Veretteren*. Het verzeuert, verzwoor, is verzworen.
 Vesper, V. *Avondgodsdienst bij de Roomsche-Katholieken*.
 Vest, V. *Schans, wal, gracht. — Vesting, stad*.
 Vest, O. *Kledingstuk*.
 Vesting, V.
 Vet, O.
 Vet, V. *Vetsalade: veldsla*.
 Veter, M.
 Veulen, O.
 Vezel, V., vezelen, vezels. *Vezelig*.
 Vicaris, M., vicarissen. *Een kerkelijk stedehouder*. *Vicariaat, O*.
 Vice-admiraal, M.
 Victualie, victalie, V., victualiën, victialiën. *Levensmiddelen, eetwaren*.
 Vier, O. *Dichterlijk voor vuur*.
 Vierdendaagsch, b. n.
 Vierderhande, vierderlei, soortgetallen.
 Vierkant, vierkantig, b. n.
 Vierkant, O.
 Vierling, M. en V. *Vierlinge, V*.
 Vierschaar, V. *Rechtbank*. 't Woord is samengesteld uit vier en *scharren*, d. i. *banken*.
 Viervoet, M. in: *Te viervoet*.
 Vies, b. n. en bijw. *Viezer, viest*.
 Viezevazen, V. meerv. *Grillen, kuren*.
 Vijand, M. *Vijandin, V*. *Vijandschap, V*. *Vijandelijk*.
 Vijf, telw. *Vijfdehalf*. *Vijfderhande, -lei*.
 Vijfwonter, M. *Een uiltje, witje*.
 Vijg, V. *voor de vrucht, M*. *voor den boom*. *Vijgeblad, -boom, -touw*. *Vijgenmand, -mat, -korf*.
 Vijgenboot, V., *vijgenbooten*. *Vijgenkorf*.
 Vijl, V., *vijlen*. *Vijlsel, O*.
 Vijver, M.
- Vijzel, M. *Stampvat*.
 Vijzel, V. *Schroef*.
 Vilder, M.
 Vilt, O. *Viltten, stoff. b. n*.
 Vim, V. *Eene hoeveelheid van 104 bossen rogge, stroo enz*. *Vimmen*. *Vimmetje*. *Houtvim: houtstapel*. *Hooivim: hooiberg*.
 Vimmen, b. w. *In vimmen zetten*. *Ik vim, vimde, heb gevimd*. *In Vlaanderen laat men het koolzaad vimmen*.
 Vin, V., *vinnen*. *Vinnetje*.
 Vinger, M.
 Vingerbreed, O.
 Vingerhoed, M.
 Vingerling, M. *Bekleedsel van een vinger*. *Een zeemleeren vingerling*.
 Vink, M. *Vinkekooi*. *Vinkenei*. *Viukenhuisje*. *Vinkenbaan, -net, -tijd, -vangst*.
 Violier, V. *Eene bloem*.
 Viool, V. *Eene bloem*. *Violenbed, -stroop*.
 Viool, V., *violen*. *Vedel*. *Violist*.
 Visch, M. *als voorwerpsnaam, V. als stofnaam*. *Visschen*.
 Visscher, M. *Visschersschuit, V*.
 Visscherman, M., *visscherlui*.
 Vitriool, O.
 Vitse, M. *Wikke*. *Zekere peulvrucht*.
 Vizier, M. *Turksch minister*.
 Vizier, O. *Een deel van een geweer, van een helm, enz*.
 Vla. *Zie Vlade*.
 Vlaag, V., *vlagen*.
 Vlaak, V., *vlaken*. *Eene horde, waarop men wol slaat, om ze los te maken*.
 Vlade, vla, V., *vladen, vlaas*. *Vlaadje*.
 Vlag, V., *vlaggen*. *Vlagje, vlaggetje*. *Vlaggejonker, -kapitein, -koord, -lijn, -schip, -stok,*

- touw. Vlaggendoek, -kaart, -kist. Vlagschip.
- Vlag, O. *Een vezelig plantgewas, dat 's zomers de binnenwateren bedekt.*
- Vlak, V. *Vlek, smet.*
- Vlak, O. *Vlakte.*
- Vlakte, V., vlakten.
- Vlam, V., vlammen. Vlammetje.
- Vlas, O., vlassen.
- Vlasdotter, V. *Zekere plant, ook huttentut geheeten.*
- Vlecht, V.
- Vlechten, b. w. Ik vlecht, vlocht, heb gevlochten.
- Vledermuis, vleermuis, V., vledermuizen, vleermuizen.
- Vleesch, O., vleezen. Vleezig. Vleezigheid, V. Vleeschachtig. Vleeschelijk.
- Vleet, V., vleten. *Een groot net. — Menigte.*
- Vlegel, M.
- Vleien, b. w. Ik vlei, vleide, heb gevleid. Vleier. Vleister. Vleierij.
- Vlek, V. *Vlak, smet.* Vlekkeloos. Vlekkenwater.
- Vlek, O. *Gehucht.*
- Vlerk, V.
- Vleug, V. *Vlam, fikkering.*
- Vleugel, M., vleugelen, vleugels.
- Vlieden, b. w. Ik vlied, vlood, heb en ben gevloeden.
- Vlieg, V. Vliegepoot, -kop. Vliegenei. Vliegenkast, -net enz.
- Vliegen, o. w. Ik vlieg, vloog, ben en heb gevlogen.
- Vliegens, bijw.
- Vlieger, M.
- Vlier, V.
- Vliering, V. Vlierinkje.
- Vlies, O., vliezen. Vliezig.
- Vliet, M.
- Vlieten, o. w. Het vliet, vloot, is gevloten.
- Vlijen, b. w. *Schikken, voegen.*
- Ik vlij, vlijde, heb gevlijd. Vlijing, V.
- Vlijm, V. *Laatijzer. De uitspraak is in sommige streken Vliem.* Vlijmpje.
- Vlijmen, b. w. *Opensnijden met eene vlijm.* Ik vlijm, vlijmde, heb gevlijmd.
- Vlijt, V. Vlijtig. Vlijtiglijk.
- Vloed, M.
- Vloek, M.
- Vloer, M.
- Vloghaver, V.
- Vlok, V.
- Vlonder, vonder, vondel, M. *Een bruggetje.*
- Vloo, V., vlooiën. Vlooiachtig.
- Vloot, V., vloten. Vlootje.
- Vloot, b. n. *Ondiep.* Vloter.
- Vlootje, O. *Een ondiepe houten schotel; een porseleinen schaal-tje.* Melkvlootje. Azijnvlootje. Botervlootje.
- Vlossig, b. n.
- Vloszijde, V. *Ongetoetende zijde.*
- Vlot, O., vloten.
- Vlouw, flouw, V. *Een snippennet.*
- Vlucht, V. Vluchtig. Vluchtigjes.
- Vluchten, o. w. Ik vlucht, vluchte, ben gevluht. Vluchteling, M. en V. Vluchteling, V. Zie *Aanhangeling.*
- Vlug, b. n. en bijw.
- Vocaal, V., vocalen.
- Vocaal, b. n.
- Vocht, O.
- Vochtel, M. *Rapier, zwaard.*
- Vod, vodde, V. *'t Wordt niet zelden O. gebruikt.* Voddenkooper, -kraam, -markt. Voddewerk. Vodderij, V.
- Voeder, M. Voedster, V.
- Voeder, voer, O. *Voedsel.* Beestvoeder.
- Voedsel, O.
- Voeg, V., voegje.

Voege, V. In: *In dier voege*.
Voer, O. *Voedsel*.
Voer, O. *Wagenvracht*. Een voer hooi, graan enz.
Voerage, V. *Beestenvoeder*. Zie *Bagage*.
Voering, V. *Voerinkje*, O.
Voet, M. *Voeteneinde*, O. Zie *Been*, in de aanteekening.
Voeteeren, o. w. Ik voeteer, voeteerde, heb en ben gevoeteerd.
Voetstoots, bijw.
Vogel, M., vogels, vogelen. *Vogeltje*. *Vogelij*. *Vogelken*.
Vogelaar, M., vogelaars, vogelaren. *Vogelvanjer*.
Voldingen, b. w. Ik volding, voldong, heb voldongen.
Volgens, voorz.
Volheid, V.
Volk, O., volkeren, volken. *Volkschool*, *-sprookje*, *-stam*, *-stem*.
Volkenrecht, O. *Recht tusschen de volken*.
Volledig, b. n. en bijw.
Volmacht, V.
Volte, V.
Vond, M. *Vondst*, V.
Vondeling, M. en V. *Vondelinge*, V. Zie *Aanhangeling*. *Vondelingshuis*, O.
Vonk, V.
Vonkelen, o. w. *Vonkelen in den eigenlijken zin: vonken schieten*. Het vonkelt, vonkelde, heeft gevonkeld. Zie *Fonkelen*.
Vonnis, O. Zie *Beduidenis*.
Vonnissen, b. w. Ik vonnis, vonniste, heb gevonnist.
Vont, vonte, V. *Een doopvat*.
Voogd, M. *Voogdes*, V. *Voogdij*, V.
Voor, vore, V. *Eene groef*. *Eene ploegsnede*.
Voorbaat, V.
Vordacht, V.

Voordeel, O., voordeelen. *Voordeelig*.
Voordewind, M. *Voordewind*, bijw.
Voordezen, bijw.
Voorgoed, bijw.
Voorhang, M.
Voorkomen, b. w. *Beletten*. Ik voorkom, voorkwam, heb voorkomen. Men schrijft zoowel: *Om alle ongelukken te voorkomen*, als: *voor te komen*. Het eerste verdient de voorkeur.
Vóorkomen, o. w. Het komt voor, kwam voor, is voorgekomen.
Voorloop, M. *Wat eerst of voorloopt*. Ik kwam met den voorloop in de kerk.
Voorloop, V. *Eerste of sterkste brandewijn of wijn*.
Voor nemen, O.
Voornoen, M. *Voormiddag*.
Vooronderstellen, b. w. Ik vooronderstel, vooronderstelde, heb voorondersteld.
Vooroordeel, O., vooroordeelen.
Voorraad, M.
Voorshands, bijw.
Voorslag, M. *Voorstel*.
Voorslag, O. — *Daar slaat het voorslag*.
Voorspoed, M.
Voorspraak, V. *Het voorspreken*.
Voorspraak, M. en V. *De voorspreker of voorspreekster*.
Voorstel, O.
Voortaan, bijw.
Voorval, O. *Voorvalletje*.
Voorwaarde, V.
Voorwaarts, bijw. *Voorwaartsch*, b. n.
Voorwendsel, O.
Voorwerp, O.
Voorzaat, M., voorzaten.
Voos, b. n. en bijw. *Voozer*, *voost*.
Vore. Zie *Voor*.

- Voren, voorn, M., vorens, voorns. Vorentje, voorntje. *Zekere visch.*
- Voren. *In:* Te voren, bijw. uitdr.
- Vork, V.
- Vorm, M., vormen. Vormpje.
- Vorsch, M., vorsch. *Kikvorsch.*
- Vorst, M. Vorstin, V. Vorstenkroon, -telg, -zoon enz.
- Vorst, V. *Het vriezen.* Ontstaan, door letterwisseling, uit *vrost.*
- Vorst, V. *Het bovenste van een dak.*
- Vorster, M. *Boschwachter.*
- Vos, M. Vossekop, -staart, -vel. Vossenhaar, -hol. Vossenjacht, -jong, -val enz.
- Vouw, V.
- Vraag, V. Vragenboek.
- Vraat, M.
- Vracht, V. *Last. Vervoerloon.*
- Vragen, b. w. Ik vraag, vraagde of vroeg, heb gevraagd.
- Vrank, b. n. en bijw. *Vrij, onbedwongen.*
- Vrede, M. Vredig. Vreedzaam.
- Vreemdeling, M. en V. Vreemdelinge, V. *Zie Aanhangeling.*
- Vrees, vreeze, V. Vreeselijk.
- Vreezen, b. en o. w. Ik vrees, vreesde, heb gevreesd.
- Vrek, M.
- Vrek, vrekig, b. n.
- Vreten, o. en b. w. Ik vreet, vrat, heb gevreten.
- Vreugd, vreugde, V.
- Vriend, vrind, M., vrienden, vrinden. Vriendje, vrindje. Vriendschap, V.
- Vriezen, onp. w. Het vriest, vroor, heeft gevoren, gevrozen. *Voor*
- vroor hoort men in sommige streken vrooms.*
- Vrij, b. n. en bijw. Vrijelijk. Vrijheid, V. Vrijheidszucht.
- Vrijage, V. *Zie Bagage.*
- Vrijden, vrijen, b. w. *Vrij maken, bevrijden.* Ik vrij, vrijde, heb gevrijd.
- Vrijdom, M.
- Vrijen, o. w. *Liefde betoonen.* Ik vrij, vrijde, heb gevrijd. *'t Wordt in sommige streken sterk verwoegd:* ik vrij, vree, heb gevreen. — Vrijer. Vrijster.
- Vrijgevig, b. n. en bijw. *Mild.*
- Vroed, b. n. en bijw. *Wijs, voorzichtig.*
- Vroedschap, V., *voor de vergadering, M. voor een lid der vergadering.*
- Vroolijk, b. n. en bijw.
- Vroom, b. n. en bijw. Vromer. Vromelijk.
- Vroon, O., vroomen.
- Vrouw, V. Vrouwelijk. Vrouwenhoed, -muts enz. Vrouwebeeld, -kerk. Vrouwspersoon, O. Vrouwensch, O. Vrouwlieden, vrouwlui.
- Vrucht, V. Vruchtbaar. Vruchteeloos.
- Vrug, b. n. *Laag.*
- Vuilik, M., vuiliken.
- Vuilnis, V. *Verbasterd tot*
- Vullis, O.
- Vuist, V.
- Vuns, b. n. *Muf.* Vunzer. Vunst. Vunsheid, V.
- Vunzig, b. n. Vunzigheid, V.
- Vuren, stoff. b. n. *Vurenhouten.*
- Vurenhout, O. Vurenhouten, stoff. b. n.
- Vuur, O., vuren.

W.

- Waag, V.
 Waaien, b., o. en onp. w. Ik waai; woei, waaide; heb gewaaid.
 Waaier, M.
 Waak, wake, V. *Wacht. Nacht-waak.*
 Waal, M. *Een Luikerwaal.*
 Waal, V. *Eene rivier.*
 Waal, V. *Scheepswoord: Met palen omgeven kant, waar in eene zeehaven de schepen veilig kunnen liggen. — Dok. Kolk.*
 Waal, V. *Geulen of poelen, ter plaatse waar dijkbreuken hebben plaats gehad, in sommige streken weelen geheeten.*
 Waan, M.
 Waar, V., waren. Eetwaar. Koopwaar. Warenkennis.
 Waarborg, M.
 Waard, woord, woerd, M. *Man-netjeseend, in sommige streken wortel geheeten.*
 Waard, M. *Kastelein.*
 Waard, V. *Ingedijkt land.*
 Waarde, V.
 Waardeeren, b. w. Ik waardeer, waardeerde, heb gewaardeerd.
 Waardeering, V.
 Waardij, V. *Zie Babbelarij.*
 Waardijn, M. *Geldproever.*
 Waardschap, O. *Gastmaal.*
 Waarheid, V., waarheden. Waarheidszin. Waarheidszucht.
 Waarts. *Uitgang in de bijw. derwaarts, herwaarts, zuidwaarts enz.*
 Waas, O.
 Wacht, M. *Een wachter.*
 Hij hoort en ziet den vromen wacht,
 Die lag te worstlen in een wak.
 Wacht, V. *Het wachthouden. De gezamenlijke wachters. Er was*
zes man op de wacht. De wacht presenteerde het geweer.
 Wachtel (kwartel, kwakkel), M.
 Wachten, b. en o. w. Ik wacht, wachtte, heb gewacht. Wachtsch.
 Wad, O., wadden. *Eene ondiepe plaats in het water, die men doorwaden kan.*
 Wadde, V., wadden. *Wad.*
 Wade (waaie), V. *De knieschijf.*
 Waden, o. w. Ik waad, waadde, heb en ben gewaad.
 Wafel, V.
 Wagen, M.
 Wagenschot, O. *Wagenschotten, stoff. b. n.*
 Waggon, M.
 Wak, O. *Eene opene plek in 't ijs.*
 Wak, b. n. *Vochtig.*
 Wal, M. *Walletje.*
 Waldhoren, walldhoorn, M. *Walldhoornist, M.*
 Walg, V. *Walgljik. Walgljkeid, V.*
 Walm, M. *Zie Adem. Walmpje.*
 Walnoot, M. *voor den boom, V. voor de vrucht.*
 Walnoteboom, M.
 Walros, walrus, M. *Eigenlijk walvischros (walvischpaard). Walros-senvangst, V.*
 Wals, V., walsen.
 Walvisch, M.
 Wam, V. *Halskwab der runderen. Opengesneden buik van een visch.*
 Wambuis, O., wambuizen.
 Wammes, O. *Wambuis.*
 Wan, V. *Wanmand.*
 Wan, O. *Scheepswoord: Lek, Lek-kage.*
 Wand, M., wanden. *Wandkaart.*
 Wandluis.

- Wandel, M.
 Wang, V. Wangetje.
 Wanhoop, V. Wanhopig.
 Wanstal, M. *Misstal, leelijkheid.*
 Wanstallig, *liever* Wanstaltig.
 Want, V. *Handschoen.*
 Want, O. *Visch- en scheeps-
tuig.*
 Wantrouwen, O.
 Wapen, O., wapens, wapenen.
Strijdtuig.
 Wapen, O., wapens. *Familieteecken.*
 Geslachtswapens.
 Wapper, M. *Wip eener ophaal-
brug.*
 War, V. *In de war, uit de war.*
 Warande, V. *Park. Diergaarde. —
Lustwarande.*
 Waren, o. w. Ik waar, waarde,
 heb gewaard.
 Waring, V. *Scheepswoord.*
 Warmoes, O. Warmoezier, M.
 Warmte, V. *Zie Aanstalte.*
 Wars, b. n.
 Was, O. *Eene door de bijen uit
bloemstaf bereide zelfstandigheid.*
 Wassen, stoff. b. n. Wassen-
 beeldenspel.
 Wasch, V. *Te wasschen of gewas-
schen kleedingstukken enz. In
sommige streken waschte gehee-
ten.*
 Wasdom, M.
 Wasem, M. *Zie Adem.* Wasemen,
 o. w. Waseming, V.
 Wasschen, b. w. *Reinigen.* Ik
 wasch, wiesch, heb gewasschen.
 Wasscher, M. Waschster, V.
 Wassen, b. w. *Met was bestrijken.*
 Ik was, waste, heb gewast.
 Wassen, o. w. *Groeien.* Ik was,
 wies, ben gewassen.
 Watten, V. meerv. Watten, stoff.
 b. n. Wattenfabriek. Wattee-
 ren, b. w.
 Water, O., waters, wateren.
- Waterandoorn (watermalrouw), M.
Zekere plant.
 Waterlanders, M. meerv. *Tranen.*
 — *De waterlanders kwamen al
spoedig voor den dag.*
 Watersnood, M.
 Wauwelen, o. w. Ik wauwel, wau-
 welde, heb gewauweld.
 Web, webbe, O. Webbetje.
 Wed, O., wedden. *Paardenwed.*
 Wed, V. *Weddenschap.* Wedstrijd.
 Wedloop. Wedijver.
 Wedde, V. *Jaarwedde.*
 Wedder, M. Wedster, V.
 Weder, weer, O. *Luchtgesteld-
heid.*
 Weder, weer, bijw.
 Wederga, weerga, wedergade, V.
 Wederhoorig, b. n. *Weerhoor-
stig.*
 Gij zaagt Uw strijd bekronen
 Met gaven, tot der menschen troost,
 Opdat zelfs 't wederhoorig kroost
 Altijd bij U zou wonen.
 Wederspalt, V. *Muiterij, weerspan-
nigheid.*
 Wederspanning, M. en V. We-
 derspanninge, V. *Zie Aanhan-
geling.*
 Wederspoed, M.
 Wederstand, M.
 Wederzijds, bijw. Wederzijdsch,
 b. n.
 Wedewaal, wiedewaal, weduwaal.
Zie Wielewaal.
 Weduw, weduwe, weeuw, V. We-
 duwvrouw.
 Weduwnaar, M., weduwnaars, we-
 duwnaren.
 Wee, O., weeen.
 Weedasch, V. *Eene soort van pot-
asch, getrokken uit de weede-
plant.*
 Weede, V. *Eene plant.*
 Weedom, M.
 Weeg, weegen, V. *Wand. Het*

- houten schot, dat in eene schuur den dorscheloer begrenst.* Weeg-
lus.
- Weegbree, V. *Zekere plant.*
- Week, V. *Het weeken.*
- Week, V., weken. *Een tijdperk van zeven dagen.*
- Week, b. n. en bijw. *Weeker.*
- Weeken, b. w. Ik week, weekte, heb geweekt.
- Weelde, V.
- Weemoed, M.
- Weenen, o. w. Ik ween, waende, heb geweend. *Weening, V.*
- Weepsch, b. n. en bijw. *Smakeloos, laf.*
- Weer, M., weeren. *Ram. Hamel.*
- Weer, V. *Het weren: de verdediging. — Drukte, beweging.*
- Weer, O. *Eelt.*
- Weer. *Luchtgesteldheid.* Zie *Weder.*
- Weer, bijw. Zie *Weder.*
- Wees, M. en V., weezen. *Weeze, V. Zie Aanhangeling.*
- Weesje, O. *Priëltje.*
- Weet, V.
- Weg, M., wegen. *Wegje, wegjes, weegjes.* Zie *Day. Omweg.*
- Weg, wegge, V., weggen. *Weggetje. Een wittebrood.*
- Wege, *achtervoegsel in achterwege, van stadswege, mijnentwege enz.*
- Wegedoren, wegedoorn, M.
- Wegen, b. en o. w. Ik weeg, woog, heb gewogen.
- Wegens, voorz.
- Wegge. Zie *Weg.*
- Wei (hui), V. *Het waterachtige deel van geronnen melk.*
- Wei, weide, V. *Grasland.*
- Weide, O. *Ingewand.*
- Weiden, b. en o. w. *Grazen.* Ik weid, weidde, heb geweid.
- weiman, weiman, M. *Een ja-*
- Weimes, weimes, O. *Jachtmes.*
- Weidsch, b. n. en bijw. *Prachtig, grootsch.* Weidschheid, V.
- Weifelen, o. w. Ik weifel, weifelde, heb geweifeld. *Weifelaar. Weifeling, V.*
- Weigeren, b. en o. w. Ik weiger, weigerde, heb geweigerd. *Weigeraar. Weigering, V. Weigerig, b. n.*
- Weinig, telw. en bijw.
- Weit, V. *Tarwe. Wittebrood. -koek, -meel.*
- Weitasch, V.
- Wekelijks, bijw. *Wekelijksch, b. n.*
- Wel, V. *Bron.*
- Weledel, weledelgeboren, weledelgestreng, weleerwaard, b. n.
- Welsel, O., welsels, welselen.
- Welig, b. n. en bijw.
- Welkomst, V.
- Wellust, M.
- Welp (wulp), O. *Jong van een verscheurend dier; in het bijzonder leeuwenjong.*
- Welstand, M.
- Welvaart, V.
- Welvoeglijk, b. n. *Welvoeglijkheid, V.*
- Wem, M., wemmen. *Ankertand.*
- Wen, V., wennen. *Een gezwel of uitwas. Wennetje.*
- Wen, voegw. *Wanneer.*
- Wenk, M.
- Wenkbrauw, V.
- Wensch, M.
- Wenschen, b. w. Ik wensch, wenschte, heb gewenscht. *Wenschelijk.*
- Wereld, V., werelden. *Wereldsch. Wereldlijk. Wereldsgezind.*
- Werelds, bijw.
- Wereldsch, b. n.
- Weren, b. w. Ik weer, weerde, heb geweerd *Wering, V.*

- Werf, V., werven.
 Werk, O. *Arbeid. Gewrocht. Werkelijk*, b. n. *Werkelijk bestaande*, en *veel werk vereischende*. Werkzaam, b. n. *Geneigd tot werken, onledig met werken*, en: *veel werk vereischende*.
 Werk, O. *Ongesponnen vlas*. Werken, stoff. b. n. *Een werken deken*.
 Werken, b. w. Ik werk, werkte, heb gewerkt. Ook: ik wrocht, heb gewrocht.
 Werpel, worpel, M. *Dobbelsteen*. Zie *Beitel*.
 Werpen, b. w. Ik werp, wierp, heb geworpen.
 Werpspiets, werpspies, V.
 Werpte, V. *De inslag, die door de schering geworpen wordt*.
 Wervel, M.
 Werven, b. w. Ik werf, wierf, heb geworven.
 Wesp, V. *Wespennest*. *Wespesteek*.
 West, westen, O. *Westenwind*, M.
 West, V. *Nederlands Westindische bezittingen*.
 Weswege, bijw.
 Wet, V. *Wettelijk*.
 Weten, b. w. Ik weet, wist, heb geweten.
 Wetering, V. *Watering, waterloop*.
 Wetten, b. w. Ik wet; wette, wettede, wett'e; heb gewet. *Wetsteen*. *Wetplank*.
 Wevel, M. *De inslag van een web*.
 Weveling, V. *Weeflijn, touwladder op de schepen*.
 Weven, b. w. Ik weef, weefde, heb geweven. *Wever*. *Weverspoel*. *Weefsel*, O.
 Wezel, V.
- Wezen, o. w. Ik —, ik was, ik ben geweest. *Vergelijk* Zijn.
 Wezen, O. *Opperwezen*.
 Wezen, O. *Gelaat, aangezicht*.
 Wezenstrek.
 Wezenlijk, wezenloos, b. n.
 Wichelaar, M. *Wichelaarster*, V.
 Wichelarij, V. *Wichelroede*, V.
't Werkw. wichelen zelf is verouderd.
 Wicht, O. *Een klein kind*. — *Mensch*: *Booswicht*. *Hellewicht*.
 Wicht, O. *Gewicht*.
 Wiede, O. *Onkruid*.
 Wiedemaand, V. *Juni*.
 Wieg, V. *Wiegekleed*, -koord, -touw, -zang.
 Wiegelen, o. w. Ik wiegel, wiegelder, heb gewiegeld.
 Wiel, O.
 Wielewaal, M. *Zekere vogel*.
 Wieling, V. *Een draaikolk*.
 Wieme, V. *Een rookhok*.
 Wier, O.
 Wierook, M.
 Wierooken, b. w. Ik wierook, wierookte, heb gewierookt.
 Wiewauwen, o. w. *Zich heen en weer bewegen*. Hij wiewauwt, wiewauwde, heeft gewiewauwd.
 Wiewouter. Zie *Vijfwouter*.
 Wig, wigge, V. *Wigje, wiggetje*. *In sommige streken keg, kegge*.
 Wiggelen, b. en o. w. *Doen bewegen, wankelen*. Ik wiggel, wiggelde, heb gewiggeld.
 Wijd, b. n. en bijw. *Wijder*.
 Wijden, b. w. *Wijder maken*. *Toeheiligen, toeëigenen*. *Inzegenen*. — Ik wijd, wijdde, heb gewijd.
 Wijding, V. *Wijwater*. *Wijkwast*, M.
 Wijdje, O. *Een heel klein korfje, gevluchten van wilgen teenen*. De aardbeziën en moerbeziën worden bij het wijdje verkocht.

Wijdte, V. *Uitgestrektheid*.
Wijf, O., wijven. *Wijvenbeul*.
Wijvenpraat.
Wijk, V. *Vlucht*.
Wijk, V. *Afdeeling eener gemeente*.
Wijken, o. w. Ik wijk, week, ben
geweken. *Wijkplaats*.
Wijl, wijle (soms wiele), V. *Sluier*.
Wijl, wijle, V. *Eene poos*.
Wijl, voegw. *Verkorting van de-
wjl*.
Wijlen, bijw. *Overleden*. *Wijlen
koning Willem I*.
Wijn, M.
Wijnacht, M. *Kerstnacht*. Het
Hoogd. *Weihnachten*.
Wijngaard, M.
Wijs, wijze, V.
Wijs, b. n. en bijw. *Wijzer*, wijst.
Wijselijk. *De wijste mensch*.
Wijsgeer, M., wijsgeeren. *Wijs-
geerig*. *Wijsbegeerte*, V.
Wijte, V. *Verwijt*.
Wijten, b. w. Ik wijt, weet, heb
geweten.
Wijting, M. *voor een enkelen visch*,
V. *als stofnaam*.
Wijzen, b. en o. w. Ik wijs, wees,
heb geweest. *Wijzer*, M. *Zie
Passer*.
Wijzigen, b. w. Ik wijzig, wijzig-
de, heb gewijzigd. *Wijziging*, V.
Wik, V. *Het wegen*.
Wik, wikke, V. *Eene peulvrucht*,
*in sommige streken Vitse geheer-
ten*. *Wikkestroo*, O.
Wikken, b. w. *Wegen op de hand*.
Ik wik, wikte, heb gewikt. —
*Eene zaak wikken en wegen:
van alle zijden beschouwen*. De
mensch wikt, God beschikt.
Wil, M. *Willetje*.
Wild, O.
Wildbraad, O.
Wildeman, M., wildemannen.
Wildernis, V. *Zie Beduidenis*.

Wildschut, M., wildschutten. *Een
jager*.
Wildzang, M. *{Gezang van een
vogel in de vrije natuur*.
Wildzang, M. en V. *Een wild en
roekeloos mensch*.
Wilg, M. *Wilgeboom*, -blad, -tak.
Wilgenhout, -bloesem, -laan enz.
Willekeur, V.
Willeloos, b. n.
Wimpel, M.
Wind, M.
Windas, O., windassen.
Winde, V. *Zekere plant*.
Windel, M. *Luier*. — *Zwachtel*.
Winlen, b. w. Ik wind, wond,
heb gewonden.
Windsel, O.
Winkel, M.
Winket, O., winketten. *Een
klinket*.
Winst, V.
Winter, M. *Wintersch*, b. n.
Winterling, V. *Pijpkruid*, *scheer-
ling*, *dollekervel*.
Wip, V.
Wisch, V. *Wischdoek*, *vaatdoek*,
wischlap.
Wisch, V. *Twijg*, *teen*.
Wischdoek, M.
Wisjwasje, O.
Wisschen, b. w. Ik wisch, wischte,
heb gewischt.
Wisse, V.
Wissel, M. *Wisselaar*.
Witgeld, O.
Woede, V.
Woeker, M.
Woensdag, M. *Woensdagsch*, b. n.
Woerd. *Mannetjeseend*. *Zie Waard*.
Woestenij, V.
Woestijn, V.
Wol, V. *Wollen*, stoff. b. n. *Wol-
lennaaster*, V.
Woldrig, M. *Woldrager*, d. i. *een
schaap*.

Wolf, M., wolven. **Wolvin.** **Wolvenaar.** **Wolvenjacht.**

Wolfsklauw, M. *De klauw van een wolf.*

Wolfsklauw, V. *Eene plant.*

Wolk, V.

Wond, wonde, V. **Wondheeler, M.**

Wonder, O., wonderen.

Wonen, o. w. Ik woon, woonde, heb gewoond. **Woning, V.** **Woninkje.**

Woon, V. in: *Metterwoon.*

Woonst, woonste, V. *Woning.*

Woord. *Mannetjezend.* Zie *Waard.*

Woord, O. **Woordenboek, -lijst, -schat, -spel enz.**

Worden, o. w. Ik word; werd of wierd; ben geworden. **Wording, V.**

Worg, M. *Benauwdheid in de keel.*

Worgen, wurgen, b. w. Ik worg, worgde, heb geworgd.

Work, M. *Kikvorsch.*

Worm, wurm, M. **Wormpje, wurmpje.** **Regenworm.**

Worp, M. *Het werpen.*

Worpel, M. *Dobbelsteen.* Ook: **Werpel.**

Worst, V.

Wortel, M., wortels, wortelen. *In de beteekenis van penen, geeft men aan den laatsten meervoudsvorm de voorkeur.*

Woud, O.

Wouterman, M., woutermans. *Draaglijstje, draagklos.*

Wouw, M. *Zekere roofvogel, ook kuiken- of kiekendief geheeten.*

Wouw, V. *Eene wilde plant, welke eene gele verfstof oplevert.*

Wraak, wrake, V. Zie *Aanvraag.*

Wraddel, M. *Halskwab, kossem.*

Wrak, O., wrakken.

Wraken, b. w. *Veroordeelen.* Ik wraak, wraakte, heb gewraakt.

Wrat, V. **Wrattenkruid.**

Wreed, b. n. en bijw. **Wreeder.** **Wreedaard.**

Wreef, wrijf, V., wreven, wrijven. *Het bovenste deel van den voet.*

Wreken, b. w. Ik wreek, wreekte, heb gewroken. **Wreker.** **Wreekster.**

Wrevel, M.

Wriemelen, wremelen, o. w. Het wriemelt, het wriemelde, heeft gewriemeld.

Wrijten, o. w. *Twisten.* Ik wrijt, wrijtte, heb gewrijt.

Wrijven, b. en o. w. Ik wrijf, wreef, heb gewreven. **Wrijving, V.**

Wrikken, b. en o. w. Ik wrik, wrikte, heb gewrikt.

Wrikkelen, b. en o. w. Ik wrikkel, wrikkelde, heb gewrikkeld.

Wringen, b. w. Ik wring, wrong, heb gewrongen.

Wrocht. Zie *Werken.*

Wroegen, b. w. *Knagen, beschuldigen, folteren.* Het wroegt, wroegde, heeft gewroegd. **Wroeging, V.**

Wrok, M.

Wrokken, o. w. *Haat, wrok koesteren.* Ik wrok, wrokte, heb gewrokt, V.

Wrong, M.

Wrongel, V. *Gestremde melk.*

Wui, wuit, V. *Een werktuig om schiemanngaren op te winden.*

Wulp, M. *Een loszinnig mensch.* **Wulpsch.**

Wulp, M. *Zekere vogel.*

Wurm, M. Zie *Worm.*

Wurm, M. *Stumper, sukkel.*

Wurmen, o. w. *Moeite doen.* Ik wurm, wurmde, heb gewurmd.

Z.

- Zaad, O., zaden. Zaadje.
 Zaag, V., zagen. Zaagje.
 Zaagmolm, M. *In sommige streken*
 Zaagmul.
 Zaailing, M. *Zaaiplant.*
 Zaailing, V. *Hennep.*
 Zaak, V., zaken. Zaakje. Zake-
 lijk.
 Zaal, V. *Eene ruime kamer. Eet-
 zaal. Slaapzaal. Raadzaal.*
 Zaal (zadel), O., zalen.
 Zaan, V. *Geronnen melk.*
 Zacht, b. n. en bijw. Zachter.
 Zachts, bijw. *Lichtelijk, ten min-
 ste.*
 Zadel, M. *Vergelijk Zaal.*
 Zagen, b. w. Ik zaag, zaagde,
 heb gezaagd. Zaagsel, O.
 Zak, M. Zakkendrager, -roller.
 Zakkenlinnen.
 Zalf, zalve, V., zalven.
 Zalm, M. *voor een enkelen visch,
 V. als stofnaam. Zie Aal.*
 Zalmpje.
 Zaluw, b. n. *Vuil geel, tanig,
 morsig.*
 Zamen, bijw. Te zamen en samen.
*Als eerste lid eener samenstel-
 ling altijd samen.*
 Zand, O.
 Zang, M.
 Zanger, M. Zangster, V. — Zan-
 geres, V. *JENNY LIND, de
 Zweedsche Nachtegaal, is eene
 beroemde zangeres. Vele dichters
 wijden een lied aan hunne Zang-
 ster of Muze.*
 Zanik, M. en V., zaniken. *In
 sommige streken* Zaniker, M.
 Zanikster, V.
 Zaniken, o. w. Ik zanik, zanikte,
 heb gezanikt.
 Zat, b. n.
- Zaterdag, M.
 Zavel, O. *Zand. — Steengruis.*
 Zavelboom, zevenboom, M.
 Zebra, M., zebra's.
 Zede, V., zeden. Zedenkunde,
 -leer. Zedelijk, -loos. *Zede komt
 tegenwoordig zelden of nooit in
 het enkelvoud voor.*
 Zee, V., zeeën.
 Zeebeer, M., zeebeeren. *Water-
 keering.*
 Zeebeer, M., zeeberen. *Een roof-
 dier.*
 Zeedrift, V. *Strandvond, zee-
 vond.*
 Zeef, V., zeven.
 Zeeg, V., zegen. *Het wijfje van
 een reebok.*
 Zeel, O., zelen. Leizeel. Draag-
 zeel.
 Zeelt, V. *Zekere visch.*
 Zeem, O. *Zeemleer. — Ook: een
 lap zeemleer, en dan in het
 meerv. zeemen. Zeemen, stoff.
 b. n.*
 Zeem, O. *in Honingzeem, dat
 eigenlijk een pleonasme is, daar
 zeem ook honing beteekent.*
 Zeep, V., zeepen.
 Zeepen, b. en o. w. Ik zeep, zeepte,
 heb gezeept. Zeeperij, V. Zeepzie-
 der, M.
 Zeer, O. Zeerig. Zeerigheid, V.
 Hoofdzeer.
 Zeer, b. n. *Pijnlijk. Zeerder,
 zeerst.*
 Zeer, bijw.
 Zeerui, O. *Een zeegetas, ook wier
 en zeeëik geheeten.*
 Zeescheede, V. *Zeker zeedier.*
 Zeet, zete, V., zeten. *Zitplaats.*
 Zeetje.
 Zeever, V.

- Zeeveren, o. w. *Kwijlen*. Ik zeever, zeeverde, heb gezeeverd.
- Zefir en zéfir, M., zefiéren en zéfirs.
- Zege, V. *Overwinning*. Zegepraal, V. Zegevieren, o. w. Zeeghastig, b. n.: *Zegevierend, zegepraalend*.
- Zegel, O.
- Zegelen, b. w. Ik zegel, zegelde, heb gezegeld.
- Zegen, V. *Zeker vischnet, soms samengetrokken tot Zein*.
- Zegen, M. *Heil, voorspoed*. Zegenrijk.
- Zegenen, b. w. Ik zegen, zegende, heb gezegend. Zegening, V. Zegenaar.
- Zeggen, b. w. Ik zeg; zeide, zei; heb gezegd, gezeid. Zeggingskracht, V. Zegsman. Zegsvrouw.
- Zeil, O. Zeilage, V. Zie *Bagage*.
- Zeilen, o. w. Ik zeil, zeilde, heb gezeild.
- Zeilsteen, M. *voor den steen*, O. *voor de stof*.
- Zein. Zie *Zeis*.
- Zeis, V., zeisen. *Hetzelfde als Zeisen*, V., zeisenen, zeisens.
- Zeker, b. n., bijw. en onb. telw.
- Zelden, bijw.
- Zeldzaam, b. n.
- Zelf, pers. voorn. Zelfverloochening. Zelfliefde.
- Zelfkant, M.
- Zelfde, voorn. Dezelfde. Hetzelfde. Een zelfde.
- Zelfs, bijw.
- Zelk, V. *Vuilnishoop*.
- Zelling, V. *De plaats, waar een schip of anker vastgezeten heeft. In sommige streken de met riet omgroeide plaats in eene rivier, waaruit men de klei voor de steenbakkerijen haalt*.
- Zemelen, V. meerv.
- Zemelknooper, M.
- Zendeling, M. en V. Zendeling, V. Zie *Aanhangeling*.
- Zeneblad. Zie *Seneblad*.
- Zenuw, V.
- Zerk, V. Zerkje.
- Zerp, b. n. en bijw. *Zuur, wrang*.
- Zes, telw. Zestig. Zesderlei, zesderhande, soortget. Zesdehalf. Zeshonderd. Zes duizend.
- Zesthalf, M. Zie *Achtentwintig*.
- Zet, M.
- Zetel, M.
- Zetelen, b. en o. w. Ik zetel, zetelde, heb gezeteld.
- Zeug, zeuge, zog, V.
- Zeunie, V. *Een varkenstrog*.
- Zeur, V. *Lap, vod, leur*.
- Zeuren, o. w. *Lastig vallen, zanken*. *Dwingen*. Ik zeur, zeurde, heb gezeurd.
- Zeven, telw. Zeventig. Zevende-half, zevendhalf, zevendhalfje. Zevenderlei, -hande, soortget.
- Zevenoog, V. *Eene bloedvin*.
- Zich, terugw. pers. voorn.
- Zicht, V. *Eene zeis*.
- Zicht, O. Veldzicht. Zichtbaar.
- Zieden, b. en o. w. *Koken*. Ik zied, zood, heb gezoden. Zeepzieder. Zoutzieder. *Hij begeert het altijd gezoden en gebraden. In ziedenden toorn*.
- Ziekte, V.
- Ziel, V. Zielesmart, zielssmart. Zielevreugd. Zielsangst, -kracht, -strijd, -ziekte enz.
- Zieltogen, o. w. Ik zieltoog, zieltoogde, heb gezieltoogd. Zieltooging, V.
- Zien, b. w. Ik zie, zag, heb gezien.
- Zier, V. *Een wormpje*, en vandaar *eene kleinigheid*. Ziertje.

- Zift, V. *Zeef*. -- *In sommige streken O. gebruikt.*
- Zijd, bijw., *in* Wijd en zijd.
- Zijde, zij, V., zijden. *Kant.*
Zijdje.
- Zijde, zij, V. Zijden, stoff. b. n.
- Zijdelings, bijw. Zijdelingsch, b. n.
- Zijdeworm, zijworm, M.
- Zijdgeweer, O.
- Zijgen, b. en o. w. Ik zijg, zeeg, heb en ben gezegen. Zijging, V.
Zijgdock.
- Zijl, V. *Eene waterloozing.*
- Zijn, o. w. Wij zijn, —, zijn geweest.
- Zijpan, zijpelen, o. w. Ik zijp, zijpte, heb gezijpt. Ik zijpel, zijpelde, heb gezijpeld. *Ook sijpelen. Zijpnat: druipnat.*
- Zijsje, O. *Zeker vogeltje. Beter: Sijsje.*
- Zilver, O. Zilveren, stoff. b. n.
- Zilverling, M. Zie *Achtentwintig.*
- Zin, M. Zinloos, b. n. *Zonder zin.* Zinneloos, b. n. *Zonder verstand.* Zinnelijk, zinlijk, b. n.
- Zink, O. Zinken, stoff. b. n.
- Zinking, V.
- Zit, M.
- Zitten, o. w. Ik zit, zat, heb gezeten. Zitting, V.
- Zode. Zie *Zoo.*
- Zode, V. *Graszode.* Zodensnijder.
- Zodiak, M. *Dierenriem.*
- Zoek, bijw. *Te zoek, te zoeken: verloren. Het mes raakte zoek.*
- Zoeken, b. w. Ik zoek, zocht, heb gezocht.
- Zoen, M. *Kus. Verzoening.*
- Zoetelaar, M., zoetelaars, zoetelaren. *Marketenter.*
- Zog, O. *Moedermelk.*
- Zolder, M.
- Zomer, M. Zomersch, b. n.
- Zon, V. Zonnetje. Zonlicht, zonnelicht. Zonsondergang, -opgang, -verduistering. Zonnebloem, -scherm, -straal enz.
- Zondaar, M., zondaars, zondaren.
Zondares, V.
- Zondag, M. Zondagsschool.
- Zonde, V. Zondenbok, -register.
- Zondvloed, M. *Eigenlijke beteekenis: Grootte vloed.*
- Zone, V. *Aardgordel.*
- Zoo, zoi, zode, V., zoiën. *Kooksel.* Zoodje, zootje.
- Zoo, bijw. en voegw. Zooals. Zoodanig. Zoodat. Zoodoende. Zoogenaamd. Zoogenoemd. Zoogezegd. Zoogoed als.
- Zoogen, b. w. *Doen zuigen.* Ik zoog, zoogde, heb gezoogd.
- Zooi, V. *Menigte.*
- Zool, V., zolen.
- Zoom, M., zoomen. Zoompje.
- Zoomen, b. w. Ik zoom, zoomde, heb gezoomd.
- Zoon, M., zonen, zoons.
- Zoop, M., zopen. Zoopje.
- Zoor, b. n. en bijw. *Dor, verdroogd. Een zoore tak.*
- Zorg, V. Zorglijk. Zorgeloos, Zot, M.
- Zotskap, M. en V. *Iemand, die zich zot aanstelt.*
- Zotskap, V. *Kap met narrebellen: narrenkap.*
- Zout, O. Zoutevisch, V. Zoutkeet, V. Zoutzieder, M.
- Zucht, M. *Ademhaling.*
- Zucht, V. *Zwelling, ziekte, begeerte.* Zuchtig. *Hij is altijd ziek of zuchtig.*
- Zuchten, o. w. Ik zucht, zuchtte, heb gezocht.
- Zuid, zuiden, O. Zuid, V. *De zuidelijke streken.* Zuidenwind.
Zuiderzee. Zuidzee.
- Zuigen, b. en o. w. Ik zuig, zoog,

- heb gezogen. Zuigeling, M. en V. Zuigeling, V. Zie *Aanhangeling*.
 Zuil, V. Zuilengang, -rij.
 Zuinigje, O. *Gewoonlijk* Profijttertje *geheeten*.
 Zuip, V.
 Zuipen, b. en o. w. Ik zuip, zoop, heb gezogen.
 Zuivel, O. *Al wat uit de melk bereid wordt*.
 Zuiver, b. n. en bijw. Zuiverder.
 Zult, O. *Hoofdkaas*, ook wel *Hoofdvlak* geheeten. *In sommige streken* Zulte, V.
 Zundgat, O.
 Zuring, V.
 Zus, bijw. *Doe het zus of zoo*.
 Zus, zuster, V., zussen, zusters.
 Zusterschap, O. *voor de betrekking*, V. *voor de vereeniging van zusters*.
 Zuurdeeg, O.
 Zuurdeesem, M. Zie *Adem*.
 Zuurtoot, M. en V., zuurtoten.
 Zwaai, M.
 Zwaan, V. Zwanepen, -schacht, -zang. Zwanedons, zwanendons. Zwanenbloem, -borst, -drift. Zwanenei, -hals, -nest.
 Zwaard, O.
 Zwaarte, V.
 Zwabber, M. *Een scheepsdweil*.
 Zwachtel, M. Zwachtelen, b. w.
 Zwadder, M. *Slangenspog*.
 Zwade, zwad, V. *Afgemaaiide grasregel*.
 Zwager, M.
 Zwalp, M.
 Zwaluw, V. Zwaluwenkruid, -nest. Zwaluwetong. Zwaluwstaart.
 Zwam, V. *voor de plant*, O. *voor het tonder*.
 Zwang, M. In: *in zwang*.
 Zwans, M., zwansen. *Staart*. Het Hoofd. *Schwanz*.
- Zwartsel, O. Zie *Aanvoegsel*.
 Zwavel, V.
 Zweem, M. Zweempje.
 Zweemen, o. w. Ik zweem, zweemde, heb gezweemd. Zweemsel, O.
 Zweep, V., zweepen.
 Zweepen, b. w. Ik zweep, zweep-te, heb gezweept.
 Zweer, M. *Behuwdvader*.
 Zweer, V., zweren. *De zweer is rijp*.
 Zweet, O. Zweetterig, b. n.
 Zweeten, b. en o. w. Ik zweet, zweette, heb gezweet.
 Zwei, V., zweien. *Een beweeglijke winkelhaak om hoeken te meten*.
 Zwelen, b. w. *Met een vork of gaffel het hooi omkeeren*. Ik zweel, zweelde, heb gezweeld.
 Zweler.
 Zwelg, M.
 Zwelgen, o. en b. w. Ik zwelg, zwolg, heb gezwolgen.
 Zwendelen, o. w. Ik zwendel, zwendelde, heb gezwendeld.
 Zwengel, M.
 Zwenk, M. *Zwaai*.
 Zweren, b. w. *Een eed doen*. Ik zweer, zwoer, heb gezworen.
 Zweren, o. w. *Etteren*. Het zweert, zwoor, heeft gezworen.
 Zwerk, O.
 Zwerm, M. Zwermpje.
 Zwerven, o. w. Ik zwerf, zwierf, heb gezworven.
 Zweven, o. w. Ik zweef, zweefde, heb gezweefd.
 Zwezerik, M., zwezeriken.
 Zwichten, b. en o. w. Ik zwicht, zwichtte, heb gezwicht.
 Zwiepen, b. w. Ik zwiep, zwiepte, heb gezwiept. *De mast zwiept met de zeilen heen en weer*.
 Zwier, M.
 Zwijgen, b. en o. w. Ik zwijg, zweeg, heb gezwegend.

Zwijm, V.

Zwijmel, M.

Zwijmelen, o. w. Ik zwijmel, zwijmelde, heb gezwijmeld. Zwijmeling, V.

Zwijmen, o. w. Ik zwijm, zwijmde, heb gezwijmd.

Zwijn, O. Zwijnshoofd, -kop. Zwijnaard, -kot enz.

Zwik, M. *Knak, verdraaiing, verstuiking.*

Zwikje, O. *Houten pennetje voor het luchtgat van een vat.*

Zwilk, O. *Een weefsel, met dubbele draden gewerkt. Ook Tijk,*

beddetijk. 't Woord is eene verbastering van het Hoogd. Zwillich. — Zwilken, stoff. b. n.

Zwin, O., zwinnen. *Eene kreek, kil of geul. Het Zwin vormde weleer de haven van Sluis.*

Zwingel, M. *Een werktuig, ter bereiding van het vlas.*

Zwinksel, O. *Zweemsel, gelijkennis.*

Zwoel, b. n. en bijw. *Zwoeler.*

Zwaard, O. *De dikke huid van spek of ham, ook zwaard en zwoerd geheeten.*

VERBETERINGEN.

- Bladz. 4 en 5. *Aár* en *aárs*, samentrekkingen van *ander* en *anders*, eischen, als ongewone en minder bekende vormen, het samentrekkingsteeken, dat *elkaar* en *malkaar* missen kunnen.
- " 5. *Aardsgezind*, lees: *aardschgezind*. De Redactie van het *Woordenboek der Ned. Taal* heeft (zie het *Bericht* op den omslag der 4e afl.) later verklaard, aan de spelling *aardschgezind* de voorkeur te geven.
- " 8. *Amaril* is als stofnaam, in de bet. van *amarilpoeder*, V.
- " 11, reg. 9 v. onder. *Oost-Indische*, lees *Oostindische* [zooals bl. 105 op *Oost*]; idem, bl. 66, regel 4 v. onder; bl. 46, reg. 3 v. boven: *Zuid-Nederlandsche*, lees *Zuidnederlandsche*; bl. 83, r. 20 v. o.: *Zuid-Amerikaansche*, lees *Zuidamerikaansche*; bl. 126, r. 5 v. o.: *West-Indische*, lees *Westindische* [zooals bl. 167].
- " 12. *Basson*, in verschillende woordenboeken M. genomen, moet o. i. V. zijn, als de vreemde naam van een muziekinstrument, evenals *Bas*, dat bij vergissing in de *Woordenlijst* van de Heeren D. V. en T. W. 't mannelijk geslacht heeft.
- " 14. *Beet* (*ook wel Biet*), V., beeten. Lees *beten*. Beeten in de *Woordenlijst* der Heeren DE VRIES en TE WINKEL is eene drukfout. De *Woordenlijst voor de vocaal-spelling* in den vierden druk van TE WINKELS *Leerb. der Ned. spelling* heeft *beten*¹⁾.
- " 23. *Bijziende*; lees: *bijziend*. In 't dagelijksch leven hoort men gewoonlijk het eerste.
- " 26. *Boer*, *M Boeren*; lees: Boer, M., boeren.
- " 27. *Bolderik*, *bolderd*, M.; lees V. — Beide woorden eischen dit geslacht als verzamelende stofnamen, evenals *zuring*, dat vroeger M. was, en in meer dan ééne spraakkunst

¹⁾ De Zeeuwsche uitspraak pleit voor de scherpe *ee*. Zelfs gaat deze tot *ei* over in *roobeiten*, d. i. *roodebeten*.

- nog dit geslacht heeft. Om dezelfde reden zijn *Hederik*, *Wederik*, *Dolik*, *Dravik* enz. V., zowel als
- Bladz. 45. *Ganzerik*. In de beteekenis van *Mannetjesgans* is *Ganzerik* natuurlijk M.
- " 29. *Briksteen*, M.; lees O., als verzamelende stofnaam, evenals *Brik*. In de *Woordenlijst* is 't bij vergissing M. genomen.
- " 30, regel 9 van onder, staat: *heb bier gebrouwd*; lees *gebrouwen*.
- " 32. *Cichorei*, *suikerij*. Het vraagteken na *suikerei* kan wegvallen. 't Verdient o. i. de voorkeur boven *suikerij*.
- " 35. *Dodijnen*. Het ? achter *dodeinen* moet wegvallen. De spelling met *ei* verdient de voorkeur. 't Woord is gevormd uit *douwen* (duwen) en *deinen*.
- " 39. *Dweepen*, *dweeper*, *dweeperij*; lees: *dweepen*, *dweeper*, *dweeperij* ¹⁾.
- " 40, regel 4 van onder, staat *advokaat*; lees *advocaat*.
- " 44. Bij *Gade* staat: *Ook Ega*, *Egade*; lees: *Eega*, *Eegade*, zzoals op bl. 39.
- " 45. *Gebroeders*, *gebroederen*, M.; lees: M. meerv.
- " 52. *Graaf*, M., *graven*, *gravin*; lees: *Graaf*, M., *graven*. *Gravin*.
- " 53. *Grijnsaard*; lees *Grijnzaard*, aan welke spelling de Red. van het *Woordenboek der Ned. Taal* nu de voorkeur geeft. *Grijnzaard* en *veinzaard* zijn de eenige zelfst. naamw. op *aard*, die van werkw. zijn afgeleid.
- " 61. *Hutspot*, V., en niet M. Het M. geslacht van den voorwerpsnaam *pot* komt hier niet in aanmerking ter bepaling van 't geslacht van den stofnaam *Hutspot*.
- " 68. *Keizel*, *kiezel*, O.; lees M., als oorspronkelijk verkleinwoord van het M. *kei*. — Als *stofnaam* is *kiezel* O., als *voorwerpsnaam*, in de bet. van een kiezelsteen of keisteentje, M.
- " 69. *Kittelen*, o. w.; lees: o. en b. w.
- " 70. Na *Clavecimbaal* is bij het afdrukken de V. uitgevallen, evenals
- " 71, na *Kneu*.
- " 70. Na *Kleeden* en *Kleemen* staat b. n.; lees: b. w.
- " 73. Bij *Kool* staat *Roodè en witte koolen*; lees: *Roode- en wittetekoolen*, zzoals op bl. 123; zoo ook bl. 75 bij

¹⁾ De Zeeuwsche uitspraak zou de eerste spelling eischen, die wellicht ook op andere en betere gronden te verdedigen is; de mededeeling van deze behoort echter hier niet.

-
- Krijt.* Lees: *Rood- en zwartkrijt* voor *Rood en zwart krijt.*
- Bladz. 77. *Kruizeel*, O., *kruizeelen*; lees: *kruizelen*⁴⁾, zooals bl. 107.
- " 77. Bij *Kurkuma* staat *safraanplant*; lees: *saffraanplant*, zooals bl. 125.
- " 82. *Leeuwenbek* is ook als plantnaam M., niet V.
- " 88. *Luiers*, V., *luiers*. De *s* achter het eerste *Luiers* moet wegvallen.
- " 90. *Mantel* is ook in de bet. van *takel* M.
- " 91. *Mat*, V., lees M. Zie ook bl. 5, den laatsten regel.
- " 91. Bij *Matador* staat *Homberspel*; lees: *Omberspel*.
- " 97, regel 15 v. o. staat *verwant van*; lees *verwoant aan*.
- " 108. Bij *Palts* staat *De Opper-palts en de Rijnpalts*; lees: *De Opper-Palts en de Rijn-Palts*.
- " 112. *Gatenplateel* (bij *plateel*), V.; lees O., zooals op bl. 45.
- " 114. *Pompoen*, V., lees M. — Alle namen van vruchten op oen zijn M.
- " 122. *Rinket*, V.; lees O.
- " 127. *Schandaal*, V.; lees O.
- " 131. *Schot*, M., *schotten*; lees: *Schotten*.
- " 139. Spergelkruid, O. *Wilde aspersies*; lees: *Wilde asperges*, zooals op bl. 10.
- " 142, reg. 10 v. ond. *Halstarrig*; lees: *Halsstarrig*, zooals op bl. 55.
- " 152. Lees op *Trek* aldus: *Trek*, M., *trekken*. — *Pennetrekken*. *Gelaatstrekken*. *Trekken van heldenmoed*. — *Zucht*, *begeerte*. — *Het trekken*. *Trek* heeft soms de beteekenis en het meerv. van *treek*: looze streek, list.
- " 157. *Verdrieten*, *onp. w.*; lees: *bedr. w.*

⁴⁾ De Zeeuwsche uitspraak had mij hier verleid om 't woord met *ee* te spellen. De *Woordenlijst* eischt *e*.

16

19

A. TER GUNNE, te Deventer, heeft mede uitgegeven
en debiteert met goed succès :

Dr. J. VAN VLOTEN, Nederlandsch Dicht en Ondicht. I.
Bloemlezing uit de Nederlandsche Dichters der 19e eeuw;
1ste Deel. BILDERDIJK—BRAND VAN CABAUW. 2e druk. f 2.90.
2de Deel. WESTERMAN—PIET PAALTJENS " 2.90.
Hetzelfde werk, in Eng. linn. banden geb. per deel . . . " 3.40.

————— **IDEM. II.** Bloemlezing uit het Ne-
derlandsche Proza der 19e eeuw " 2.90.
Hetzelfde werk in Eng. linn. band geb. " 3.40.

Dr. A. DE JAGER, Taalkundig Handboekje of Alpha-
betische Lijst van alle Nederduitsche woorden, die we-
gens spelling of taalkundig gebruik aan eenige bedenking
onderhevig zijn. *Tweede druk* " 0.60.
Hetzelfde werk in Eng. linn. band geb. " 0.85.

Dr. M. KLOSS, Handleiding tot zelfoefening in de
Gymnastiek met Halters [Halterboekje]. Voor Neder-
land bewerkt door A. ILCKEN. *Derde druk*. Met 20 in
den tekst gedrukte Plaatjes " 0.80.

**Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden en het
Groothertogdom Luxemburg.** Geteekend en gegraveerd
door VAN BAARSEL en TUIJN, onder toezigt van
een voornaam Aardrijkskundige. Geheel op nieuw nage-
zien, verbeterd en met de *Spoorlijnen* enz. vermeer-
derd. 1866 " 1.25.

- N. G. VAN KAMPEN**, *Geschiedenis der Nederlanden van de vroegste tijden tot op de omwenteling van 1830*. 2 Deelen groot 8°. *Derde, herziene druk. Met 8 platen* f 4.35
- Hetzelfde werk** in fraai Eng. linn. banden geb. " 5.50
- M. R. BRUCK**, *Theoretisch-praktisches Lehrbuch der deutschen Sprache, zum Schul- und Privatgebrauch. Zweite verbesserte Auflage* " 1.25
- **Deutsches Sprach-, Lese- und Übungsbuch**. Eine Auswahl der neuesten Dichtungen und Prosastücke enthaltend. *Zweite, vermehrte Auflage* " 0.90
- **Deutsches Lesebuch, Prosa und Poesie**. Nebst einem deutsch-holländischen Wörterbuche " 1.10
- **Die Deutschen Nennwörter und ihre Flexionen**, in alphabetischer Ordnung tabellarisch dargestellt. *Zweite, stark vermehrte und verbesserte Auflage* " 1.25
- Hetzelfde werk** in Eng. linn. band geb. " 1.50
- H. M. MELFORD**, *Engelsch Leesboek, naar den 3den druk bewerkt door D. BOMHOFF Hz., 1ste stukje. Derde druk* " 0.40
- Hetzelfde werk**, 2de stukje. *Tweede druk* " 0.75
- Leçons françaises de Littérature et de morale, ou choix de morceaux extraits des meilleurs auteurs français; dernier livre de lecture, à l'usage de la jeunesse et des maisons d'éducation; avec une préface de D. BOMHOFF Hz. Première partie (prose). Troisième édition " 0.70**
- Hetzelfde werk**, Seconde partie (poésie). *Seconde édition*. " 0.60

Snelpersdruk van A. TER GUNNE & Co.

